

Praktická příručka o posudzovaní dôkazov a rizík

Praktická príručka o posudzovaní dôkazov a rizík

Január 2024

Dňa 19. januára 2022 sa z Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO) stala Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA). Všetky odkazy na úrad EASO, produkty a orgány úradu EASO sa majú chápať ako odkazy na EUAA.

Rukopis bol dokončený v decembri 2023

Druhé vydanie (dôkladne revidované a aktualizované)

Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA) ani iná osoba, konajúca v mene agentúry EUAA nenesie zodpovednosť za použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2026

Print	ISBN 978-92-9403-528-8	doi:10.2847/990122	BZ-05-22-041-SK-C
PDF	ISBN 978-92-9403-500-4	doi:10.2847/007469	BZ-05-22-041-SK-N

© Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA), 2026

Fotografia na obálke eskay lim © stock.adobe.com

Reprodukcia je povolená len s uvedením zdroja. Akékoľvek použitie alebo reprodukcia prvkov, ktoré nie sú vo vlastníctve EUAA, môžu byť podmienené získaním súhlasu príslušných nositeľov práv.

O príručke

Prečo bola vypracovaná táto príručka? *Praktická príručka o posudzovaní dôkazov a rizík* Agentúry Európskej únie pre azyl (EUAA) je určená ako usmerňujúci dokument, ktorý má sprevádzať rozhodovateľov v celej EÚ a mimo nej pri ich každodennej práci. Príručka bola vypracovaná v súlade s príslušnými právnymi požiadavkami a zároveň ponúka praktický prístup. Obsahuje praktický kontrolný zoznam a vývojový diagram na podporu rozhodovateľov v rámci ich rozhodovacej činnosti. Obsahuje aj ďalšie vysvetlenia použitých pojmov a interaktívne odkazy, ktoré umožňujú navigáciu medzi jednotlivými oddielmi digitálnej verzie príručky. Uspokojuje dopyt po pretavení spoločných noriem do spoločného prístupu v súvislosti s ich implementáciou. Splňa aj celkový cieľ spoločného európskeho azylového systému, a to riešiť podobné prípady rovnako.

Ako vznikla táto príručka? Túto príručku vytvorili experti z celej EÚ s cenným príspevkom Európskej komisie, Úradu Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) a Európskej rady pre utečencov a exulantov ⁽¹⁾. Agentúra EUAA uľahčila a koordinovala jej prípravu. Pred dokončením príručky sa uskutočnila konzultácia o príručke so všetkými členskými štátmi EÚ a pridruženými krajinami prostredníctvom siete agentúry EUAA pre azylové postupy. Chceli by sme sa poďakovať členom pracovnej skupiny, ktorí pripravili návrh tejto príručky: pán Sander Kalwii, pani Pavlina Kolokonteová, pán Jochen Thiel, pani Dorien Wijnendaeleová a pani Line Zahl Kvaklandová.

Čo sa v tejto aktualizácii zmenilo? Táto príručka je aktualizáciou staršej praktickej príručky o posudzovaní dôkazov ⁽²⁾. Poskytuje podrobnejšie usmernenie k trom krokom postupov posudzovania dôkazov a rizík, konkrétne k identifikácii a formulácii vecných skutočností podrobne opísaným v kroku 1, faktorom skreslenia v kroku 2 a posúdeniu rizík v kroku 3. Praktický prístup príručky bol navyše posilnený vývojovým diagramom procesu posudzovania, konkrétnymi príkladmi ilustrujúcimi najdôležitejšie pojmy a tabuľkami pre ďalšie usmernenia a tipy. Pridali sme hypertextové odkazy, aby používateľ mohol plynule prechádzať medzi rôznymi obsahmi a nástrojmi a rýchlo a ľahko sa dostal k hľadaným informáciám.

Komu je určená táto príručka? Táto príručka je v prvom rade určená azylovým rozhodovateľom, osobám, ktoré vedú pohovory, osobám prijímajúcim rozhodnutia a tiež tvorcom politik vo vnútroštátnych rozhodujúcich orgánoch. Okrem toho je užitočným nástrojom pre pracovníkov zodpovedajúcich za kvalitu a právnych poradcov, ako aj akúkoľvek inú osobu pracujúcu alebo zainteresovanú v oblasti medzinárodnej ochrany v kontexte EÚ.

Ako používať túto príručku? Táto príručka bola navrhnutá tak, aby používateľ mohol pristupovať k jej obsahu podľa svojich potrieb. Príručka obsahuje interaktívny podrobný vývojový diagram metódy posudzovania dôkazov a rizík v troch krokoch a interaktívny kontrolný zoznam krokov, ktoré treba dodržať. Ústredná, opisná časť príručky obsahuje vysvetlenie metódy a použitých pojmov ilustrované na príkladoch.

⁽¹⁾ Upozorňujeme, že konečná verzia tejto príručky nevyhnutne neodráža stanoviská Úradu Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov.

⁽²⁾ Táto príručka je aktualizáciou a nahrádza Praktickú príručku úradu EASO o posudzovaní dôkazov z marca 2015.

Ako súvisí táto príručka s vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou? Ide o nástroj mäkkej konvergenencie. Nie je právne záväzný a odráža spoločne dohodnuté normy, ktoré prijala správna rada agentúry EUAA 22. decembra 2023.

Ako táto príručka súvisí s inými nástrojmi agentúry EUAA? Toto usmernenie by sa malo používať v spojení s praktickými príručkami agentúry EUAA o osobnom pohovore ⁽³⁾, využívaní informácií o krajine pôvodu ⁽⁴⁾ a oprávnení na medzinárodnú ochranu ⁽⁵⁾. Dopĺňa modul odbornej prípravy agentúry EUAA o posudzovaní dôkazov. Všetky praktické nástroje agentúry EUAA sú verejne dostupné online na webovom sídle agentúry EUAA: <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

Justičná analýza agentúry EUAA týkajúca sa posudzovania dôkazov a dôveryhodnosti poskytuje čitateľovi ďalšie informácie z oblasti judikatúry ⁽⁶⁾

Vyhlásenie o vylúčení zodpovednosti

Táto príručka bola vypracovaná bez toho, aby bola dotknutá zásada, že len Súdny dvor Európskej únie môže poskytovať autoritatívny výklad práva EÚ.

⁽³⁾ EASO, [Praktická príručka: Osobný pohovor](#), december 2014.

⁽⁴⁾ EASO, [Practical guide on the use of country of origin information by case officers for the examination of asylum applications](#) (Praktická príručka úradu EASO o využívaní informácií o krajine pôvodu rozhodovateľmi na preskúmanie žiadostí o azyl), december 2020.

⁽⁵⁾ EASO, [Praktická príručka: Oprávnenie na medzinárodnú ochranu](#), apríl 2018.

⁽⁶⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023. Ide o súdnu publikáciu. Súdne publikácie agentúry EUAA obsahujú súdne analýzy a usmernenia pre justičných školiteľov pre každú zahrnutú tému.

Obsah

Zoznam skratiek	7
Posudzovanie dôkazov a rizík: 3 kroky dynamického procesu.....	8
Ilustračné prípady použité v tejto príručke	9
Kľúčové náležitosti posudzovania dôkazov.....	12
Výzvy pri posudzovaní dôkazov v konaniach o azyle	12
Prístup v troch krokoch	13
Právne normy	15
Hlavné zásady	16
1. Krok 1. Získavanie informácií	20
1.1. Zhromaždíte dôkazy	20
1.1.1. Uplatnite povinnosť spolupráce (dôkazné bremeno)	21
1.1.2. Zhromaždíte jednotlivé dôkazy týkajúce sa žiadosti	30
1.2. Identifikujte a sformulujte vecné skutočnosti	41
1.2.1. Identifikujte vecné skutočnosti.....	42
1.2.2. Formulujte jasné, komplexné a skutkové vecné skutočnosti.....	49
1.2.3. Formulujte každú vecnú skutočnosť na základe presne vymedzených skutočností, udalostí alebo situácií.....	52
1.3. Spojte relevantné dôkazy s vecnými skutočnosťami.....	53
2. Krok 2. Posúdenie dôveryhodnosti.....	55
2.1. Posúďte listinné a iné dôkazy	56
2.1.1. Kritériá posudzovania	56
2.1.2. Overovanie dokumentov	58
2.1.3. Priznanie „váhy“ zisteniam týkajúcim sa dôveryhodnosti súvisiacim s dôkazom.....	60
2.1.4. Špecifické typy dokumentov.....	63
2.2. Posúďte vyhlásenia žiadateľa na základe ukazovateľov dôveryhodnosti	67
2.2.1. Použite ukazovatele vnútornej dôveryhodnosti	68
2.2.2. Použite ukazovatele vonkajšej dôveryhodnosti	71
2.2.3. Použite ukazovateľ hodnovernosti.....	74
2.3. Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam	74
2.3.1. Faktory súvisiace so žiadateľom.....	75
2.3.2. Faktory súvisiace s rozhodovačom	89
2.3.3. Faktory súvisiace so situáciou pri pohovore	92

2.4. Určite, či sa vecná skutočnosť uznáva alebo zamieta.....	96
2.4.1. Zváženie zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s vecnou skutočnosťou	96
2.4.2. Záver o vecných skutočnostiach	99
3. Krok 3. Posúdenie rizík	104
3.1. Úvod.....	104
3.2. Definovanie rizika (rizík)	105
3.3. Posúdenie rizika.....	108
3.3.1. Stupeň pravdepodobnosti pre odôvodnený strach a reálne riziko (stupeň dôkaznej povinnosti)	108
3.3.2. Ukazovatele rizika.....	110
3.4. Záver o riziku	120
Príloha 1. Vývojový diagram posúdenia dôveryhodnosti.....	122
Príloha 2. Praktický príklad váženia ukazovateľov dôveryhodnosti	124
Kontrolný zoznam.....	128

Zoznam skratiek

Skratka	Vymedzenie pojmov
APD (prepracované znenie)	procedurálna smernica – smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie)
COI	informácie o krajine pôvodu
členské štáty	členské štáty EÚ
Dohovor o právnom postavení utečencov	Dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951 a jeho Protokol z roku 1967 (uvádzaný v právnych predpisoch EÚ v oblasti azylu a Súdny dvor EÚ ako „Ženevský dohovor“)
Dubľinské nariadenie III	nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie)
ESLP	Európsky súd pre ľudské práva
EÚ	Európska únia
EUAA	Agentúra Európskej únie pre azyl
IPA	alternatíva vnútroštátnej ochrany
LGBTIQ	lesby, gejovia, bisexuálne, transrodové, intersexuálne a queer osoby
MVO	mimovládne organizácie
PTSD	posttraumatická stresová porucha
QD (prepracované znenie)	kvalifikačná smernica – smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie)
SDEÚ	Súdny dvor Európskej únie
SOGIESC	sexuálna orientácia, rodová identita a vyjadrenie a pohlavné znaky
UNHCR	Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov

Posudzovanie dôkazov a rizík: 3 kroky dynamického procesu

Minulosť a súčasnosť

Krok 1

Získajte informácie.

Zhromažďajte dôkazy.**Uplatnite povinnosť spolupráce.**

- Povinnosť žiadateľa poskytnúť zdôvodnenie:
 - Vynaložil skutočné úsilie poskytnutie dôkazov, ktoré mal k dispozícii.
 - Poskytol vysvetlenie akéhokoľvek nedostatku podporných dôkazov.
- Povinnosť rozhodovateľa vyšetrovať:
 - Primerane podporujte osoby s osobitnými procesnými potrebami.
 - Informujte žiadateľa o jeho povinnostiach.
 - Umožnite žiadateľovi predložiť všetky relevantné skutočnosti a dôkazy.
 - Požiadajte žiadateľa, aby objasnil to, čo je nejasné.
 - Zamerajte sa na zjavné negatívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti.
 - Získajte relevantné informácie o krajine pôvodu a iné dôkazy.
- Zohľadnite osobitné pravidlá týkajúce sa zdôvodnenia: ochrana, alternatíva vnútroštátnej ochrany, vylúčenie, prenasledovanie alebo vážne bezprávie (alebo priame hrozby takéhoto prenasledovania alebo takéhoto bezprávia), bezpečná krajina pôvodu.
- **Získajte jednotlivé dôkazy.**
 - ústne a písomné vyhlásenia,
 - listinné dôkazy,
 - informácie o krajine pôvodu,
 - iné druhy dôkazov.

Identifikujte vecné skutočnosti.

- Spojte skutočnosti a okolnosti s kritériami oprávnenosti.
- Zvážte osobné okolnosti žiadateľa.
- Formulujte jasné, komplexné a skutkové vecné skutočnosti.

Spojte relevantné dôkazy s vecnými skutočnosťami.**Krok 2**

Posúďte dôveryhodnosť

Posúďte listinné a iné dôkazy **uplatnením kritérií posudzovania: relevantnosť, spoľahlivosť (existencia, obsah, charakter, autor, forma).**

Posúďte vyhlásenia na základe ukazovateľov dôveryhodnosti:

- dostatočne podrobné a konkrétne informácie,
- súlad a konzistentnosť,
- súlad s informáciami o krajine pôvodu (COI),
- súlad s listinnými a inými dôkazmi,
- hodnovernosť.

...a zohľadnením faktorov, ktoré môžu viesť ku skresleniam:

- faktory súvisiace so žiadateľom (pamäť, trauma, vek, vzdelanie, kultúra atď.),
- faktory súvisiace s rozhodovateľom (pracovná záťaž, stres, zaujatosť atď.),
- faktory súvisiace so situáciou pri pohovore.

Zvážte zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s vecnou skutočnosťou:

Preskúmajte všetky pozitívne a negatívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s jednou vecnou skutočnosťou v rovnakom čase z hľadiska príslušných ukazovateľov dôveryhodnosti a zvážte každé zo zistení vo vzájomnej súvislosti.

Dospejte k záveru, či sa vecná skutočnosť uznáva alebo zamietá, využitím metodiky posudzovania dôkazov a zohľadnením zásady pochybnosti vykladanej v prospech osoby. Nezamietnite vecnú skutočnosť, ak sú splnené kumulatívne podmienky článku 4 ods. 5 QD (prepracované znenie).

Budúcnosť

Krok 3

Posúďte riziká.

Na základe všetkých uznaných vecných skutočností a príslušných informácií o krajine pôvodu:

Definujte riziko(-á).

Posúďte riziko(-á) v prípade návratu:

- Zamerajte sa na správnu závažnosť dôkazu (primeraná stupeň pravdepodobnosti).
- Zohľadnite všetky ukazovatele rizika.

Vyvodte záver o riziku (-ách).

Právna analýza

Na základe zistení v rámci **posudzovania dôkazov a rizík** prejdite na **právnú analýzu** s cieľom preskúmať podmienky **oprávnenia na medzinárodnú ochranu**.

Ilustračné prípady použité v tejto príručke

S cieľom lepšie ilustrovať, ako sa vykonávajú posudzovania dôkazov a rizík, sú v nasledujúcich kapitolách tejto praktickej príručky použité rôzne príklady založené na troch konkrétnych prípadoch. Upozorňujeme, že na základe týchto príkladov, ktoré sú uvedené len na účely vysvetlenia, by sa nemali vyvodzovať žiadne všeobecné závery.

a) Prípád mladého muža z krajiny A

Žiadateľ z krajiny A uviedol toto.

Žiadateľ je mladý muž z krajiny A. Nemá žiadne doklady totožnosti. Má 18 rokov a celý svoj život žil v dedine X so svojimi rodičmi, jednou staršou sestrou a dvoma mladšími bratmi. Všetci patria do klanu Y. Všetci členovia jeho rodiny sú poľnohospodári. Dva roky navštevoval základnú školu, a potom pracoval so svojou rodinou ako poľnohospodár až do svojho odchodu. Jeho rodina kedysi vlastnila malý pozemok, ale po násilnom spore, ktorý vznikol v dôsledku nehody o dedičstvo, im strýko pozemok zobral. Jeho rodina potom začala pracovať ako poľnohospodárska pomocná sila na cudzích pozemkoch.

Pred dvoma rokmi začal jeho otec dostávať žiadosti od členov teroristickej skupiny pôsobiacej v krajine, aby sa žiadateľ a jeho mladší brat pripojili k tejto organizácii. Hoci nikdy nedostávali vážne hrozby, žiadosti boli čoraz naliehavejšie a báli sa, že členovia teroristickej skupiny by skôr alebo neskôr reagovali násilne, ak by naďalej odmietali. Žiadateľ vie, že členovia zadržali ďalších chlapcov a mladých mužov v jeho dedine a susedných dedinách, aby ich násilne naverbovali. Práve z tohto dôvodu sa rodina rozhodla, že by mali odísť z krajiny, a zorganizovala svoj odchod. Žiadateľ uviedol, že jeho rodina nemohla požiadať o ochranu, pretože vie, že polícia ani armáda by proti tejto teroristickej organizácii nemohli nič urobiť.

Žiadateľ a jeho mladší brat cestovali po pevnine z hlavného mesta krajiny A do krajiny L, z ktorej plánovali vycestovať do Európy. V krajine L ich približne dva mesiace držali zavretých s ďalšími migrantmi v sklade, ktorý prevádzkovali obchodníci s ľuďmi, keď na nich jedného dňa začali strieľať ozbrojení muži. Zahynulo viac ako 30 ľudí. Po tomto incidente sa mu spolu s bratom podarilo utiecť a z pobrežného mesta sa spolu s viac ako 100 ľuďmi natlačili do gumového člna a vyrazili na cestu. Ich cesta bola krátka; pobrežná stráž z krajiny L zachytila gumový čln zhruba po štyroch hodinách plavby. Všetci cestujúci boli prevezení do zariadenia v krajine L určeného na zaistenie, kde ich štyri mesiace zadržovali v otrasných, preplnených a nehygienických podmienkach. Povedal, že dozorcovia ich často bili, odmietali im dať jedlo a niekedy ich spolu s ostatnými chlapcami navštevovali aj v noci. Povedal tiež, že keď sa pokúsil o útek, dozorcovia ho bili hadicou do spodnej časti nôh. Odvtedy sú preňho chôdza a beh často bolestivé. Ich druhý pokus bol úspešný a tentoraz sa im podarilo dostať do Európy.

Nechce sa vrátiť domov, pretože buď bude musieť vstúpiť do teroristickej organizácie, alebo bude musieť znášať dôsledky odmietnutia vstupu do skupiny. Spomína tiež, že jeho život je ohrozený z dôvodu občianskej vojny, ktorá zúri v krajine A. Dodáva, že od jeho odchodu sa situácia v jeho regióne a dedine zhoršila, pretože je tam teraz veľa civilných obetí.

Počas osobného pohovoru predložil psychosociálne posúdenie, ktoré vypracoval tím psychológov a sociálnych pracovníkov, a potvrdenie od ortopéda, ku ktorému ho odporučili prijímací úradníci.

b) Prípady aktivistky z krajiny B

Žiadateľka z krajiny B uviedla toto.

Žiadateľka je žena z krajiny B. Je právnička a spoločenská líderka, ktorá obhajuje ľudské práva a dokumentuje, vyšetroje a odsudzuje zneužívanie moci a porušovanie ľudských práv. Je členkou viacerých organizácií pre ľudské práva vrátane mimovládnej organizácie (MVO) s názvom Y, ktorá v krajine B podporuje a obhajuje ľudské práva, najmä hospodárske, sociálne a kultúrne práva.

V januári 2022, keď bola mimo mesta, špeciálne jednotky bez povolenia vtrhli do jej domu a zabili jedného z jej bratrancov, ktorý bol v ten deň prítomný. Počas ďalšej nezákonnej razie v marci 2023 niekoľko príbuzných čelilo zlému zaobchádzaniu a príbuzné ženy boli vyzlečené. O niekoľko mesiacov neskôr, v júni 2023, boli počas ďalšej razie bez súdneho príkazu zadržaní dvaja jej synovci. Pri každej z týchto príležitostí dali špeciálne jednotky jasne najavo, že cieľom týchto udalostí je, aby žiadateľka pochopila, že musí ukončiť svoje aktivity. Po týchto incidentoch jej členovia rodiny oznámili, že s ňou nechcú mať žiadne vzťahy, pretože ich jej aktivity ohrozujú.

Pred niekoľkými mesiacmi sa zúčastnila na proteste na miestnej čerpacej stanici na podporu zdravotníckych pracovníkov a osôb, ktoré podstupujú dialýzu, pri ich žiadosti o uprednostnenie v súvislosti s vykonaním zákroku. Vzhľadom na nedostatočnú odozvu zo strany úradov sa rozhodla demonštráciu natočiť na svoj mobilný telefón. Keď ju bezpečnostné sily videli, vyžiadali si jej telefón, ale odmietla, a tak ju zatkli a dva týždne zadržávali. Počas zadržania ju bili a vysokopostavený dôstojník ju opakovane obvinil, že „pracuje pre mimovládnu organizáciu, ktorá je v rozpore so záujmami krajiny B“. Žiadateľku obvinili z „kladenia odporu pri zatýkaní“ a „verejného podnecovania k násiliu“ a bolo jej umožnené odísť. Súdne konanie pred vojenským súdom sa uskutoční v nasledujúcich mesiacoch.

Nedávno, keď nastúpila do auta a začala jazdu, zistila, že niekto deaktivoval brzdy. Našťastie sa jej podarilo zísť s autom do poľa, kde auto zastavilo, a ona vystúpila s niekoľkými modrinami. O niekoľko dní neskôr dostala anonymný list, v ktorom sa písalo, že nabudúce už také šťastie mať nebude. Po týchto incidentoch sa rozhodla utiecť z krajiny. Prišla do Európy a požiadala o medzinárodnú ochranu.

Pri registrácii predložila svoj občiansky preukaz, pas, profesijný preukaz právničky, členský preukaz mimovládnej organizácie Y, obžalobu, ako aj anonymný výhražný list.

c) Prípád mladej ženy z krajiny C

Žiadateľka uviedla toto.

Žiadateľka je 19-ročná žena z krajiny C. Žila v malom meste so svojimi dvoma mladšími sestrami, ktoré majú 15 a 12 rokov, 8-ročným bratom a rodičmi. Do školy chodila 10 rokov. Pred dvomi rokmi opustila s podporou svojich rodičov svoju krajinu pôvodu, aby si našla lepší život v Európe.

Počas cesty do Európy sa zoznámila s chlapcom z krajiny D, s ktorým mala dieťa, ktoré sa narodilo po ich príchode do krajiny azylu. Dieťa má teraz 6 mesiacov. Týždeň po narodení dieťaťa ju partner opustil a odvtedy ho už nevidela. Má vypnutý telefón a ona nevie, kde ho má hľadať, takže zostala s dieťaťom sama.

Po odchode z krajiny C jej rodičia, s ktorými vždy mala blízky vzťah a podporovali ju, zahynuli pri autonehode. Má strach a obavy, že sa bude musieť sama starať o dieťa, ale nemôže sa vrátiť do svojej krajiny s dieťaťom a bez manžela. V krajine, z ktorej pochádza, slobodné matky nie sú akceptované. Namiesto toho ich urážajú a stigmatizujú a je takmer nemožné nájsť niekoho, kto by bol ochotný ponúknuť jej prácu alebo dom. Návrat domov tiež neprichádza do úvahy. Jej rodina sa v minulosti so strýkom veľmi nestýkala, ale odkedy jej rodičia zomreli, on a jeho manželka sa starajú o žiadateľkiných súrodencov. Jej strýko je dôležitou osobou v jej meste pôvodu. Povedal by, že urobila rodine hanbu, a prinútil by ju, aby sa vydala za niekoho, koho ani nepozná. Ak bude mať šťastie a podarí sa jej ujsť, skončí na ulici, sama so svojím dieťaťom.

Žiadateľka predložila svoj cestovný pas a rodný list dieťaťa, ako aj fotografiu auta na vrakovisku.

Kľúčové náležitosti posudzovania dôkazov

Posudzovanie dôkazov je metóda zisťovania relevantných faktov (vecných skutočností) individuálnej žiadosti o medzinárodnú ochranu ⁽⁷⁾ prostredníctvom procesu skúmania vyhlásení žiadateľa a ďalších dostupných jednotlivých dôkazov.

„Dôkaz“ je široký pojem, ktorý zahŕňa vyhlásenia žiadateľa, dokumentáciu alebo iné materiály, ktoré potvrdzujú, overujú alebo vyvracajú relevantnú skutočnosť ⁽⁸⁾.

„Posudzovanie rizík“ je na druhej strane vecné a na budúcnosť orientované posúdenie pravdepodobnosti, že žiadateľ bude po návrate čeliť udalosti, ktorá by mohla predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie, a to na základe všetkých prijatých vecných skutočností a dostupných informácií.

Výzvy pri posudzovaní dôkazov v konaniach o azyle

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Posudzovanie dôkazov v konaniach o azyle sa líši od väčšiny iných administratívnych alebo právnych konaní v dôsledku nedostatku riadnych prostriedkov na získanie objektívne overiteľných dôkazov. Žiadateľ v dôsledku svojho osobitného postavenia žiadateľa o medzinárodnú ochranu, odlúčenia od ochrany svojej domovskej krajiny a podmienok, za ktorých utiekol, nemusel mať možnosť zhromaždiť dôkazy a vziať ich pri odchode z domovskej krajiny so sebou. Podobne možno nemal možnosť získať dôkazy po príchode do krajiny azylu. Zhromažďovanie dôkazov môže samo osebe vystaviť žiadateľov alebo ich rodinných príslušníkov (ďalšiemu) nebezpečenstvu.

Navyše, samotná náležitosť, ktorú by žiadateľ musel preukázať, t. j. prenasledovanie alebo vážne bezprávie, je často výsledkom konania, o ktorom sa páchatelia snažia nezanechať žiadne dôkazy. V tejto situácii je pochopiteľné, že od žiadateľov nemožno očakávať predloženie dôkazov v rovnakom rozsahu ako od osôb v iných občianskoprávných, trestných alebo správnych konaniach. Preto možno v konaní o azyle očakávať obmedzené množstvo listinných a iných dôkazov. V mnohých prípadoch sú jediným dôkazom predloženým žiadateľom jeho vlastné vyhlásenia, ktoré tak často zohrávajú kľúčovú úlohu pri posudzovaní žiadosti o medzinárodnú ochranu ⁽⁹⁾.

Podobne čelia výzvam pri zhromažďovaní dôkazov aj zodpovedné orgány. Azylové orgány sú viazané povinnosťou zachovávať mlčanlivosť, aby sa zaistila bezpečnosť žiadateľa

⁽⁷⁾ V kontexte tejto praktickej príručky sa slová „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ niekedy skracujú na „žiadosť“.

⁽⁸⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023.

⁽⁹⁾ UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Príručka o postupoch a kritériách na určovanie postavenia utečenca a usmernenia o medzinárodnej ochrane podľa Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a jeho Protokolu z roku 1967), február 2019, HCR/IP/4/ENG/REV. 4.

o medzinárodnú ochranu a jeho rodinných príslušníkov. Vo všeobecnosti platí, že takáto povinnosť im bráni obrátiť sa na primárne zdroje, ktoré by mohli ohroziť žiadateľa alebo jeho rodinných príslušníkov, napr. na orgány krajiny pôvodu. Osobitnou výzvou pri posudzovaní dôkazov v žiadostiach o azyl je skutočnosť, že fakty, ktoré máte overiť, aktéri prenasledovania často úmyselne zatajujú alebo skresľujú. Okrem toho je pravdepodobné, že tieto skutočnosti sa odohrali v regiónoch, do ktorých medzinárodné orgány, médiá alebo medzinárodné organizácie a/alebo organizácie občianskej spoločnosti nemajú prístup, čo vedie k tomu, že informácie o týchto regiónoch sú obmedzené alebo žiadne.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je zrejmé, že od žiadateľov sa neočakáva, že svoje tvrdenie preukážu na úrovni „istoty“ alebo „bez dôvodných pochybností“ (pozri [2.4 „Určite, či sa vecná skutočnosť uznáva alebo zamietá“](#)). To vás môže dostať do nejistej situácie. Napriek tomu existuje súbor kritérií, na základe ktorých môžete dospieť k záveru o dôveryhodnosti rôznych aspektov žiadosti. Tieto kritériá a spôsob ich uplatňovania sú predmetom tejto príručky. Hoci v tejto súvislosti nemusíte vždy vedieť „určiť pravdu“ ako takú, v procese preskúmania uplatníte niekoľko kritérií, ktoré vám umožnia odpovedať na otázku, či určité skutočnosti uvedené vo výpovedi možno odôvodnene prijať ako dôveryhodné alebo nie.

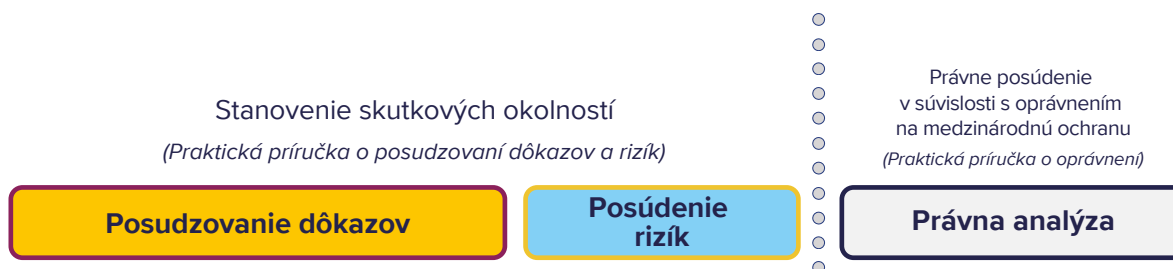
Prístup v troch krokoch

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Vzhľadom na výzvy a obmedzenia, ktoré sa vzťahujú na vás aj na žiadateľa, je dôležité, aby ste pri posudzovaní dôkazov a rizík uplatňovali štruktúrovaný prístup. Pomôže vám to predísť chybám pri uvažovaní, vyvodeniu unáhlených záverov alebo zaujatosti na základe subjektívnych dojmov.

Proces preskúmania pozostáva z dvoch častí: posudzovania dôkazov a rizík (zistenie relevantných skutočností) a právnej analýzy (uplatnenie práva na zistené skutočnosti) ⁽¹⁰⁾. Po zistení skutkových okolností sa posúdenie zameria na to, či sú splnené hmotnoprávne podmienky stanovené v smernici 2011/95/EÚ [QD (prepracované znenie) ⁽¹¹⁾] na udelenie medzinárodnej ochrany.

Obrázok 1. Fázy postupu preskúmania žiadosti

⁽¹⁰⁾ Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ), rozsudok z 22. novembra 2012, [M.M./Minister for Justice, Equality and Law Reform \(Írsko\)](#), C-277/11, EU:C:2012:744. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽¹¹⁾ [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ](#) z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 337, 20.12.2011).

Táto praktická príručka sa zameriava na prvú časť, t. j. na posudzovanie dôkazov a rizík, a navrhuje štruktúrovaný prístup v troch krokoch ⁽¹²⁾.

Význam štruktúrovaného prístupu

Posudzovanie dôkazov a rizík je metodika, ktorá sa má uplatňovať počas celého procesu posudzovania žiadosti o azyl. Používanie štruktúrovaného prístupu vám pomôže vykonávať svoju prácu efektívnejšie, zníži sa riziko omylu a uľahčí sa dosiahnutie správneho, odôvodneného a konzistentného rozhodnutia. Cieľom štruktúrovaného prístupu je zabezpečiť objektívne a nešpekulatívne preskúmanie dôkazov a rizík a posilniť spravodlivé a konzistentné rozhodnutia, čím sa zabezpečí, že sa k podobným prípadom bude pristupovať rovnako.

V **kroku 1** sa získavajú dôkazy a určujú sa vecné skutočnosti žiadosti. Zhromaždené dôkazy sa spoja s jednotlivými vecnými skutočnosťami. Pozri oddiel [Krok 1. „Získavanie informácií“](#).

V **kroku 2** sa posudzuje dôveryhodnosť vyhlásení žiadateľa a iných dôkazov, ktoré sa pospájali s jednotlivými vecnými skutočnosťami žiadosti, na základe konkrétnych kritérií na určenie toho, ktoré vecné skutočnosti sa uznávajú a ktoré sa zamietajú. Pozri oddiel [Krok 2. „Posúdenie dôveryhodnosti“](#).

V **kroku 3** sa uznané vecné skutočnosti analyzujú s výhľadom do budúcnosti s cieľom posúdiť riziko, ktorému by žiadateľ v prípade návratu čelil. Toto posúdenie rizík je skutkové posúdenie. Otázka, či na základe uznaných vecných skutočností a identifikovaných rizík žiadateľ spĺňa podmienky na to, aby sa stal osobou s postavením medzinárodnej ochrany, je predmetom právnej analýzy, ktorá je súčasťou ďalšej fázy preskúmania žiadosti. Pozri oddiel [Krok 3. „Posúdenie rizík“](#).

Obrázok 2. Fázy postupu preskúmania žiadosti

⁽¹²⁾ Ďalšie informácie o právnom posúdení nájdete v dokumente EASO [Praktická príručka: Oprávnenie na medzinárodnú ochranu](#), apríl 2018.

Právne normy

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Oblasť posudzovania dôkazov a rizík je medzinárodným právom upravená len v obmedzenom rozsahu. Dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951 ⁽¹³⁾ neobsahuje osobitné ustanovenia, ktoré sa zaoberajú posudzovaním dôkazov alebo rizík. Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) však vypracoval určité usmernenia k tejto téme, konkrétne príručku, usmernenia ⁽¹⁴⁾ a poznámky ⁽¹⁵⁾.

V tejto oblasti QD (prepracované znenie) predstavuje prvý právne záväzný nástroj EÚ, v ktorom je stanovené, aké kritériá musí žiadateľ spĺňať, aby mohol byť oprávnený na získanie postavenia utečenca alebo osoby, ktorá inak potrebuje medzinárodnú ochranu. QD (prepracované znenie) sa vo veľkej miere opiera o medzinárodné a európske nástroje a judikatúru v oblasti týkajúcej sa utečencov a ľudských práv ⁽¹⁶⁾.

V článku 4 QD (prepracované znenie) sa upravuje posudzovanie skutočností a okolností žiadosti o medzinárodnú ochranu:

- Článok 4 ods. 1 sa zaoberá [povinnosťou žiadateľa a zodpovedného orgánu spolupracovať](#) pri získavaní a posudzovaní relevantných skutočností týkajúcich sa žiadosti.
- V článku 4 ods. 2 sa uvádzajú [všetky relevantné náležitosti](#) žiadosti, ktoré by sa mali zdôvodniť a posúdiť.
- V článku 4 ods. 3 sa stanovuje [individuálny charakter skúmania](#) a vymenúva sa niekoľko náležitostí, ktoré sa musia zohľadniť.
- V článku 4 ods. 4 sa stanovuje [prenasledovanie alebo vážne bezprávie v minulosti](#) a priame hrozby prenasledovania alebo vážneho bezprávia ako vážna známka oprávnenej obavy žiadateľa z prenasledovania alebo reálneho rizika utrpenia vážneho bezprávia, pokiaľ neexistujú primerané dôvody domnievať sa inak.

⁽¹³⁾ Valné zhromaždenie OSN, [Dohovor o právnom postavení utečencov](#), Ženeva, 28. júla 1951, Organizácia Spojených národov, séria zmlúv, zv. 189, s. 137, a [Protokol týkajúci sa právneho postavenia utečencov](#), 31. januára 1967, Organizácia Spojených národov, séria zmlúv, zv. 606, s. 267 (uvádzaný v právnych predpisoch EÚ v oblasti azylu a Súdny dvorom Európskej únie ako „Ženevský dohovor“).

⁽¹⁴⁾ UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Príručka o postupoch a kritériách na určovanie postavenia utečenca a usmernenia o medzinárodnej ochrane podľa Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a jeho Protokolu z roku 1967), február 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, odseky 195 až 205.

⁽¹⁵⁾ UNHCR, [Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims](#) (Poznámka o dôkaznom bremene a dôkaznej sile v žiadostiach o azyl), 16. decembra 1998; UNHCR, [Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#) (Nad rámec dôkazov. Posudzovanie dôveryhodnosti v azylových systémoch EÚ: úplná správa), máj 2013.

⁽¹⁶⁾ Všetky normy je potrebné vykladať so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP). Ďalšie informácie o právnom rámci a rámci judikatúry v oblasti posudzovania dôkazov sa nachádzajú v dokumente úradu EASO, [Evidence and credibility assessment in the context of the common European asylum system – Compilation of Jurisprudence](#) (Posudzovanie dôkazov a dôveryhodnosti v kontexte spoločného európskeho azylového systému – zostavenie judikatúry), 2018 a v dokumente agentúry EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023.

- V článku 4 ods. 5 sa vymedzujú okolnosti, za ktorých nemožno zamietnuť [vecné skutočnosti, ktoré nie sú podložené](#) listinnými alebo inými dôkazmi.

Tieto ustanovenia sú základným kameňom posudzovania dôkazov a rizík a budú sa ďalej analyzovať.

Procesné požiadavky na posúdenie žiadosti sú stanovené v **článku 10 smernice 2013/32/EÚ [APD (prepracované znenie)]** ⁽¹⁷⁾:

- V článku 10 ods. 1 sa stanovuje, že žiadosť nemožno zamietnuť ani vylúčiť z posúdenia výlučne z toho dôvodu, že sa nepodala v **najskoršom možnom termíne**.
- V článku 10 ods. 3 písm. a) sa stanovuje, že posudzovanie a rozhodovanie sa musí vykonávať **individuálnym, objektívnym a nestranným spôsobom**.
- Článok 10 ods. 3 písm. b) sa týka požiadaviek, ktoré musia spĺňať informácie o krajine pôvodu (COI), a spôsobu ich sprístupnenia na účely posúdenia žiadosti.
- V článku 10 ods. 3 písm. c) sa vyžaduje, aby **zamestnanci poznali** príslušné normy uplatniteľné na azylové a utečenecké právo.
- V článku 10 ods. 3 písm. d) sa stanovuje možnosť počas posudzovania **poradiť sa s odborníkmi**.

Hlavné zásady

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Na základe všetkých dostupných právnych zdrojov a zdrojov judikatúry je možné identifikovať niekoľko základných zásad, ktorými by ste sa mali riadiť počas posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu.

a) Individuálne preskúmanie

Žiadosti sa posudzujú jednotlivo, pričom sa zohľadňuje individuálne postavenie a osobné okolnosti žiadateľa. V APD (prepracované znenie) sa stanovuje, že osoba ktorá vedie pohovor musí byť spôsobilá, brať do úvahy osobné okolnosti žiadateľa a všeobecné okolnosti súvisiace so žiadosťou ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁷⁾ [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ](#) z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie), (Ú. v. EÚ L 180/60, 29.6.2013).

⁽¹⁸⁾ Článok 15 ods. 3 písm. a) APD (prepracované znenie).

Aké sú osobné okolnosti?

„Osobné okolnosti“ sú všeobecným pojmom, ktorý je v QD (prepracované znenie) a v APD (prepracované znenie) vymedzený nevyčerpávajúcim spôsobom prostredníctvom náležitostí, ktoré môžu zahŕňať „kultúrny pôvod žiadateľa, jeho rodový aspekt, sexuálnu orientáciu, rodovú identitu, zraniteľnosť“ ⁽¹⁹⁾ alebo „jeho pôvod, pohlavie a vek.“ ⁽²⁰⁾.

Osobné okolnosti sa vzťahujú na súbor charakteristík spojených s jednotlivcom. Takéto charakteristiky sa môžu týkať totožnosti žiadateľa (napr. štátna príslušnosť, vek, pohlavie, náboženstvo), vlastností (napr. vzdelanie, zdravotné postihnutie, duševné zdravie), ale aj jeho osobného kontextu (napr. sociálny, kultúrny, ekonomický kontext) a zázemia (napr. vrátane rodinných vzťahov, miesta pobytu v krajine pôvodu) vo všeobecnejšom zmysle.

Osobné okolnosti môžu byť identifikované v ktoromkoľvek bode konania o azyle.

V QD (prepracované znenie) sa tiež uvádza, že posúdenie žiadosti sa musí vykonať individuálne. Je preto vašou povinnosťou poznať osobné okolnosti žiadateľa a zohľadniť každú z nich pri posudzovaní žiadosti ⁽²¹⁾.

b) Objektívne a nestranné posúdenie

Posúdenie ⁽²²⁾ musí byť založené na dôkazoch a musí sa vyhýbať subjektívnym prvkom, zaujatosti a predsudkom, ktoré by ste mohli mať. Je mimoriadne dôležité uvedomovať si a byť schopný minimalizovať vplyv všetkých faktorov, ktoré môžu túto objektívnosť a nestrannosť ovplyvniť. Tieto faktory sa budú analyzovať v oddiele [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#).

c) Transparentnosť

V rozhodnutí musia byť jasne uvedené dôvody, ktoré viedli k záverom posudzovania dôkazov a rizík. Informácie, na ktorých je rozhodnutie založené, by mali byť prístupné žiadateľovi a/alebo jeho právnomu poradcovi, aby mohol pochopiť výsledok svojej žiadosti a v prípade potreby napadnúť rozhodnutie v odvolacom konaní pri plnej znalosti skutočností ⁽²³⁾.

⁽¹⁹⁾ Článok 4 ods. 3 písm. c) QD (prepracované znenie).

⁽²⁰⁾ Článok 4 ods. 3 písm. c) QD (prepracované znenie).

⁽²¹⁾ Článok 4 ods. 3 písm. c) QD (prepracované znenie).

⁽²²⁾ Článok 10 ods. 3 APD (prepracované znenie).

⁽²³⁾ Články 11 a 17, článok 12 ods. 1 písm. f) a článok 23 ods. 1 APD (prepracované znenie).

d) Právo žiadateľa byť vypočutý

Právo na vypočutie ⁽²⁴⁾ je mimoriadne dôležité a osobný pohovor je jadrom konania o azyle ⁽²⁵⁾. Žiadatelia môžu byť v takom postavení, že sa môžu pri zdôvodňovaní svojej žiadosti spoliehať len alebo najmä na svoje vlastné vyhlásenia.

Žiadateľ musí mať možnosť vyjadriť sa k veci samej prostredníctvom osobného pohovoru, ktorý vedie príslušný zamestnanec podľa vnútroštátneho práva. Cieľom pohovoru je umožniť žiadateľovi, aby čo najúplnejšie predložil náležitosti potrebné na odôvodnenie svojej žiadosti.

Právo na vypočutie zahŕňa právo žiadateľa vysvetliť/objasniť potenciálne nepriaznivé zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti pred prijatím rozhodnutia ⁽²⁶⁾. Žiadateľovi by sa takisto malo umožniť, aby mal „na konci osobného pohovoru alebo v stanovenej lehote predtým, než rozhodujúci orgán prijme rozhodnutie, príležitosť ústne a/alebo písomne sa vyjadriť a/alebo poskytnúť vysvetlenie k akýmkoľvek chybám v preklade alebo prípadom nesprávneho pochopenia, ktoré sa nachádzajú v správe alebo prepise“ ⁽²⁷⁾.

V APD (prepracované znenie) sa stanovujú mnohé pravidlá vedenia osobného pohovoru, ktoré žiadateľovi umožňujú predložiť svoju žiadosť čo najdôkladnejšie. Ďalšie informácie o vedení osobného pohovoru a o právnych povinnostiach podľa APD (prepracované znenie) v tejto súvislosti nájdete v praktickej príručke agentúry EUAA o osobnom pohovore ⁽²⁸⁾.

e) Dôvernosť

Zásada dôvernosti ⁽²⁹⁾ je obzvlášť dôležitá vzhľadom na špecifické postavenie, v ktorom sa mnohí žiadatelia nachádzajú (pozri [Výzvy pri posudzovaní dôkazov v konaniach o azyle](#)). So všetkými informáciami súvisiacimi so spisom žiadateľa by sa malo zaobchádzať dôverne.

Orgány musia zabezpečiť primeranú dôvernosť v spôsobe organizácie osobného pohovoru ⁽³⁰⁾, ale aj v spôsobe, akým zhromažďujú informácie týkajúce sa žiadateľa.

Orgány nesmú „sprístupniť údajnému(ným) pôvodcovi(om) prenasledovania alebo vážneho bezprávia informácie týkajúce sa jednotlivých žiadostí o medzinárodnú ochranu ani informácie o skutočnosti, že bola žiadosť podaná“ ⁽³¹⁾. Rovnako nesmú „získavať od údajného(ných) pôvodcu(ov) prenasledovania alebo vážneho bezprávia žiadne informácie takým spôsobom, ktorý by mal za následok, že takíto pôvodcovia by boli priamo informovaní o skutočnosti, že daný žiadateľ podal žiadosť, a ktorý by ohrozil fyzickú integritu žiadateľa alebo na ňom závislých osôb alebo slobodu a bezpečnosť jeho rodinných príslušníkov, ktorí stále žijú

⁽²⁴⁾ Pozri článok 14 ods. 1 APD (prepracované znenie) a článok 41 ods. 2 písm. a) [Charty základných práv Európskej únie](#), 26. októbra 2012, 2012/C 326/02. V odseku 87 rozsudku SDEÚ vo veci *M.M.*, op. cit. pozn. č. 10, SDEÚ túto zásadu konkrétne uplatnil na konanie o azyle: „Právo byť vypočutý zaručuje každému možnosť účinne a efektívne vyjadriť svoj názor v priebehu správneho konania, a to skôr, ako bude prijaté akékoľvek rozhodnutie, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť jeho záujmy [...]“.

⁽²⁵⁾ Obmedzenia práva na vypočutie sú možné, ale sú vyčerpávajúco uvedené v APD a zostávajú výnimkou, keďže sa uplatňujú len v prípade, „ak rozhodujúci orgán môže prijať kladné rozhodnutie, pokiaľ ide o priznanie postavenia utečenca, na základe dôkazov, ktoré sú k dispozícii“, alebo ak „je rozhodujúci orgán toho názoru, že žiadateľ nie je na pohovor pripravený alebo ho nie je schopný absolvovať v dôsledku pretrvávajúcich okolností, na ktoré nemá žiadateľ vplyv“.

⁽²⁶⁾ Článok 16 APD (prepracované znenie).

⁽²⁷⁾ Článok 17 ods. 3 APD (prepracované znenie).

⁽²⁸⁾ EASO, [Praktická príručka: Osobný pohovor](#), december 2014.

⁽²⁹⁾ Články 15, 30 a 48 APD (prepracované znenie) a článok 8 Charty základných práv EÚ.

⁽³⁰⁾ Článok 15 APD (prepracované znenie).

⁽³¹⁾ Článok 30 APD (prepracované znenie).

v krajine pôvodu“ ⁽³²⁾. Pozri aj oddiel [1.1.2 písm. e\)](#) „Azylové spisy rodinných príslušníkov“ v súvislosti s otázkou dôveryhodnosti pri posudzovaní žiadostí rodinných príslušníkov.

f) Právo na súkromný život a rešpektovanie ľudskej dôstojnosti

Metódy posudzovania dôkazov, ktoré používajú orgány, musia vždy rešpektovať práva žiadateľa na ľudskú dôstojnosť, nedotknuteľnosť osoby a jej súkromný a rodinný život ⁽³³⁾. Nikdy nesmú zahŕňať metódy, ktoré sú pre žiadateľa bolestivé, potupné či ponižujúce, alebo ktoré neprimerane zasahujú do intímnych sfér súkromného života ⁽³⁴⁾.

V APD (prepracované znenie) sa uvádza rešpektovanie ľudskej dôstojnosti, najmä pokiaľ ide o lekárske vyšetrenie detí bez sprievodu, ktoré sa musí vykonávať s ohľadom na dôstojnosť dieťaťa. Metóda použitá na vykonanie lekárskeho vyšetrenia musí byť vždy najmenej invazívna ⁽³⁵⁾.

⁽³²⁾ Článok 30 APD (prepracované znenie).

⁽³³⁾ Články 1, 3 a 7 Charty základných práv EÚ.

⁽³⁴⁾ V tejto súvislosti pozri článok 13 ods. 2 písm. d) APD (prepracované znenie), v ktorom sa stanovuje, že „osobnú prehliadku žiadateľa podľa tejto smernice vykonáva osoba rovnakého pohlavia a v plnej miere sa pri nej dodržia zásady ľudskej dôstojnosti a fyzickej a psychickej integrity“. Ďalšie informácie sú k dispozícii v oddiele [1.1.2\(n\) „Dôkazy, ktoré porušujú základné práva žiadateľa“](#) a odkazoch SDEÚ, rozsudok z 25. januára 2018, [F/Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#), vec C-473/16, EÚ:C:2018:36, bod 48. Zhrnutie dostupné v [databáze judikatúry EÚAA](#); a SDEÚ, rozsudok z 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), C-148/13 až C-150/13, EÚ:C:2014:2406, body 59 – 66. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EÚAA](#).

⁽³⁵⁾ Odôvodnenie 60 APD (prepracované znenie) a článok 25 APD (prepracované znenie).

1. Krok 1. Získavanie informácií

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Posudzovanie dôkazov sa začína získavaním informácií. Proces získavania informácií prebieha v rôznych fázach: zhromažďovanie dôkazov, identifikácia vecných skutočností a prepojenie všetkých dôkazov s jednou alebo viacerými vecnými skutočnosťami.

Zhromažďovanie dôkazov a identifikovanie vecných skutočností je priebežný proces, ktorý siaha od okamihu, keď žiadateľ podá žiadosť, do okamihu, keď vykonáte posúdenie rizík. Aj v tejto poslednej fáze môže byť potrebné zhromaždiť ďalšie dôkazy, ak sa budú vyžadovať vysvetlenia alebo ďalšie informácie. Základnou zásadou je, že by ste mali byť nezaujatý (-á) a zohľadniť nové skutočnosti, ktoré sa môžu objaviť v priebehu celého procesu. Aj keď je tento proces štruktúrovaný, nemusí byť nevyhnutne lineárny.

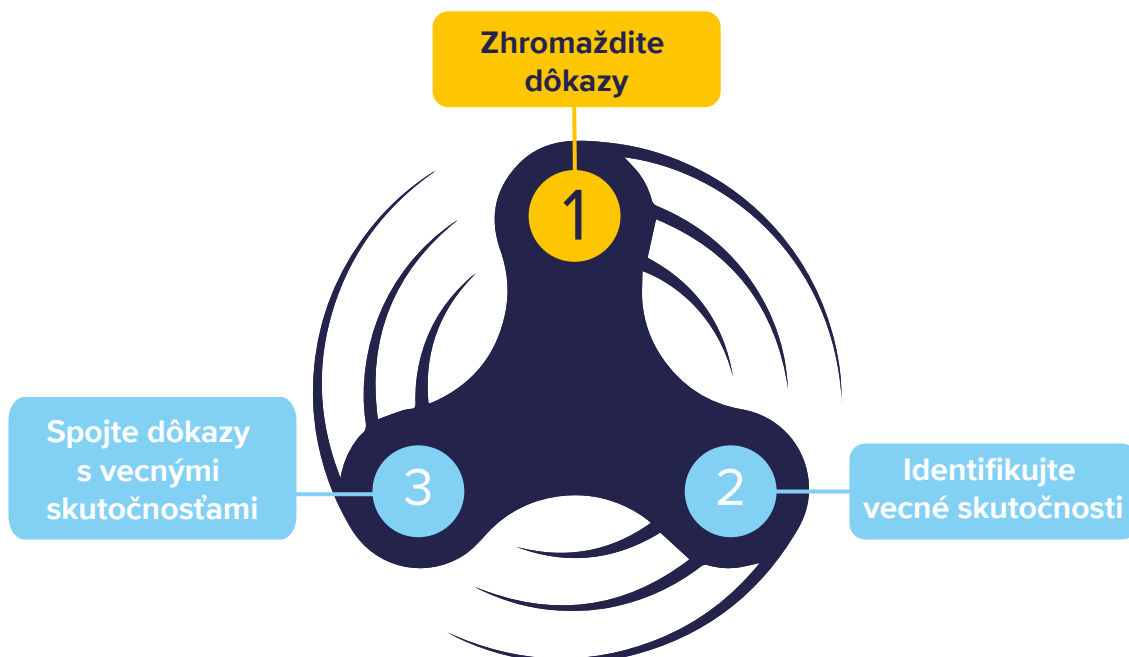
Dôležitosť zohľadnenia faktorov, ktoré môžu viesť k skresleniam

Pri získavaní dôkazov je mimoriadne dôležité, aby ste zohľadnili všetky relevantné individuálne a kontextuálne okolnosti, ktoré môžu ovplyvniť rozsah, v akom je žiadateľ schopný plniť svoje povinnosti alebo zasahovať do vašej schopnosti vykonať objektívne a primerané preskúmanie (pozri [oddiel 2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#)).

1.1. Zhromažďujte dôkazy

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Obrázok 3. Zhromažďujte dôkazy

Prvá fáza procesu posudzovania dôkazov si vyžaduje zhromaždenie všetkých dôkazov prípadu, ktoré sú potrebné na zdôvodnenie žiadosti o medzinárodnú ochranu.

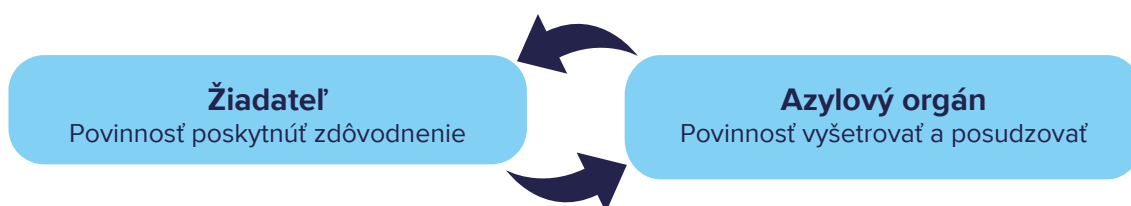
1.1.1. Uplatnite povinnosť spolupráce (dôkazné bremeno)

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Hoci „dôkazné bremeno“ je ustálený právny pojem, ktorý určuje, kto je zodpovedný za preukázanie určitej okolnosti v súdnom konaní, tento pojem treba chápať v špecifickej podobe, ktorú nadobúda v konaní o azyle. Článkom 4 QD (prepracované znenie) sa neukladá dôkazné bremeno ako také žiadateľovi ani rozhodujúcemu orgánu. Oba však majú určité povinnosti, ktoré treba splniť, aby bolo možné dôkladne posúdiť žiadosť o medzinárodnú ochranu.

Predložiť náležitosti potrebné na odôvodnenie svojej žiadosti je v zásade povinnosťou žiadateľa. Povinnosťou rozhodujúceho orgánu je zasa vyšetriť a posúdiť príslušné náležitosti žiadosti v spolupráci so žiadateľom ⁽³⁶⁾. Žiadateľ aj orgán sú povinní spolupracovať pri posudzovaní príslušných náležitostí žiadosti ⁽³⁷⁾.

Obrázok 4. Povinnosť spolupráce

a) Skontrolujte, či žiadateľ plní svoju povinnosť poskytnúť zdôvodnenie žiadosti

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Mali by ste informovať žiadateľa o jeho povinnosti poskytnúť zdôvodnenie žiadosti [pozri oddiel 1.1.1. písm. b) bod ii) „Informujte žiadateľa o jeho povinnostiach“], čo znamená povinnosť žiadateľa poskytnúť dôveryhodné vyhlásenie, predložiť všetky dôkazy, ktoré má k dispozícii a spolupracovať s orgánmi pri skúmaní jeho žiadosti.

V ustanoveniach článku 4 QD (prepracované znenie) sa uvádza, že „zdôvodniť“ „znamená poskytnúť vyhlásenia a predložiť listinné alebo iné dôkazy, ktoré má žiadateľ k dispozícii“ ⁽³⁸⁾, týkajúce sa jeho veku, pôvodu, príslušných príbuzných, totožnosti, štátnej (-ych) príslušnosti (-í), krajiny(-ín) a miesta (miest) predchádzajúceho pobytu, predchádzajúcich žiadostí o azyl, cestovných trás, cestovných dokladov a dôvodov žiadosti o medzinárodnú ochranu ⁽³⁹⁾. To znamená, že žiadateľ musí podniknúť kroky na podporu žiadosti prostredníctvom vyhlásení a všetkých dôkazov, ktoré má k dispozícii. Žiadateľ je zvyčajne v lepšej pozícii ako orgán, aby

⁽³⁶⁾ Článok 4 ods. 1 QD (prepracované znenie).

⁽³⁷⁾ SDEÚ, 2012, *M.M.*, C-277/11, op. cit., pozn. č. 10, body 65 a 66.

⁽³⁸⁾ UNHCR, *Beyond Proof, Full Report* (Nad rámec dôkazov: úplná správa), máj 2013, op. cit. pozn. č. 15, s. 85.

⁽³⁹⁾ UNHCR, *Beyond Proof, Full Report* (Nad rámec dôkazov: úplná správa), máj 2013, op. cit. pozn. č. 15, s. 89.

poskytol informácie o jednotlivých aspektoch svojej žiadosti (o svojich obavách a skúsenostiach) ⁽⁴⁰⁾.

Spôsob, akým nedostatky v plnení povinnosti žiadateľa poskytnúť zdôvodnenie ovplyvňujú posudzovanie dôkazov, je uvedený v oddiele [2.4.1. „Zváženie zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s vecnou skutočnosťou“](#) a oddiele [2.4.2. „Záver o vecných skutočnostiach“](#).

- i. Vynaložil žiadateľ skutočnú snahu, aby poskytol všetky vyhlásenia a dokumentáciu, ktoré mal k dispozícii?

[Obsah] [[Kontrolný zoznam](#)]

Žiadateľ vám má poskytnúť všetky jednotlivé relevantné dôkazy, ktoré má k dispozícii.

Článkom 4 QD (prepracované znenie) sa rozširuje povinnosť predložiť dôkazy len na dôkazy, ktoré má **žiadateľ k dispozícii**. Usudzuje sa, že dokumenty a iné dôkazy sú žiadateľovi k dispozícii len vtedy, keď sa dá odôvodnene očakávať, že ich bude schopný získať ⁽⁴¹⁾. To tiež znamená, že povinnosť žiadateľa poskytnúť zdôvodnenie žiadosti nemožno chápať ani ako povinnosť predložiť dôkazy na podporu **každej** skutočnosti.

Žiadateľ musí vynaložiť **skutočné úsilie** ⁽⁴²⁾ na zdôvodnenie svojej žiadosti prostredníctvom svojich vyhlásení a všetkých dokumentov a iných dôkazov, ktoré má k dispozícii. Rozsah tejto povinnosti závisí od konkrétneho prípadu. Malo by sa zväžiť, aké prostriedky sú k dispozícii na získanie dôkazov, ako aj okolnosti, za ktorých žiadateľ opustil svoju krajinu pôvodu, a všeobecnú situáciu v nej. Ďalšie faktory, ktoré môžu žiadateľovi brániť v predložení všetkých potrebných dôkazov, môžu vychádzať z jeho osobnej situácie a súvisieť napríklad s jeho fyzickým/psychickým zdravím, úrovňou vzdelania alebo rodinnými väzbami. Pri posudzovaní rozsahu, v akom bol žiadateľ schopný plniť svoje povinnosti, sú vždy dôležité individuálne okolnosti prípadu.

- ii. Boli všetky dôkazy poskytnuté v najskoršom možnom termíne?

[Obsah] [[Kontrolný zoznam](#)]

Od žiadateľa sa tiež očakáva, že v najskoršom možnom termíne predloží azylovému orgánu všetky informácie a dôkazy, ktoré má k dispozícii. Takto dokážete riadne a včas identifikovať a posúdiť všetky vecné skutočnosti prípadu. Splnenie tejto povinnosti úzko súvisí s povinnosťou orgánu informovať žiadateľa o jeho povinnostiach v rámci konania o azyle a prostriedkoch, ktoré má žiadateľ k dispozícii, aby mohol poskytnúť dôkazy. „Pojem „v najskoršom možnom termíne“ by sa mal vykladať so zreteľom na okamih, v ktorom je žiadateľ informovaný, v jazyku, ktorému rozumie, o svojej povinnosti poskytnúť zdôvodnenie žiadosti“. ⁽⁴³⁾ [pozri oddiel [1.1 písm. b\) bod ii](#)] „[Informujte žiadateľa o jeho povinnostiach](#)“].

⁽⁴⁰⁾ ESLP, rozsudok z 23. augusta 2016, *J.K. a iní/Svédsko*, č. 59166/12, ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, bod 96. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽⁴¹⁾ UNHCR, *Beyond Proof, Full Report* (Nad rámec dôkazov: úplná správa), máj 2013, op. cit. pozn. č. [15](#), s. 96.

⁽⁴²⁾ Článok 4 ods. 5 písm. a) QD (prepracované znenie).

⁽⁴³⁾ UNHCR, *Beyond Proof, Full Report* (Nad rámec dôkazov: úplná správa), máj 2013, op. cit. pozn. č. [15](#), s. 102.

Praktický prístup spočíva v prediskutovaní so žiadateľom, aké dôkazy zamýšľa predložiť, a dohodnúť sa s ním na primeranom časovom rámci. Povinnosť žiadateľa predložiť informácie a dôkazy v najskoršom možnom termíne sa vzťahuje na dôkazy, ktoré má k dispozícii. Je splnená, keď budú informácie alebo dôkazy k dispozícii v neskoršej fáze (napr. po osobnom pohovore) a predložia sa v čo najkratšom čase.

Pri posudzovaní toho, či boli vyhlásenia alebo iné dôkazy poskytnuté včas, je potrebné zohľadniť všeobecné a osobné okolnosti a príslušné zraniteľnosti žiadateľa. Negatívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti nemožno vyvodiť len zo skutočnosti, že žiadateľ pri prvej príležitosti neuviedol určité náležitosti ⁽⁴⁴⁾.

iii. Poskytol žiadateľ uspokojivé vysvetlenie pre nedostatočné podporné dôkazy?

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

V prípade niektorých skutočností prípadu žiadateľ nemusí byť schopný poskytnúť podporné dôkazy. Ak si žiadateľ nemôže splniť svoju povinnosť poskytnúť všetky dôkazy, ktoré má k dispozícii, alebo všetky dôkazy, o ktorých možno odôvodnene predpokladať, že ich má k dispozícii, pri zohľadnení individuálnych okolností, musí poskytnúť uspokojivé vysvetlenie, prečo nemôže predložiť podporné dôkazy o niektorých skutočnostiach.

Za posúdenie toho, či možno uznať vysvetlenie, ktoré poskytol žiadateľ o tom, prečo nemôže predložiť ďalšie dôkazy, zodpovedáte vy. Vysvetlenie, ktoré poskytol žiadateľ, by sa malo zväziť s prihliadnutím na individuálne a kontextuálne okolnosti (pozri tiež oddiel [2.4.1. „Zváženie zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s vecnou skutočnosťou“](#)).

b) Rozhodovač má povinnosť preskúmať prípad

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Žiadateľ musí mať možnosť predložiť všetky relevantné informácie a všetky relevantné jednotlivé dôkazy. Rozhodujúci orgán má v spolupráci so žiadateľom povinnosť posúdiť príslušné náležitosti žiadosti. Na splnenie tejto povinnosti musíte postupovať podľa nasledujúcich krokov.

i. Primerane podporujte osoby s osobitnými procesnými potrebami

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Na to, aby mohli účinne odôvodniť žiadosť a komplexne predložiť jej dôvody, môžu niektorí žiadatelia potrebovať osobitné procesné záruky. Dôvodom môže byť okrem iného ich vek, pohlavie, sexuálna orientácia, rodová identita, zdravotné postihnutie, závažné ochorenie alebo duševná porucha. Potreba osobitných procesných záruk môže byť aj dôsledkom mučenia, znásilnenia alebo iných závažných foriem psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia.

⁽⁴⁴⁾ SDEÚ, rozsudok z 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), vec C-148/13 až C-150/13, EU:C:2014:2406, body 70 a 71. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

Predovšetkým deti bez sprievodu majú osobitné potreby, ktoré si vyžadujú primeranú podporu ⁽⁴⁵⁾.

Členské štáty musia v primeranej lehote od podania žiadosti posúdiť, či žiadateľ potrebuje osobitné procesné záruky. V takom prípade im členský štát musí poskytnúť primeranú podporu ⁽⁴⁶⁾. V prípade osôb s osobitnými procesnými potrebami sa má osobitný dôraz klásť na vašu vyšetrovaciu úlohu ⁽⁴⁷⁾. Príslušné informácie máte získať s osobitným zreteľom na osobitné potreby žiadateľa. Na správne posúdenie a zmiernenie vplyvu týchto okolností na daný prípad si môžete vyžiadať znalecké posudky, napríklad v prípadoch duševných chorôb alebo zdravotného postihnutia alebo pri riešení následkov psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia [pozri tiež oddiel [1.1.2 písm. k\)](#) „[Lekárske, psychiatrické a psychologické posudky](#)“]. Žiadateľovi s osobitnými procesnými potrebami by ste tiež mali poskytnúť dostatok času na predloženie náležitostí potrebných na odôvodnenie jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu a mali by ste tieto potreby zohľadniť pri vedení osobného pohovoru.

ii. Informujte žiadateľa o jeho povinnostiach

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Uvedené povinnosti žiadateľa zahŕňajú povinnosť rozhodujúceho orgánu informovať žiadateľa o všetkých jeho povinnostiach, ako aj o jeho právach v jazyku, ktorému rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie, a najmä ho informovať o jeho povinnosti poskytnúť zdôvodnenie žiadosti ⁽⁴⁸⁾. Tieto informácie musia zahŕňať skutočnosť, že žiadateľ je povinný poskytnúť zdôvodnenie svojej žiadosti, ako aj dôsledky nesplnenia tejto povinnosti. Tieto informácie musia byť žiadateľovi poskytnuté včas, aby si mohol splniť dané povinnosti. Poskytnuté informácie musia zahŕňať príslušné lehoty na splnenie povinností, čím sa žiadateľovi poskytne primeraná možnosť predložiť všetky náležitosti. Žiadateľ má tiež dostať praktické informácie o prostriedkoch na splnenie jeho povinností podľa vnútroštátnych právnych predpisov a praxe.

⁽⁴⁵⁾ Článok 25 APD (prepracované znenie).

⁽⁴⁶⁾ Článok 24 APD (prepracované znenie).

⁽⁴⁷⁾ Primerané opatrenia, ktoré musíte prijať v závislosti od procesných potrieb, môžete určiť pomocou nástroja EASO, [Tool for Identification of Special Needs](#) (Nástroj na identifikáciu osobitných potrieb), 2016.

⁽⁴⁸⁾ Článok 12 ods. 1 písm. a) APD (prepracované znenie).

Príklady poskytovania informácií

Podľa vnútroštátnych právnych predpisov alebo postupov sa môže vyžadovať, aby sa v pozývacom liste na osobný pohovor žiadateľ informoval o typoch dôkazov, ktoré má podľa očakávania predložiť počas osobného pohovoru, a o všeobecných povinnostiach žiadateľa počas postupu preskúmania žiadosti na prvom stupni.

Ak niektoré jednotlivé dôkazy nebolo možné predložiť počas osobného pohovoru napriek tomu, že ich mal žiadateľ k dispozícii, môžete žiadateľovi pred posúdením žiadosti a/alebo vypracovaním rozhodnutia poskytnúť určitý čas na predloženie ďalších jednotlivých dôkazov. To bude závisieť od vnútroštátnych postupov a osobitostí žiadosti. V takom prípade by ste žiadateľovi počas osobného pohovoru poskytli informácie o tom, ako možno predložiť ďalší (-ie) dôkaz (-y), o časovom rámci, do ktorého sa očakáva doručenie dôkazu(-ov) azylovému orgánu, kým prijme rozhodnutie o žiadosti, ako aj o dôsledkoch neposkytnutia dôkazov v stanovenom časovom rámci.

Vysvetlenia a informácie by mali byť k dispozícii spôsobom, ktorý zohľadňuje osobitnú situáciu žiadateľa, napríklad spôsobom vhodným pre deti, ak je žiadateľom dieťa [pozri oddiel [1.1.1. písm. b\) bod i\)](#) „Primerane podporujte osoby s osobitnými procesnými potrebami“] ⁽⁴⁹⁾.

- iii. Umožnite žiadateľovi predložiť všetky relevantné skutočnosti a dôkazy prostredníctvom osobného pohovoru

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Na splnenie svojej povinnosti poskytnúť všetky informácie a dôkazy, ktoré majú k dispozícii, musia mať žiadatelia príležitosť predložiť všetky vecné skutočnosti a všetky jednotlivé dôkazy prostredníctvom osobného pohovoru ⁽⁵⁰⁾. Osobný pohovor je najdôležitejšou fázou získavania informácií, pretože poskytuje žiadateľovi hlavnú príležitosť zdôvodniť žiadosť. Článkom 16 APD (prepracované znenie) sa členským štátom ukladá povinnosť viesť osobné pohovory spôsobom, ktorý zabezpečí, „aby mal žiadateľ primeranú príležitosť predložiť v čo najúplnejšej forme údaje potrebné na zdôvodnenie žiadosti v súlade s článkom 4 smernice 2011/95/EÚ“.

Keďže nemožno vždy očakávať, že žiadateľ vie, aké vyhlásenia, dokumenty alebo iné dôkazy môžu byť relevantné, povinnosť rozhodujúceho orgánu spolupracovať vo fáze osobného pohovoru sa neobmedzuje na poskytnutie času a priestoru žiadateľovi. Rozhodujúci orgán musí žiadateľovi poskytnúť aj potrebné usmernenia, použiť vhodné kladenie otázok a vytvoriť

⁽⁴⁹⁾ EUAA, [Practical Guide on Information Provision – Access to procedure](#) (Praktická príručka o poskytovaní informácií – Prístup ku konaniu), december 2024, oddiel 1.2.3. „Prispôbte svoje komunikačné techniky osobným okolnostiam žiadateľa“.

⁽⁵⁰⁾ Pozri oddiel „[Hlavné zásady](#)“, „[písm. d\) Právo žiadateľa na vypočutie](#)“. V APD sa stanovujú len prísne výnimky z práva na vypočutie. V článku 14 ods. 2 APD (prepracované znenie) sa uvádza, že *[o]sobný pohovor týkajúci sa vecnej stránky žiadosti sa nemusí uskutočniť, ak rozhodujúci orgán môže prijať kladné rozhodnutie, pokiaľ ide o priznanie postavenia utečenca, na základe dôkazov, ktoré sú k dispozícii, alebo je rozhodujúci orgán toho názoru, že žiadateľ nie je na pohovor pripravený alebo ho nie je schopný absolvovať v dôsledku pretrvávajúcich okolností, na ktoré nemá žiadateľ vplyv*. Povinnosť vypočutia sa vzťahuje aj na pohovory o prípustnosti [pozri článok 34 APD (prepracované znenie)]. Členské štáty môžu stanoviť výnimku z pohovoru o prípustnosti v rámci konania o prípustnosti následných žiadostí len za osobitných podmienok [pozri články 34 a 42 APD (prepracované znenie)].

správne podmienky na zhromaždenie relevantných skutočností na zdôvodnenie skutočností uvádzaných žiadateľom ⁽⁵¹⁾.

- iv. Požiadajte žiadateľa, aby objasnil to, čo je nejasné

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Musíte objasniť všetky relevantné skutočnosti žiadosti v spolupráci so žiadateľom s prihliadnutím na dôkazy, ktoré sú k dispozícii, informácie o krajine pôvodu a o možných faktoroch, ktoré môžu spôsobiť skreslenia (pozri oddiel [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#)). Posudzovanie prípadu nesmie byť založené na aspektoch, ktoré sú vám nejasné, a nesmú ponechávať priestor na predpoklady, špekulácie, dohady, intuíciu alebo vnútorné pocity.

- v. Zamerajte sa na zjavné nezrovnalosti, nedostatočné informácie, otázky týkajúce sa hodnovernosti

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Žiadateľ má byť upozornený na všetky nezrovnalosti, otázky týkajúce sa hodnovernosti a na nedostatočné informácie a má sa mu poskytnúť možnosť objasniť ich. Mali by ste sa zamerať aj na identifikáciu ich príčin, aby ste mohli riadne posúdiť ich vplyv na posúdenie dôveryhodnosti. Mali by ste zvážiť možnú prítomnosť skresľujúcich faktorov (pozri oddiel [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#)), ktoré by mohli ovplyvniť konzistentnosť a hodnovernosť vyhlásení žiadateľa a jeho schopnosť poskytnúť podrobné informácie.

- vi. Získajte príslušné informácie o krajine pôvodu a iné dôkazy

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Na účely posúdenia prípadu by ste mali získať relevantné, presné a aktuálne informácie o krajine pôvodu a iné dôkazy (COI) „vrátane zákonov a nariadení krajiny pôvodu a spôsobu, ktorým sú uplatňované“ ⁽⁵²⁾. V oddiele [1.2.2. „Formulujte jasné, komplexné a skutkové vecné skutočnosti“](#) nájdete ďalšie podrobnosti. Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) v tejto súvislosti usúdil, že azylové orgány sú vo všeobecnosti v lepšej pozícii ako žiadateľ, aby mali prístup k informáciám o všeobecnej situácii vrátane informácií o možnosti ochrany v krajine pôvodu ⁽⁵³⁾.

Rozhodujúci orgán zhromažďuje COI nestranne. Pri posudzovaní dôkazov v jednotlivých prípadoch musíte uplatniť rovnaký nestranný prístup a zohľadniť všetky dôkazy, ktoré podporujú skutočnosti uvádzané žiadateľom, ako aj dôkazy, ktoré hovoria proti týmto skutočnostiam. Bez tejto nestrannosti by sa povinnosť rozhodujúceho orgánu vyšetrovať

⁽⁵¹⁾ EASO, [Praktická príručka: Osobný pohovor](#), december 2014. Pozri SDEÚ, 2012, [M.M.](#), C-277/1, op. cit., pozn. č. 10, bod 66. Pozri aj UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#) (Nad rámec dôkazov: úplná správa), máj 2013, op. cit. pozn. č. 15, s. 112.

⁽⁵²⁾ Článok 4 ods. 3 QD (prepracované znenie).

⁽⁵³⁾ ESLP, rozsudok z 23. augusta 2016, [J.K. a iní/Svédsko](#), č. 59166/12, ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, bod 132. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

neuplatňovala v plnom rozsahu, pretože by sa tým nekompenzovala nedostupnosť určitých druhov dôkazov pre žiadateľa.

Na posúdenie prípadu možno budete musieť získať aj ďalšie jednotlivé dôkazy, ku ktorým sa môžete dostať z vlastnej iniciatívy. Napríklad [azylové spisy rodinných príslušníkov](#), [sociálne médiá ako zdroje](#), [dôkazy od iných vnútroštátnych orgánov zodpovedného členského štátu](#) alebo [od iných členských štátov](#). Potreba, aby ste získali takéto dôkazy, bude závisieť od špecifik žiadosti. Napríklad môžete byť podnecovaný (-á) na prístup k takýmto dodatočným dôkazom prostredníctvom informácií, ktoré už máte a ktoré by mohli byť predmetom ďalšieho vyšetrovania.

Rozhodujúci orgán bude musieť zvážiť aj všetky riziká, ktoré žiadateľ neuviedol, ale o ktorých orgán vie a ktoré môžu žiadateľa po návrate do krajiny pôvodu vystaviť riziku prenasledovania alebo vážneho bezprávia⁽⁵⁴⁾. To platí najmä vtedy, ak rozhodujúci orgán vie, že žiadateľ je pravdepodobne členom skupiny, ktorá je systematicky vystavená prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu⁽⁵⁵⁾. V závislosti od vnútroštátnych postupov môže byť potrebné informovať žiadateľa a dať mu možnosť vyjadriť sa.

V relevantných prípadoch povinnosť rozhodujúceho orgánu spolupracovať zahŕňa aj zabezpečenie lekárskeho vyšetrenia so súhlasom žiadateľa alebo informovanie žiadateľa o tom, že si musí zabezpečiť lekárske vyšetrenie, ak je to potrebné⁽⁵⁶⁾.

c) V prípade potreby zvážte osobitné pravidlá zdôvodnenia

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Počas preskúmania je na rozhodujúcom orgáne, aby zdôvodnil, že sú splnené podmienky na realizáciu týchto koncepcií:

- dostupnosť ochrany v krajine pôvodu,
- možnosť nájsť alternatívu vnútroštátnej ochrany a
- existencia dôvodov na vylúčenie⁽⁵⁷⁾.

Povinnosť poskytnúť zdôvodnenie žiadosti je povinnosťou rozhodujúceho orgánu aj vtedy, keď sa uzná, že:

- žiadateľ už bol predmetom prenasledovania alebo vážneho bezprávia (alebo priamej hrozby takéhoto prenasledovania alebo takéhoto bezprávia).

⁽⁵⁴⁾ ESLP, rozsudok z 23. marca 2016, [F.G./Švédsko](#), č. 43611/11, ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD00436111, bod 127. Zhnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#). ESLP, rozsudok z 27. októbra 2020, [M.A./Belgicko](#), č. 19656/18, ECLI:CE:ECHR:2020:1027JUD001965618, bod 81. Zhnutie dostupné v [databáze judikatúry EUAA](#); rozsudok ESLP z 21. júla 2021, [E.H./Francúzsko](#), č. 39126/18, ECLI:CE:ECHR:2021:0722JUD003912618, bod 132. Zhnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽⁵⁵⁾ ESLP, rozsudok z 23. marca 2016, [F.G./Švédsko](#), č. 43611/11, ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD00436111, bod 127. Zhnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#). ESLP, rozsudok z 27. októbra 2020, [M.A./Belgicko](#), č. 19656/18, ECLI:CE:ECHR:2020:1027JUD001965618, bod 81. Zhnutie dostupné v [databáze judikatúry EUAA](#); rozsudok ESLP z 21. júla 2021, [E.H./Francúzsko](#), č. 39126/18, ECLI:CE:ECHR:2021:0722JUD003912618, bod 132. Zhnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽⁵⁶⁾ Pozri článok 18 APD (prepracované znenie).

⁽⁵⁷⁾ EASO, [Praktická príručka: Oprávnenie na medzinárodnú ochranu](#), apríl 2018. EASO, [Practical Guide on the Application of the Internal Protection Alternative](#) (Praktická príručka úradu EASO o uplatňovaní alternatív vnútroštátnej ochrany), máj 2021. EASO, [Praktická príručka o vylúčení](#), január 2017.

V tomto prípade musí orgán uviesť „primerané dôvody domnievať sa, že takéto prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa nebudú opakovať“⁽⁵⁸⁾.

Hoci má rozhodujúci orgán povinnosť poskytnúť zdôvodnenie splnenia podmienok na uplatnenie uvedených koncepcií, zostáva na rozhodujúcom orgáne aj na žiadateľovi, aby pri získavaní a poskytovaní všetkých relevantných dôkazov, ktoré umožnia posúdenie týchto podmienok, spolupracovali.

Ak žiadateľ pochádza z krajiny, ktorá je označená ako bezpečná krajina pôvodu, individuálne preskúmanie sa môže začať so zameraním na povinnosť žiadateľa poskytnúť zdôvodnenie svojej žiadosti predložením všetkých náležitostí, ktoré naznačujú, že v jeho konkrétnych podmienkach krajina nie je bezpečná⁽⁵⁹⁾.

Tieto situácie sú bližšie vysvetlené v nasledujúcich oddieloch.

i. Je v krajine pôvodu dostupná ochrana?

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Aj keď žiadateľ musí zdôvodniť svoju žiadosť (riziko prenasledovania alebo vážneho bezprávia, ak by sa vrátil do krajiny pôvodu), dôkazné bremeno na preukázanie toho, že ochrana je dostupná v krajine pôvodu (opak), nesiete vy.

Na účely potvrdenia dostupnosti ochrany v krajine pôvodu v procese identifikácie vecných skutočností žiadosti máte zistiť, či sa žiadateľ pokúsil požiadať o ochranu zo strany príslušných orgánov/subjektov; prečo nepožiadal, ak nepožiadal; od ktorých orgánov/subjektov požadoval ochranu, aký bol výsledok tohto kroku a či je ochrana dostupná, účinná a trvalého charakteru⁽⁶⁰⁾.

ii. Je možné uplatniť alternatívu vnútroštátnej ochrany?

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Ak je takáto ochrana ustanovená vo vnútroštátnych právnych predpisoch, môžete vyhlásiť, že vnútroštátna ochrana pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviom je skutočne dostupná pre žiadateľa v časti krajiny pôvodu. V tejto situácii musíte identifikovať oblasť a preukázať, že existuje časť krajiny, do ktorej žiadateľ môže bezpečne a legálne cestovať, byť prijatý a možno od neho primerane očakávať, že sa usadí⁽⁶¹⁾.

V záujme podpory takéhoto zistenia pri identifikovaní vecných skutočností musíte zohľadniť všeobecné okolnosti prevládajúce v tejto časti krajiny a v súvislosti s osobnými okolnosťami žiadateľa. Zabezpečte získanie relevantných, presných a aktuálnych COI týkajúcich sa všeobecnej situácie v krajine a situácie v identifikovanej oblasti ochrany v tejto krajine

⁽⁵⁸⁾ Článok 4 ods. 4 QD (prepracované znenie).

⁽⁵⁹⁾ Články 36 a 37 APD (prepracované znenie). Ďalšie informácie o tomto pravidle poskytnutia zdôvodnenia sa uvádzajú v dokumente EUAA, *Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis* (Posudzovanie dôkazov a dôveryhodnosti v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), 2. vydanie, 2023.

⁽⁶⁰⁾ Článok 7 QD (prepracované znenie).

⁽⁶¹⁾ Článok 8 QD (prepracované znenie).

z príslušných zdrojov, ako sú EUAA, UNHCR a príslušné medzinárodné organizácie pre ľudské práva.

Ak štát alebo zástupcovia štátu sú aktérmi prenasledovania alebo vážneho bezprávia, mali by ste predpokladať, že žiadateľ nemá k dispozícii účinnú vnútroštátnu ochranu. Ak je žiadateľom dieťa bez sprievodu, dostupnosť primeraných opatrení v oblasti starostlivosti a opatery, ktoré sú v najlepšom záujme dieťaťa bez sprievodu, by mala byť súčasťou vášho vyšetrenia, či je ochrana účinne dostupná. Ďalšie informácie o alternatívne vnútroštátnej ochrany nájdete v praktickej príručke EUAA na túto tému ⁽⁶²⁾.

iii. Možno uplatniť vylúčenie z medzinárodnej ochrany?

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

V procese zisťovania vecných skutočností (pred právnym preskúmaním) môžete identifikovať náležitosti, ktoré by mohli viesť k vylúčeniu žiadateľa z medzinárodnej ochrany. Ak sa domnievate, že žiadateľovi by sa mala odoprieť ochrana na základe dôvodov vylúčenia, musíte predložiť zdôvodnenie svojho záveru ⁽⁶³⁾. Vylúčenie musí byť založené na jasných a presvedčivých dôkazoch. Žiadateľ musí mať možnosť namietat proti dôkazom použitým na podporu vylúčenia. Ďalšie informácie nájdete v praktickej príručke agentúry EUAA na túto tému ⁽⁶⁴⁾.

iv. Bol už žiadateľ v minulosti predmetom prenasledovania alebo vážneho bezprávia (alebo priamych hrozieb takéhoto prenasledovania alebo takéhoto bezprávia)?

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Pri skúmaní môžete zistiť, že žiadateľ zdôvodnil skutočnosť, že už bol predmetom prenasledovania alebo vážneho bezprávia alebo priamych hrozieb takéhoto prenasledovania alebo takéhoto bezprávia v krajine pôvodu. Toto by bolo vážnou známku oprávnenej obavy žiadateľa z prenasledovania alebo reálneho rizika utrpenia vážneho bezprávia, pokiaľ neexistujú primerané dôvody domnievať sa, že takéto prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa nebudú opakovať ⁽⁶⁵⁾. Vašou povinnosťou je preukázať, či existujú takéto primerané dôvody.

v. Pochádza žiadateľ z bezpečnej krajiny pôvodu určenej podľa vnútroštátnych právnych predpisov?

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Niektoré členské štáty označili určité krajiny za bezpečné krajiny pôvodu v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi. Počas procesu určenia bezpečnej krajiny pôvodu vaše vnútroštátne orgány už vykonali posúdenie a dospeli k záveru, že v danej krajine vo všeobecnosti a trvalo nehrozí prenasledovanie ani vážne bezprávie a že štátna ochrana je dostupná a prístupná. Toto určenie by malo vychádzať z relevantných, presných a aktuálnych

⁽⁶²⁾ EASO, [Practical Guide on the Application of the Internal Protection Alternative](#) (Praktická príručka úradu EASO o uplatňovaní alternatívy vnútroštátnej ochrany), máj 2021.

⁽⁶³⁾ Články 12 a 17 QD (prepracované znenie).

⁽⁶⁴⁾ EASO, [Praktická príručka o vylúčení](#), január 2017.

⁽⁶⁵⁾ Článok 4 ods. 4 QD (prepracované znenie).

COI, a preto vašu povinnosť vyšetriť všeobecnú situáciu v krajine pôvodu možno považovať za splnenú. Z toho vyplýva, že individuálne preskúmanie žiadosti sa môže začať zameraním sa na povinnosť žiadateľa poskytnúť zdôvodnenie svojej žiadosti poskytnutím náležitostí, ktoré naznačujú, že:

- jeho krajina pôvodu sa nemôže v jeho konkrétnych podmienkach považovať za bezpečnú

a/alebo že

- na základe jednotlivých náležitostí účinná ochrana, ktorá je všeobecne dostupná v jeho krajine pôvodu, v jeho konkrétnych podmienkach nie je dostupná alebo nie je účinná.

Toto preskúmanie sa musí uskutočniť v kontexte individuálneho posúdenia. Takisto sa musíte uistiť, že vaše preskúmanie je založené na COI, ktoré sú stále aktuálne. Ak to tak nie je, mali by ste vykonať akýkoľvek ďalší výskum v oblasti COI, ktorý by bol potrebný.

1.1.2. Zhromažďte jednotlivé dôkazy týkajúce sa žiadosti

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Vašou povinnosťou je vyšetriť a preskúmať dostupné dôkazy, vyhľadať ďalšie dôkazy [pozri oddiel 1.1.1. písm. b) bod vi] „Získajte príslušné informácie o krajine pôvodu a iné dôkazy“ a v prípade potreby vyzvať žiadateľa, aby predložil ďalšie dôkazy, ktorých predloženie sa odôvodnene očakáva.

V záujme vysokokvalitného rozhodovania je dôležité, aby ste pomohli žiadateľovi tým, že dôkladne preskúmate všetky predložené dôkazy a poskytnete mu príležitosť predložiť všetky relevantné dôkazy.

Mali by ste sa ubezpečiť, že chápete relevantnosť všetkých dôkazov predložených žiadateľom pre žiadosť. Osvedčeným postupom je opýtať sa žiadateľa, čo chce predloženými dôkazmi preukázať.

Okrem toho môžete v niektorých situáciách považovať za potrebné získať dodatočné informácie na objasnenie všetkých relevantných skutočností prípadu.

Predkladanie dôkazov je zo strany žiadateľa dobrovoľné. To znamená, že žiadateľ môže na podporu svojej žiadosti predložiť akýkoľvek druh dôkazu (napr. hmotný dôkaz, ako sú dokumenty alebo predmety akéhokoľvek druhu, alebo nehmotný dôkaz, napríklad na základe informácií dostupných na internete) a vy by ste ho mali uznať. Predloženie dôkazov, ktoré môžu mať vplyv na dôstojnosť žiadateľa, by sa však nemalo požadovať ani uznávať [pozri oddiel 1.1.2. písm. n) „Dôkazy, ktoré porušujú základné práva žiadateľa“].

Žiadatelia môžu poskytnúť dôkazy na podporu svojej žiadosti pri podaní svojej žiadosti alebo v akejkoľvek inej fáze konania, a to aj v primeranom čase po osobnom pohovore.

Na tento účel je dôležité zaznamenať do spisu žiadateľa všetky predložené dôkazy s uvedením dátumu a času ich predloženia, pretože moment predloženia dôkazu môže mať vplyv na posúdenie dôveryhodnosti.

Pamätajte na dôvernösť

Nezabudnite, že pri zhromažďovaní dôkazov musíte dbať na to, aby ste neohrozili žiadateľa ani príbuzné osoby. Musí sa dodržiavať zásada dôvernosti ⁽⁶⁶⁾.

Okrem poskytnutia svojich vlastných vyhlásení počas osobného pohovoru a/alebo písomného podania môžu žiadatelia poskytnúť aj podporné dôkazy v rôznych formách. Nižšie nájdete usmernenia o najbežnejších druhoch dôkazov, ktoré možno predložiť alebo zhromaždiť, a o tom, ako s každým z nich zaobchádzať.

a) Ústne vyhlásenia

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Ústne vyhlásenia žiadateľa sú niekedy jedinými dostupnými dôkazmi v žiadosti. Kľúčové je ústne vyhlásenie žiadateľa poskytnuté počas osobného pohovoru. Preto je dôležité, aby ste viedli pohovor takým spôsobom, aby sa zabezpečilo, že od žiadateľa získate kvalitné, relevantné a spoľahlivé dôkazy. Uplatňovanie vhodných techník pohovoru, najmä v prípade detí a zraniteľných osôb (vrátane osôb, ktoré zažili negatívne životné udalosti), je nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby sa všetky informácie získali podľa najlepších vedomostí a schopností žiadateľa.

Počas pohovoru je dôležité, aby ste sa sústredili na [základné náležitosti](#) žiadosti a nie na okrajové náležitosti. Ak zdôrazňujete okrajové skutočnosti alebo im venujete veľa času, najmä na začiatku pohovoru, môže to byť pre žiadateľa zavádzajúce, pokiaľ ide o to, aké sú dôležité základné skutočnosti, ktoré je potrebné uviesť.

Súvisiaca publikácia agentúry EUAA

Usmernenia o tom, ako zhromažďovať kvalitné dôkazy prostredníctvom osobného pohovoru a ako viesť pohovory zamerané na žiadateľa, nájdete v dokumente úradu EASO [Praktická príručka: Osobný pohovor](#), december 2014.

b) Písomné vyhlásenia

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Ak sú na podanie žiadosti predložené písomné vyhlásenia, môžu vám pomôcť pri príprave pohovoru, pretože môžu poskytnúť informácie o dôvodoch úteku, obavách a budúcom riziku, ako aj o totožnosti žiadateľa a jeho osobných okolnostiach. Ako ďalšie dôkazy na podporu žiadosti môžu byť prípustné aj písomné vyhlásenia, ktoré dopĺňajú ústne vyhlásenia

⁽⁶⁶⁾ Ďalšie informácie nájdete v oddiele „[Hlavné zásady, písm. e\) Dôvernösť](#)“ a v dokumente úradu EASO [Practical Guide on the Use of Country of Origin Information by Case Officers for the examination of asylum applications](#) (Praktická príručka úradu EASO o využívaní informácií o krajine pôvodu rozhodovateľmi na preskúmanie žiadostí o azyl), december 2020.

zhromaždené počas pohovoru. Vo výnimočných prípadoch môžu písomné vyhlásenia predstavovať aj jediné dostupné vyhlásenia, ak sa pohovor z osobitných dôvodov neuskutoční [pozri oddiel „[Hlavné zásady, písm. d\)](#) „[Právo žiadateľa na vypočutie](#)“].

Písomné vyhlásenia môžu byť užitočné najmä v prípade veľmi traumatizovaných žiadateľov alebo žiadateľov s duševnými poruchami alebo so zdravotným postihnutím. Písomná forma môže takýmto žiadateľom poskytnúť pocit bezpečia a rámec, ktorým sa môžu počas osobného pohovoru riadiť, najmä v prípadoch, keď by ich pamäť mohla byť narušená.

Písomné vyhlásenia môže žiadateľ napísať spontánne, aby doplnil ústne vyhlásenia, alebo môžu byť výsledkom žiadosti orgánu o vyplnenie všeobecného alebo špecifického dotazníka alebo formulára.

Hoci sú písomné vyhlásenia užitočným dôkazom, majte na pamäti, že ich obsah a konkrétnosť podrobností môžu byť ovplyvnené kontextom, v ktorom boli napísané. Scenáre, v ktorých by okolnosti mohli ovplyvniť obsah písomného vyhlásenia, zahŕňajú napríklad: vyhlásenia napísané ihneď po zadržaní na účely neoprávneného prekročenia hranice, vyhlásenia napísané v prítomnosti uniformovaných príslušníkov pohraničnej stráže alebo príslušníkov polície, vyhlásenia napísané osobou, ktorá je pod vplyvom pašerákov, obchodníkov s ľuďmi alebo iných príslušníkov komunity. Venujte osobitnú pozornosť takýmto okolnostiam pri porovnávaní týchto vyhlásení s inými dostupnými dôkazmi (ako sú vyhlásenia poskytnuté počas osobného pohovoru) a ak je to možné, poskytnite žiadateľovi príležitosť na objasnenie pred tým, ako dospejete k negatívnemu záveru o zistení týkajúcom sa dôveryhodnosti.

c) Doklady totožnosti a iné listinné dôkazy

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Listinné dôkazy by mohli zahŕňať rôzne druhy dokladov totožnosti, cestovné doklady, osvedčenia (občiansky stav, narodenie, rodinný stav, štátna príslušnosť atď.), zatýkacie rozkazy, súdne rozhodnutia alebo rozsudky, vytlačené e-maily, listy alebo svedectvá politických alebo iných skupín, členské preukazy, mediálne správy, obrázky, zdravotné dokumenty, noviny atď. Iné hmotné dôkazy by mohli zahŕňať oblečenie, maľby, USB kľúče alebo SIM karty, telefóny, amulety a iné predmety. Nehmotné dôkazy by mohli pozostávať z internetových stránok, ako sú odkazy na sociálne médiá.

Pri zhromažďovaní dôkazov sa môžete stretnúť s množstvom rôznych druhov dôkazov, napr. s dôkazmi, ktoré predložil žiadateľ, dôkazmi, ktoré ste získali vy, alebo dôkazmi, ktoré sú vám inak dostupné (pretože ich žiadateľ predložil v rámci iného konania alebo pretože vyšli najavo prostredníctvom osobitného vyšetrovacieho opatrenia).

Všetky dokumenty predložené žiadateľom ako dôkazy na podporu jeho tvrdenia musia byť dôkladne preskúmané. Najprv by ste sa mali uistiť, že rozumiete, ktoré dokumenty sa predkladajú a aký majú význam pre žiadosť. Osvedčeným postupom je opýtať sa žiadateľa, čo chce preukázať každým predloženým dokumentom.

Dokumenty alebo iné dôkazy sa môžu poskytnúť v origináli alebo v kópii a môžu zahŕňať súkromné materiály, ako aj úradné dokumenty.

Mali by ste sa uistiť, že máte dostatok informácií súvisiacich s dôkazmi, aby ste pochopili obsah dôkazov, okolnosti, za ktorých bol dokument vydaný (kedy, kým, na aký účel atď.), a ako žiadateľ dôkazy získal. Počas osobného pohovoru si v čo najväčšej možnej miere prezrite všetky dokumenty, aby ste zistili, či máte dostatok informácií na to, aby ste ich mohli ďalej posúdiť, alebo či je potrebné, aby vám žiadateľ poskytol nejaké dodatočné vysvetlenia.

V cestovných pasoch by sa mali skontrolovať napríklad vstupné/výstupné pečiatky, víza, dôkazy o návrate do krajiny pôvodu atď. s cieľom potvrdiť žiadateľovu imigračnú históriu a tiež jeho opis udalostí na účely posúdenia dôveryhodnosti v neskoršej fáze (krok 2). Ak žiadateľ predložil dokumenty, ktorých držba sa od neho neočakáva, mal by mať možnosť vysvetliť, ako ich získal.

V prípade potreby by ste mali získať aj informácie týkajúce sa všeobecne očakávaného obsahu a formy všetkých predložených dokumentov (napr. zatykače, súdne predvolania). Takéto informácie možno získať prostredníctvom relevantných COI alebo prostredníctvom konkrétného postupu overovania. Overenie dokumentov by sa podľa možnosti malo vykonať pred osobným pohovorom. Žiadateľ tak bude mať možnosť vysvetliť akékoľvek negatívne zistenia týkajúce sa pravosti predložených dôkazov. Overenie dokumentov sa môže vykonať od registrácie žiadosti, ak sú dokumenty v tom čase k dispozícii.

V závislosti od vnútroštátnych postupov a možností môže overovanie (určitých kategórií) dokumentov vykonávať špecializovaná jednotka alebo orgán. Ďalšie informácie nájdete v kroku 2, [2.1. Posúďte listinné a iné dôkazy](#), a v praktickej príručke agentúry EUAA o registrácii ⁽⁶⁷⁾. Overovanie sa musí vykonávať spôsobom, ktorý zabezpečí dodržiavanie zásady dôveryhodnosti [pozri vyššie oddiel „[Hlavné zásady, písm. e\) Dôveryhodnosť](#)“] ⁽⁶⁸⁾.

d) Informácie o krajine pôvodu

[Obsah] [[Kontrolný zoznam](#)]

Dostupnosť kvalitných informácií o krajine pôvodu má zásadný význam pre proces rozhodovania ⁽⁶⁹⁾. Musíte mať istotu, že dostupné COI sú relevantné, presné a aktuálne a že pochádzajú z rôznych spoľahlivých a nezávislých zdrojov. Informácie o krajine pôvodu majú byť čo najkonkrétnejšie a nemajú byť obmedzené len na všeobecnú situáciu v krajine pôvodu. Keďže každý zdroj má svoj vlastný pohľad a zameranie, mali by sa konzultovať rôzne zdroje a rôzne typy zdrojov, aby sa dosiahol čo najkomplexnejší a najvyváženejší obraz vrátane zohľadnenia informácií získaných od EUAA, UNHCR a príslušných organizácií pre ľudské práva ⁽⁷⁰⁾. Informácie o krajine pôvodu by mali byť objektívne a prístup k ich zhromažďovaniu by mal byť nestranný, to znamená, že osoba, ktorá ich zhromažďuje, by sa mala vyhýbať skúmaniu COI, ktoré podporujú buď len negatívne, alebo len pozitívne posúdenie ⁽⁷¹⁾.

Všetky zdroje, ktoré ste použili pri posudzovaní, musia byť vždy, keď je to možné, uvedené vo vašom rozhodnutí.

⁽⁶⁷⁾ EASO, [Praktická príručka o registrácii – Podávanie žiadostí o medzinárodnú ochranu](#), december 2021.

⁽⁶⁸⁾ Článok 30 APD (prepracované znenie).

⁽⁶⁹⁾ Článok 4 ods. 3 QD (prepracované znenie) a článok 10 ods. 3 písm. b) APD (prepracované znenie).

⁽⁷⁰⁾ Článok 10 ods. 3 písm. b) APD (prepracované znenie).

⁽⁷¹⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023.

Súvisiaca publikácia agentúry EUAA

EASO, [*Practical guide on the use of country of origin information by case officers for the examination of asylum applications*](#) (Praktická príručka úradu EASO o využívaní informácií o krajine pôvodu rozhodovateľmi na preskúmanie žiadostí o azyl), december 2020, poskytuje informácie o tom, ako používať informácie o krajine pôvodu v rôznych fázach posudzovania žiadostí o medzinárodnú ochranu vrátane posúdenia dôveryhodnosti. Okrem toho, že príručka poskytuje podrobnejšie informácie o tom, ako používať informácie o krajine pôvodu pri posúdení dôveryhodnosti, obsahuje aj informácie o tom, čo sa myslí pod relevantnými a presnými COI alebo COI, ktoré sú aktuálne a získané z rôznych zdrojov.

e) Azylové spisy rodinných príslušníkov

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Aby mohol rozhodujúci orgán pri plnej znalosti skutočností vykonať správne posúdenie, môže byť potrebné preskúmať súvisiace azylové spisy, ktoré má k dispozícii. Môže to zahŕňať žiadosti, ktoré sa týkajú rovnakých skutočností alebo okolností, ako sú azylové spisy rodinných príslušníkov, keďže obavy vyjadrené žiadateľom môžu úzko súvisieť so situáciou ostatných rodinných príslušníkov ⁽⁷²⁾. Niekedy sa žiadateľ odvolá na spis príbuzného a predloží náležitosti jeho spisu. So spismi rodinných príslušníkov by sa však malo zaobchádzať dôverne (pozri oddiely „[Hlavné zásady](#)“, „[Dôvernosc](#)“ a „[Právo na súkromný život a rešpektovanie ľudskej dôstojnosti](#)“). V závislosti od vnútroštátnych ustanovení a od obsahu informácií si použitie takýchto dôkazov môže vyžadovať súhlas dotknutého rodinného príslušníka.

V niektorých prípadoch môže sprístupnenie citlivých informácií z iných spisov vážne vystaviť alebo ohroziť bezpečnosť rodinných príslušníkov. Týkalo by sa to situácií sexuálneho a rodovo motivovaného násillia, zneužívania detí, zanedbávania, násillia a vykorisťovania, sexuálnej orientácie, rodovej identity, rodového prejavu alebo pohlavných znakov atď. V týchto situáciách nemožno dôkazy sprístupniť a budete musieť preskúmať problémy a objasniť možné nepriaznivé zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti bez sprístupnenia informácií.

f) Informácie od iných osôb/svedecká výpoveď

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Okrem informácií poskytnutých kvalifikovanými odborníkmi vo svojom odbore [pozri ďalej [písm. j\)](#) „[Jazyková analýza, posúdenie alebo označenie jazyka](#)“, [písm. k\)](#) „[Lekárske, psychiatrické a psychologické posudky](#)“, [písm. m\)](#) „[Posudky od iných odborníkov](#)“] možno predložiť alebo vyžiadať svedectvo od iných osôb alebo skupín, ktoré môže pomôcť pri posudzovaní dôveryhodnosti výpovede žiadateľa alebo jeho osobných okolností. Takéto svedectvo môže pochádzať z rôznych zdrojov vrátane rodinných príslušníkov, partnerov, škôl, politických a náboženských skupín. Za určitých okolností sú mimoriadne dôležité svedectvá, ako sú vyhlásenia sprevádzajúcich dospelých osôb v mene maloletých žiadateľov. Dôležité

⁽⁷²⁾ EASO, [*Practical guide on the use of country of origin information by case officers for the examination of asylum applications*](#) (Praktická príručka úradu EASO o využívaní informácií o krajine pôvodu rozhodovateľmi na preskúmanie žiadostí o azyl), december 2020.

informácie môžu vyplývať aj z výpovede ustanoveného zákonného zástupcu dieťaťa, ako aj učiteľov, sociálnych pracovníkov alebo zamestnancov ubytovacieho centra, ktorí sú s dieťaťom v úzkom kontakte.

Pri zhromažďovaní takýchto dôkazov by ste mali venovať osobitnú pozornosť možnej dôveryhodnosti svedectva.

g) Informácie dostupné v sociálnych médiách

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Informácie, ktoré sa zhromažďujú v sociálnych médiách, môžu byť rôzneho druhu. Žiadatelia sa pri odôvodňovaní svojej žiadosti často spoliehajú na informácie dostupné v sociálnych médiách, či už ide o všeobecné informácie (napríklad články v blogoch alebo svedectvá týkajúce sa všeobecnej situácie v krajine pôvodu v súvislosti s faktom v ich žiadosti), alebo konkrétnejšie informácie (napríklad príspevky na platformách sociálnych médií, ich vlastné príspevky na internete alebo verejne dostupné obrázky, ktoré ich zachytávajú, získané počas udalosti alebo okolností atď.).

Rozhodujúci orgán môže zhromažďovať aj také informácie, ktoré sú verejne dostupné v sociálnych médiách, a môže ich použiť ako dôkaz. Tieto informácie môžu byť predmetom osobitného záujmu, ak nie sú k dispozícii žiadne iné zdroje v súvislosti s témou alebo udalosťou, ktoré by kompenzovali chýbajúce formálne informácie o krajine pôvodu, alebo napríklad z toho dôvodu, že udalosť je veľmi čerstvá.

Informácie získané v sociálnych médiách môžu zdôvodniť žiadosť, ale aj odhaliť nepresné alebo nespoľahlivé informácie. Informácie dostupné v sociálnych médiách však vzhľadom na ich osobitný charakter prinášajú viacero výziev a mali by sa používať a hodnotiť opatrne [pozri krok 2 oddiel [2.1.4 písm. c\) „Obsah získaný prostredníctvom sociálnych médií“](#)] ⁽⁷³⁾.

h) Dôkazy od iných vnútroštátnych orgánov zodpovedného členského štátu

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Môže sa stať, že informácie môžu mať iné štátne orgány, ktoré môžu pomôcť pri zisťovaní vecných skutočností žiadosti. Môže byť vhodné napríklad požadovať také informácie ako:

- zhoda odtlačkov prstov v systéme Eurodac.

Informácie zo systému Eurodac sa môžu použiť napríklad na rekonštrukciu cestovnej trasy žiadateľa, jeho nelegálnych vstupov a pobytu a predchádzajúcich žiadostí o azyl,

- registrácia manželstiev,
- policajné/trestné/súdne záznamy,

⁽⁷³⁾ EUAA, *Judicial Analysis on Qualification for international Protection – second edition (Oprávnenie na medzinárodnú ochranu (smernica 2011/95/EÚ) – justičná analýza)*, 2. vydanie, 2023, oddiel 1.10.3.4. *Sur place activities and use of social media* (Sur place aktivity a používanie sociálnych médií); a Upper Tribunal [Immigration and Asylum Chamber (IAC)], (Spojené kráľovstvo), rozsudok z 20. januára 2022, XX (PJA) – *sur place activities – Facebook* Iran CG [2022] UKUT 23 (IAC).

- informácie poskytnuté v žiadostiach o udelenie víza, napríklad prostredníctvom vízového informačného systému.
- Záznamy vízového informačného systému môžu objasniť totožnosť a cestovné doklady, ktoré žiadateľ vlastní,
- informácie dostupné prostredníctvom Schengenského informačného systému.

Schengenský informačný systém môže poskytovať informácie o otázkach verejnej bezpečnosti týkajúcich sa žiadateľa, súvislosti s trestným konaním, používania falšovaných dokladov alebo zraniteľnosti.

i) Informácie z iných členských štátov

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

V niektorých prípadoch môže byť vhodné vyžiadať informácie o žiadateľovi z iného členského štátu, v ktorom osoba predtým bývala alebo žiadala o ochranu.

Je možné požiadať o kópie náležitostí azylového spisu žiadateľa, ktorého žiadosť o medzinárodnú ochranu bola zamietnutá v inom členskom štáte alebo pridruženej krajine, ak sa nariadenie (EÚ) č. 604/2013 ⁽⁷⁴⁾ už neuplatňuje alebo sa neuplatňuje na žiadateľa. Tieto informácie možno použiť na preskúmanie žiadosti v krajine azylu, pretože môžu poskytnúť relevantné informácie v súvislosti s predchádzajúcimi vyhláseniami žiadateľa a dôkazmi, ktoré žiadateľ poskytol počas druhého konania.

Všetky žiadosti o získanie kópií náležitostí azylového spisu z inej krajiny si môžu vyžadovať súhlas žiadateľa z dôvodu dôvernosti.

Súvisiaca publikácia agentúry EUAA

Podrobné usmernenia k žiadostiam o informácie pre iné členské štáty nájdete v dokumente EASO, [Recommendations on Information Exchange between Dublin Units](#) (Odporúčania týkajúce sa výmeny informácií medzi dublinskými jednotkami), december 2021.

j) Jazyková analýza, posúdenie alebo označenie jazyka

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

V závislosti od vnútroštátnych postupov môžete mať prístup k individuálnemu jazykovému posúdeniu, označeniu jazyka alebo jazykovej analýze, ktoré vám poskytnú niektoré (viac alebo menej formálne) návrhy vo vzťahu k pravdepodobnému miestu pôvodu alebo etnickému profilu žiadateľa. Jazyková analýza neodhaľuje krajinu štátnej príslušnosti žiadateľa ako takú, ale miesto (alebo jedno z miest), kde sa žiadateľ socializoval tým, že sa tam dlhší čas zdržiaval a komunikoval s komunitou. Majte na pamäti, že jazyk môže pozostávať z rôznych dialektov

⁽⁷⁴⁾ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 604/2013](#) z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013) (uvádza sa aj ako Dublinské nariadenie III).

v závislosti od regiónu pôvodu alebo spoločenskej triedy hovoriaceho a že v jednom meste sa môže hovoriť viacerými jazykmi, a to aj medzi skupinami komunít diaspóry. V určitých krajinách pôvodu môže byť dialekt jazyka spojený viac s etnickým pôvodom alebo príslušnosťou ku klanu než s miestom pôvodu alebo bydliska. Hovorený jazyk je tiež premenlivý, pretože slovná zásoba a výslovnosť sa môžu meniť v závislosti od kontextu, v ktorom žiadateľ žije. Žiadateľ, ktorý je držiteľom uvádzanej štátnej príslušnosti, nemusí ovládať svoj národný jazyk alebo ho ovláda len s ťažkosťami, ak napríklad dlhodobo žil v zahraničí.

Existuje celý rad možných jazykových posúdení, od formálnych vedeckých postupov po neformálnejšie postupy. Ich spoľahlivosť sa teda môže líšiť v závislosti od spôsobu, akým sa analýza alebo hodnotiace správy vypracúvajú (jazykí experti alebo umelá inteligencia, na základe zvukových nahrávok žiadateľov, na základe kontrolných zoznamov slovnej zásoby atď.).

Metódy označenia jazyka je potrebné jasne odlíšiť od metód jazykovej analýzy. Metódy označenia jazyka sú menej spoľahlivé ako analýza jazyka a na súdoch ich nemožno použiť ako dôkaz, ale môžu sa vykonávať rýchlejšie, pokiaľ ide o prvé označenie žiadateľov, v prípade ktorých deklarované miesto pôvodu nezodpovedá jazyku, ktorým sa hovorí. Po tomto označení je potrebné ďalšie preskúmanie, a to buď prostredníctvom dôkladnej jazykovej analýzy, alebo rozhovoru na overenie štátnej príslušnosti, prípadne kombináciou oboch.

Je dôležité poznamenať, že jazykové posúdenia alebo označenie jazyka vrátane používania kontrolných zoznamov by sa pri posúdení dôveryhodnosti mali používať veľmi opatrne.

k) Lekárske, psychiatrické a psychologické posudky

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

V závislosti od konkrétneho prípadu a osobných okolností žiadateľa môžu byť na posúdenie veľmi cenné lekárske dôkazy vrátane psychiatrických a psychologických, pretože môžu objasniť rôzne aspekty žiadosti.

- Môžu vám poskytnúť informácie o schopnosti žiadateľa získať a/alebo predložiť dôkazy vrátane ústnych a písomných vyhlásení. Lekárske dôkazy ako také môžu ovplyvniť nielen vaše očakávania v súvislosti so schopnosťou žiadateľa zdôvodniť svoju žiadosť, ale aj spôsob, akým posudzujete dôveryhodnosť jeho vyhlásení (pre viac informácií o faktoroch skreslenia pozri oddiel [2.3.1. „Faktory súvisiace so žiadateľom“](#) v kroku 2).

Príklad vplyvu lekárskeho dôkazu na získavanie informácií

Žiadateľ, ktorý trpí posttraumatickou stresovou poruchou (PTSD), nemusí byť schopný prijať kroky, ktoré by sa za normálnych okolností vyžadovali na zhromaždenie dôkazov, ktoré má k dispozícii.

- Môže vám to naznačiť potrebu zavedenia akýchkoľvek osobitných procesných záruk.
- Môže sa to považovať za dôkaz potvrdzujúci vecné skutočnosti týkajúce sa minulých udalostí, ktoré žiadateľ podľa svojho tvrdenia prežil.

Príklad dôkazov potvrdzujúcich minulé udalosti

Žiadateľ predloží lekárske potvrdenie týkajúce sa jaziev, ktoré možno pozorovať na jeho tele a ktoré sú podľa neho výsledkom mučenia v jeho krajine pôvodu.

- Môže to poskytnúť náznaky osobných okolností, ktoré môžu ovplyvniť posúdenie rizík, alebo ďalšie podporné náznaky uvedeného.

Príklad dôkazov zdôvodňujúcich osobné okolnosti

V závislosti od vnútroštátnych postupov, ak žiadateľ predloží lekárske potvrdenie o tom, že žije so zdravotným postihnutím, ak túto okolnosť možno považovať za preukázanú, a v závislosti od konkrétneho prípadu a závažnosti zdravotného postihnutia by sa to mohlo považovať za príťažujúcu okolnosť. Platí to v prípade situácie všeobecného násillia v kontexte vnútorného alebo medzinárodného konfliktu a môže to mať vplyv na posudzovanie rizík.

Požiadateľ o znalecký posudok môže byť osobitne užitočné okrem iného v prípadoch žiadateľov s obavami z hľadiska duševného zdravia, diagnostikovanej psychiatrickej alebo fyzickej poruchy, chronického ochorenia, zdravotného postihnutia alebo žiadateľov, ktorí zažili závažné formy násillia, sú obeťou mučenia alebo obeťou obchodovania s ľuďmi.

Vašou úlohou je identifikovať žiadateľov s možnými zraniteľnosťami a osobitnými potrebami, a preto môže byť aj vašou úlohou, v závislosti od vnútroštátnej praxe, odkázať ich na špecialistov na objasnenie ich fyzického a duševného stavu.

Žiadatelia môžu tiež spontánne predložiť akýkoľvek lekársky doklad. Otázka sa teda bude týkať dôkaznej hodnoty dôkazov [pozri krok 2, oddiel [2.1.4 písm. a\)](#) „[Lekárske a psychologické dôkazy](#)“]. Užitočným dôkazom môžu byť klinické záznamy alebo lekárske predpisy. Odborné dôkazy sa môžu vyhotoviť v krajine pôvodu žiadateľa, v tranzitných krajinách alebo v prijímajúcej krajine.

Istanbulský protokol ⁽⁷⁵⁾

Istanbulský protokol je súbor medzinárodných noriem, ktorými sa riadi vyšetrovanie obetí mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania. Protokol pomáha odborníkovi dokumentovať príznaky mučenia alebo iného neľudského zaobchádzania.

Lekársko-právne posúdenia, ktoré sa vykonávajú podľa Istanbulského protokolu, podporujú dokumentáciu duševných aj fyzických znakov mučenia alebo iného neľudského zaobchádzania. Takisto podporujú dokumentovanie vplyvu takéhoto zaobchádzania na príslušnú osobu. Poskytujú tak štandardizované posúdenie, ktoré presahuje fyzické znaky možného zlého zaobchádzania.

Postúpenie na takéto lekársko-právne posúdenia môže byť obzvlášť relevantné, napríklad ak existujú náznaky toho, že žiadateľ nie je schopný poskytnúť súvislé tvrdenia o svojich skúsenostiach z minulosti v dôsledku traumatizácie.

l) Posudzovanie veku

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Posudzovanie veku je proces, ktorým sa orgány snažia odhadnúť chronologický vek alebo vekové rozpätie osoby s cieľom určiť, či je daná osoba dieťa alebo dospelá osoba ⁽⁷⁶⁾.

Žiadnymi metódami posudzovania veku sa však nedá s istotou určiť vek osoby a posudzovanie veku by sa nemalo používať zbytočne. Len v prípade, že vzniknú opodstatnené pochybnosti o veku maloletého alebo dospelého žiadateľa, môže zodpovedný orgán požiadať, aby žiadateľ podstúpil posúdenie veku, ktoré si vyžaduje lekárske vyšetrenie. Ak na základe posúdenia stále existujú pochybnosti o veku žiadateľa, musíte predpokladať, že žiadateľ je maloletý ⁽⁷⁷⁾. Viac informácií nájdete v praktickej príručke EUAA na túto tému ⁽⁷⁸⁾.

m) Posudky od iných odborníkov

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

K dispozícii môžu byť aj posudky od iných odborníkov, napríklad posudky vypracované inými odborníkmi so špecializovanými kompetenciami alebo odborníkmi, ktorí sú v obvyklom kontakte so žiadateľom.

Žiadateľ môže predložiť dôkazy alebo môžete mať prístup napríklad k posudkom odborníkov na ochranu detí alebo odborníkov na sexuálne a rodovo motivované násilie. Dôkazy od iných odborníkov môžu zahŕňať posudky a iné druhy informácií vypracovaných odborníkmi o konkrétnych záležitostiach, ako sú kultúrne a náboženské otázky ⁽⁷⁹⁾.

⁽⁷⁵⁾ Úrad vysokého komisára OSN pre ľudské práva, *Istanbul Protocol: Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (Istanbulský protokol)*: Manuál o účinnom vyšetrovaní a dokumentácii mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, súbor odbornej prípravy č. 8/Rev. 1, 2004.

⁽⁷⁶⁾ EASO, *Praktická príručka o posudzovaní veku – druhé vydanie*, september 2018.

⁽⁷⁷⁾ Pozri článok 25 ods. 5 APD (prepracované znenie).

⁽⁷⁸⁾ Ďalšie informácie o veku ako vecnej skutočnosti, o dostupných dôkazoch a širokom výklade uznaných dokumentov a analýze dôkazov sa nachádzajú v dokumente úradu EASO *Praktická príručka o posúdení veku – druhé vydanie*, september 2018, s. 24, 45 a 47.

⁽⁷⁹⁾ Článok 10 ods. 3 písm. d) APD (prepracované znenie).

Vyhlasenia alebo posudky od odborníkov, ktorí sú v kontakte so žiadateľmi, môžu byť užitočné aj na to, že vás upozornia na niektoré aspekty, napríklad na možné zdravotné problémy, o ktorých by ste mali vedieť, ale ktoré (zatiaľ) nie sú overené lekárskou správou.

Sociálni pracovníci majú informácie o žiadateľovi z prvej ruky a môžu vyjadriť obavy týkajúce sa správania alebo iných aspektov života žiadateľa v krajine prijatia. Správne komunikačné kanály a spolupráca medzi rozhodujúcimi orgánmi a inými zainteresovanými stranami, ako sú prijímacie orgány, môžu rozhodovateľom umožniť využívať informácie užitočné na správne posúdenie.

n) Dôkazy, ktoré porušujú základné práva žiadateľa

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Keďže žiadateľ môže slobodne predložiť dôkazy na podporu svojej žiadosti, rozhodujúci orgán musí prijať a posúdiť všetky predložené dôkazy bez obmedzenia, pokiaľ by ich predloženie samo o sebe nevedlo k porušeniu základných práv žiadateľa. Zhromažďovanie a uznanie dôkazov by malo byť v súlade so základnými právami zaručenými Európskym dohovorom o ľudských právach (EDĽP) a Chartou základných práv EÚ, ako sú právo na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti (článok 1 EDĽP a článok 1 Charty EÚ), právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života (článok 8 EDĽP a článok 7 Charty EÚ) a všeobecný a absolútny zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania (článok 3 EDĽP a články 3 a 4 Charty EÚ).

Aj keď orgán môže požiadať o vypracovanie znaleckého posudku, „musia byť spôsoby využitia takého znaleckého posudku v súlade predovšetkým so základnými právami zaručenými Chartou“ ⁽⁸⁰⁾.

Pri skúmaní a uznávaní dôkazov by mal rozhodujúci orgán zohľadniť závažnosť zásahu, ktorý tento dôkaz vytvára v práve na súkromie, a posúdiť, či tento zásah možno považovať za primeraný prínosu, ktorý môže prípadne predstavovať pre posúdenie skutočností týkajúcich sa individuálnej žiadosti ⁽⁸¹⁾.

Povinnosťou správneho orgánu je posúdiť relevantnosť predložených dôkazov pri odôvodňovaní posudzovaných skutočností.

Orgány predovšetkým nemajú používať ponižujúce metódy kladenia otázok o sexuálnych praktikách žiadateľa, dôkazy o sexuálnych aktivitách a testy zamerané na stanovenie sexuálnej orientácie alebo rodovej identity osoby, ako objasnil Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) ⁽⁸²⁾.

Na základe rešpektovania týchto základných práv sa rozhodujúcemu orgánu zakazuje uznať napríklad predloženie videozáznamov intímnych aktov žiadateľa na odôvodnenie žiadosti založenej na sexuálnej orientácii. SDEÚ uviedol, že „povoliť alebo akceptovať takýto typ dôkazov by bolo podnetom pre ostatných žiadateľov a *de facto* by to znamenalo uložiť im povinnosť predložiť takéto dôkazy“ ⁽⁸³⁾. V mnohých prípadoch sa takéto dôkazy nepovažujú za relevantné ani na zdôvodnenie sexuálnej orientácie.

⁽⁸⁰⁾ SDEÚ, rozsudok z 25. januára 2018, [F/Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#), vec C-473/16, EU:C:2018:36, bod 48. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽⁸¹⁾ SDEÚ, rozsudok z 25. januára 2018, [F/Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#), vec C-473/16, EU:C:2018:36, bod 55 a ďalšie. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

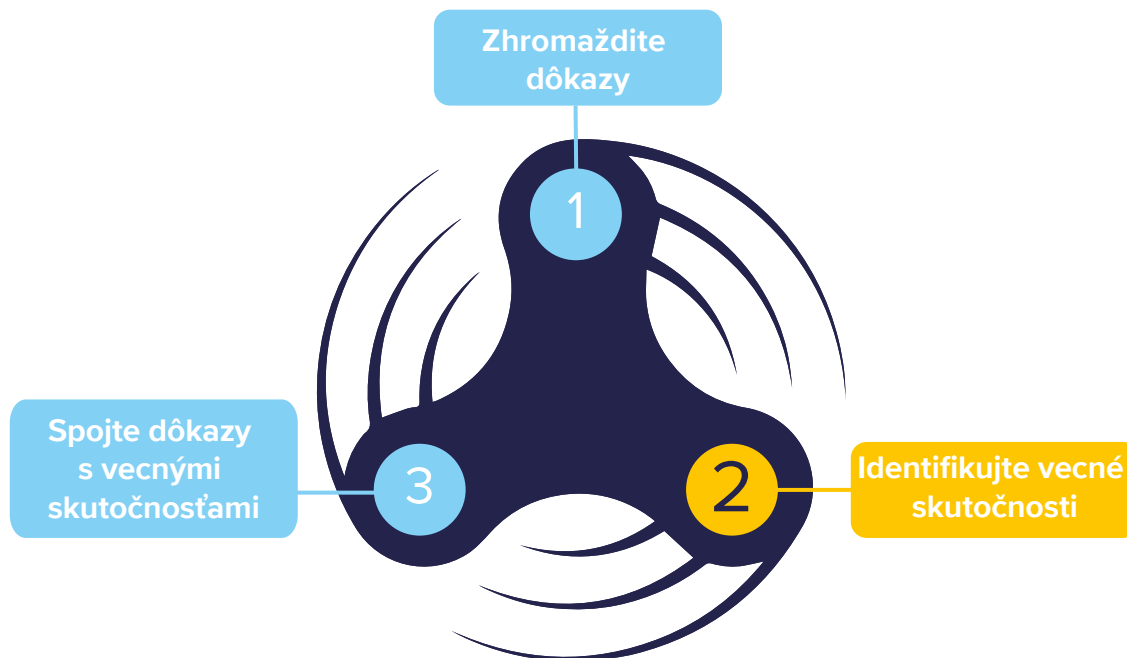
⁽⁸²⁾ SDEÚ, rozsudok z 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), veci C-148/13 až C-150/13, EU:C:2014:2406, body 59 – 66. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽⁸³⁾ SDEÚ, rozsudok z 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), veci C-148/13 až C-150/13, EU:C:2014:2406, body 59 – 66. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

1.2. Identifikujte a sformulujte vecné skutočnosti

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Obrázok 5. Identifikujte vecné skutočnosti

Čo sú vecné skutočnosti?

Vecné skutočnosti sú (údajné) fakty a okolnosti, ktoré súvisia s jedným alebo viacerými konštitutívnymi prvkami vymedzenia pojmov utečenec ⁽⁸⁴⁾ alebo osoba oprávnená na doplnkovú ochranu ⁽⁸⁵⁾ a sú podstatou žiadosti.

Keďže vecné skutočnosti priamo súvisia s kritériami oprávnenosti na medzinárodnú ochranu, ich správna identifikácia je nevyhnutná na vykonanie posúdenia dôveryhodnosti a posúdenia rizík. Vecné skutočnosti vymedzujú rozsah posúdenia a pomáhajú štruktúrovať vašu argumentáciu. Predmetom preskúmania žiadosti sú len dôkazy súvisiace s identifikovanými vecnými skutočnosťami.

Identifikácia vecných skutočností je priebežný proces. Začína sa, keď sa oboznámite s prípadom tak, že si overíte dostupné informácie z registrácie a všetky dodatočné dôkazy, ktoré žiadateľ predložil pred osobným pohovorom. Pokračuje počas osobného pohovoru prostredníctvom zhromažďovania vyhlásení a všetkých ďalších dôkazov. Počas posudzovania dôveryhodnosti a rizík sa ešte stále môžu identifikovať nové vecné skutočnosti.

⁽⁸⁴⁾ Článok 1 časť A ods. 2, Valné zhromaždenie OSN, [Dohovor o právnom postavení utečencov](#) z roku 1951, Ženeva, 28. júla 1951, Organizácia Spojených národov, séria zmlúv, zv. 189, s. 137, a [Protokol týkajúci sa právneho postavenia utečencov](#), 31. januára 1967, Organizácia Spojených národov, séria zmlúv, zv. 606, s. 267 (uvádzaný v právnych predpisoch EÚ v oblasti azylu a Súdny dvor Európskej únie ako „Ženevský dohovor“); článok 2 písm. d) QD (prepracované znenie).

⁽⁸⁵⁾ Článok 2 písm. f) a článok 15 QD (prepracované znenie).

1.2.1. Identifikujte vecné skutočnosti

a) Identifikujte vecné skutočnosti na základe kritérií oprávnenosti

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Aby ste správne identifikovali vecné skutočnosti, začnite s **kritériami oprávnenosti**, ktoré vychádzajú z právneho vymedzenia pojmov utečenec a osoba oprávnená na doplnkovú ochranu.

Rozdelenie jednotlivých zložiek vymedzenia pojmov „utečenec“ a „osoba oprávnená na doplnkovú ochranu“, t. j. kritérií oprávnenosti, vám umožní správne určiť vecné skutočnosti konkrétnej žiadosti.

Tabuľka 1. Kritériá oprávnenosti

Vymedzenie pojmu utečenec	Vymedzenie pojmu osoba oprávnená na doplnkovú ochranu
1. byť štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti mimo krajiny pôvodu alebo predchádzajúceho obvyklého pobytu	
2a. mať oprávnenú obavu z prenasledovania	2b. mať závažné dôvody čeliť reálnemu riziku vážneho bezprávia ⁽⁸⁶⁾
3. z dôvodu rasy, náboženstva, štátnej príslušnosti, politického presvedčenia, príslušnosti k určitej sociálnej skupine	–
4. nemôť prijať alebo v dôsledku oprávnenej obavy alebo rizika odmietaj ochranu krajiny pôvodu alebo nemôť, alebo v dôsledku tejto obavy odmietaj vrátiť sa do bývalej krajiny obvyklého pobytu	
5. neuplatňujú sa ustanovenia o vylúčení ⁽⁸⁷⁾	

Východiskovým bodom je identifikácia skutočností týkajúcich sa **štátnej príslušnosti (1)** a totožnosti žiadateľa a všetkých relevantných minulých a súasných skutočností a prispievajúcich osobných okolností, ktoré odôvodňujú **obavy a riziká žiadateľa pri návrate (2)**. Pri každej zo skutočností, ktoré odôvodňujú obavy a riziká pri návrate, potom preskúmate **dôvody (3)**, ktoré ich spôsobili alebo spôsobujú, a prečo žiadateľ nemôže využiť **ochranu (4)** v krajine pôvodu. Tieto vecné skutočnosti musia byť doplnené o všetky možné skutočnosti, ktoré môžu poukazovať na **vylúčenie (5)**. Majte na pamäti, že štátna príslušnosť

⁽⁸⁶⁾ Článok 15 QD (prepracované znenie): „Vážne bezprávie pozostáva:

a) z trestu smrti alebo popravy, alebo

b) z mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo potrestania žiadateľa v krajine pôvodu, alebo

c) vážneho a individuálneho ohrozenia života občana alebo osoby z dôvodu všeobecného násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.“

⁽⁸⁷⁾ Ustanovenia o vylúčení odkazujú na články 12 a 17 QD (prepracované znenie). V prípade záujmu o ďalšie informácie pozri dokument úradu EASO [Praktická príručka: vylúčenie](#), január 2017.

žiadateľa bude rozhodujúca aj pri preskúmaní obáv alebo rizík, a najmä dostupnosti vnútroštátnej ochrany. Štátna príslušnosť alebo jej neexistencia je preto východiskovou vecnou skutočnosťou.

Na základe kritérií oprávnenosti sa preto identifikujú tieto skupiny vecných skutočností:

1. štátna príslušnosť (štátne príslušnosti) žiadateľa alebo jej neexistencia;
2. skutočnosti odôvodňujúce budúce obavy alebo riziká po návrate;
3. dôvody identifikovaných obáv alebo rizík;
4. dostupnosť ochrany pred obavou alebo rizikom, alebo jej nedostatok;
5. skutočnosti týkajúce sa možného vylúčenia.

Mali by ste si uvedomiť, že žiadateľ nemusí nevyhnutne vedieť, čo je relevantné na preskúmanie jeho žiadosti. Preto vám môže predložiť niekoľko obáv a problémov, ktoré sú pre neho dôležité, ale nie nevyhnutne relevantné na účely medzinárodnej ochrany. Je na vás ako rozhodovačovi, aby ste poznali kritériá oprávnenosti a na tomto základe určovali, ktoré aspekty žiadosti sú relevantné, a preto sa majú identifikovať ako vecné skutočnosti.

V uvedenej tabuľke sa uvádza prepojenie medzi kritériami oprávnenosti a skutočnosťami a okolnosťami a poskytuje sa niekoľko kľúčových otázok, ktoré by vám mohli pomôcť pri identifikácii vecných skutočností v danej žiadosti. Tieto orientačné usmerňujúce otázky sa pre vás navrhujú ako podpora pri identifikácii skutočností. V závislosti od okolností prípadu ich bude potrebné doplniť podrobnými zisťovacími otázkami s cieľom zistiť všetky relevantné skutočnosti. Tieto otázky, ktoré sú orientačné, nemusia byť relevantné vo všetkých prípadoch a ak sa používajú na usmernenie vedenia osobného pohovoru, mali by sa formulovať primerane pre každý prípad ⁽⁸⁸⁾.

Tabuľka 2. Orientačné otázky na identifikáciu vecných skutočností

Kritériá oprávnenosti	Identifikujte vecné skutočnosti týkajúce sa kritérií oprávnenosti	Orientačné otázky na pomoc pri identifikácii vecných skutočností (nie sú vyčerpávajúce)
1. Štátny príslušník tretej krajiny mimo krajiny pôvodu/ predchádzajúceho obvyklého pobytu	Identifikujte skutočnosti týkajúce sa štátnej príslušnosti žiadateľa alebo jej neexistencie.	• Aká je štátna príslušnosť žiadateľa alebo krajina predchádzajúceho obvyklého pobytu? • Akákoľvek iná štátna príslušnosť, ktorú žiadateľ môže mať alebo na ktorú má nárok? • Hrozí žiadateľovi, že bude bez štátnej príslušnosti?

⁽⁸⁸⁾ Ďalšie usmernenia o témach alebo otázkach, ktoré môžu byť relevantné pre konkrétne profily, nájdete v dokumentoch EUAA, [Practical Guide on Political Opinion](#) (Praktická príručka o politickom presvedčení), december 2022; EUAA, [Praktická príručka – Pohovory so žiadateľmi o azyl na základe náboženského vyznania](#), november 2022; EASO, [Practical Guide on the Application of the Internal Protection Alternative](#) (Praktická príručka o uplatňovaní alternatívy vnútroštátnej ochrany), máj 2021; EASO, [Usmernenie k príslušnosti k určitej sociálnej skupine](#), marec 2020; EASO, [Praktická príručka : vylúčenie](#), január 2017.

Kritériá oprávnenosti	Identifikujte vecné skutočnosti týkajúce sa kritérií oprávnenosti	Orientačné otázky na pomoc pri identifikácii vecných skutočností (nie sú vyčerpávajúce)
2. Opodstatnená obava z prenasledovania alebo reálne riziko vážneho bezprávia	Identifikujte skutočnosti týkajúce sa budúcich obáv alebo rizík po návrate a okolností, ktoré k nim prispievajú.	• Čo sa žiadateľovi stalo v minulosti, čo by mohlo predstavovať (aj kumulatívne) prenasledovanie alebo vážne bezprávie? • Čo sa stalo rodine/priateľom žiadateľa/osobám s podobnými okolnosťami? • Ktoré minulé a súčasné skutočnosti, situácie alebo okolnosti vyvolávajú obavy alebo riziká? • Ktoré osobné okolnosti môžu mať vplyv na riziko prenasledovania/bezprávia žiadateľa? • Kto sú aktéri, ktorí stoja za minulými problémami a/alebo hrozbami, vrátane ich postavenia, úrovne právomocí a kapacity?
3. Z dôvodu rasy, štátnej príslušnosti, náboženstva, politického presvedčenia alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine	Identifikujte skutočnosti týkajúce sa dôvodov, pre ktoré sa žiadateľ obáva hrozieb.	• Z akých dôvodov sa žiadateľ obával alebo sa obáva hrozieb? • Aké sú podľa žiadateľa motívy aktérov prenasledovania? • Aké sú dôvody uvádzanej nedostatočnej ochrany?
4. Nemožnosť alebo neochota využiť ochranu krajiny pôvodu/obvyklého pobytu	Identifikujte skutočnosti týkajúce sa uvádzaného nedostatku ochrany.	• Kto sú aktéri ochrany a aká je ich schopnosť poskytnúť ochranu pred problémami? • Aký druh ochrany (a v akom rozsahu) žiadateľ získal, a ak nie, prečo mu nebola ponúknutá a aké faktory ovplyvňujú dostupnosť ochrany? • Existuje v krajine pôvodu región, ktorý môže ponúkať alternatívu vnútroštátnej ochrany? ⁽⁸⁹⁾
5. Neuplatňujú sa ustanovenia o vylúčení.	Identifikujte všetky náležitosti týkajúce sa vylúčenia.	• Sú v profile alebo činoch žiadateľa nejaké náznaky, ktoré poukazujú na možné vylúčenie?

Pamätajte na to, že identifikácia vecných skutočností neznamena práve posúdenie ako také. Identifikácia uvádza len to, ktoré skutočnosti alebo okolnosti sú relevantné pre vaše preskúmanie žiadosti a môžu odôvodniť rôzne kritériá oprávnenosti vymedzenia medzinárodnej ochrany.

⁽⁸⁹⁾ Ďalšie informácie o vecných skutočnostiach, ktoré možno identifikovať v súvislosti s alternatívou vnútroštátnej ochrany, nájdete v dokumente úradu EASO [Practical guide on the application of internal protection alternative](#) (Praktická príručka o uplatňovaní alternatívy vnútroštátnej ochrany), máj 2021.

b) Vecné skutočnosti týkajúce sa minulých a súčasných skutočností, situácií a okolností

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Vecné skutočnosti s najväčšou pravdepodobnosťou zahŕňajú minulé **skúsenosti, udalosti a incidenty**, spravidla v krajine pôvodu, ktoré sa stali priamo žiadateľovi alebo jeho blízkym osobám s cieľom poškodiť žiadateľa alebo iné osoby s podobným profilom. Minulé udalosti môžu odôvodňovať obavy alebo riziko vrátane dôvodov a nedostupnosti ochrany a môžu byť základom na vylúčenie z medzinárodnej ochrany.

Osvedčený postup

Pri skúmaní vecných skutočností týkajúcich sa minulých skutočností alebo udalostí počas osobného pohovoru ⁽⁹⁰⁾ môžete využiť 5 otázok „W“: čo, kto, prečo, kedy, kde (*what, who, why, when, where*), aby ste sa uistili, že ste získali všetky potrebné informácie o každej vecnej skutočnosti. Napríklad, aká udalosť sa stala a za akých okolností? Kde sa udalosť stala? Kedy sa stala? Prečo sa stala?

Týmto spôsobom môžete zabezpečiť, že počas fázy zhromažďovania dôkazov získavate všetky potrebné informácie týkajúce sa každej vecnej skutočnosti. Pred vykonaním posúdenia dôveryhodnosti a rizík si teda môžete overiť, či máte dostatok informácií, aby ste mohli pristúpiť k dôkladnému preskúmaniu.

Príklad identifikácie vecných skutočností: [Prípad aktivistky z krajiny B](#)

Viacere incidenty uvedené v jej výpovedi sú vecnými skutočnosťami, pretože jej boli spôsobené s cieľom zastaviť jej aktivity, ktoré sú vnímané ako aktivity proti záujmom krajiny. Napríklad:

- ✓ V januári 2022 špeciálne jednotky vtrhli do domu žiadateľky a počas jej neprítomnosti zabili jej bratranca, aby na žiadateľku vyvinuli nátlak, aby prestala so svojimi aktivitami.
- ✓ Žiadateľka mala autonehodu po tom, ako neznáma osoba manipulovala s brzdami vozidla.

Všetky tieto skutočnosti môžu odôvodňovať obavy o jej život a slobodu po návrate, a preto sú pre žiadosť podstatné.

Majte na pamäti, že žiadateľ môže vyjadriť obavy po návrate aj na základe **súčasných skutočností, aktivít, situácií alebo (osobných) okolností**, ktoré v minulosti nespôsobili žiadne incidenty, ale môžu viesť k incidentom v budúcnosti. Mohlo by ísť o prípady, keď presvedčenie,

⁽⁹⁰⁾ Ďalšie usmernenia k vedeniu osobného pohovoru nájdete v dokumente úradu EASO [Praktická príručka: Osobný pohovor](#), december 2014.

viera, identita a charakteristiky boli v krajine pôvodu zatajené alebo sa nevyjadrovali, alebo keď žiadateľ utiekol predtým, ako sa mu mohlo niečo stať, na základe poznatkov o zaobchádzaní, ktorému čelili iné osoby v podobnej situácii. Medzi ďalšie scenáre patria zmeny podmienok v krajine pôvodu alebo udalosti, ktoré nastali po odchode žiadateľa, ako aj nové aktivity, ktorým sa žiadateľ venuje, odkedy žije v krajine azylu (žiadosti *sur place*).

c) Vecné skutočnosti týkajúce sa známych rizík, na ktoré sa žiadateľ nespoliehal

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Vecné skutočnosti môžu zahŕňať aj skutočnosti a okolnosti, ktoré žiadateľ (výslovne) neuviedol, ale ktoré možno identifikovať na základe profilu žiadateľa a situácie v krajine pôvodu.

Žiadatelia možno neposkytnú informácie okrem iného z dôvodu strachu, hanby, neinformovanosti, normalizácie alebo akceptácie zneužívania alebo diskriminácie ⁽⁹¹⁾. Žiadatelia si tiež jednoducho nemusia uvedomovať riziko alebo skutočnosť, že riziko môže byť relevantné v kontexte žiadosti o medzinárodnú ochranu. Ak sú takéto potenciálne riziká známe správnomu orgánu pre azyl, v súlade s vašou povinnosťou spolupráce [pozri oddiel 1.1.1. písm. b) bod vi] „Získajte príslušné informácie o krajine pôvodu a iné dôkazy“ a príslušnou judikatúrou ⁽⁹²⁾ musíte identifikovať základné vecné skutočnosti a vyšetriť ich spolu so žiadateľom.

Príklad identifikácie vecných skutočností: [Prípad mladej ženy z krajiny C](#)

V tomto prípade viete, že žiadateľka má 19 rokov a že pochádza z krajiny, kde je podľa COI miera mrzačenia ženských pohlavných orgánov/ženskej obriezky jedna z najvyšších na svete, je rozšírená v celej krajine a postihuje deti aj mladých dospelých. Hoci žiadateľka nevyjadrila obavy z toho, že by sa mohla stať obeťou mrzačenia ženských pohlavných orgánov/ženskej obriezky, budete musieť túto otázku citlivo preskúmať v rámci pohovoru, aby ste zistili, či existujú náležitosti, ktoré by mohli vyvolať nejaké riziko.

Pri ďalšom skúmaní tejto témy počas rozhovoru žiadateľka vysvetľuje, že nebola obrezaná, pretože jej rodičia to vždy odmietali, keď o to žiadala zvyšok rodiny. Ani jej sestry neboli obrezané. Jej teta, ktorá je teraz zodpovedná za jej sestry v krajine C po smrti ich rodičov, im však pred dvoma týždňami oznámila, že ich obriezka sa má uskutočniť budúci týždeň spolu s niekoľkými dievčatami z iných rodín. Žiadateľka sa o ne bojí, môže to byť veľmi bolestivé, ale nedá sa s tým nič robiť. Jej teta hovorí, že ak by to neurobili, rodina by bola zneuctená a nemohli by pre jej sestry nájsť manžela.

Na základe týchto nových náležitostí sformulujete relevantné vecné skutočnosti, ktoré sa týkajú budúceho rizika mrzačenia ženských pohlavných orgánov/ženskej obriezky.

Vecná skutočnosť: teta žiadateľky, ktorá je teraz zodpovedná za žiadateľku a jej súrodencov po smrti ich rodičov, zorganizovala obriezku jej sestier.

⁽⁹¹⁾ SDEÚ, rozsudok z 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), veci C-148/13 až C-150/13, EU:C:2014:2406, body 69 – 71. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽⁹²⁾ ESLP, rozsudok z 23. marca 2016, [F.G./Švédsko](#), č. 43611/11, ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD00436111, bod 127. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

d) Zvážíte osobné okolnosti žiadateľa týkajúce sa vecných skutočností

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Pri identifikovaní vecných skutočností musíte riadne zvážiť osobné okolnosti žiadateľa. Ak osobné okolnosti nie sú vecnými skutočnosťami na základe ich vlastnej podstaty, ale majú potenciál ovplyvniť riziko pri návrate, musia byť identifikované a výslovne uvedené vo formulácii vecnej skutočnosti, aby sa uviedla ich relevantnosť. Okrem toho budete musieť v čo najväčšej miere zhromaždiť dôkazy o osobných okolnostiach a posúdiť ich dôveryhodnosť predtým, ako budete môcť posúdiť riziká uznanej vecnej skutočnosti ako celku.

Príklad identifikácie vecných skutočností: [Prípad mladého muža z krajiny A](#)

Tento mladý muž má 18 rokov. Pochádza z dediny X a je členom klanu Y. Má obmedzené vzdelanie a je synom poľnohospodárskych pracovníkov.

Tieto osobné okolnosti súvisiace s jeho rodinou, vzdelaním, sociálnym zázemím a životným prostredím nemajú priamu súvislosť s jeho strachom, pretože samy o sebe neboli dôvodom, prečo bol požiadaný, aby sa pripojil k teroristickej skupine. Tieto okolnosti z neho však mohli urobiť (a robia) ľahší terč pre teroristickú skupinu, pretože môžu ovplyvniť jeho schopnosť odolávať požiadavkám. Na to, aby sa pri posudzovaní rizík riadne zohľadnili osobné okolnosti žiadateľa, musia preto dopĺňať príslušné vecné skutočnosti a musia byť súčasťou ich formulácie.

Vecná skutočnosť: žiadateľ, 18-ročný syn poľnohospodárskych pracovníkov s nízkym stupňom vzdelania a nízkym sociálnym postavením, pochádzajúci z malej dediny v oblasti X a člen klanu Y, bol opakovane požiadaný, aby sa pripojil k teroristickej skupine.

Takisto je dôležité mať na pamäti, že osobné okolnosti môžu ovplyvniť aj schopnosť žiadateľa predložiť zdôvodnenie svojej žiadosti alebo môžu pôsobiť ako faktory skreslenia pri posúdení dôveryhodnosti. Tieto okolnosti sa nemajú formulovať ako vecné skutočnosti (alebo ich súčasť), ktoré sú predmetom posúdenia dôveryhodnosti. Je však potrebné ich identifikovať a zaznamenať, pretože sa musia zohľadniť nielen pri vedení rozhovoru, ale aj pri posúdení dôveryhodnosti (pozri oddiel [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#)).

Príklad zohľadnenia osobných okolností: [Prípad mladého muža z krajiny A](#)

Traumatické zážitky, ktoré žiadateľ prežil počas cesty do Európy, nie sú pre žiadosť vecné. Trauma však môže ovplyvniť pamäť žiadateľa, jeho kognitívne funkcie a emocionálne reakcie a v dôsledku toho jeho schopnosť komunikovať a zdôvodniť svoju žiadosť počas osobného pohovoru. Tieto okolnosti je preto potrebné pochopiť a náležite zohľadniť pri uplatňovaní kritérií dôveryhodnosti. Psychosociálny posudok predložený žiadateľom môže byť užitočným podporným materiálom.

Tieto osobné okolnosti môžu byť tiež predmetom „posúdenia zraniteľnosti“ (ktoré nepatrí do rozsahu tejto praktickej príručky). To platí najmä vtedy, keď nie sú k dispozícii lekárske ani psychosociálne posudky ani iné užitočné dôkazy, ktoré by pomohli identifikovať tieto okolnosti, alebo keď sú potrebné špecializovanejšie poznatky ⁽⁹³⁾.

e) **Vylúčte skutočnosti, ktoré nie sú vecné**

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

V predchádzajúcich oddieloch sa vysvetľuje, že skutočnosti, ktoré nesúvisia s kritériami oprávnenosti, nie sú vecnými skutočnosťami. Ak skutočnosti a okolnosti objavujúce sa v rámci žiadosti nie sú vecné, nebudú formulované a ďalej zohľadnené pri vašom posudzovaní dôveryhodnosti a rizík. Inými slovami to znamená, že to, či sú takéto skutočnosti dôveryhodné, alebo nie, nie je na posúdenie žiadosti podstatné.

Príklady udalostí, ktoré nie sú identifikované ako vecné skutočnosti: [Prípád mladého muža z krajiny A](#)

Mladý muž spomínal, že jeho rodina vlastnila malý pozemok, ale po spore o dedičstvo im strýko pozemok zobral. Táto udalosť mohla mať pre žiadateľa obrovský význam, ale po jej preskúmaní počas pohovoru objasníte, že táto udalosť nemala pre žiadateľa a jeho rodinu žiadne ďalšie dôsledky, nie je jadrom žiadosti a neobjavil sa žiadny prvok, ktorý by ju mohol spájať s niektorým z kritérií oprávnenosti. V dôsledku toho ju nebudete identifikovať a formulovať ako vecnú skutočnosť, pretože ju pri ďalšom posudzovaní žiadosti nebudete musieť zohľadniť. To tiež znamená, že jej dôveryhodnosť je pri vašom hodnotení žiadosti nepodstatná.

V niektorých prípadoch nielen konkrétne aspekty žiadosti, ale ani celkové vyhlásenia žiadateľa nemajú žiadnu súvislosť s kritériami oprávnenosti a vzhľadom na profil žiadateľa a dostupné informácie o COI neexistujú žiadne ďalšie náznaky možného budúceho rizika. V tomto prípade, ak sa profil a tvrdenie riadne vyšetrí v rámci osobného pohovoru a nevyskytnú sa žiadne iné dôvody na obavy, potom sa nemajú formulovať žiadne vecné skutočnosti v súvislosti s obavami alebo rizikom vážneho bezprávia. Napriek tomu by ste vo svojom rozhodnutí museli uviesť, ktoré skutočnosti tvoria nárok a prečo sa tieto skutočnosti nepovažujú za vecné skutočnosti.

Bez ohľadu na uvedené skutočnosti by ste mali byť opatrný (-á), aby ste identifikáciu vecných skutočností nebrali príliš úzko. V skutočnosti platí, že keď sa získa viac náležitostí, môže sa objaviť viac náležitostí, ktoré sú „vecné“. Ak napríklad žiadateľ uvedie, že opustil svoju krajinu, pretože sa nemohol uživiť, mali by ste počas osobného pohovoru preskúmať a objasniť dôvody, ktoré k tomu viedli. Ak sa o tom počas pohovoru nehovorí, môže vám uniknúť napríklad skutočnosť, že žiadateľ nemá pre svoj etnický pôvod žiadne pracovné príležitosti ani prístup k zdravotnej starostlivosti a bývaniu. V tomto prípade by bol jeho etnický pôvod vecnou skutočnosťou, ktorá je dôvodom na diskrimináciu, ktorej je žiadateľ vystavený, a súvisí s kritériami oprávnenosti. Podobne môže byť evidentný spor o pôdu príčinou krvnej pomsty,

⁽⁹³⁾ Viac informácií a usmernenie k hodnoteniu zraniteľnosti nájdete v nástroji úradu EASO [Tool for Identification of Special Needs](#) (Nástroj na identifikáciu osobitných potrieb), 2016.

ktorá by v závislosti od prípadu mohla vyvolať potreby medzinárodnej ochrany. Preto je dôležité, aby ste v prípade, že žiadateľ uvádza skutočnosti a okolnosti, ktoré zjavne nie sú vecnými skutočnosťami, preskúmali, prečo sa žiadateľ domnieval, že tieto skutočnosti sú pre jeho žiadosť relevantné.

Pamätajte na to, že všeobecné skutočnosti nie sú identifikované ako vecné skutočnosti

Všeobecné skutočnosti týkajúce sa situácie v krajine pôvodu, ktoré sú známe na základe výskumu COI (v závislosti od metodiky výskumu COI), môžu byť podstatné na účely posúdenia rizika a/alebo právneho posúdenia, ale nie sú predmetom posúdenia dôveryhodnosti opísaného v tejto príručke. Preto by sa nemali identifikovať ako vecné skutočnosti.

1.2.2. Formulujte jasné, komplexné a skutkové vecné skutočnosti

Po identifikácii je dôležité sformulovať vecné skutočnosti správnym spôsobom, aby mohli tvoriť základ pre spoľahlivé posúdenie dôveryhodnosti.

Nasledujúce pravidlá vám pomôžu správnym spôsobom sformulovať vecné skutočnosti, ktoré budú predmetom posúdenia dôveryhodnosti.

Zachyťte len minulosť a prítomnosť

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Vecné skutočnosti zahŕňajú len fakty, okolnosti a situácie, ktoré sa vyskytli v minulosti alebo existujú v súčasnosti. To, čo môže nastať v budúcnosti, nemožno formulovať ako vecnú skutočnosť, pretože niečo, čo sa ešte nestalo, nemôže byť predmetom posúdenia dôveryhodnosti. Možné budúce udalosti a riziká sa budú formulovať a posudzovať neskôr počas posudzovania rizík.

Príklad formulácie minulých a súčasných udalostí ako vecných skutočností: [Prípad mladého muža z krajiny A](#)

Chybná formulácia budúceho rizika ako vecnej skutočnosti:

- ✗ Žiadateľ sa nemôže vrátiť domov, pretože bude povinný pripojiť sa k teroristickej skupine, alebo bude musieť znášať dôsledky odmietnutia.

Správna formulácia vecných skutočností súvisiacich s týmto rizikom:

- ✓ Žiadateľ bol opakovane požiadany, aby sa pripojil k teroristickej skupine.
- ✓ Ďalších chlapcov a mladých mužov z jeho dediny teroristická skupina zadržala, aby ich násilne naverbovala.

Držte sa vyhlásení žiadateľa

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Vyhlásenia žiadateľa sú vašim východiskovým bodom pri formulovaní vecných skutočností. Pomôže vám to, aby sa žiadateľ alebo pohľad žiadateľa stal predmetom vecnej skutočnosti. Spôsob, akým ich formulujete, by mal odrážať spôsob, akým vám ich žiadateľ predložil. Mali by ste opísať vecné skutočnosti z vecného hľadiska a držať sa situácie, ktorú opísal žiadateľ. Je potrebné vyhnúť sa všeobecným vyhláseniam, ktoré neodrážajú pohľad žiadateľa, jeho situáciu ani bezprostredné okolie.

Príklad formulácie vecných skutočností podľa vyhlásení žiadateľa: [Prípady aktivistky z krajiny B](#)

Všeobecná formulácia vecných skutočností by sa mala nahradiť formuláciou, ktorá rešpektuje vyhlásenia žiadateľa.

- ✗ Využívajú sa taktiky zastrašovania zo strany neznámych osôb.
- ✓ Žiadateľke sa vyhrážali, že ju znásilnia a zabijú muži v kuklách, ak sa nevzdá svojej činnosti.

Zahrňte všetky relevantné údaje

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Keď formulujete vecnú skutočnosť, mali by ste sa uistiť, že sú zahrnuté všetky relevantné podrobnosti spojené s touto vecnou skutočnosťou. Dôležité je venovať pozornosť všetkým individuálnym náležitostiam, ktoré môžu zvýšiť riziko prenasledovania alebo vážneho bezprávia, najmä ak bez týchto náležitostí nie je možné dosiahnuť prah prenasledovania alebo vážneho bezprávia. Ak takéto náležitosti existujú, mali by byť výslovne zahrnuté do formulácie vecnej skutočnosti.

Príklad formulovania úplných vecných skutočností: [Prípady mladej ženy z krajiny C](#)

Príklad neúplnej a úplnej formulácie vecnej skutočnosti:

- ✗ Žiadateľka je slobodná matka.
- ✓ Žiadateľka je mladá slobodná matka, je sirota a v krajine pôvodu žije pod autoritou svojho strýka, ktorý je tradicionalista.

Vyhýbajte sa osobným interpretáciám alebo záverom

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Vecné skutočnosti sa majú uvádzať ako fakty bez ohľadu na ich povahu. Pri formulácii vecných skutočností by ste sa mali vyhnúť interpretácii náležitostí alebo vyvodzovaniu záverov o dôveryhodnosti. To bude podliehať posúdeniu dôveryhodnosti, čo je ďalší krok po identifikovaní a formulovaní všetkých vecných skutočností a zhromaždení všetkých dôkazov a ich spojení s vecnými skutočnosťami.

Príklad, ako sa vyhnúť subjektívnym formuláciám vecných skutočností: [Prípad aktivistky z krajiny B](#)

Subjektívna formulácia vecnej skutočnosti by sa mala nahradiť formuláciou, ktorá sa pridrižiava skutočností predložených žiadateľom.

- ✗ Z obžaloby s pochybnou spoľahlivosťou vyplýva, že žiadateľka bola obvinená z „kladenia odporu pri zatýkaní“ a „verejného podnecovania k násiliu“ a čoskoro bude postavená pred vojenský súd.
- ✓ Žiadateľka bola obvinená z „kladenia odporu pri zatýkaní“ a „verejného podnecovania k násiliu“ a dostala obžalobu, v ktorej bol uvedený dátum konania pred vojenským súdom.

Vyhýbajte sa právnym otázkam

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

V tejto fáze by ste sa mali vyhnúť zahrnutiu právnych otázok do formulácie vecných skutočností. Právne otázky budú zodpovedané počas právnej analýzy.

Príklad, ako sa vyhnúť právnym formuláciám vo vecných skutočnostiach: [Prípad aktivistky z krajiny B](#)

Formulácia, ktorá predpokladá právnu analýzu, by sa mala nahradiť formuláciou, ktorá sa pridrižiava skutočností predložených žiadateľom, v tomto prípade uvedením súvisiacich incidentov.

- ✗ Žiadateľka bola vystavená prenasledovaniu zo strany štátnych orgánov prostredníctvom série razíí v jej dome.
- ✓ V januári 2022 špeciálne jednotky vtrhli do domu žiadateľky a počas jej neprítomnosti zabili jej bratranca, aby na žiadateľku vyvinuli nátlak, aby prestala so svojimi aktivitami.

1.2.3. Formulujte každú vecnú skutočnosť na základe presne vymedzených skutočností, udalostí alebo situácií

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Vecné skutočnosti by mali byť formulované na základe presne vymedzených faktov, udalostí, situácií alebo okolností. Preto je lepšie oddeliť fakty a formulovať ich ako jednotlivé vecné skutočnosti, posúdiť ich dôveryhodnosť jednu po druhej, pretože tak získate správny základ na posúdenie rizík. Pri nesprávnom formulovaní rôznych skutočností alebo situácií, ktoré by sa mali posudzovať nezávisle ako jedna vecná skutočnosť, hrozí skomplikovanie vášho posúdenia dôveryhodnosti a rizík. Môže vás to dokonca viesť k nesprávnym záverom. Inými slovami, rôzne hrozby alebo incidenty, aj keď navzájom súvisia, by sa mali formulovať ako samostatné vecné skutočnosti, ak sa stali v dlhšom časovom období alebo sa týkajú rôznych osôb, alebo sú založené na rôznych dôvodoch, alebo sa mohli vyskytnúť nezávisle.

Príklad formulovania konkrétnych vecných skutočností: [Prípad aktivistky z krajiny B](#)

Žiadateľka uviedla, že v jej dome sa uskutočnili tri samostatné nezákonné razie s cieľom prinútiť ju ukončiť svoju činnosť. K týmto trom incidentom došlo v rôznom čase v priebehu dvoch rokov (2022 a 2023) a zahŕňali rôzne druhy zneužívania spáchaného na rôznych osobách. Hoci páchatel' a účel razíí zostali rovnaké, ide o samostatné incidenty, ktoré sa odohrali nezávisle od seba. Formulovanie týchto rôznych skutočností ako jednej širokej vecnej skutočnosti môže prípadne viesť k nesprávnemu uznaniu alebo zamietnutiu všetkých troch incidentov ako celku.

- ✗ Špeciálne jednotky vykonali v rokoch 2022 až 2023 niekoľko razíí v domoch žiadateľky a jej rodinných príslušníkov.
- ✓ V januári 2022 špeciálne jednotky vtrhli do domu žiadateľky a počas jej neprítomnosti zabili jej bratranca, aby na žiadateľku vyvinuli nátlak, aby prestala so svojimi aktivitami.
- ✓ V marci 2023 špeciálne jednotky vtrhli do domu žiadateľky, aby na ňu vyvíjali nátlak, aby ukončila svoje aktivity; s niekoľkými príbuznými sa zle zaobchádzalo a príbuzné ženského pohlavia boli nútené vyzliecť sa.
- ✓ V júni 2023 špeciálne jednotky vtrhli do domu sestry žiadateľky, aby žiadateľku prinútili prestať s činnosťou, a dvaja z jej synovcov boli zaistení.

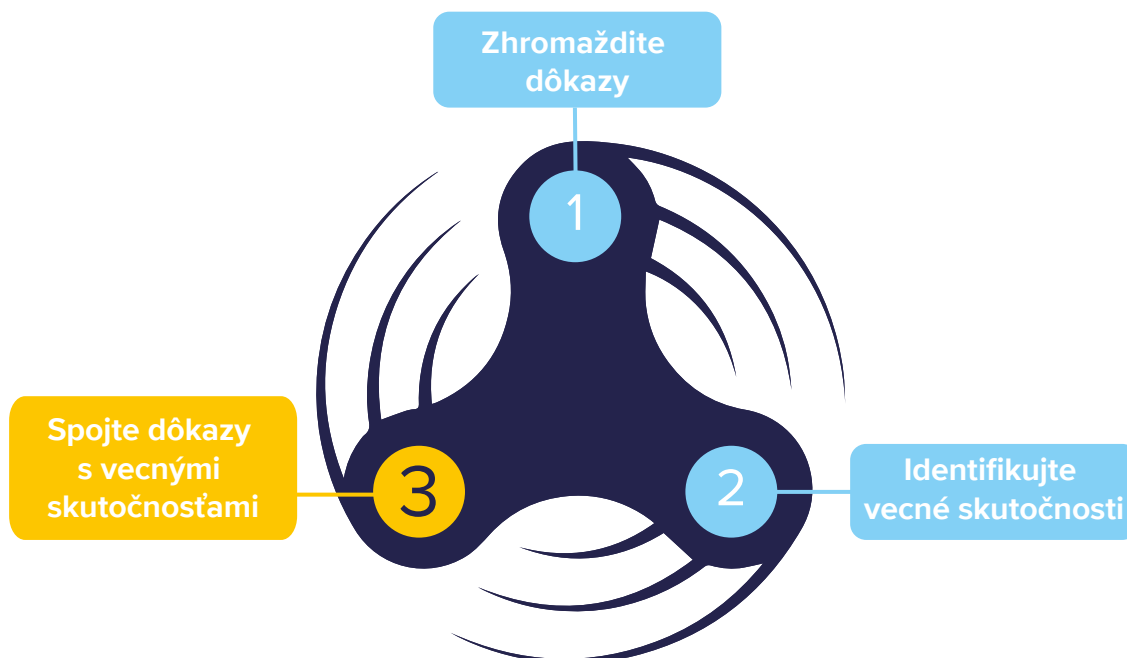
Bez ohľadu na uvedené všeobecné pravidlo sú niekedy vecné skutočnosti natoľko úzko prepojené, že môžete spoločne posúdiť ich dôveryhodnosť v záujme efektívnejšieho posúdenia dôveryhodnosti. Môže to byť prípad, keď sa v rovnakom časovom rozpätí vyskytlo mnoho malých podobných incidentov, najmä ak sú aktéri, metódy, dôvody, ciele a/alebo dôsledky rovnaké.

Pamätajte však, že kombinácia vecných skutočností by sa mala vykonať reštriktívnym spôsobom a len vtedy, keď je jasné, že samostatné posúdenie skutočností nebude viesť k odlišnému výsledku.

1.3. Spojte relevantné dôkazy s vecnými skutočnosťami

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

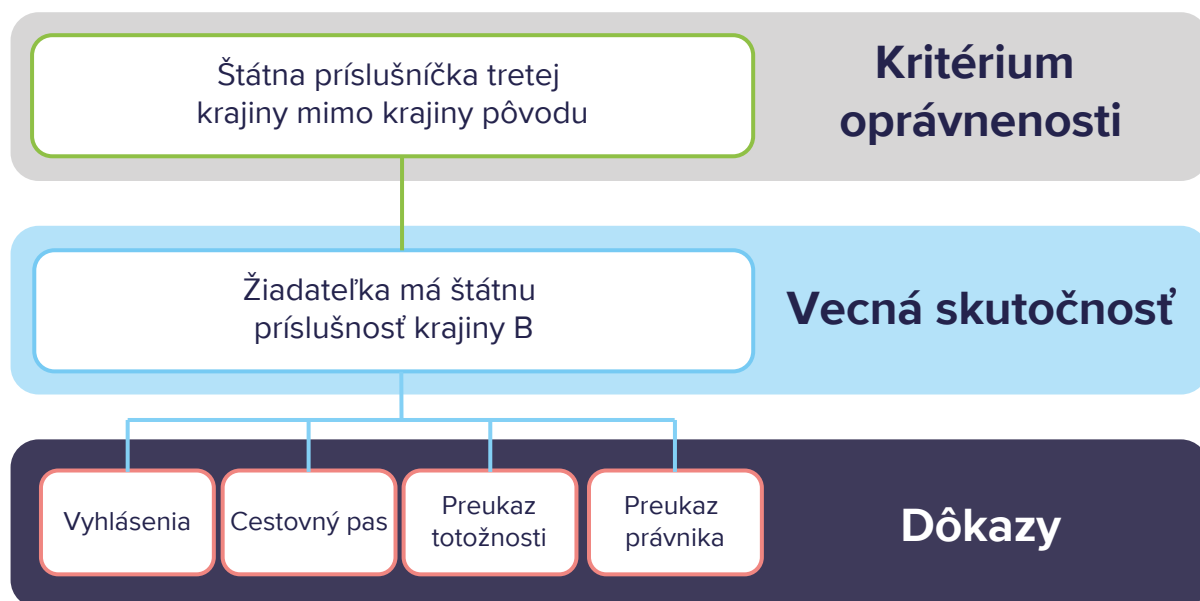
Obrázok 6. Spojte dôkazy s vecnými skutočnosťami

Po zhromaždení všetkých dostupných dôkazov a identifikovaní vecných skutočností pokračuje proces posúdenia dôkazov spájaním dostupných dôkazov s jednotlivými vecnými skutočnosťami.

Identifikácia vecných skutočností vymedzuje, ktoré skutočnosti a okolnosti žiadosti sa majú posudzovať z hľadiska dôveryhodnosti, a teda musia byť podložené dôkazmi. Rovnako ako musí byť vecná skutočnosť spojená s jedným alebo viacerými kritériami oprávnenosti, musia byť všetky relevantné jednotlivé dôkazy spojené s jednou alebo viacerými vecnými skutočnosťami.

Obrázok 7. Spojte každý jednotlivý dôkaz s jednou vecnou skutočnosťou – príklad na základe prípadu aktivistky z krajiny B

Pri spájaní dôkazov s každou vecnou skutočnosťou musíte preskúmať všetky dostupné dôkazy a náležite zvážiť dôkazy, ktoré žiadateľ považuje za dôležité pre svoj prípad. V mnohých prípadoch môžu byť určité druhy dôkazov spojené s viacerými vecnými skutočnosťami. Dôkazy môžu priamo podložiť podstatu vecnej skutočnosti alebo môžu zdôvodniť okolnosti, ktoré môžu mať vplyv napríklad na riziko alebo dostupnosť ochrany. Dôkazy môžu podporiť alebo vyvrátiť vecnú skutočnosť.

Navyše, keď ste v procese spájania dôkazov s vecnými skutočnosťami, mali by ste sa pozrieť aj na chýbajúce dôkazy. Od žiadateľa môže byť potrebné získať viac podrobností alebo COI nemusia byť k dispozícii o konkrétnej udalosti, alebo nemusia existovať dokumenty o incidente alebo udalosti. V niektorých prípadoch môže byť potrebné ďalšie vyšetrovanie, napríklad prostredníctvom dodatočného rozhovoru. Ak dôkazy nie sú k dispozícii alebo ich nemožno poskytnúť, preskúmajte tento nedostatok dôkazov v rámci posúdenia dôveryhodnosti, ktoré je ďalším krokom posúdenia dôkazov. V tejto fáze nevyvodzujte závery o dôveryhodnosti alebo uznaní dôkazov. V oddiele [2. „Krok 2. Posúdenie dôveryhodnosti“](#) tejto príručky sa podrobne opisuje, ako môžete do posúdenia zapojiť chýbajúce dôkazy.

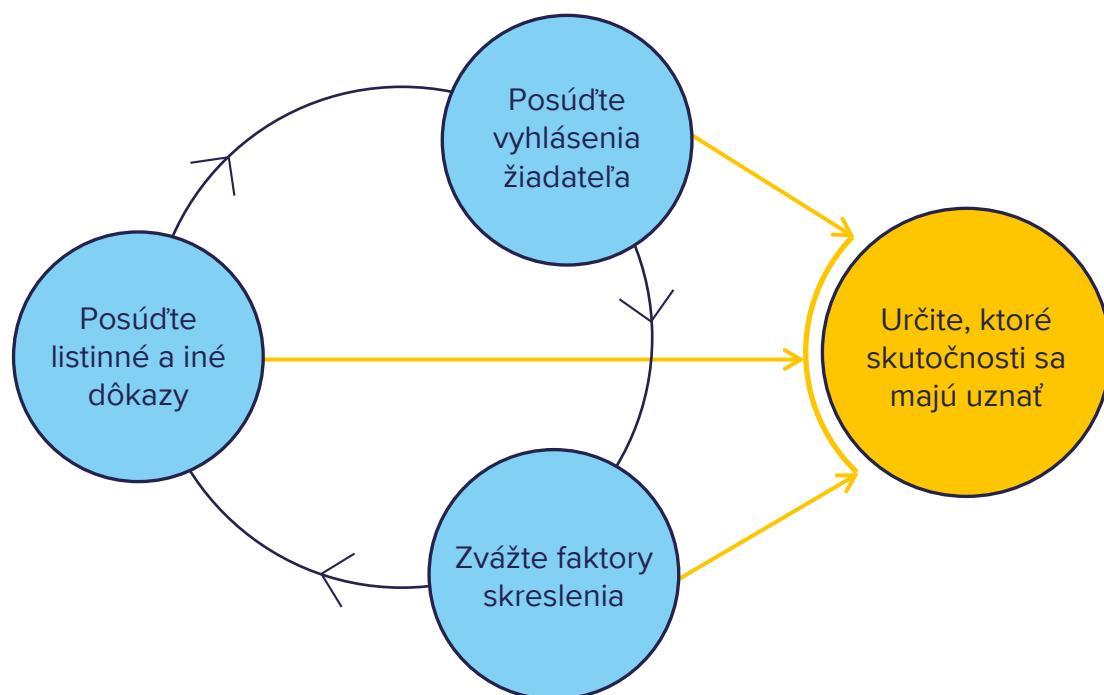
2. Krok 2. Posúdenie dôveryhodnosti

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Posúdenie dôveryhodnosti je proces analýzy dôkazov pomocou rôznych kritérií s cieľom zistiť, či je možné danú vecnú skutočnosť uznať za dôveryhodnú.

Posúdenie dôveryhodnosti zahŕňa tri základné posúdenia, ktoré je potrebné vykonať dynamickým spôsobom, aby sa dospelo k záveru o skutočnostiach, ktoré možno uznať.

Obrázok 8. Tri aspekty posúdenia dôveryhodnosti, ktoré vedú k záveru o skutočnostiach, ktoré sa majú uznať

Posúdenie listinných a iných dôkazov (oddiel [2.1. „Posúďte listinné a iné dôkazy“](#)), posúdenie vyhlásení žiadateľa (oddiel [2.2. „Posúďte vyhlásenia žiadateľa na základe ukazovateľov dôveryhodnosti“](#)) a zváženie faktorov, ktoré môžu viesť k skresleniu (oddiel [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#)), sú uvedené nižšie ako tri samostatné po sebe nasledujúce oddiely na účely opisu.

Poradie, v akom sú uvedené, však neodráža poradie dôležitosti ani poradie, v akom sa posúdenie vykonáva. Všetky tieto fázy v praxi prebiehajú v rovnakom čase. Preto by ste počas posudzovania vyhlásení žiadateľa mali zvážiť aj faktory, ktoré môžu viesť k skresleniam, ako aj výsledky posudzovania listinných dôkazov a iných dôkazov. Vzhľadom na všetky tieto posúdenia a faktory, ako aj na zásadu pochybnosti vykladanej v prospech osoby, budete môcť určiť, ktoré vecné skutočnosti sa majú uznať alebo zamietnuť (oddiel [2.4. „Určite, či sa vecná skutočnosť uznáva alebo zamietá“](#)).

2.1. Posúďte listinné a iné dôkazy

2.1.1. Kritériá posudzovania

Preskúmanie dôkaznej hodnoty listinných a iných dôkazov zahŕňa preskúmanie ich relevantnosti a spoľahlivosti (tento oddiel sa netýka vyhlásení žiadateľa ani dostupných COI).

a) Relevantnosť

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Relevantnosť sa vzťahuje na to, či sa dokument týka konkrétnej vecnej skutočnosti. Čím silnejšia je súvislosť medzi dôkazom a vecnou skutočnosťou, tým väčšia je relevantnosť dôkazu. Relevantnosť by sa mala objasniť so žiadateľom.

Jeden dôkaz môže byť spojený s rôznymi vecnými skutočnosťami a jeho relevantnosť môže byť odlišná pre každú vecnú skutočnosť. Posúdenie relevantnosti dôkazov sa preto musí vykonať nanovo pre každú vecnú skutočnosť.

b) Spoľahlivosť

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Spoľahlivosť sa vzťahuje na to, či a do akej miery sa odôvodnenie vecnej skutočnosti môže opierať o tie dôkazy, ktoré obsahujú relevantné informácie. Inými slovami, musíte skontrolovať, do akej miery je tento dôkaz schopný podporiť vecnú skutočnosť (vecné skutočnosti), na ktorú (ktoré) sa vzťahuje.

Spoľahlivosť posudzovaných dôkazov sa bude zakladať na kritériách vysvetlených ďalej.

Existencia/výskyt

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Výskyt sa vzťahuje na to, či je možné, že určitý druh dokumentu alebo iného dôkazu existuje alebo ho jeho autor vydal s prihliadnutím na čas, miesto a okolnosti uvedené žiadateľom. Výskyt sa posudzuje na základe informácií o krajine pôvodu alebo iných dostupných informácií.

Príklad posúdenia existencie/výskytu dôkazov

Váš správny orgán má k dispozícii spoľahlivé a aktuálne informácie o krajine pôvodu, v ktorých sa uvádza, že nelegálna organizácia A nikdy nevydala členské preukazy z bezpečnostných dôvodov a stále ich nevydáva. Ak žiadateľ predloží členský preukaz (údajnej) organizácie A a neposkytne žiadne uspokojivé vysvetlenie, ako mu bol takýto preukaz vydaný, máte vážne dôvody domnievať sa, že preukaz nemá dôkaznú hodnotu, pretože tento dôkaz nemohla vydať organizácia A.

Obsah

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Potrebné je posúdiť tieto náležitosti.

- Obsahuje dokument/iný dôkaz nejaké rozpory s jeho vlastným obsahom?
- Je dokument presný? Presnosť sa vzťahuje na úroveň detailov relevantných pre konkrétnu vecnú skutočnosť.
- Vzťahuje sa dokument na základné náležitosti vecnej skutočnosti alebo len na okrajové náležitosti?
- Pochádzajú informácie z priameho zdroja alebo sú opisom vyhlásení žiadateľa? Napríklad dôkazná hodnota svedectva bude vyššia, ak bol autor priamym svedkom toho, čo sa osvedčuje. Dôkazná hodnota bude nižšia, ak len prerazprávajú to, čo im žiadateľ povedal, bez akéhokoľvek osobitného vyšetrovania, s cieľom zistiť, či svedectvo potvrdzuje skutočnú udalosť.
- Je dokument v rozpore s dostupnými informáciami vrátane informácií o krajine pôvodu? Je v súlade s ostatnými dôkazmi, ktoré sú k dispozícii v žiadosti?

Charakter

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Náležitosť povahy dokumentu alebo iného dôkazu sa vzťahuje na to, či je dôkaz predložený v origináli alebo v kópii. Originály by spravidla pri posudzovaní mali mať väčšiu hodnotu. Majte však na pamäti, že žiadatelia nemusia byť schopní získať originál dokumentu a že niektoré dokumenty vo všeobecnosti nemožno získať vo forme originálu. Napríklad originály niektorých dokumentov vydané orgánmi majú zostať v útvaroch orgánov a nemajú sa ďalej distribuovať. Skutočnosť, že žiadateľ predloží takýto dokument v origináli, môže vyvolať obavy, ako sa dostal do držby žiadateľa.

Autor

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Mali by ste sa uistiť, kto je autorom, v akej funkcii dokument vypracoval a aká je jeho objektivita.

Forma

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Forma dokumentu alebo iného dôkazu sa vzťahuje na jeho formálne súčasti a na to, ako sú tieto súčasti štruktúrované a prezentované, ako aj na jeho stav a na to, či je poškodený alebo či sú v ňom stopy po zmenách. Forma dokumentu je dôležitá na posúdenie jeho pravosti, spoľahlivosti alebo skutočného charakteru. Forma je obzvlášť dôležitá pri dokumentoch, ktoré majú úradný charakter, pretože od takýchto dokumentov možno očakávať formálne náležitosti na identifikáciu ich signatárov a inštitúcie, v mene ktorej je dokument vydaný, napr. potvrdenie predsedu strany s hlavičkou, podpisom, pečiatkou atď.

Budte opatrný (-á) pri vyvodzovaní záverov o pravosti len na základe formy dokumentu, pretože v niektorých krajinách neexistuje štandardizovaná forma pre určité typy dokumentov alebo správne orgány môžu byť príliš slabé na to, aby zaviedli štandardizovanú formu na celom svojom území. Formulár sa môže líšiť aj v závislosti od toho, kedy a kto dokument vydal.

2.1.2. Overovanie dokumentov

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Rozsah pôsobnosti tohto oddielu

Cieľom tohto oddielu je poskytnúť niektoré všeobecné zásady, informácie a usmernenia o overovaní pravosti dokumentov, ktoré vám môžu pomôcť pri posudzovaní dôkazov. Téma overovania zahŕňa mnoho ďalších aspektov, ktoré nie sú zahrnuté v tejto praktickej príručke.

Overovanie je najrozhodujúcejší postup, pokiaľ ide o preskúmanie formy a dôkaznej hodnoty dokumentu. V bežnom význame „ak niečo overujete, dokazujete alebo potvrdzujete, že je to pravda“ ⁽⁹⁴⁾, „po preskúmaní oficiálne vyhlasujete, že je to pravé“ ⁽⁹⁵⁾. Overovanie znamená, že máte nástroje alebo ste v pozícii, aby ste dospeli k pozitívnemu alebo negatívnemu záveru, pokiaľ ide o skutočný charakter predložených dôkazov. Ako rozhodovač môžete mať k dispozícii rôzne možnosti v závislosti od vnútroštátnej praxe.

- Na overenie pravosti alebo odhalenie podvodu môžete využiť odborné znalosti **špecializovaných služieb**, napríklad polície alebo internej služby, ktorej zamestnanci boli špeciálne vyškolení a majú prístup k špecifickým vedeckým materiálom. Takéto služby dokážu analyzovať napríklad kvalitu vnútorných znakov dokumentu, ako je kvalita papiera, použitý atrament, známky falšovania v pečiatkach, vodoznakoch, väzbách atď.

Toto overenie sa považuje za najúplnejšie.

- Môžete sa opierať o vzor príslušného dokumentu alebo o dôkazy, ktoré môžete mať k dispozícii prostredníctvom osobitných (interných) **databáz**, aby ste porovnali predložený dokument s existujúcim vzorom.

Nižšie nájdete príklady verejne dostupných online databáz o pasoch a iných úradných dokumentoch vydaných krajinami na celom svete.

- [Verejný register pravých dokladov totožnosti a cestovných dokladov online \(PRADO\)](#) je databáza vzorov dokladov totožnosti a cestovných dokladov, ktorú verejne sprístupnila Rada Európskej únie.
- „[EdisonTD](#)“ je databáza, ktorú vytvorili holandské orgány v spolupráci s orgánmi Austrálie, Kanady, Spojených arabských emirátov, Spojených štátov amerických a Medzinárodnej organizácie kriminálnej polície (Interpol). Časť databázy je verejne dostupná.

⁽⁹⁴⁾ Collins, online anglický slovník, „[authenticate](#)“ (overiť), 2023.

⁽⁹⁵⁾ Collins, online anglický slovník, „[authenticate](#)“ (overiť), 2023.

Niektoré iné databázy majú obmedzený prístup, ale váš správny orgán môže získať prístup alebo môže byť v pozícii získať prístup.

- [Falošné a pravé doklady online na intranete \(iFADO\)](#) je portál Generálneho sekretariátu Rady EÚ a obsahuje dodatočné informácie v porovnaní s PRADO. Zahŕňa aj informácie obsiahnuté v iných databázach, ako je Informačný systém dokladov o občianskom stave.
- Informačný systém dokladov o občianskom stave (DISCS) je

„webový referenčný systém, ktorý vyvinuli orgány Holandska, Kanady, Austrálie, Spojených arabských emirátov – Dubaja, Dánska a Nórska [nórske identifikačné centrum ⁽⁹⁶⁾]. Cieľom systému DISCS je podporovať overovanie zahraničných a vnútroštátnych dokladov, ktoré obsahujú informácie o ... totožnosti, štátnej príslušnosti, ako aj o iných záležitostiach týkajúcich sa držiteľa dokladu“ ⁽⁹⁷⁾.

- Ak máte pochybnosti o pravosti úradného dokladu, ktorý vyzerá ako pravý doklad (napríklad cestovný pas), informácie môžete nájsť aj v Schengenskom informačnom systéme, pretože obsahuje aj zoznam odcudzených nevyplnených dokladov.
- Môžete sa opierať aj o konkrétny **výskum týkajúci sa COI**. Zatiaľ čo vyššie uvedené databázy môžu byť nápomocné v súvislosti s úradnými štátnymi dokumentmi, je menej pravdepodobné, že poskytnú vzory iných typov dokumentov vydaných napríklad neštátnymi organizáciami. V takýchto prípadoch vám môže osobitný prieskum COI poskytnúť cenné informácie (napríklad vzory členských preukazov, osvedčení, odznakov).
- Hľadajte zjavné hrubé znaky falšovania alebo pozmeňovania, ktoré môžete identifikovať sám/sama bez špecializovanej pomoci.

Môžete si napríklad všimnúť, že fotografia je na dokumente hrubo nalepená, že preukaz nie je vyrobený z jedného laminovaného kartónu, ale z dvoch strán, ktoré boli zlepené a potom zalaminované, že podpis držiteľa preukazu, údajne žiadateľa, nezodpovedá podpisu žiadateľa, ktorého prípad vybavujete (na základe rôznych formulárov, ktoré žiadateľ podpísal počas konania o azyle), že v záhlaví úradného dokumentu sú hrubé chyby v motte organizácie atď.

Majte na pamäti, že ak dôkaz vykazuje známky falšovania alebo pozmeňovania (napríklad chýbajúca strana v pravom cestovnom pase), falšovanie alebo pozmeňovanie sa vykonáva s určitým cieľom, ktorým môže, ale nemusí byť lepšia podpora žiadosti o azyl. Mali by ste si to so žiadateľom vyjasniť.

Overovanie môže byť zložité a nemusí byť vždy možné. Nemožnosť alebo náročnosť vykonania formálneho overenia môže byť napríklad dôsledkom ďalej uvedených dôvodov.

- Náklady na overenie expertmi.
- Technické výzvy, ktoré neposkytujú jednoznačný záver o skutočnej povahe dôkazov. To platí najmä vtedy, keď sa dôkaz poskytuje ako kópia.

⁽⁹⁶⁾ Pozri [webové sídlo nórskeho identifikačného centra](#) a jeho osobitný oddiel [Referenčné databázy](#).

⁽⁹⁷⁾ Pozri oddiel [Referenčné databázy](#) na webovom sídle nórskeho identifikačného centra a oddiel [Databáza dokumentov](#) dánskeho národného identifikačného centra.

- Nedostupnosť vzoru dokumentu alebo príslušných nástrojov na overenie jeho pravosti.
- Zákaz získať relevantné informácie zo zdroja, pretože zdrojom dôkazov je aktér prenasledovania alebo vážneho bezprávia.
- Súčasný obeh rôznych verzií toho istého typu dokumentu v dôsledku neexistencie centralizovanej správy a/alebo jednotných postupov vydávania takýchto dokumentov.
- Vysoká úroveň korupcie v krajine vydania, v ktorej sú pozmenené dokumenty bežné spolu s pravými dokumentmi získanými prostredníctvom korupcie, zatiaľ čo sa vydávajú aj dokumenty, ktoré sú pravé, pokiaľ ide o formu aj obsah.

Nemožnosť alebo náročnosť overenia pravosti dokumentu nemôže byť dôvodom na to, aby sa nepokračovalo v jeho hodnotení. Bez ohľadu na to, či je predložený dôkaz pravý, alebo nie, musíte rozhodnúť o jeho dôkaznej hodnote vo vzťahu k skúmanej vecnej skutočnosti ⁽⁹⁸⁾. Pri tomto posúdení vám pomôžu ostatné kritériá (existencia/výskyt typu dokumentu, obsah, forma, povaha, autor) ⁽⁹⁹⁾.

Overovanie by sa malo vykonávať za určitých okolností ⁽¹⁰⁰⁾, t. j. keď je autor dôkazov dôveryhodný a toto overovanie je prakticky uskutočniteľné, prístupné a môže mať vplyv na posúdenie vecnej skutočnosti.

Majte na pamäti, že pri vykonávaní posúdenia na základe vyššie uvedených kritérií a pri prijímaní akýchkoľvek krokov na tento účel (napríklad na overenie pravosti dokumentu) je mimoriadne dôležité, aby ste vždy zabezpečili dodržiavanie zásady dôvernosti [pozri oddiel „[Hlavné zásady](#), [písm. e\) Dôvernost](#)“].

2.1.3. Priznanie „váhy“ zisteniam týkajúcim sa dôveryhodnosti súvisiacim s dôkazom

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Nižšie uvedené zásady vám pomôžu priradiť váhu zisteniam týkajúcim sa dôveryhodnosti, ktoré ste urobili uplatnením uvedených kritérií posúdenia.

- Ak nie sú splnené všetky kritériá spoľahlivosti, dôkaz môže mať určitú váhu v posúdení dôveryhodnosti. Ak sú napríklad splnené všetky kritériá spoľahlivosti, ale žiadateľ predložil len kópiu dokumentu, tento dôkaz má stále určitú váhu dôkaznej hodnoty, ktorú je potrebné posúdiť napríklad spolu so zisteniami týkajúcimi sa dôveryhodnosti v súvislosti s vyhláseniami (pozri oddiel [2.4.1. „Zváženie zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s vecnou skutočnosťou“](#)). To platí o to viac, ak žiadateľ uvedie rozumné vysvetlenie, prečo nemohol predložiť originál dokumentu.
- Pri posudzovaní relevantnosti dôkazov majte na pamäti, že dôkazy, ktoré súvisia s jadrom vecnej skutočnosti, majú väčšiu váhu ako dôkazy, ktoré sa týkajú náležitostí,

⁽⁹⁸⁾ SDEÚ, rozsudok z 10. júna 2021, [LH/Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid](#), vec C-921/19, EU:C:2021:478, body 42 – 44 a bod 61. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽⁹⁹⁾ Pre konkrétny príklad posúdenia rodného listu pozri rozsudok ESLP zo 7. januára 2014, [AA/Švajčiarsko](#), č. 58802/12, ECLI:CE:ECHR:2014:0107JUD005880212, body 61 – 63.

⁽¹⁰⁰⁾ ESLP, rozsudok z 2. októbra 2012, [Singh et autres c. Belgique](#), č. 33210/11, ECLI:CE:ECHR:2012:1002JUD003321011, body 100 – 105 (dostupné len vo francúzštine). Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

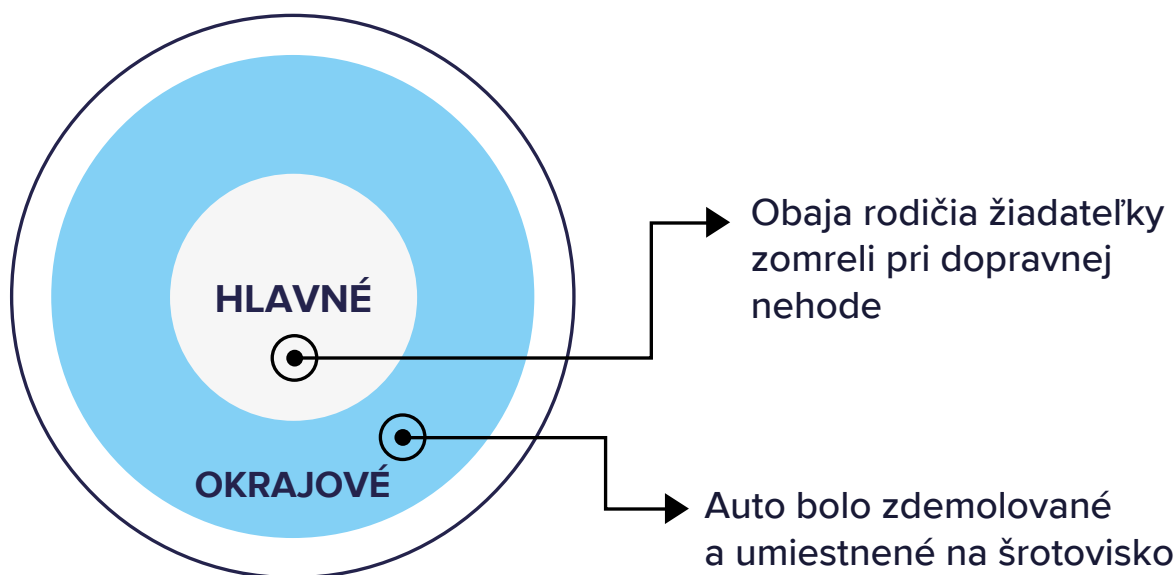

ktoré nesúvisia s jadrom vecnej skutočnosti, a sú teda okrajové. Uznatie vecnej skutočnosti by sa vo všeobecnosti malo opierať len o dôveryhodnosť základných náležitostí. Ak sa okrajové náležitosti považujú za nedôveryhodné, ich obmedzený význam nemôže otriasť základom vecnej skutočnosti, pokiaľ sa stále môže opierať o dôveryhodné základné náležitosti.

Príklad dôkazov súvisiacich s okrajovou náležitosťou vecnej skutočnosti: [Prípad mladej ženy z krajiny C](#)

- Skúmaným dôkazom je fotografia auta na šrotovisku. Tento dôkaz sa týka okrajovej náležitosti výpovede súvisiacej s autonehodou, pri ktorej zahynuli rodičia žiadateľky. Nesúvisí to s hlavnými okolnosťami ich smrti ani to nepodporuje udalosť smrti rodičov, ale udalosť, ktorá nastala po údajnej smrteľnej nehode. Takýto listinný dôkaz bude mať pri posudzovaní vecnej skutočnosti malú váhu.
- Podobne akékoľvek nekonzistentné vyhlásenia o okrajových náležitostiach, ako je presná poloha šrotoviska alebo jeho názov, nebudú mať vplyv na dôveryhodnosť vecnej skutočnosti, ak dôkazy, t. j. vyhlásenia žiadateľky v tomto prípade o základných náležitostiach vecnej skutočnosti, spĺňajú kritériá dôveryhodnosti (pozri oddiel [2.2. „Posúďte vyhlásenia žiadateľa na základe ukazovateľov dôveryhodnosti“](#)).

Obrázok 9. Hlavné aspekty a okrajové aspekty vecnej skutočnosti – príklad založený na prípade mladej ženy z krajiny C

- Menšie negatívne zistenia v súvislosti s jedným alebo viacerými kritériami nebránia tomu, aby boli dôkazy celkovo spoľahlivé. Vo všeobecnosti prítomnosť viacerých menších negatívnych zistení neznamená, že dôkaz nepotvrďuje vecnú skutočnosť alebo ju spochybňuje, aj keď môže naznačovať určité pochybnosti o spoľahlivosti dôkazu. Niekoľko menších negatívnych zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti vo všeobecnosti neznamená závažné negatívne zistenie dôveryhodnosti.

- Ako je podrobne uvedené v kroku 1 [pozri oddiel [1.1.1. „Uplatnite povinnosť spolupráce \(dôkazné bremeno\)“](#)], po zvážení všetkých dôkazov súvisiacich s vecnou skutočnosťou môžete identifikovať, že chýba dôkaz. Ak by sa za určitých okolností dalo odôvodnene očakávať, že žiadateľ poskytne určité dôkazy, a vy ste si splnili vlastnú povinnosť vyšetriť, chýbajúcim alebo neúplným informáciám možno priradiť určitú váhu, ktorá sa zohľadní v procese zvažovania pri určovaní, či sa vecná skutočnosť uznáva alebo zamietá (pozri oddiel [2.4.1. „Zváženie zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s vecnou skutočnosťou“](#)).
- Pri posudzovaní toho, ako môže negatívne zistenie ovplyvniť spoľahlivosť dôkazov, zvážte, či žiadateľ dostal možnosť poskytnúť vysvetlenie k tomuto zisteniu a či poskytnuté vysvetlenie môže ovplyvniť vaše posúdenie spoľahlivosti dôkazov.
- Pri posudzovaní dôkaznej hodnoty dôkazov majte na pamäti všetky relevantné individuálne a nepriame faktory, ktoré môžu viesť ku skresleniam (pozri oddiel [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#)).

Príklad analýzy listinných dôkazov (obžaloba) v: Prípade aktivistky z krajiny B

- **Relevantnosť.** Predložená obžaloba je relevantná, keďže ju žiadateľka dáva do súvislosti s trestným stíhaním, ktorého je podľa svojho tvrdenia predmetom a ktoré spája so svojimi aktivitami v prospech ľudských práv. To je relevantné pre vecnú skutočnosť jej žiadosti.
- **Existencia/výskyt.** Potvrdzuje sa, že obžaloby vydáva v podobných situáciách ministerstvo spravodlivosti.
- **Obsah.** Obžaloba sa týka trestného činu odporu voči orgánu, ale uvádza sa v ňom článok trestného zákonníka, ktorý nesúvisí s týmto trestným činom.
- **Forma.** Predložená obžaloba má nadpis, ktorý má oficiálny vzhľad. Na základe dostupných a aktualizovaných informácií o krajine pôvodu sú správne orgány ministerstva spravodlivosti v krajine B dobre vybavené a organizované a majú zavedené dobre vymedzené formálne postupy. Spôsob zobrazenia znaku ministerstva spravodlivosti v ľavom hornom rohu dokumentu však nezodpovedá vzorom dokumentov tohto druhu. Dokument je podpísaný, ale meno signatára a odtlačok pečiatky sú sotva čitateľné.
- **Charakter.** Obžaloba bola predložená ako kópia. Originál bol podľa žiadateľky ponechaný v krajine B. Uvádza, že z bezpečnostných dôvodov je zložité, aby jej ho zaslali.
- **Autor.** Údajným autorom je ministerstvo spravodlivosti, ale na základe vyššie uvedených zistení o forme dokumentu nedokážete jednoznačne identifikovať signatára alebo úrad, ktorý dokument vydal. Môžete mať oprávnené pochybnosti o skutočnom autorovi dokumentu.

- **Záver.** Na základe všetkých týchto kritérií tento dokument obsahuje niekoľko znakov, ktoré vás môžu viesť k tomu, že ho budete považovať za nedostatočne dôkazný sám o sebe, pokiaľ ide o posudzovanú vecnú skutočnosť. Hoci žiadateľka poskytla uspokojivé vysvetlenie dôvodu, prečo bola predložená len kópia, jej dôkazná hodnota je oslabená skutočnosťou, že ste zistili niekoľko formálnych a obsahových nedostatkov. Museli by ste posúdiť, či existujú rozumné vysvetlenia týchto nedostatkov, a umožniť žiadateľke, aby nejaké poskytla (napríklad nedávna zmena znakov, nekvalitná kópia v dôsledku neprimeraných prostriedkov). V každom prípade by sa tento dokument musel posudzovať v spojení so všetkými ostatnými jednotlivými dôkazmi týkajúcimi sa vecnej skutočnosti vrátane vyhlásení žiadateľky ešte pred prijatím akéhokoľvek záveru o vecnej skutočnosti ako takej.

Nasledujúce oddiely sa zaoberajú špecifickými vlastnosťami niekoľkých druhov dôkazov, ktoré sa často predkladajú, a konkrétnymi bodmi, ktoré treba zohľadniť pri ich posudzovaní.

2.1.4. Špecifické typy dokumentov

a) Lekárske a psychologické dôkazy

[Obsah] [[Kontrolný zoznam](#)]

Veľmi špecifickým druhom dôkazov sú lekárske alebo psychologické dôkazy [pozri krok 1, oddiel [1.1.2 písm. k\)](#) „[Lekárske, psychiatrické a psychologické posudky](#)“ o tom, ako môžu lekárske dôkazy ovplyvniť preskúmanie].

Na určenie dôkaznej hodnoty lekárskeho alebo psychologického dokumentu sa vzťahujú aj všetky vyššie uvedené kritériá. Existuje však osobitný spôsob uplatňovania týchto kritérií na lekárske dôkazy.

Lekárske alebo psychologické posudky by mali zahŕňať špecializáciu lekárskeho odborníka a vyšetrenie, ktoré sa vykonalo s cieľom umožniť nezávislé posúdenie jeho spoľahlivosti.

Mali by ste venovať pozornosť obsahu lekárskej správy, aby ste zistili, či bola vypracovaná presne a profesionálne.

Majte na pamäti, že nezávislí lekári a psychiatri vykonávajú svoje vyšetrenia v závislosti od medicínskych cieľov, nie v závislosti od žiadosti o medzinárodnú ochranu (buď podporujúce, alebo zamietavé). Nezávislí lekári preto nemusia napísať svoje pozorovania tak, aby boli užitočné na účely žiadosti, alebo dokonca môžu úplne odmietnuť napísať potvrdenia na iné ako lekárske účely. Na zmiernenie tejto situácie môžu azylové orgány uzavrieť zmluvy alebo dohody s lekáskymi odborníkmi, ktorí sú vyškolení a/alebo certifikovaní súdom a rozumejú konaniu o azyly, a to podľa príslušných vnútroštátnych postupov. Títo odborníci môžu vypracovať lekársko-právne správy alebo iné potvrdenia, ktoré možno považovať za cenné vedecké dôkazy.

Ak nemôžete využiť odborné znalosti lekára alebo lekárskeho odborníka v rámci vašej správy, budete musieť preskúmať dôkaznú hodnotu lekárskej správy na základe ukazovateľov

platných pre listinné dôkazy. Okrem toho môžu o dôkaznej hodnote zdravotného dokumentu poskytnúť ďalšie informácie nasledujúce body.

- V lekárskej správe sa uvádza počet a dátumy vyšetrení, typ vykonaného vyšetrenia a súvisiace lekárske závery.
- Zakladá sa na jednom vyšetrení alebo na sérii vyšetrení, ktoré poskytujú horizontálny prehľad.
- Primeraným spôsobom sa zakladá na náležitostiach, ktoré vychádzajú z vlastných vyhlásení pacienta a prvkov lekárskeho/psychologického pozorovania.
- V prípade obvinení alebo náznakov mučenia odkazuje na normy Istanbulskeho protokolu.
- Rozsah lekárskeho/psychologického odborného znalostí a názor odborníka by sa mali v lekárskej správe zdržať vyvodenia záverov o dôveryhodnosti vyhlásení žiadateľa týkajúcich sa údajných incidentov minulého bezprávia alebo súčasných udalostí a/alebo jeho oprávnenosti na medzinárodnú ochranu.

Majte na pamäti nasledujúce body.

- Lekárske alebo psychologické pozorovania samy o sebe nemôžu potvrdiť okolnosti, za ktorých došlo k zraneniu, traume alebo symptómu, ale môžu (dôrazne) naznačiť, či sú zranenia, traumy alebo symptómy v súlade s deklarovaným zlým zaobchádzaním a s časovou osou, ktoré uviedol žiadateľ.
- Predloženie lekárskeho a psychologického dôkazov môže slúžiť najmä na rôzne účely. Patrí k nim podpora samotnej reality vecných skutočností, uvedenie osobných okolností, ktoré môžu vystaviť žiadateľa zvýšenému riziku prenasledovania alebo bezprávia, alebo označenie zraniteľností a osobitných potrieb alebo možných skresľujúcich faktorov, ktoré je potrebné zvážiť pri zhromažďovaní dôkazov a posudzovaní dôveryhodnosti. Bolo by potrebné určiť potenciálne rôzne úlohy, ktoré môže predložená lekárska správa zohrávať pri preskúmaní žiadosti žiadateľa.
- Cieľom preskúmania dôkaznej hodnoty lekárskej správy je posúdiť, či a ako (veľmi) správa podporuje vecnú skutočnosť, okolnosť alebo riziko, s ktorými súvisí, v rámci preskúmania žiadosti o medzinárodnú ochranu. Pamätajte, že by ste nemali vykonávať lekárske hodnotenia ani vyjadrovať svoj názor na liečbu predpísanú lekárom. Podobne sa od lekára neočakáva, že bude posudzovať potrebu medzinárodnej ochrany ⁽¹⁰¹⁾.
- Ak žiadateľ predloží lekársku správu o potenciálne sa vyvíjajúcom zdravotnom probléme, je dôležitý dátum (posledného) vyšetrenia. Aktuálna správa môže lepšie zobrazovať súčasnú situáciu, zatiaľ čo neaktuálna správa môže poskytnúť údaje o situácii, aká bola, ale môže vyvolať potenciálne otázky týkajúce sa súčasného stavu a/alebo kapacít žiadateľa. Hoci to nemusí mať vplyv na dôkaznú hodnotu správy vo vzťahu k minulým udalostiam, jej aktuálnosť môže byť významná pri posudzovaní osobných okolností, ktoré majú vplyv na dôveryhodnosť alebo posúdenie rizík.

⁽¹⁰¹⁾ Lekárska správa a spôsob jej vypracovania nemôžu zasahovať do základných práv žiadateľa. Pozri oddiel 1.1.2 písm. n) „Dôkazy, ktoré porušujú základné práva žiadateľa“.

Príklad na posúdenie lekárskeho potvrdenia: [Prípád mladého muža z krajiny A](#)

Žiadateľ predložil potvrdenie od ortopéda. Uplatnenie všeobecných kritérií posudzovania listinných a iných dôkazov a lekárskeho potvrdenia by mohlo viesť k nasledujúcej analýze.

- **Relevantnosť.** Dôkaz je relevantný, pretože obsahuje možné ukazovatele relevantných osobných okolností, ktoré môžu mať potenciálny vplyv na vaše posúdenie rizík v súvislosti s bezpečnostnými podmienkami v krajine A.
- **Existencia/výskyt.** Neexistujú náznaky, že tento typ dokumentu za podobných okolností ortopéd zvyčajne nevydáva.
- **Forma.** Potvrdenie bolo napísané na oficiálnom liste ambulancie lekára. Obsahuje oficiálnu hlavičku so všetkými informáciami týkajúcimi sa lekára (meno, adresa, telefónne a faxové číslo), dátum vydania dokumentu, meno autora, ako aj pozíciu, v rámci ktorej lekár koná, a tiež podpis s úradnou pečiatkou. Pečiatka obsahuje meno autora.
- **Charakter.** Tento dokument sa predkladá ako originál a má všetky znaky originálu, keďže pripojený podpis a pečiatka majú modrý atrament a neboli fotokópiou.
- **Autor.** Autor je ortopéd a je jasne označený ako lekár.
- **Obsah.** Potvrdenie poskytuje relevantné informácie o metodike, ktorou sa riadil lekár, s ktorým sa dvakrát konzultovalo pre vážne ťažkosti pacienta spôsobené silnými bolesťami nôh. Závety vychádzajú predovšetkým z najnovších lekárskeho pozorovaní vrátane röntgenových snímok a niekoľkých súvisiacich testov. V potvrdení sa neodkazuje na Istanbulský protokol, ale dospelo sa k záveru o stave, ktorý by mohol byť spôsobený len v dôsledku vážnej vonkajšej traumy. Lekár tiež predpisuje niekoľko fyzioterapeutických sedení a lekársku liečbu silnej bolesti. V potvrdení sa uvádza, že táto liečba sa poskytuje pred zvážením riskantnej operácie. Potvrdenie bolo predložené počas osobného pohovoru a je datované dva týždne pred vypočutím žiadateľa.
- **Záver.** Vzhľadom na celkové splnenie hodnotiacich kritérií tento dokument potvrdzuje skutočnosť, že žiadateľ prežil kruté zlé zaobchádzanie a trpí silnými bolesťami nôh a s tým súvisiacimi ťažkosťami pri chôdzi.

b) Všeobecné informácie poskytnuté žiadateľom

[Obsah] [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Ak žiadateľ poskytne všeobecné informácie, ktorých cieľom je podporiť vecné skutočnosti jeho žiadosti (napríklad články v tlači alebo na internete týkajúce sa opatrení prijatých orgánmi proti opozičnej politickej strane, v ktorej žiadateľ podľa svojho tvrdenia pôsobí), mali by ste tieto dôkazy starostlivo preskúmať. Uplatnite všeobecné zásady, ktoré by ste uplatňovali v prípade informácií o krajine pôvodu. Skontrolujte najmä spoľahlivosť zdroja, jeho objektívnosť, presnosť, výsledovateľnosť a relevantnosť. Predložené dôkazy musia byť tiež aktuálne, alebo ak sú zamerané na podporu minulých udalostí, mali by byť súčasné s týmito udalosťami alebo by mali súvisieť so skutočnosťami z historického hľadiska. V závislosti od

situácie si informácie poskytnuté žiadateľom môžu vyžadovať ďalší vlastný prieskum COI, ak nemáte k dispozícii COI na túto tému, aby ste sa mohli spoľahnúť na iné zdroje informácií a získať čo najvyváženejší a najkomplexnejší obraz o situácii. Ďalšie informácie nájdete v príručke agentúry EUAA na túto tému ⁽¹⁰²⁾.

c) Obsah získaný prostredníctvom sociálnych médií

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Vyššie uvedené kritériá na posudzovanie dokumentov a iných dôkazov sa vzťahujú na obsah získaný prostredníctvom sociálnych médií. Okrem toho majte na pamäti, že

obsah, ktorý je k dispozícii na účtoch sociálnych médií, väčšinou nepodlieha rovnakej výskumnej prístnosti a redakčnému procesu ako etablované médiá alebo iné zdroje (COI). Preto môže existovať vyššie riziko, že obsah je nepresný, neobjektívny, zámerne zavádzajúci alebo pochybný. Okrem toho ich obsah je často tvorený používateľom. Pri posudzovaní informácií získaných prostredníctvom účtov sociálnych médií je potrebné venovať osobitnú pozornosť identifikácii zdroja a krížovej kontrole obsahu ⁽¹⁰³⁾.

Pamätajte na to, že totožnosť autora príspevku a súkromné účty sociálnych médií si možno ľahko prisvojiť, dokonca viac ako v prípade iných dôkazov.

Informácie v sociálnych médiách podliehajú jednoduchým zmenám. Ak príspevok na internete napísal samotný žiadateľ, má spravidla právo zmeniť jeho obsah a úroveň publicity, prípadne príspevok vymazať. To napríklad znamená, že takýto príspevok mohol byť kedysi dostupný (aj krátkodobo), ale už neexistuje online, alebo existuje, ale nie s rovnakým obsahom, pred ktoroukoľvek fázou postupu preskúmania alebo počas nej.

- Ak plánujete použiť niektoré dôkazy, ktoré ste našli v sociálnych médiách, môžete zvážiť, že ich vytlačíte alebo uložíte v elektronickej podobe, napr. ako snímku obrazovky, aby ste predišli strate informácií v prípade, že sa príspevky počas konania zmenia alebo vymažú. V súbore (či už vytlačenej, alebo uloženej v elektronickej formáte) by mal byť uvedený dátum prístupu k informáciám, aby bolo možné porovnať ho s predchádzajúcimi alebo neskoršími verziami.
- Ak vám žiadateľ predloží výtlačok internetovej stránky na podporu vecnej skutočnosti týkajúcej sa (publicity) tohto príspevku, možno budete musieť overiť, či je tento obsah stále verejne dostupný na internete. Ak nie je, mohlo by vás zaujímať, z akých dôvodov by bol príspevok stále relevantný ako dôkaz o vecnej skutočnosti alebo ako môže stále podporovať riziko po návrate. Pamätajte na to, že internetové príspevky zanechávajú digitálnu stopu a že skutočnosť, že žiadateľ príspevok vymazal, neznamená, že ho nemožno získať. Pozri tiež oddiel [3.3.2 písm. d\) „Ukazovatele rizika súvisiace s motiváciou aktérov vykonať udalosti, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie“](#).

⁽¹⁰²⁾ EASO, [Practical guide on the use of country of origin information by case officers for the examination of asylum applications](#) (Praktická príručka o využívaní informácií o krajine pôvodu rozhodovateľmi na preskúmanie žiadostí o azyl), december 2020, s. 13 – 17.

⁽¹⁰³⁾ EASO, [Practical guide on the use of country of origin information by case officers for the examination of asylum applications](#) (Praktická príručka o využívaní informácií o krajine pôvodu rozhodovateľmi na preskúmanie žiadostí o azyl), december 2020, s. 56.

d) Svedectvá

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Svedectvá môžu pochádzať z mnohých zdrojov: nielen žiadateľ môže ponúknuť svedkov alebo svedectvá na odôvodnenie svojej žiadosti, ale aj organizácie občianskej spoločnosti často poskytujú písomné svedectvá a azylový orgán si ich môže tiež vyžiadať.

Dôkazná hodnota svedectva sa posudzuje podľa všeobecných kritérií posudzovania. Pri posudzovaní svedectiev by ste mali venovať osobitnú pozornosť ich spoľahlivosti, ktorá je okrem iného určená schopnosťou osoby vypovedať, a spôsobu, akým sú im informácie známe, t. j. informácie z prvej ruky v porovnaní s informáciami z druhej ruky. Pri hodnotení výpovedí zvažte aj osobné okolnosti svedčiacej osoby (svedok bol tiež traumatizovaný; svedok môže mať osobitné väzby so žiadateľom), ako aj kontext, v ktorom bola výpoveď získaná ⁽¹⁰⁴⁾.

2.2. Posúďte vyhlásenia žiadateľa na základe ukazovateľov dôveryhodnosti

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Vyhlásenia môžu byť jedinými dôkazmi, ktoré môžu žiadatelia poskytnúť. Ukazovatele dôveryhodnosti sú nástroje na individuálne, nestranné a objektívne posúdenie dôveryhodnosti vyhlásení.

V praxi ukazovatele dôveryhodnosti posudzujú úroveň podrobností a konkrétnosti, súlad a konzistentnosť a hodnovernosť vyhlásení, ako aj konzistentnosť týchto vyhlásení s informáciami o krajine pôvodu a listinnými alebo inými dôkazmi, ktoré súvisia s každou vecnou skutočnosťou.

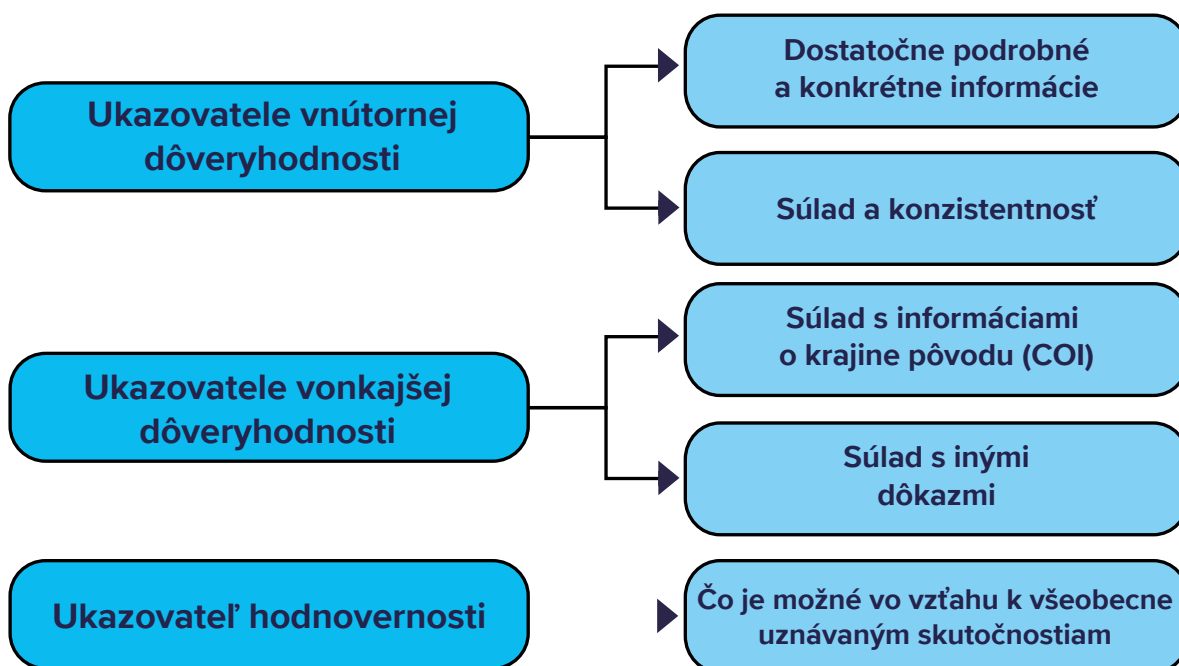
V článku 4 ods. 5 písm. c) QD (prepracované znenie) sa stanovuje základný rámec pre ukazovatele dôveryhodnosti „... vyhlásenia žiadateľa sú uznané za logické a prijateľné a nie sú v rozpore s dostupnými osobitnými a všeobecnými informáciami týkajúcimi sa prípadu žiadateľa“ a mali by sa vždy uplatňovať v súlade s Chartou základných práv EÚ ⁽¹⁰⁵⁾.

Ukazovatele možno zoskupiť podľa vnútornej dôveryhodnosti, vonkajšej dôveryhodnosti a hodnovernosti.

⁽¹⁰⁴⁾ Pozri aj UNHCR, *Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report* (Nad rámec dôkazov. Posudzovanie dôveryhodnosti v azylových systémoch EÚ: úplná správa), máj 2013, kapitola 5, oddiel 4.

⁽¹⁰⁵⁾ Ukazovatele dôveryhodnosti sa ďalej rozvíjali v judikatúre, viac informácií nájdete v EUAA, *Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis* (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023, s. 120 – 121.

Obrázok 10. Ukazovatele dôveryhodnosti

Mali by ste sa usilovať použiť všetky príslušné ukazovatele dôveryhodnosti na posúdenie každej vecnej skutočnosti. Nie všetky ukazovatele však môžu byť rovnako relevantné pre posúdenie vyhlásení v závislosti od toho, o akú vecnú skutočnosť ide. Ak ukazovateľ dôveryhodnosti nie je vhodný na posúdenie konkrétnej vecnej skutočnosti, je možné ho nepoužiť.

Pamätajte na to, že treba zohľadniť faktory, ktoré môžu viesť k skresleniu

Osobné okolnosti týkajúce sa žiadateľa a kontextové okolnosti súvisiace s pohovorom môžu mať vplyv na vyhlásenia žiadateľa. Pri uplatňovaní ukazovateľov dôveryhodnosti je potrebné súčasne zohľadniť faktory, ktoré môžu viesť k skresleniam. Pozri oddiel [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#).

2.2.1. Použite ukazovatele vnútornej dôveryhodnosti

Vnútornej dôveryhodnosti sa vzťahuje na posúdenie vyhlásení žiadateľa a akýchkoľvek iných dôkazov, ktoré žiadateľ predloží, vrátane písomných vyhlásení a listinných dôkazov. Vnútornej dôveryhodnosti zahŕňa ukazovatele dôveryhodnosti týkajúce sa dostatočne podrobných a konkrétnych informácií, ako aj súladu a konzistentnosti.

Dostatočne podrobné a konkrétne informácie

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Ukazovateľ dostatočne podrobných a konkrétnych informácií sa vzťahuje na spôsob, akým žiadateľ udalosť prežíva a vyjadruje, a na úroveň a povahu podrobností, ktoré sú s nimi spojené.

Vo všeobecnosti opis osobne prežitých skúseností často obsahuje viac podrobností, napríklad zmyslové detaily, pocity alebo pozorovania, v porovnaní s opisom osoby, ktorá tieto skúsenosti nemala, najmä ak sa skúsenosť stala nedávno alebo ovplyvnila život danej osoby. Aj keď sa rôznym ľuďom môžu stať podobné veci, tú istú udalosť nikdy neprežíva a nespomína si na ňu každý jednotlivec rovnako. Dostatočná úroveň podrobností a konkrétnosti si vyžaduje, aby žiadateľ opísal udalosť vlastnými očami, ako subjektívny pozorovateľ, a nie zo všeobecnej perspektívy.

Osvedčený postup

Aby ste žiadateľovi vysvetlili, aká úroveň podrobností a konkrétnosti sa od neho očakáva v súvislosti s konkrétnou minulosťou, môžete uviesť príklad, v ktorom opíšete krátku udalosť, ktorá sa vám stala, pričom budete venovať pozornosť tomu, čo ste počas udalosti videli, počuli, cítili a mysleli si. Toto vysvetlenie by ste mali zaznamenať v prepise pohovoru, aby bolo osobe s rozhodovacou právomocou jasné, akým spôsobom bol žiadateľ požiadaný, aby poskytol podrobnejšie informácie alebo konkrétnejšie vyhlásenia.

Nedostatočná podrobnosť a konkrétnosť nebude nevyhnutne viesť k negatívnemu zisteniu týkajúcemu sa dôveryhodnosti. Po prvé, nedostatočná podrobnosť a konkrétnosť musí mať zásadný význam pre vecnú skutočnosť, ktorá sa týka celkového opisu situácie alebo udalosti. Po druhé, od žiadateľa sa tiež musí rozumne očakávať, že uvedie určitú úroveň podrobností a konkrétnosti, napríklad v závislosti od toho, do akej miery osobne prežil danú udalosť alebo situáciu, alebo od toho, nakoľko dôležitá alebo nedôležitá mohla byť daná udalosť alebo konkrétny detail pre žiadateľa v danom momente.

Okrem toho by ste mali mať na pamäti, že úroveň podrobností a konkrétnosti, ktorú možno od žiadateľa odôvodnene očakávať, sa bude líšiť v závislosti od jeho osobných a kontextuálnych okolností, konkrétne od faktorov skreslenia. Z faktorov skreslenia môže vyplynúť primerané vysvetlenie toho, prečo si žiadateľ nevie spomenúť na podrobnosti určitých udalostí (v oddiele [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#) nájdete podrobnejšie informácie). Než urobíte akékoľvek zistenia o dostatočnej úrovni podrobností alebo konkrétnosti, uistite sa, že žiadateľ bol informovaný o tom, aká podrobnosť a úroveň konkrétnosti sa od neho počas osobného pohovoru očakáva. Uistite sa tiež, že pohovor bol vedený spôsobom, ktorý žiadateľovi umožnil poskytnúť podrobné informácie. Nedostatok podrobností preto nemá vplyv na dôveryhodnosť žiadateľových vyhlásení vo všetkých situáciách.

Príklad podrobností a konkrétnosti, ktoré možno odôvodnene očakávať vzhľadom na fungovanie pamäte: [Prípad aktivistky z krajiny B](#)

Žiadateľka uviedla, že sa zúčastnila na demonštrácii a toto podujatie natočila pomocou svojho smartfónu. Bezpečnostné sily požadovali jej telefón a po tom, čo im odmietla odovzdať svoj smartfón, bola svojvoľne zadržaná. Vy ako rozhodovateľ položíte žiadateľke niekoľko otázok o kontexte udalosti, napríklad aký druh budov sa nachádzal v okolí miesta, kde sa demonštrácia konala, a opýtate sa, ako vyzerali policajti, ktorí ju zatkli, pričom nedostanete podrobné odpovede.

Rozhodnete sa požiadať žiadateľku o vysvetlenie, prečo neopisuje súvislosti podrobnejšie. Žiadateľka odpovedá, že si nepamätá, ako vyzerali budovy ani policajti, pretože svoju pozornosť sústredila na snahu zverejniť na internete video, ktoré natočila, než sa policajti zmocnili jej telefónu, a pretože v tejto situácii pociťovala strach. Keď je žiadateľka požiadaná, aby zo svojho pohľadu opísala, čo sa stalo v súvislosti s mobilným telefónom, obšírne vysvetľuje, čo sa stalo pri demonštrácii cez objektív kamery v jej mobilnom telefóne a ako sa jej podarilo uverejniť video na internete, kým jej telefón nezobrali. Podrobne opisuje aj svoju motiváciu zúčastniť sa na demonštrácii napriek tomu, že sa bála, že sa stane niečo zlé, ako sa to stalo v minulosti, a ako sa cítila, keď uverejnila video a zatkli ju.

Môžete dospieť k záveru, že počiatočný nedostatok podrobností a konkrétnosti bol spôsobený faktormi skreslenia v súvislosti s tým, ako funguje pamäť [pozri oddiel [2.3.1 písm. a\) „Fungovanie pamäte“](#)] a ako bol vedený pohovor (pozri oddiel [2.3.2. „Faktory súvisiace s rozhodovateľom“](#)). Môžete tiež dospieť k záveru, že žiadateľka poskytla podrobné a konkrétne informácie o podstatných náležitostiach vecnej skutočnosti súvisiacej s udalosťami, ktoré sa odohrali počas demonštrácie.

Súlad a konzistentnosť

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Ukazovateľ súladu a konzistentnosti sa vzťahuje na nedostatok rozporov alebo protirečení v rámci vyhlásení žiadateľa a medzi vyhláseniami a inými dôkazmi, ktoré žiadateľ predložil. Vzťahuje sa na:

- ústne alebo písomné vyhlásenia, ktoré vo všeobecnosti poskytol žiadateľ,
- vyhlásenia poskytnuté žiadateľom v rôznych časoch počas konania,
- iné dôkazy predložené žiadateľom (pozri oddiel [1.1.2. „Zhromažďujte jednotlivé dôkazy týkajúce sa žiadosti“](#)).

Skutočne prežité skúsenosti sa dajú vo všeobecnosti podať súvislejšie a konzistentnejšie. Podobne ako v prípade úrovne podrobností a konkrétnosti, nie hocijaký nesúlad a nekonzistentnosť povedú k negatívnemu zisteniu týkajúcemu sa dôveryhodnosti. Nezriedka sa stáva, že rozprávanie obsahuje drobné nezrovnalosti. Zároveň by nemali existovať značné medzery alebo protirečenia, ktoré žiadateľ uspokojivo nevysvetlil.

Úroveň súladu a konzistentnosti, ktorú možno od žiadateľa primerane očakávať, sa bude líšiť v závislosti od jeho osobných a kontextuálnych okolností, konkrétne od faktorov, ktoré môžu viesť k skresleniu. Predtým ako urobíte akékoľvek zistenia o súlade a konzistentnosti, uistite sa, že žiadateľ bol informovaný o tom, aká úroveň súladu a konzistentnosti sa od neho počas osobného pohovoru očakáva, a že pohovor bol vedený spôsobom, ktorý žiadateľovi umožnil poskytnúť takéto vyhlásenia. Žiadateľovi musí byť tiež poskytnutá možnosť objasniť akékoľvek nezrovnalosti alebo nesúlad, ktoré sú kľúčové na posúdenie vecnej skutočnosti. Nedostatok konzistentnosti nemá vo všetkých situáciách vplyv na dôveryhodnosť.

Správanie sa nikdy nesmie používať ako ukazovateľ dôveryhodnosti

Správanie sa vo všeobecnosti týka neverbálnej komunikácie a správania, ako napríklad tón hlasu, spôsoby, očný kontakt alebo výrazy tváre atď. Tieto signály sú počas osobného pohovoru viditeľné.

Nikdy by ste nemali používať správanie ako ukazovateľ dôveryhodnosti. Neverbálne signály nie sú univerzálne, pretože ich význam je konštruovaný kultúrne a je ovplyvnený osobnými vlastnosťami, ako sú vek, pohlavie, vzdelanie alebo psychický stav. Zistenia založené na správaní žiadateľa by sa často rovnali jednoduchým predpokladom a subjektívnym hodnoteniam založeným na vnútorných pocitoch.

2.2.2. Použite ukazovatele vonkajšej dôveryhodnosti

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Vonkajšia dôveryhodnosť sa týka konzistentnosti medzi vyhláseniami poskytnutými žiadateľom a dôkazmi, ktoré má rozhodujúci orgán k dispozícii, vrátane informácií o krajine pôvodu, odborných dôkazov alebo iných vonkajších dôkazov.

Môžete mať k dispozícii rôzne druhy dôkazov. Mali by ste aktívne zhromažďovať určité dôkazy, pretože môžete byť v lepšej pozícii ako žiadateľ, aby ste k nim získali prístup, najmä pokiaľ ide o informácie o krajine pôvodu ⁽¹⁰⁶⁾. Môžete tiež zvážiť možnosť požiadať o odborné poradenstvo, ktoré je relevantné pre náležité preskúmanie žiadosti, ako sú lekárske dôkazy ⁽¹⁰⁷⁾. Viac informácií o tom, aké dôkazy môžu byť k dispozícii, nájdete v oddiele [1.1.2. „Zhromaždíte jednotlivé dôkazy týkajúce sa žiadosti“](#).

Súlad s informáciami o krajine pôvodu (COI)

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Vždy by ste mali posúdiť súlad vyhlásení žiadateľa s informáciami o krajine pôvodu, pričom by ste mali zvážiť všetky relevantné skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu.

⁽¹⁰⁶⁾ SDEÚ, rozsudok z 22. novembra 2012, [M.M./Minister for Justice, Equality and Law Reform \(Írsko\)](#), C-277/11, EU:C:2012:744. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽¹⁰⁷⁾ Pozri článok 18 ods. 1 APD (prepracované znenie).

Článok 4 ods. 3 písm. a) QD (prepracované znenie) – Posudzovanie skutočností a okolností

3. Posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu sa má vykonať na individuálnom základe a zahŕňa zohľadnenie:

a) všetkých príslušných skutočností, pokiaľ sa týkajú krajiny pôvodu v čase prijatia rozhodnutia o žiadosti, vrátane zákonov a nariadení krajiny pôvodu a spôsobu, ktorým sú uplatňované;

Informácie o krajine pôvodu môžu potvrdiť alebo vyvrátiť vyhlásenia žiadateľa. Vyhlásenia žiadateľa, ktoré sú podložené informáciami o krajine pôvodu, sú s nimi konzistentné, zatiaľ čo vyhlásenia, ktoré sú v rozpore s informáciami o krajine pôvodu, s nimi nie sú konzistentné. Informácie o krajine pôvodu často poskytujú kontext pre tvrdenie žiadateľa, ale len zriedka môžu preukázať, že sa určitá minulé udalosť stala určitej osobe. Preto sú zriedkavo rozhodujúcim dôkazom pri posudzovaní, či sa vecná skutočnosť uznáva alebo zamietá.

Chýbajúce informácie o krajine pôvodu po príslušnom prieskume informácií o krajine pôvodu nemusia nevyhnutne viesť k negatívnemu zisteniu týkajúcemu sa dôveryhodnosti. Informácie o krajine pôvodu nemusia byť k dispozícii z viacerých dôvodov, napríklad v dôsledku nedostatočného ohlasovania rizík, ktorým môžu byť určité marginalizované skupiny vystavené vo svojej krajine pôvodu⁽¹⁰⁸⁾, alebo keď sa situácia v krajine pôvodu rýchlo mení. Pred vyvodením záverov by ste mali zvážiť, aká je pravdepodobnosť, že budú k dispozícii relevantné COI o náležitostiach, ktoré v COI hľadáte.

Súvisiaca publikácia agentúry EUAA

Ďalšie informácie o používaní informácií o krajine pôvodu pri posudzovaní dôveryhodnosti vrátane príkladov nájdete v dokumente úradu EASO [Practical Guide on the use of country of origin information by case officers for the examination of asylum applications](#) (Praktická príručka o využívaní informácií o krajine pôvodu rozhodovateľmi na preskúmanie žiadostí o azyl), december 2020, oddiel 3.3. „Posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu“.

⁽¹⁰⁸⁾ Ďalšie informácie pozri v dokumente UNHCR [Guidelines on International Protection no. 1: Gender-related persecution in the context of Article 1A\(2\) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the status of refugees](#) (Usmernenia o medzinárodnej ochrane č. 1: Prenasledovanie založené na rodovej príslušnosti v zmysle článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu týkajúceho sa právneho postavenia utečencov z roku 1967), 7. mája 2002, bod 37; UNHCR, [Guidelines on International Protection no. 9: Claims to refugee status on sexual orientation and/or gender identity within the context of Article 1A\(2\) of the 1951 Convention and/or its Protocol relating to the status of refugees](#) (Usmernenie o medzinárodnej ochrane č. 9: Žiadosti o postavenie utečenca na základe sexuálnej orientácie a/alebo rodovej identity v kontexte článku 1 časti A ods. 2 Dohovoru z roku 1951 a/alebo jeho Protokolu týkajúceho sa právneho postavenia utečencov z roku 1967), 23. októbra 2012, bod 66.

Súlud s listinnými a inými dôkazmi

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Listinné a iné dôkazy môžu zahŕňať vyhlásenia rodinných príslušníkov a svedkov, dokumenty od iných štátnych orgánov, odborné posudky a lekárske posudky. Tieto dôkazy môžu potvrdzovať vyhlásenia žiadateľa alebo byť v rozpore s nimi. Ako východiskový bod ste už posúdili dôkaznú hodnotu týchto dôkazov pred uplatnením ukazovateľa dôveryhodnosti.

Podobne ako pri posudzovaní vnútornej dôveryhodnosti, nie všetky nezrovnalosti povedú k negatívnemu zisteniu týkajúcemu sa dôveryhodnosti. Je potrebné zvážiť, či sa nezrovnalosti týkajú ústredných náležitostí vecnej skutočnosti a akú úroveň konzistentnosti možno od žiadateľa očakávať. To by sa malo zvážiť vzhľadom na faktory, ktoré môžu viesť k skresleniu, a kontext okolo vyhlásení. Ak existujú dôkazy, ktoré sú v rozpore s vyhláseniami žiadateľa, mali by ste to riešiť a dať žiadateľovi príležitosť vysvetliť nezrovnalosti a zohľadniť toto vysvetlenie v posúdení dôveryhodnosti.

Príklad konzistentnosti medzi vyhláseniami rodinných príslušníkov: [Prípad mladého muža z krajiny A](#)

Žiadateľ požiadal o medzinárodnú ochranu spolu so svojím mladším bratom. Obaja vo svojich osobných pohovoroch opisujú, že krajinu pôvodu opustili na základe rozhodnutia svojich rodičov po tom, ako ich otec dostal žiadosť od teroristickej skupiny, aby sa žiadateľ a jeho mladší brat pripojili k tejto organizácii.

Žiadateľ podrobne opisuje, ako bol vedľa svojho otca, keď dostali žiadosť od teroristickej skupiny, aby sa k nim pripojili, a ako mu jeho príbuzný povedal, že v susednej dedine násilne verbujú mladých mužov. Na druhej strane mladší brat žiadateľa poskytol len neurčité vyhlásenia. Opísal, ako mu matka povedala, že musí s bratom odísť, pretože tam boli muži so zbraňami, ktorí ho neustále hľadali, a ako sa cítil vystrašený, keď sa to dozvedel.

Všimnete si, že vyhlásenia obsahujú nezrovnalosti, ktoré nie sú nepodstatné, pokiaľ ide o hlavné aspekty vecnej skutočnosti. Predtým ako dospejete k záveru o konzistentnosti medzi týmito dvomi vyhláseniami, mali by ste zvážiť faktory skreslenia a faktory súvisiace s okolnosťami, na základe ktorých možno vysvetliť odlišné vyhlásenia (pozri oddiel [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#)).

Mali by ste tiež zvážiť kontext okolo týchto minulých udalostí a fungovanie pamäte [pozri oddiel [2.3.1 písm. a\) „Fungovanie pamäte“](#)]. Žiadateľ opisuje udalosti z pohľadu priameho účastníka niektorých situácií, zatiaľ čo jeho mladší brat vysvetľuje udalosti tak, ako mu ich rozprávala jeho matka. Môžete zvážiť aj ich vek [pozri oddiel [2.3.1 písm. d\) „Vek“](#)], keďže žiadateľ bol v čase výskytu týchto udalostí mladým dospelým, zatiaľ čo jeho brat bol dieťa s menšou zrelosťou, aby pochopil a opísal, čo tieto udalosti znamenali. Môžete predpokladať, že vyhlásenia žiadateľa a jeho brata sú primerane konzistentné, a preto by ste nemuseli žiadateľa požiadať o vysvetlenie vyhlásení, ktoré sa javili ako nekonzistentné.

2.2.3. Použite ukazovateľ hodnovernosti

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Hodnovernosť sa vzťahuje na to, čo je možné alebo čomu je možné veriť v súvislosti so všeobecne prijatými informáciami, ako sú fyzikálne zákony alebo možný priebeh udalostí.

Koncepcia hodnovernosti by sa mala používať opatrne, aby sa zabránilo špekuláciám a subjektívnym predpokladom a predsudkom:

- Udalosť nie je nehodnoverná len preto, že je nepravdepodobná. Nepravdepodobné udalosti sa stávajú. Séria po sebe nasledujúcich nepravdepodobných udalostí však môže viesť k nehodnovernosti, najmä ak ostatné ukazovatele dôveryhodnosti ukazujú rovnakým smerom.
- Hodnovernosť by sa mala uplatniť len vtedy, ak žiadateľ dostal príležitosť objasniť tvrdenia, ktoré sa nezdajú byť hodnoverné.
- Zistenia týkajúce sa hodnovernosti musia byť podložené objektívne odôvodnenou argumentáciou.
- Ukazovateľ hodnovernosti sa môže používať len spolu s inými ukazovateľmi dôveryhodnosti.

Skutočnosť môže byť úplne hodnoverná, ak sa posudzuje v kontexte okolností žiadateľa vrátane pohlavia, veku, sexuálnej orientácie, rodovej identity, vzdelania, sociálneho a kultúrneho prostredia, životných skúseností a okolností v krajine pôvodu alebo v mieste obvyklého pobytu. Mali by ste si uvedomiť, že medzi vašim vlastným pohľadom a pohľadom žiadateľa môžu byť rozdiely, ktoré by potenciálne mohli vysvetliť zdanlivú nehodnovernosť.

2.3. Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Schopnosť predložiť dôkazy a spôsob, akým sa dôkazy predkladajú, môžu byť skreslené viacerými faktormi, ktoré môžu vysvetliť napríklad nedostatočné podrobnosti alebo nezrovnalosti vo vyhláseniach žiadateľa. Pri posudzovaní dôveryhodnosti by ste mali zvážiť tieto faktory:

- faktory súvisiace so žiadateľom,
- faktory súvisiace s interpretáciou a so situáciou pri pohovore,
- faktory súvisiace s rozhodovačom.

Faktory, ktoré môžu viesť k skresleniam, budú existovať vždy a nie je možné sa im vyhnúť. Je však potrebné uvedomovať si ich pri vedení osobného pohovoru ⁽¹⁰⁹⁾ a pri posudzovaní dôveryhodnosti, aby bolo možné minimalizovať ich vplyv ⁽¹¹⁰⁾.

Pamätajte na vplyv techník pohovoru

Techniky pohovoru, ktoré sa používajú počas osobného pohovoru, môžu ovplyvniť vyhlásenia žiadateľa: či sa otázky kladú spôsobom, ktorý zohľadňuje osobné okolnosti; či sa žiadateľovi poskytuje vysvetlenie toho, čo sa od neho očakáva; či sa otázky kladú v ľahko zrozumiteľnom poradí. Pri zvažovaní, ako môžu faktory, ktoré môžu viesť k skresleniam, ovplyvniť vyhlásenia, je z tohto dôvodu dôležité zvážiť spôsob, akým sa uskutočnil osobný pohovor. Ďalšie informácie sa uvádzajú v oddiele [1.1.1 písm. b\) „Plňte si povinnosť rozhodovateľa vyšetrovať“](#).

Mnohé faktory skreslenia sa môžu vyskytnúť v rovnakom čase a môžu byť vzájomne prepojené. V nasledujúcich oddieloch je uvedený neúplný zoznam spoločných faktorov.

2.3.1. Faktory súvisiace so žiadateľom

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Faktory skreslenia môžu ovplyvniť schopnosť žiadateľa spomenúť si a prerozprávať relevantné skutočnosti, ako aj jeho schopnosť zvládnuť situáciu pri pohovore. Faktory skreslenia možno identifikovať v listinných dôkazoch, ktoré sú k dispozícii v žiadosti, napríklad v súvislosti s vekom alebo so zdravotným stavom, zatiaľ čo iné faktory možno identifikovať v základných údajoch uvedených v spise, napríklad v súvislosti s pohlavím alebo úrovňou vzdelania. Vo vyhláseniach žiadateľa sa môžu objaviť aj faktory týkajúce sa napríklad fungovania pamäte alebo pocitu stigmy a hanby, alebo v súvislosti s fyzickým vzhľadom a so správaním žiadateľa, ako sú prejavy strachu, trauma alebo problémy duševného zdravia.

Majte na pamäti obmedzenia svojich odborných znalostí

Nemáte kvalifikáciu na diagnostikovanie žiadateľa ani na posudzovanie mimo vašich kapacít v rámci konania o azyle. V prípade potreby by ste mali žiadateľa odkázať na odbornú podporu alebo posúdenie, napríklad lekársku a psychologickú podporu alebo posúdenie veku, v súlade s vašimi vnútroštátnymi usmerneniami (viac informácií nájdete v oddiele [1.1.2 „Zhromažďujte jednotlivé dôkazy týkajúce sa žiadosti“](#)). Môžete však aj tak vzniesť pripomienky týkajúce sa možných faktorov skreslenia.

⁽¹⁰⁹⁾ Viac informácií o vedení osobného pohovoru nájdete v dokumente úradu EASO [Praktická príručka: Osobný pohovor](#), december 2014.

⁽¹¹⁰⁾ V súlade s článkom 10 ods. 3 písm. a) APD (prepracované znenie): „Členské štáty zabezpečia, aby sa žiadosti posudzovali a rozhodnutia prijímali individuálne, objektívne a nestranné.“ V súlade s článkom 15 ods. 3 písm. a) APD (prepracované znenie): *Členské štáty zabezpečia, aby osoba, ktorá vedie pohovor, bola spôsobilá brať do úvahy osobné a všeobecné okolnosti súvisiace so žiadosťou vrátane kultúrneho pôvodu žiadateľa, jeho rodového aspektu, sexuálnej orientácie, rodovej identity alebo zraniteľnosti.*

Nižšie uvedený neúplný zoznam poskytuje prehľad o tom, ako môžu faktory súvisiace so žiadateľom viesť ku skresleniam.

a) Fungovanie pamäte

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Žiadatelia sa vo svojich vyhláseniach často môžu spoľahnúť len na spomienky. Spomenúť si na dátumy a podrobnosti udalosti, ku ktorej došlo v minulosti, rozlišovať opakujúce sa udalosti alebo opísať ľudí, s ktorými sa stretli, môže byť veľmi ťažké. Ak chcete mať realistické očakávania o informáciách, ktoré možno získať prostredníctvom vyhlásení, je dôležité pochopiť, ako funguje ľudská pamäť. Zohľadnenie toho, ako môže fungovanie pamäte ovplyvniť vyhlásenia, je relevantné v prípadoch všetkých žiadateľov.

Ľudská pamäť má svoje vrstvy a obmedzenia. Spomienky nie sú doslovným záznamom udalostí, ale rekonštrukciou osobných zážitkov z udalostí. Táto rekonštrukcia je podobná skladaniu puzzle z kúskov roztrúsených v rôznych oblastiach mozgu. Spôsob, akým sa tieto kúsky znovu poskladajú, závisí od množstva rôznych faktorov, ako sú vedomosti v čase rekonštrukcie, pocity v čase rekonštrukcie a podnety na vybavovanie. V dôsledku toho sa spomienky časom menia a určitá miera nekonzistentnosti je nevyhnutná. Medzery v našej pamäti vedome alebo nevedome vyplníme všeobecne súvisiacimi informáciami ⁽¹¹⁾.

⁽¹¹⁾ EUAA, *Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis* (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023, s. 254 – 259; S. Black, L. J. Levine a T. M. Laulhere, „Autobiographical remembering and hypermnesia: A comparison of older and younger adults“ (Autobiografická pamäť a hyperpermnézia: porovnanie starších a mladších dospelých), *Psychology and Ageing*, zv. 14, 1999, s. 671 – 682; M. Conway a E. Holmes, „Memory and the law: Recommendations from the scientific study of human memory“ (Pamäť a právo: odporúčania z vedeckého skúmania ľudskej pamäti), *The British Psychological Society Press*, 2008, s. 2 citované v UNHCR, *Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems* (Nad rámec dôkazov: posudzovanie dôveryhodnosti v azylových systémoch EÚ), 2013, s. 57; M. A. Conway a C. Loveday, „Remembering, imagining, false memories & personal meanings, (Spomínanie, predstavy, falošné spomienky a osobné významy, *Consciousness and Cognition*, 2015, s. 574 – 581; I. E. Hyman a E. F. Loftus, „Errors in autobiographical memory“ (Chyby v autobiografickej pamäti), *Clinical Psychology Review*, 1998, s. 933 – 947 citované v Abo Akademi University & Free University Amsterdam, *Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations* (Psychologické predpoklady, z ktorých vychádza posudzovanie dôveryhodnosti pri rozhodovaní o azyle vo Fínsku), 2021, s. 4 – 5.

Informácie, ktoré sa poskytujú pri spomínaní na minulú udalosť, sa môžu líšiť v závislosti od viacerých dôvodov ⁽¹¹²⁾.

- **Pozornosť počas minulej udalosti.** Ľudia majú tendenciu presne si zapamätať informácie, ktoré považujú za (emocionálne) dôležité, ako aj aspekty udalosti, ktoré upútali ich pozornosť, a ktoré tvoria jadro spomienky. Iné informácie si daná osoba možno ani nezapamätá, pretože sú pre ňu okrajové.
- **Dôležitosť minulej udalosti.** Udalosti, ktoré nejakým spôsobom vyčnievajú, sa ľahšie zapamätajú. Bežné, každodenné spomienky sú všeobecnejšie a zameriavajú sa skôr na to, „ako veci zvyčajne sú“, než na to, čo sa presne stalo. Socializácia môže ovplyvniť to, čo sa považuje za „ako veci zvyčajne sú“, pretože sa opakujú a sú spoločensky prijaté.
- **Malé detaily.** Detaily udalostí sú často zakódované v našej dočasnej pamäti, ale nie sú uložené v dlhodobej pamäti, čo veľmi sťažuje alebo dokonca znemožňuje ich vybavenie. Týka sa to najmä časových informácií, ako sú dátumy, časy, frekvencia a trvanie, vzhľad každodenných predmetov, napríklad mincí alebo bankoviek, presné názvy a doslovná reprodukcia slovných interakcií. Pamäť na takéto detaily je veľmi nespoľahlivá.
- **Opakované udalosti.** Spomienky na opakujúce sa udalosti sa spájajú do všeobecných alebo „schematických spomienok“. Ak sa podobné udalosti vyskytnú viackrát, bude pravdepodobne možné zapamätať si, čo sa zvyčajne dialo počas týchto udalostí, ale je ťažké spomenúť si na to, čo sa stalo v každom jednotlivom prípade, pokiaľ sa konkrétny prípad nevyznačoval niečím osobitým.
- **Čas, ktorý uplynul od určitej udalosti v minulosti.** Čím viac času od udalosti uplynulo, tým menej konkrétnych detailov si ľudia pamätajú. Hlavné detaily udalosti sa lepšie pamätajú a sú menej náchylné na zmenu v priebehu času v porovnaní s okrajovými detailmi.

⁽¹¹²⁾ H. Evans Cameron, „Refugee status determinations and the limits of memory“ (Rozhodovanie o postavení utečenca a hranice pamäti), *International Journal of Refugee Law*, zv. 22, 2010, s. 469 – 511; S. A. Christianson a M. A. Safer, „Emotional events and emotions in autobiographical memories“ (Emocionálne udalosti a emócie v autobiografických spomienkach) v D. C. Rubin (ed.), *Remembering our past: Studies in autobiographical memory* (Spomienky na minulosť: Štúdie o autobiografickej pamäti), Cambridge, 2005, s. 218 – 41 uvedené v EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023, s. 169 – 170; Maďarský helsinský výbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 1, 2013, s. 67 – 80, 85; J. Herlihy, L. Jobson a S. Turner, „Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum“ (Len nám povedzte, čo sa vám stalo: autobiografická pamäť a žiadosť o azyl), 2012, s. 661 – 676 citované v Abo Akademi University & Free University Amsterdam, [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#) (Psychologické predpoklady, z ktorých vychádza posudzovanie dôveryhodnosti pri rozhodovaní o azyly vo Fínsku), 2021, s. 5; C. Peterson a N. Whalen, „Five years later: Children's memory for medical emergencies (O päť rokov neskôr: detská pamäť pre naliehavé zdravotné prípady)“, *Applied Cognitive Psychology*, zv. 15, 2001, s. 7 – 24 citované v UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Podstata veci: posudzovanie dôveryhodnosti pri žiadostiach detí o azyl v Európskej únii), 2014, s. 67 – 68; J. Herlihy a S. Turner, „The psychology of seeking protection“ (Psychológia hľadania ochrany), *International Journal of Refugee Law*, zv. 21, 2009, s. 181; J. Cohen, „Questions of credibility: Omissions, discrepancies and errors of recall in the testimony of asylum seekers“ (Otázky dôveryhodnosti: opomenutia, nezrovnalosti a chyby v pamäti vo výpovediach žiadateľov o azyl), *International Journal of Refugee Law*, zv. 13, 2001, s. 293 – 309; M. Eastmond, „Stories as lived experience: Narratives in forced migration research“ (Príbehy ako prežitá skúsenosť: príbehy vo výskume nútenej migrácie), *Journal of Refugee Studies*, zv. 20, 2007, s. 248 – 264; B. Tversky a E. J. Marsh, „Biased retellings of events yield biased memories“ (Skreslené prerozprávania udalostí prináša skreslené spomienky), *Cognitive Psychology*, zv. 40, 2000, s. 1 – 38, a H. Evans Cameron, „Refugee status determinations and the limits of memory“ (Rozhodovanie o postavení utečenca a hranice pamäti), *International Journal of Refugee Law*, zv. 22, 2010, s. 506 citované v UNHCR, [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Nad rámec dôkazov: posudzovanie dôveryhodnosti v azylových systémoch EÚ), 2013, s. 57 – 60.

- **Opakovane vyvolaná spomienka.** Opakované spomienky často vedú k prepracovanejším opisom spomienok. Ľudia si pri každom vyvolaní spomienky spomenú na viac detailov a/alebo iné detaily, zatiaľ čo iné detaily sa môžu opomenúť, a tak sa spomienka zakaždým vybaví inak.
- **Kontext, v ktorom sa spomienka vybaví.** Spomienky sú náchylné na sugesciu, dokonca do takej miery, že ľudia môžu uvádzať falošné spomienky alebo detaily. Veľa závisí aj od publika a cieľa výpovede, formy procesu vybavovania, spôsobu kladenia otázky a použitého typu otázky.

Pri posudzovaní vyhlásení žiadateľa týkajúcich sa konzistentnosti a úrovne podrobností je potrebné náležite zohľadniť spôsob fungovania pamäte.

Príklady praktických úvah

- Uistite sa, že hlavné aspekty udalosti boli podrobne preskúmané z pohľadu samotného žiadateľa. Od žiadateľov očakávajte, že poskytnú podrobnejšie a konzistentnejšie informácie len o aspektoch, ktoré sú pre nich najvýznamnejšie.
- Menšie detaily berte do úvahy len vtedy, ak sú pre žiadateľa osobne dôležité. Napríklad údaje týkajúce sa času, kedy sa udalosť odohrala, môžu byť spoľahlivejšie, ak sa posudzujú na základe toho, čo je pre žiadateľa osobne dôležité, a nie na základe toho, kedy sa odohrala podľa kalendára.
- Uistite sa, že žiadateľ bol požiadaný, aby zopakoval aspekty, ktoré v pôvodnom vyhlásení neboli dostatočne podrobné alebo súvislé. Očakávajte, že žiadateľ bude podobným spôsobom znovu hovoriť len o základných aspektoch udalosti a aspektoch, ktoré sú pre neho osobne dôležité, keďže vyhlásenia môžu obsahovať viac podrobností a tieto podrobnosti nemusia byť po druhýkrát rovnaké.
- Dbajte na to, aby ste sa počas rozhovoru vyhli navádzajúcim otázkam, pretože môžu priamo ovplyvniť pamäť a samotný proces rekonštrukcie. Pamätajte na to, že techniky pohovoru majú vplyv na to, ako sa z pamäte vybavujú informácie.

b) Trauma

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Vystavenie negatívnym životným udalostiam býva obvykle oveľa vyššie u žiadateľov o medzinárodnú ochranu než u všeobecnej populácie ⁽¹¹³⁾. Trauma, definovaná ako vystavenie „stresujúcej udalosti alebo situácii (krátkodobej alebo dlhodobej) výnimočne ohrozujúcej alebo katastrofickej povahy“ ⁽¹¹⁴⁾, má veľký vplyv na pamäť a správanie. Trauma a jej dôsledky,

⁽¹¹³⁾ UNHCR, [Beyond Proof. Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Nad rámec dôkazov. Posudzovanie dôveryhodnosti v azylových systémoch EÚ), 2013, s. 61.

⁽¹¹⁴⁾ Svetová zdravotnícka organizácia, [ICD-10](#), Verzia: 2016.

napríklad posttraumatická stresová porucha, ovplyvňujú najmä schopnosť pamätať si a prezentovať minulé udalosti ⁽¹¹⁵⁾.

Trauma môže mať rôzne dôsledky na fungovanie pamäte. Spomienky na traumatické zážitky sa často líšia od bežných (autobiografických) spomienok viacerými spôsobmi ⁽¹¹⁶⁾.

- **Slabá schopnosť pamätať si.** Trauma môže viesť k slabej schopnosti pamätať si v dôsledku núdzovej reakcie organizmu, čo môže viesť k ťažkostiam pri vybavovaní si traumatických udalostí. Posttraumatická stresová porucha môže viesť k nadmernej všeobecnej pamäti, keď si človek ťažko spomína na minulé traumatické udalosti, ako aj na iné aspekty svojho života.
- **Hypermnézia.** Niekedy sa v pamäti ukladá obzvlášť vysoký stupeň podrobnosti v súvislosti s traumatickou udalosťou, aj keď slabé ukladanie v pamäti je typickým symptómom traumy.
- **Zmyslové dojmy.** Traumatické spomienky môžu byť charakterizované zmyslovými detailmi, ako sú emócie, pocity, zvuky, pachy alebo vizuálne obrazy. Normálna (autobiografická) pamäť je slovný príbeh, zatiaľ čo slovný opis traumy nemusí byť uložený v pamäti. Preto žiadateľ, ktorý prežil traumatickú udalosť, nemusí byť schopný poskytnúť podrobný súvislý slovný opis udalosti jednoducho preto, že žiadny neexistuje.
- **Fragmentácia.** Traumatické spomienky môžu byť roztrieštené, pretože nemusia tvoriť ucelený obraz chronologických udalostí. Niektoré prvky traumatických spomienok sa môžu živo vyvolať, ako keby sa práve stali. Sú známe ako tzv. zábleskové spomienky, ktoré často nie sú veľmi dobre spojené s chronológiou udalostí. V najextrémnejšom prípade ide o disociatívne záblesky pamäti, pri ktorých človek znovu naplno prežíva traumatickú udalosť a stráca zmysel pre prítomný okamih.
- **Vyhýbanie sa.** Na rozdiel od normálnych (autobiografických) spomienok, ktoré sa rekonštruujú dobrovoľne a sú jasne zasadené do minulosti, traumatické spomienky nemusia byť vyvolané dobrovoľne, a preto sa im nevedome vyhýbame v rámci sebaobrany. Namiesto toho ich môžu spúšťať zmyslové podnety alebo pripomienky

⁽¹¹⁵⁾ J. Herlihy, L. Jobson a S. Turner, „Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum“ (Len nám povedzte, čo sa vám stalo: autobiografická pamäť a žiadosť o azyl), *Applied Cognitive Psychology*, zv. 26, 2012, s. 661 – 76 citované v UNHCR, [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Nad rámec dôkazov: posudzovanie dôveryhodnosti v azylových systémoch EÚ), 2013, s. 61; a Maďarský helsinský výbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 1, 2013, s. 93.

⁽¹¹⁶⁾ C. Brewin, J. D. Gregory, M. Lipton a N. Burgess, „Intrusive images in psychological disorders: Characteristics, neural mechanisms and treatment implications“, (Vtievavé obrazy pri psychických poruchách: charakteristiky, neurónové mechanizmy a dôsledky liečby), *Psychological Review*, zv. 117, 2010, s. 210 – 232; J. Herlihy a S. Turner, „Should discrepant accounts given by asylum seekers be taken as proof of deceit?“ (Mali by sa rozporuplné opisy poskytnuté žiadateľmi o azyl považovať za dôkaz klamania?), *Torture*, zv. 16, 2006, s. 86 a 176 a J. Cohen, „Questions of credibility: Omissions, discrepancies and errors of recall in the testimony of asylum seekers“ (Otázky dôveryhodnosti: opomenutia, nezrovnalosti a chyby v pamäti vo výpovediach žiadateľov o azyl), *International Journal of Refugee Law*, zv. 13, 2001, s. 293 – 309 citované v UNHCR, [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Nad rámec dôkazov: posudzovanie dôveryhodnosti v azylových systémoch EÚ), 2013, s. 63; A. Vredeveltdt, Z. Given-Wilson a A. Memon, [Culture, trauma and memory in investigative interviews](#) (Kultúra, trauma a pamäť pri vyšetrovacích pohovoroch), 22. apríla 2023, s. 3 – 7; EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023, s. 173 – 174; Maďarský helsinský výbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 1, 2013, s. 100 – 103.

traumatickej udalosti. Napríklad iné osoby môžu vyvolať takéto spomienky nevedomky prostredníctvom svojho typu oblečenia, tónu hlasu alebo parfumu.

- **Otupenie.** Traumatizované osoby sa môžu nedobrovoľne zdať otupené, pretože pri opisovaní minulých traumatických udalostí nemusia prejať žiadne emócie. Je tiež možné, že traumatizovaná osoba vykazuje vysokú úroveň emócií.

Keďže trauma často ovplyvňuje schopnosť podrobne si spomenúť na minulé udalosti a poskytnúť súvislý príbeh, posúdenie dôveryhodnosti sa musí vykonávať s náležitým ohľadom na tieto dôsledky traumy. To znamená, že ak sa vyskytnú nezrovnalosti v súvislosti s možnou traumatickou udalosťou, je potrebné vziať do úvahy úplne iný súbor vysvetlení týchto nezrovnalostí v porovnaní so situáciou, keď k traumatickej skúsenosti nedošlo. V súvislosti s vyhláseniami môže byť tiež potrebné prikladať väčšiu váhu listinným a iným dôkazom.

Príklady praktických úvah

- Zabezpečte, aby žiadateľ mohol čo najviac voľne rozprávať svoj príbeh vlastným tempom bez prerušovania, čo mu môže pomôcť pri obnovovaní kontextu udalostí a štruktúrovaní jeho rozprávania.
- Zbierajte dôkazy a vyhlásenia o okolnostiach traumatizujúcej udalosti, a nie o udalosti samotnej. Tieto dôkazy a tieto vyhlásenia nemusia byť skreslené v rovnakom rozsahu ako spomienky týkajúce sa traumatickej udalosti. To môže tiež pomôcť vyhnúť sa opätovnej traumatizácii.
- Uistite sa, že informácie boli získané skôr v súvislosti s vlastnými skúsenosťami žiadateľa než s chronológiou udalostí, napríklad skúmaním toho, aké boli jeho myšlienkové pochody, reakcie, čo si pamätá, že videl, počul alebo cítil, alebo aké aspekty boli pre neho najťažšie.
- Zamerajte posúdenie dôveryhodnosti na vplyv traumy na život a psychiku žiadateľa po traumatickej udalosti, a nie na konkrétne podrobnosti o traumatickej udalosti.
- Uistite sa, že traumatické spomienky sa posudzujú s vedomím, že spomienky nemusia byť chronologickým alebo slovným opisom udalostí.

c) Iné psychické a zdravotné problémy

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Ťažkosti pri poskytovaní podrobných a súvislých vyhlásení môžu mať pôvod v zdravotných problémoch, fyzickom zneužívaní a závislostiach žiadateľa, napr. užívanie silných liekov, mentálne postihnutie, depresia, poranenia mozgu a závislosť od drog alebo alkoholu. V závislosti od konkrétneho stavu môže vyhlásenie žiadateľa ovplyvniť viacero druhov faktorov, napríklad v dôsledku fungovania pamäte, myšlienkových procesov alebo schopnosti sústrediť sa.

Je potrebné náležite zohľadniť psychický a zdravotný stav žiadateľa, najmä to, ako ovplyvňuje jeho fungovanie.

Príklady praktických úvah

- Uistite sa, že informácie o (duševnom) zdravotnom stave žiadateľa sú k dispozícii na vaše posúdenie.
- V prípade potreby odkážte žiadateľa na primeranú podporu/posúdenie podľa vašich vnútroštátnych postupov, aby ste lepšie pochopili, ako môže potenciálny zdravotný stav ovplyvniť jeho vyhlásenia.

d) Vek

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Vek je osobitne relevantný v prípade detských žiadateľov, pretože ich vek a vyspelosť ovplyvňujú ich vyhlásenia. To je relevantné hľadisko z hľadiska času poskytnutia vyhlásení, ako aj času, kedy bola udalosť prežitá, pretože vedomosti a chápanie udalostí, ktoré sa stali, keď bol žiadateľ dieťaťom, sú ovplyvnené jeho vekom v tom čase.

Schopnosť podrobne a konzistentne opisovať udalosti sa s vekom zlepšuje. Zrelosť a vek majú vplyv na autobiografickú pamäť, ktorá ovplyvňuje vyhlásenia ⁽¹¹⁷⁾.

- **Pohľad dieťaťa.** Deti vo všeobecnosti poskytujú informácie inak ako dospelí. To, čo je pre skúsenosť dospelého človeka kľúčové, nemusí tvoriť jadro rozprávania dieťaťa a naopak. Dieťa môže počas udalosti sústrediť svoju pozornosť na iné záležitosti a/alebo udalosť nemusí mať pre dieťa rovnaký význam ako pre dospelého.
- **Vedomosti o záležitostiach, ktoré ich obklopujú.** Vyhlásenia detí môžu byť nekonzistentné a môžu obsahovať medzery, pretože dieťaťu môže chýbať teoretické a abstraktné chápanie udalostí alebo môže používať nejasné výrazy či vyjadrenia, ktoré počulo od dospelých, ktorí sa môžu riadiť kultúrnymi normami ⁽¹¹⁸⁾. Nemusia vedieť poskytnúť podrobné a konzistentné informácie o dôvodoch odchodu z krajiny pôvodu, najmä ak o odchode rozhodli rodičia alebo iní príbuzní dieťaťa.
- **Dostupnosť listinných dôkazov.** Deti, najmä keď sú bez sprievodu, často nemajú prístup k listinným dôkazom na podporu svojej žiadosti.

⁽¹¹⁷⁾ M. Pasupathi a C. Wainryb, „On telling the whole story: Facts and interpretations in autobiographical memory narratives from childhood through mid-adolescence“ (O vyrozprávaní celého príbehu: fakty a interpretácie v autobiografických spomienkových rozprávaniach od detstva do polovice dospelovania), *Developmental Psychology*, zv. 46, 2010, s. 735 – 746 citované v UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Podstata veci: posudzovanie dôveryhodnosti pri žiadostiach detí o azyl v Európskej únii), 2014, s. 66 a 87; Maďarský helsinský výbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 2, 2015, s. 100 a 113.

⁽¹¹⁸⁾ UNHCR, [The Heart of the Matter: Assessing Credibility when Children Apply for Asylum in the European Union](#) (Podstata veci: Posudzovanie dôveryhodnosti pri žiadostiach detí o azyl v Európskej únii), 2014, s. 71.

Je dôležité, aby bol rozhovor vedený spôsobom vhodným pre deti. Deti sú zvyčajne náchylnejšie na navádzajúce otázky, poskytujú informácie, o ktorých si myslia, že ich chcete počuť, a menia počas vypočutia svoje odpovede ⁽¹¹⁹⁾.

Keďže vek a vyspelosť dieťaťa ovplyvňujú jeho schopnosť podrobne a súvisle rozprávať o minulých udalostiach, posúdenie dôveryhodnosti sa musí vykonávať s náležitým ohľadom na tieto rozdiely. Ak sa vyskytnú nezrovnalosti v súvislosti s minulými udalosťami, je potrebné zvážiť celý súbor vysvetlení týchto nezrovnalostí.

V závislosti od veku, vyspelosti a prípadných iných zraniteľných miest dieťaťa sa možno budete musieť spoliehať viac na iné dostupné informácie než na vyhlásenia samotného dieťaťa. Môže to zahŕňať vyhlásenia zákonného opatrovníka, rodinných príslušníkov alebo právnikov alebo iné dostupné zdroje informácií.

Príklady praktických úvah

- Zamerajte sa na to, čo je dôležité/rozhodujúce pre dieťa a čo možno očakávať, že bude vedieť.
- Zabezpečte, aby bol osobný rozhovor vedený spôsobom vhodným pre dieťa vrátane slovnej zásoby a otázok prispôbených veku a vyspelosti dieťaťa. Zahŕňa to používanie jednoduchých a konkrétnych slov namiesto abstraktných pojmov, vysvetlenie zložitých slov pomocou príkladu a kladenie otázok, ktoré sú formulované v zjednodušenom jazyku. Treba sa vyhnúť navádzajúcim otázkam a vyvíjaniu tlaku na dieťa, napríklad vo forme opakovaných otázok, pretože u detí je väčšia pravdepodobnosť, že zmenia svoj opis podľa toho, čo sa od nich podľa ich názoru očakáva.

Vek môže byť dôležitý aj u starších osôb, pretože u nich môže dôjsť k poklesu kognitívnych schopností, ako je pamäť alebo schopnosť sledovať rozhovor, ako aj k telesným poruchám, napríklad poruchám sluchu, ktoré môžu ovplyvniť ich vyhlásenia.

e) Vzdelanie

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Úroveň vzdelania môže mať vplyv na prístup žiadateľa k informáciám, znalosť aspektov mimo jeho osobnej sféry života alebo schopnosť formulovať abstraktné pojmy. Obmedzené alebo nedostatočné (formálne) vzdelanie môže mať vplyv na vyhlásenia žiadateľa viacerými spôsobmi.

- **Úroveň gramotnosti.** Keďže väčšina ľudí sa učí čítať a písať v škole, nedostatok formálneho vzdelania môže viesť k negramotnosti, ktorá obmedzuje možnosti prístupu

⁽¹¹⁹⁾ UNHCR, [Guidelines on international protection no. 8: Child asylum claims under Articles 1\(A\)2 and 1\(F\) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the status of refugees](#) (Usmernenia o medzinárodnej ochrane č. 8: Žiadosti detí o azyl podľa článku 1 časti A ods. 2 a článku 1 časti F Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a/alebo Protokolu týkajúceho sa právneho postavenia utečencov z roku 1967), 22. decembra 2009, body 70 – 74; Maďarský helsinský výbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 2, 2015, s. 99 – 100.

k informáciám. Negramotný alebo slabo gramotný žiadateľ nemusí mať dostatočne všestrannú slovnú zásobu na to, aby mohol poskytnúť konkrétne a podrobne vypracované opisy alebo ciele a štruktúrované odpovede na otázky.

- **Abstraktné pojmy.** Formálne vzdelávanie rozvíja našu schopnosť abstraktného myslenia v logických sekvenciách a naše chápanie pojmov, ako sú veľkosť, vzdialenosť, proporcia, čas a príčinná súvislosť. Obmedzená schopnosť abstraktného myslenia môže ovplyvniť súlad a hodnovernosť vyhlásení žiadateľa.
- **Všeobecné znalosti.** Formálne vzdelávanie nám poskytuje všeobecné znalosti o svete okolo nás, ako sú historické, geografické a vedecké poznatky. Obmedzené alebo chýbajúce (formálne) vzdelanie môže ovplyvniť schopnosť žiadateľa opísať záležitosti mimo rámca jeho každodenného života alebo osobnej sféry.

Príklady praktických úvah

- Obmedzte posudzovanie na záležitosti, o ktorých možno očakávať, že budú žiadateľovi známe vzhľadom na jeho vzdelanie. Čím nižšia je úroveň vzdelania žiadateľa, tým viac má byť posudzovanie zamerané na schopnosť žiadateľa poskytnúť informácie týkajúce sa jeho osobnej sféry života a skúseností namiesto všeobecných znalostí.

Príklad. Od negramotného poľnohospodára možno očakávať, že poskytne informácie o plodinách, ktoré pestoval, a časovo zaradiť udalosti do obdobia dažďov alebo zberu úrody.

- Podobne žiadateľ, ktorý nemal možnosť navštevovať školu, nemusí byť schopný ukázať svoju krajinu na mape alebo geograficky lokalizovať svoje bydlisko podľa štvrtín kompasu, pretože môže mať nedostatočné chápanie týchto pojmov.
- Uvedomte si, že obmedzené alebo nedostatočné (formálne) vzdelanie môže mať za následok aj obmedzené alebo nedostatočné oboznámenie sa s rôznymi druhmi technológií.

f) Kultúra, náboženstvo a viera

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Kultúra, náboženstvo a viera človeka určujú, ako sa vidí vo vzťahu k iným ľuďom – jeho identita, sociálne roly, spoločenské normy a hierarchia – a jeho štýl komunikácie – spôsob, akým chápe, interpretuje a prerozpráva informácie. Napríklad dátumy, ročné obdobia, vzdialenosti, zapojenie do verejného života, pojem blízka rodina a reč tela sa môžu v závislosti od týchto faktorov veľmi líšiť. Nemalo by sa však predpokladať, že všetky osoby pochádzajúce z určitej kultúry alebo náboženstva sa správajú alebo komunikujú určitým spôsobom alebo majú rovnaké presvedčenia a normy, pretože vplyv majú aj faktory ako vek, pohlavie alebo spoločenské postavenie.

Kultúra, náboženstvo a viera môžu ovplyvniť vyhlásenia žiadateľa viacerými spôsobmi ⁽¹²⁰⁾.

- **Individuálne a kolektívne spomienky.** Kultúra má vplyv na autobiografickú pamäť, pretože kultúrne normy určujú, ktoré udalosti a detaily sa považujú za dôležité, a teda hodné zapamätania. Kolektivistické kultúry, ktoré sú bežné v krajinách Afriky, Strednej Ázie, Blízkeho východu a Juhovýchodnej Ázie, kladú dôraz na kolektívne aktivity, sociálne vzťahy a interakcie. Individualistické kultúry vo väčšine európskych krajín a v Severnej Amerike sa zameriavajú viac na individualitu a sebaujavenie. Z toho vyplýva, že spomienky v individualistických kultúrach sa väčšinou týkajú individuálnych skúseností, rolí a emócií, keď má žiadateľ tendenciu podávať podrobnejšie, špecifickejšie, jedinečnejšie, na seba zamerané a prepracovanejšie opisy spomienok. Naopak, ľudia z kolektivistických kultúr často poskytujú všeobecnejšie opisy bežných rutinných činností, sociálnych udalostí, interakcií a rolí vo vzťahu k ostatným.
- **Štýl komunikácie.** Úroveň podrobností, ktoré žiadateľ poskytne, môže závisieť od štýlu komunikácie, ktorý prevláda v danej kultúre. V niektorých kultúrach ľudia odpovedajú priamo a k veci v krátkej odpovedi a neposkytnú ďalšie podrobnosti, ak sa ich neopýtate. Vyhlásenia žiadateľa, ktoré pochádzajú z takejto kultúry, môžu byť vnímané ako nedostatočne podrobné, ak žiadateľ nebol požiadaný, aby ich podrobnejšie vysvetlil. V iných kultúrach ľudia odpovedajú všeobecnými vyhláseniami a potrebujú určitý čas na to, aby sa dopracovali ku konkrétnemu bodu, čo sa niekedy môže javiť ako všeobecné vyhlásenia, ktorým chýbajú podrobnosti.
- **Významy pripisované určitým pojmom.** Sociálne vzťahy, roly a pojmy, ako sú čas, vzdialenosť alebo vek, môžu byť chápané kultúrne odlišne. Môžu existovať aj eufemizmy alebo nejasné výrazy, ktoré sa používajú v súvislosti s určitými pojmami, ktoré sú z hľadiska kultúry priateľnejšie ako priame odkazy, napríklad formulácia, ktorá sa používa v súvislosti s kultúrnymi tabu. Tieto faktory môžu obzvlášť ovplyvniť vnímaný súlad a konzistentnosť vnútorných aj vonkajších vyhlásení žiadateľa.

Medzikultúrne znalosti sú často potrebné na pochopenie informácií, ktoré dostávate, z pohľadu inej kultúry, čo môže vysvetliť tvrdenia, ktoré sa inak môžu zdať nekonzistentné

⁽¹²⁰⁾ UNHCR, [Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#) (Nad rámec dôkazov. Posudzovanie dôveryhodnosti v azylových systémoch EÚ: úplná správa), máj 2013, s. 66 – 68; A. Vredevelde, Z. Given-Wilson a A. Memon, [Culture, trauma, and memory in investigative interviews](#) (Kultúra, trauma a pamäť pri vyšetrovacích pohovoroch), 22. apríla 2023, s. 8 – 9; J. Herlihy, L. Jobson a S. Turner, „Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum“ (Len nám povedzte, čo sa vám stalo: autobiografická pamäť a žiadosť o azyl), *Applied Cognitive Psychology*, 2012, s. 661 – 676; K. Nelson, „Self and social functions: Individual autobiographical memory and collective narrative“ (Ja a sociálne funkcie: individuálna autobiografická pamäť a kolektívne rozprávanie), *Memory*, 2003, s. 125 – 136 citované v Abo Akademi University & Free University Amsterdam, [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#) (Psychologické predpoklady, z ktorých vychádza posudzovanie dôveryhodnosti pri rozhodovaní o azyle vo Fínsku), 2021, s. 6; Maďarský helsinský výbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 1, 2013, s. 76; L. Jobson, „Cultural differences in specificity of autobiographical memories: Implications for asylum decisions“ (Kultúrne rozdiely v špecifickosti autobiografických spomienok: dôsledky pre rozhodnutia o azyle), *Psychiatry, Psychology and Law*, zv. 16, 2009, s. 453 – 457; R. Antalikova, T. Hansen, K. Gulbrandsen, M. De La Mata a A. Santamaria, „Adolescents' meaningful memories reflect a trajectory of self-development from family over school to friends“ (Významné spomienky dospievajúcich odrážajú trajektóriu sebarozvoja od rodiny cez školu až po priateľov), *Nordic Psychology*, zv. 63, 2011, s. 4 – 24; Y. Chen, H. M. McAnally a E. Reese, „Development in the organization of episodic memories in middle childhood and adolescence“ (Vývoj organizácie epizodických spomienok v strednom detstve a dospievaní), *Frontiers in Behavioural Neuroscience*, zv. 7, 2013, s. 84 – 86; J. M. Fitzgerald, „Autobiographical memory: Reports in adolescence“ (Autobiografická pamäť: správy v adolescencii), *Canadian Journal of Psychology/Revue Canadienne de Psychologie*, zv. 35, 1981, s. 69 – 73, citované v UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Podstata veci: posudzovanie dôveryhodnosti pri žiadostiach detí o azyl v Európskej únii), 2014, s. 69.

a málo podrobné alebo málo hodnoverné. Až keď sa pýtate na nezrovnalosti alebo nedostatočné podrobnosti a nedostanete vysvetlenie, mali by ste overiť, či by niektorá kultúrna, sociálna, náboženská alebo iná prekážka mohla byť dôvodom konkrétneho problému s dôveryhodnosťou.

Príklady praktických úvah

- Pri posudzovaní dôveryhodnosti zvažte kultúrny kontext (individualistická verzus kolektivistická kultúra), najmä pokiaľ ide o typ podrobností, ktoré možno od žiadateľa očakávať.
- Predtým ako dospejete k negatívnemu záveru, uistite sa, že potenciálne problémy s dôveryhodnosťou boli objasnené a neboli len dôsledkom kultúrnych rozdielov.

g) Strach a nedostatok dôvery

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Žiadateľom môže brániť v plnom zdôvodnení ich žiadosti viacero dôvodov. Môže to zahŕňať strach zo stigmatizácie, diskriminácie alebo odvet, nedostatok dôvery v štátne orgány, tlmočníkov alebo iné osoby s pôvodom v ich krajine pôvodu, presvedčenie, že určité činy by mohli mať negatívny vplyv na ich žiadosť o medzinárodnú ochranu alebo strach z ohrozenia ich rodiny.

Strach a nedostatok dôvery v orgány môžu viesť k tomu, že žiadateľ sa zdrží poskytnutia určitých relevantných skutočností alebo dôkazov, a to má za následok nedostatok podrobností alebo nesúlad v dôsledku medzier v jeho vyhláseniach. Ak spozorujete náznaky strachu alebo nedostatku dôvery, je dôležité, aby ste sa nimi zaoberali počas osobného pohovoru, aby ste splnili povinnosti orgánu [viac informácií nájdete v oddiele [1.1.1. „Uplatnite povinnosť spolupráce \(dôkazné bremeno\)“](#)].

Príklady praktických úvah

- Zabezpečte, aby prostredie pohovoru bolo pre žiadateľa bezpečné miesto na predloženie jeho žiadosti, aby bol žiadateľ uistený o dôvernosti konania o azyle a aby bol informovaný o jeho účele. Takisto sa mala zdôrazniť profesionálna zodpovednosť a nestrannosť tlmočníka.
- Zabezpečte, aby bol žiadateľ jasne informovaný o svojej povinnosti spolupracovať a o dôsledkoch nespôlupráce.
- Uistite sa, že žiadateľ bol požiadaný o vysvetlenie dôvodov akýchkoľvek medzier v jeho vyhláseniach.
- V závislosti od vnútroštátnej praxe poskytnite žiadateľovi informácie o tom, ako vyhľadať nezávislé právne poradenstvo, v rámci ktorého mu poradia v súlade s jeho najlepšimi záujmami.

h) Stigma a pocit hanby

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Stigma pramení z nesúladu so spoločenskými, s kultúrnymi alebo náboženskými normami a často sa spája so záležitosťami, ktoré sa považujú za tabu, napríklad záležitosti týkajúce sa pohlavia alebo sexuality. Nedodržanie normy vedie k spoločenskému nesúhlasu a výsledkom je stigma. Stigma často vedie k hanbe, pocitu, že sa mýlim alebo som zlý človek. Takáto hanba zvyčajne zahŕňa aj strach z utrpenia ujmy, ktorý môže viesť k rôznym stratégiám vyhýbania sa vrátane opomenutia, mlčania alebo dokonca popierania, čo môže ovplyvniť pamäť a poskytovanie informácií⁽¹²¹⁾.

Stigmatizácia a hanba môžu ovplyvniť vyhlásenia žiadateľa a dostupné listinné dôkazy viacerými spôsobmi⁽¹²²⁾.

⁽¹²¹⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023, s. 174 – 175 a 180; Maďarský helsinský výbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 2, 2015, s. 82.

⁽¹²²⁾ Maďarský helsinský výbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 2, 2015, s. 44 a 85; J. Herlihy a S. Turner, „Asylum claims and memory of trauma: Sharing our knowledge“ (Žiadosti o azyl a spomienky na traumy: delíme sa o poznatky), *The British Journal of Psychiatry*, zv. 191, 2007, s. 4; D. Bögner, J. Herlihy a C. Brewin, „Impact of sexual violence on disclosure during Home Office interviews“ (Vplyv sexuálneho násillia na zverejňovanie informácií počas pohovorov na ministerstve vnútra), *British Journal of Psychiatry*, zv. 191, 2007, s. 75; D. Bögner, C. Brewin a J. Herlihy, „Refugees' experiences of Home Office interviews: A qualitative study on the disclosure of sensitive personal information“ (Skúsenosti utečencov s pohovormi na ministerstve vnútra: kvalitatívna štúdia o poskytovaní citlivých osobných informácií), *Journal of Ethnic and Migration Studies*, zv. 36, 2009, s. 519 – 535; J. Milbank, „The ring of truth“: A case study of credibility assessment in particular social group refugee determinations“ (Kruh pravdy: prípadová štúdia posudzovania dôveryhodnosti pri rozhodovaní o utečencoch z jednotlivých sociálnych skupín), *International Journal of Refugee Law*, zv. 21, 2009, s. 14; Asylum Aid, „I feel like as a woman, I am not welcome“: A gender analysis of UK asylum law, policy and practice“ (Mám pocit, že ako žena nie som vítaná: rodová analýza azylového práva, politiky a praxe v Spojenom kráľovstve), *Women's Asylum News*, vydanie č. 107, 2012, s. 1 – 4; Irish Council for Civil Liberties, „Women and the refugee experience: Towards a statement of best practice“ (Ženy a utečenecká skúsenosť: na ceste k najlepším postupom), *Irish Times*, 2000, s. 18; Swedish Migration Board (Migrationsverket), *Gender-based persecution: Guidelines for investigation and evaluation of the needs of women for protection* (Rodovo motivované prenasledovanie: usmernenia pre vyšetrowanie a hodnotenie potrieb žien v oblasti ochrany), 2001, s. 15 citované v UNHCR, [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Nad rámec dôkazov. Posudzovanie dôveryhodnosti v azylových systémoch EÚ), 2013, s. 73 a 145.

- **Poskytovanie informácií.** Stigma a hanba často negatívne ovplyvňujú úroveň poskytovania informácií, pretože môže byť ťažké zverejniť informácie, ktoré sú spojené s týmito pocitmi a skúsenosťami. Žiadatelia možno nikdy s nikým otvorene nehovorili o určitých skúsenostiach, pretože boli zdrojom stigmy a potenciálnej ujmy. Opis žiadateľa preto môže obsahovať medzery a nezrovnalosti namiesto toho, aby predstavoval úplné a súvislé chronologické rozprávanie ⁽¹²³⁾.
- **Nedostatok vhodných slov.** Žiadatelia často pochádzajú z krajín alebo jazykových kontextov, v ktorých môžu chýbať neutrálne alebo vhodné výrazy na opis záležitostí, ktoré sa považujú za tabu, čo môže viesť aj k menej konkrétnym vyjadreniam. Žiadatelia môžu používať tieto pojmy s rôznym významom, čo by mohlo ovplyvniť vnímaný súlad ich vyhlásení.
- **Nedostatok listinných dôkazov.** Stigma a pocit hanby môžu vysvetľovať nedostatok listinných alebo iných dôkazov, pretože prispievajú k nedostatočnému nahlasovaniu incidentov. Ľudia, ktorí trpia (hrozbou) ujmy, sa môžu zdráhať oficiálne nahlásiť incidenty úradom. Úrady zároveň nemusia byť ochotné poskytnúť listinné dôkazy o tom, čo považujú za súkromné záležitosti a/alebo sociálne tabu.

Pri osobnom pohovore je potrebné zabezpečiť bezpečné prostredie, ktoré podporí žiadateľa pri odhaľovaní jeho príbehu, ak existujú náznaky stigmy a strachu. Zároveň je potrebné mať na pamäti, že žiadatelia si nemusia byť vždy vedomí toho, že určité správanie voči nim môže byť považované za porušenie ich ľudských práv, pretože sa s nimi takto zaobchádzalo počas celého ich života. Preto je potrebné, aby ste dokázali rozpoznať potenciálne formy prenasledovania vo vyhláseniach žiadateľa a ďalej ich preskúmať.

Príklady praktických úvah

- Ubezpečte sa, že žiadateľ bol uistený o dôvernosti konania o azyle.
- Uistite sa, že žiadateľovi bol poskytnutý dostatok času na prediskutovanie jeho skúseností a vysvetlite žiadateľovi, prečo sa v súvislosti s týmito skúsenosťami vyžadujú podrobnosti.
- Overte, či bol žiadateľ povzbudzovaný, aby používal vlastné slová na opis svojich skúseností, a či bol objasnený význam slov, ktoré žiadateľ použil.

i) Rodové úlohy

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Rodové úlohy sa týkajú vzťahu medzi ženami a mužmi založenom na sociálne alebo kultúrne vytvorených a vymedzených identitách, statusoch, úlohách a povinnostiach. Pohlavie sa vzťahuje na biologické pohlavie osoby, ktoré je vrodené. Rodové úlohy ovplyvňujú nielen vnímanie seba samého, ale aj správanie a postoje k spoločenskému a politickému životu.

Rodové úlohy môžu ovplyvniť vyhlásenia žiadateľa napríklad týmito spôsobmi.

⁽¹²³⁾ Maďarský helsinský výbor, *Credibility Assessment in Asylum Procedures, A Multidisciplinary Training Manual* (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 2, 2015, s. 44.

- **Štýl komunikácie.** Rodová príslušnosť ovplyvňuje spôsob, akým sa žiadateľ vyjadruje, a môže mať vplyv na úroveň poskytovaných podrobností. V niektorých spoločnostiach sa od mužov a chlapcov očakáva, že budú podrobne prezentovať svoj názor, zatiaľ čo od žien a dievčat sa očakáva, že budú hovoriť stručne, len keď sú požiadané, a nebudú vyjadrovať svoje vlastné myšlienky alebo názory. V iných spoločnostiach je to naopak ⁽¹²⁴⁾.
- **Pamäť.** Rodové roly a sociálne očakávania môžu ovplyvniť to, ako si pamätáme minulosť, tým, že formujú naše záujmy a to, na čo sa počas určitých udalostí sústredíme. Môžu ovplyvniť, ktoré detaily sú vnímané, zakódované a zapamätané. Napríklad v niektorých spoločnostiach sa vo všeobecnosti očakáva, že muži si zapamätajú značku a typ auta, kým od žien sa skôr očakáva, že si zapamätajú jeho farbu. Rodové roly môžu tiež určovať, ku ktorému typu informácií možno získať prístup, a tak sa napríklad výpovede rodinných príslušníkov môžu javiť ako nekonzistentné.

Rodová príslušnosť môže mať vplyv aj na to, či sú v súvislosti so žiadosťou k dispozícii listinné alebo iné dôkazy, napríklad v týchto bodoch.

- **Dostupnosť COI.** Informácie o krajine pôvodu nemusia byť k dispozícii alebo sú k dispozícii len zriedkavo, pokiaľ ide o postavenie žien, napríklad z dôvodu nedostatočného ohlasovania incidentov polícii alebo iným aktérom, chýbajúceho zhromažďovania údajov o otázkach súvisiacich s rodovou príslušnosťou, stigmatizácii v súvislosti s tým, že osoba je obeťou rodovo motivovaného násillia, alebo skutočnosti, že takéto násillie často vykonávajú neštátni aktéri.
- **Dostupnosť listinných dôkazov.** Ženy nemusia mať vzhľadom na ich postavenie v spoločnosti prístup k listinným alebo iným dôkazom podporujúcim ich žiadosť vrátane dokladov totožnosti.

Majte na pamäti aj to, že žiadatelia si nemusia byť vždy vedomí toho, že určité správanie voči nim môže byť považované za porušenie ich ľudských práv, pretože sa s nimi takto zaobchádzalo počas celého ich života. Preto je potrebné, aby ste dokázali rozpoznať potenciálne rodovo motivované formy prenasledovania vo vyhláseniach žiadateľa a ďalej ich preskúmať.

⁽¹²⁴⁾ [Maďarský helsinský výbor, Credibility Assessment in Asylum Procedures, A Multidisciplinary Training Manual \(Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu\), zv. 2, 2015, s. 44 – 45.](#)

Príklady praktických úvah

- Zaistíte, aby bol pohovor zameraný na to, čo sa od žiadateľa očakáva, vzhľadom na rodové úlohy v krajine pôvodu. V niektorých spoločnostiach majú napríklad ženy menej vedomostí alebo informácií o živote mimo rodinného domu ako muži, zatiaľ čo muži majú obmedzenejšie informácie o tom, čo sa deje doma.
- Uvedomte si, že spoločenské tabu (napr. sexualita, zdravie, peniaze) môže žiadateľovi sťažiť odhalenie a poskytnutie podrobných a súvislých informácií o niektorých otázkach. Pozri oddiel [2.3.1. písm. h\)](#) „[Stigma a pocit hanby](#)“.

2.3.2. Faktory súvisiace s rozhodovačom

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Práca v oblasti medzinárodnej ochrany znamená neustálu prácu s ľuďmi z rôznych kultúr, rôznych sociálnych prostredí a s rôznymi životnými skúsenosťami. Patrí to k faktorom, vďaka ktorým je vaša práca zaujímavá. Ste však tiež len človek a môžete zažívať stres a frustráciu v tomto náročnom pracovnom prostredí.

Očakáva sa, že vo svojej každodennej práci splníte kvantitatívne ciele, vypracujete náležité podložené rozhodnutia a budete komunikovať so žiadateľmi, ktorí nespôsobujú alebo majú negatívne osobné skúsenosti. Dlhodobé vystavenie opisom žiadateľov o krutom zaobchádzaní môže viesť k rôznym účinkom, od neschopnosti posudzovať každú žiadosť nestranne a individuálne až po sekundárnu traumatizáciu a vykazovanie symptómov podobných osobám trpiacim posttraumatickou stresovou poruchou. Toto dlhodobé vystavenie môže viesť k „únavy z dôveryhodnosti“ alebo „zatvrdnutiu“, čo môže spôsobiť, že budete mať väčšiu tendenciu vyhýbať sa hlbším vyhláseniam, aby ste nepočuli vyhlásenia o negatívnych životných skúsenostiach. V takých prípadoch môžete inklinovať viac k vyvodu nepodložených záverov bez náležitého posúdenia dôveryhodnosti.

Nasledujúca tabuľka znázorňuje, ako môže takáto únava z dôveryhodnosti ovplyvniť posúdenie dôveryhodnosti.

Obrázok 11. Možné dôsledky únavy z dôveryhodnosti na posúdenie dôveryhodnosti

Tieto faktory môžu ovplyvniť vašu objektívnosť a nestrannosť počas posudzovania dôveryhodnosti. Je dôležité, aby ste si uvedomovali všetky takéto faktory, aby ste ich mohli dať bokom a minimalizovať ich vplyv na posúdenie dôveryhodnosti.

Mali by ste sa zamyslieť nad vlastným výkonom, potrebami a prípadnými ťažkosťami, s ktorými ste sa stretli pri práci na niektorých žiadostiach o medzinárodnú ochranu. Môže byť vhodné diskutovať o nich s kolegami, psychológom alebo nadriadeným s cieľom získať potrebnú podporu a rozšíriť si znalosti o sebe alebo identifikovať potreby týkajúce sa odbornej prípravy. Pravidelný dohľad a reagovanie na vaše obavy môžu zlepšiť profesionálnu motiváciu a uľahčiť výmenu skúseností.

To, ako chápeme a interpretujeme informácie, určujú okrem faktorov súvisiacich s únavou z dôveryhodnosti aj kultúra a presvedčenia. Prispievajú k významom, ktoré pripisujeme rôznym pojmom, a k tomu, ako chápeme svet okolo nás. Aby ste minimalizovali vplyv kultúrnych predsudkov na posúdenie dôveryhodnosti, je dôležité uvedomiť si, ako môže vaša vlastná kultúra a presvedčenie ovplyvniť vaše myslenie a znalosti o iných kultúrach. Sebareflexia a odborná príprava o iných kultúrach a medzikultúrnej komunikácii môžu toto pochopenie uľahčiť.

Je dôležité mať na pamäti, že stereotypy a predsudky nesmú ovplyvniť posúdenie dôveryhodnosti.

Aj keď je ľudské, že stres a medzikultúrna komunikácia do určitej miery ovplyvňujú naše posúdenie, je dôležité mať na pamäti normy platné pre posúdenie dôveryhodnosti. Pri posudzovaní dôveryhodnosti sa nesmú používať žiadne domnienky alebo presvedčenia o akejkoľvek osobe alebo skupine (stereotypy) alebo negatívne postoje voči tejto osobe alebo skupine (predsudky) ⁽¹²⁵⁾. Povinnosťou azylovej správy je tiež zabezpečiť, aby ste dostali príslušnú odbornú prípravu, vedomosti a podporu na vykonávanie svojich povinností ⁽¹²⁶⁾.

Súvisiace publikácie agentúry EUAA

EASO, [Praktická príručka starostlivosti o zamestnancov pracujúcich v oblasti azylu a prijímania – 1. časť: Normy a politika](#), september 2021.

Prvá časť podporuje riadiacich pracovníkov v prevencii, znižovaní a zvládaní profesionálnej záťaže u zamestnancov pracujúcich v azylovom prostredí. Pracovné zaťaženie je často dôsledkom neschopnosti vyrovnať sa so stresom a s tlakom na pracovisku. V praktickej príručke sa uvádza osem noriem, ktorými sa má riadiť formulovanie, vykonávanie a hodnotenie politiky sociálneho zabezpečenia zamestnancov v azylovom a prijímacom kontexte. Hlavnou cieľovou skupinou sú osoby pracujúce v oblasti riadenia a ľudských zdrojov.

EASO, [Praktická príručka starostlivosti o zamestnancov pracujúcich v oblasti azylu a prijímania – 2. časť: Súbor nástrojov starostlivosti o zamestnancov](#), september 2021.

V 2. časti sa navrhujú praktické nástroje, cvičenia a aktivity na budovanie kapacít na splnenie noriem týkajúcich sa spokojnosti zamestnancov. Tieto nástroje sú určené na zníženie úzkosti, stresu a vyhorenia na pracovisku. Poskytujú podporu tímom a jednotlivcom a môžu ich vykonávať vedúci pracovníci, kolegovia, interní alebo externí špecialisti. Príručka obsahuje aj svojpomocné nástroje, ktoré môžu používať samotní zamestnanci.

⁽¹²⁵⁾ SDEÚ rozhodol, že stereotypné predstavy spojené s homosexuálmi neumožňujú orgánom zohľadniť individuálnu situáciu a osobné okolnosti dotknutého žiadateľa. Pozri SDEÚ, rozsudok z 2. decembra 2014, [A, B a C/Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#), spojené veci C-148/13 až C-150/13 ECLI:EU:C:2014:2406, body 61 – 63. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽¹²⁶⁾ Článok 4 ods. 3 a 4 a článok 10 ods. 3 písm. d) APD (prepracované znenie).

2.3.3. Faktory súvisiace so situáciou pri pohovore

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Situácia pri pohovore môže mať vplyv na vyhlásenia žiadateľa: formálny kontext konverzácie môže byť pre žiadateľa stresujúci; očakávanie diskusie o záležitostiach týkajúcich sa jeho osobného života s cudzími ľuďmi; v prostredí pohovoru na diaľku sa môžu vyskytnúť technické problémy, čo môže prerušiť pohovor a brániť komunikácii; komunikácia prostredníctvom tlmočníka môže ovplyvniť význam vyhlásení žiadateľa; prítomnosť jeho dieťaťa alebo detí môže byť pre žiadateľa rušivá; časový tlak vzhľadom na obmedzený čas vyhradený na pohovor.

Situácia pri pohovore by sa mala náležite riešiť pred osobným pohovorom a počas neho, aby sa minimalizoval jeho vplyv na vyhlásenia. Ak tieto faktory nie je možné alebo nie je možné v plnej miere zmierniť pred pohovorom alebo počas neho, treba ich objektívne zaznamenať v prepise pohovoru a zväžiť pri posudzovaní vyhlásení žiadateľa.

Nižšie uvedený neúplný zoznam poskytuje prehľad o tom, ako môžu faktory súvisiace so situáciou pohovoru viesť k skresleniam.

a) Viacjazyčná komunikácia prostredníctvom tlmočníka

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Je povinnosťou rozhodujúceho orgánu poskytnúť na osobný pohovor spoľahlivého a kompetentného tlmočníka. Aj keď sú tlmočníci vyškolení tak, aby znížili vplyv viacjazyčnej komunikácie alebo osobných a kontextových okolností na svoju prácu, faktory skreslenia to úplne neodstraňuje.

Pri preklade a tlmočení dochádza k strate informácií z dôvodu týchto kľúčových rozdielov medzi jazykmi ⁽¹²⁷⁾.

- **Slovná zásoba.** Jazyky nemajú navzájom ekvivalentné slovné zásoby. Konkrétny jazyk nemusí mať špecifické slovo na preklad termínu z iného jazyka alebo nemusí byť schopný vyjadriť jemné rozdiely pri preklade tohto termínu. Tlmočník tiež nemusí poznať niektorú terminológiu, napríklad terminológiu týkajúcu sa armády alebo LGBTIQ.
- **Gramatika.** Jazyky majú veľmi odlišné gramatické pravidlá a štruktúry. Preklad správy z jedného jazyka do druhého si často vyžaduje určitú úroveň preformulovania, aby sa dodržali gramatické pravidlá cieľového jazyka, čím sa môžu stratiť jemné rozdiely.
- **Dialekty.** Výslovnosť, gramatika, časovanie a slovná zásoba sa môžu v rôznych nárečiach jazyka výrazne líšiť. To môže viesť k skresleniam, aj keď žiadateľ a tlmočník hovoria tým istým jazykom, ktorý je ich materinským jazykom.

Spôsob, akým sa informácie tlmočia z jedného jazyka do druhého, môže ovplyvniť nielen význam, ale aj úroveň podrobnosti, konkrétnosti a konzistentnosti. Jazyky sú kultúrne

⁽¹²⁷⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dôkazy a dôveryhodnosť v kontexte spoločného európskeho azylového systému – justičná analýza), druhé vydanie, 2023; [Maďarský helsinský výbor, Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training manual](#) (Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu), zv. 2, 2015, s. 11 – 14.

konštrukcie a čím väčší je rozdiel medzi dvoma jazykmi, tým väčšie je riziko skreslenia. Pri preklade väčších častí textu namiesto viet sa môžu stratiť alebo skresliť detaily.

Faktory súvisiace s rozhodovačom a so žiadateľom môžu takisto ovplyvniť tlmočníka vrátane kultúry, náboženstva a viery a rodových úloh. Viac informácií nájdete v oddieloch [2.3.1. „Faktory súvisiace so žiadateľom“](#) a [2.3.2. „Faktory súvisiace s rozhodovačom“](#).

Príklady praktických úvah

- Uistite sa, že počas pohovoru sa overilo, že žiadateľ a tlmočník, ako aj tlmočník a rozhodovač sa navzájom dobre pochopili, aj keď hovorili rovnakým jazykom.
- Zabezpečte, aby sa objasnili akékoľvek nezrovnalosti, ktoré môžu vyplývať z viacjazyčných faktorov a tlmočenia, a žiadateľ dostal príležitosť vysvetliť ich.
- Predpokladajte, že drobné alebo neprijateľné sémantické rozdiely (napríklad použitie slov turistický verzus teroristický) sú pravdepodobne výsledkom chýb v preklade a s najväčšou pravdepodobnosťou nepredstavujú skutočné nezrovnalosti. Interné posúdenie dôveryhodnosti by sa nemalo opierať o takéto nezrovnalosti.

b) Prostredie pohovoru

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Fyzické prostredie pohovoru môže ovplyvniť vyhlásenia žiadateľa. Prostredie by malo byť pre žiadateľa bezpečným prostredím, v ktorom sa môže podeliť o svoje vyhlásenia. To si vyžaduje tichú, dostatočne priestranú miestnosť s normálnou teplotou a pokojným prostredím, ktoré zaručuje dôvernú. Napríklad malá miestnosť bez dostatočného prirodzeného svetla alebo s mrežou na okne môže mať na žiadateľa negatívny vplyv a dokonca môže vyvolať traumatické spomienky, napríklad v súvislosti so zadržaním.

Vzdialené prostredie pohovoru môže tiež ovplyvniť vyhlásenia žiadateľa viacerými spôsobmi. Technické problémy, napríklad slabý zvuk, nízka kvalita obrazu alebo prerušenie spojenia, môžu obmedziť úroveň podrobností, ktoré sa oznamujú. Umiestnenie kamery a nedostatok priameho očnému kontaktu vytvárajú odstup a sťažujú zachytenie neverbálnych znakov, ako sú náznaky zraniteľnosti, hanby, strachu alebo nedostatku dôvery. Vzďialené prostredie môže byť vnímané ako formálnejšie než osobný pohovor, čo ponecháva menej priestoru na aktívne počúvanie a prejavenie empatie a záujmu. Tieto skreslenia vytvárajú väčší priestor na nedorozumenia a môžu sťažovať riešenie nedostatočných detailov alebo nezrovnalostí.

Príklady praktických úvah

- Pred začatím posúdenia dôveryhodnosti najprv zhodnoťte kvalitu komunikácie počas osobného pohovoru, najmä v prípade pohovoru na diaľku.
- Všímajte si znaky nedorozumení, ktoré sa vyskytujú v prepise pohovoru. Zvážte zorganizovanie nového vypočutia žiadateľa s cieľom objasniť nedorozumenia alebo nejasnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie základných aspektov vecnej skutočnosti.

Príklad profilu, v ktorom sa naraz objavujú viaceré faktory, ktoré môžu viesť k skresleniu: sexuálna orientácia, rodová identita a vyjadrenie a pohlavné znaky

Žiadosti o azyl na základe sexuálnej orientácie ⁽¹²⁸⁾, rodovej identity ⁽¹²⁹⁾ a vyjadrenia ⁽¹³⁰⁾ a pohlavných znakov (SOGIESC) ⁽¹³¹⁾ tvoria osobitnú kategóriu v rámci rodovo podmienených žiadostí, ktoré môžu zahŕňať niekoľko faktorov, ktoré môžu špecifickým spôsobom skresliť vyhlásenia žiadateľa. Podobne môžu vyhlásenia skresliť aj faktory súvisiace s rozhodovačom a situáciou pri pohovore.

Výpoveď žiadateľa je často priamo spojená s najchúlostivejšími a najintímnejšími časťami súkromnej sféry, ktoré v mnohých spoločnostiach predstavujú tabu, v dôsledku čoho môže byť náročnejšie poskytnúť príslušné informácie detailne, konkrétne a súvisle.

Žiadatelia z radov lesbičiek, gejov, bisexuálnych, transrodových, intersexuálnych a queer osôb (LGBTIQ), ktorí nespĺňajú heteronormatívne normy svojej spoločnosti, majú často dlhodobé skúsenosti s diskrimináciou, so stigmatizáciou a zneužívaním. V mnohých krajinách sa na LGBTIQ osoby vzťahujú aj prísne sankcie, ako sú trest odňatia slobody, pokuty alebo dokonca poprava.

Výsledkom takýchto životných skúseností môže byť internalizovaná homo/bi/trans/intersexuálna fóbia, pocit izolácie a nedostatok dôvery v úrady a širšiu spoločnosť. Takéto skúsenosti môžu mať aj traumatický účinok, a teda môžu ovplyvniť fungovanie pamäte, čo obmedzuje schopnosť žiadateľa vybaviť si presné udalosti súvislým, konzistentným a/alebo podrobným spôsobom. Môžu tiež ovplyvniť dôveru žiadateľa v azylový orgán a jeho ochotu odhaliť svoje skúsenosti. Štýl vedenia pohovoru a atmosféra, ktoré vytvoril rozhodovač a tlmočník počas pohovoru, môžu ovplyvniť vyhlásenia žiadateľa.

⁽¹²⁸⁾ Sexuálna orientácia je schopnosť osoby dosahovať hlbokú náklonnosť, emocionálnu a sexuálnu príťažlivosť a/alebo intímne a sexuálne vzťahy s jednotlivcami odlišného pohlavia, rovnakého pohlavia alebo viac ako jedného pohlavia.

⁽¹²⁹⁾ Rodová identita sa vzťahuje na hlboko pociťované vnútorné a individuálne prežívanie pohlavia každého človeka, ktoré môže, ale nemusí zodpovedať jeho pohlaviu pri narodení alebo rodu, ktoré mu prisudzuje spoločnosť. Zahŕňa osobné vnímanie tela a iné rodové prejavy vrátane obliekania, reči a spôsobov správania, ktoré môžu, ale nemusia zahŕňať túžbu po úprave vzhľadu alebo funkcie tela lekáarskymi, chirurgickými alebo inými prostriedkami.

⁽¹³⁰⁾ Rodový prejav sa vzťahuje na prezentáciu rodu každej osoby prostredníctvom jej fyzického vzhľadu – okrem iného aj vrátane oblečenia, účesov, doplnkov, kozmetiky – a spôsobov, reči, vzorcov správania, mien a osobných odkazov, pričom sa ďalej uvádza, že rodový prejav môže, ale nemusí byť v súlade s rodovou identitou osoby.

⁽¹³¹⁾ Pohlavné znaky sa vzťahujú na fyzické znaky každého človeka súvisiace s pohlavím vrátane chromozómov, pohlavných žliaz, pohlavných hormónov, pohlavných orgánov, reprodukčných orgánov, chromozómových vzorcov a sekundárnych fyzických znakov v súvislosti s pubertou.

Príklad profilu, v ktorom sa naraz objavujú viaceré faktory, ktoré môžu viesť k skresleniu: sexuálna orientácia, rodová identita a vyjadrenie a pohlavné znaky

Ďalšie informácie sa uvádzajú v oddieloch [2.3.1. písm. h\) „Stigma a pocit hanby“](#), [2.3.1. písm. b\) „Trauma“](#) a jej účinky a [2.3.1. písm. g\) „Strach a nedostatok dôvery“](#). Pozri aj oddiely [2.3.2. „Faktory súvisiace s rozhodovačom“](#) a [2.3.3. písm. a\) „Viacjazyčná komunikácia prostredníctvom tlmočníka“](#).

Okrem toho ich sociálne a kultúrne zázemie, ako aj jazykový kontext môžu ovplyvniť spôsob, akým sa LGBTIQ žiadatelia identifikujú, a výrazy, ktoré môžu používať na vyjadrenie svojej SOGIESC. Môžu sa použiť na rôzne významy, ktoré nemusia byť nevyhnutne v súlade s terminológiou používanou v západnom vedeckom a akademickom kontexte. Tieto aspekty môžu mať vplyv na konkrétnosť, ako aj na vnímaný súlad ich vyhlásení.

Ďalšie informácie sa uvádzajú v oddieloch [2.3.3. písm. a\) „Viacjazyčná komunikácia prostredníctvom tlmočníka“](#) a [2.3.2. „Faktory súvisiace s rozhodovačom“](#).

SOGIESC môže napríklad ovplyvniť vyhlásenia žiadateľa týmito spôsobmi.

- **Nedostatok vhodných slov.** LGBTIQ osoby často pochádzajú z jazykového prostredia, v ktorom môžu chýbať neutrálne pojmy na opis záležitostí súvisiacich so SOGIESC, čo môže viesť k vyhláseniam, ktoré sa javia menej konkrétne. Žiadatelia môžu tiež pripisovať významy formuláciám, ktoré nie sú v súlade s terminológiou používanou v západnom kontexte, čo by mohlo ovplyvniť vnímanie súladu ich vyhlásení.
- **Intímne témy.** Hovoriť s neznámou osobou o sexualite alebo identite a skúsenostiach s láskou, hanbou a túžbami, ktoré sú spojené so spoločenskými tabu, je náročná úloha, ktorá môže viesť k obmedzenému odhaleniu vyhlásenia.
- **Dostupnosť COI.** Marginalizácia LGBTIQ osôb v krajine pôvodu často vedie k nedostatočnému ohlasovaniu. Konkrétne informácie o krajine pôvodu sú preto často obmedzené alebo dokonca chýbajú.
- **Dostupnosť listinných dôkazov.** LGBTIQ osoby nemusia byť schopné nahlásiť polícii akékoľvek zlé zaobchádzanie, ktorému čelili, a získať s tým súvisiacu dokumentáciu z dôvodu prevládajúcej diskriminácie alebo kriminalizácie ich orientácie, identity a/alebo charakteristík v ich krajine pôvodu.

Príklady praktických úvah

- Zabezpečte, aby boli zavedené potrebné osobitné procesné záruky, ako je osoba vedúca pohovor a tlmočník vybraného pohlavia, ak je to potrebné a možné. Uistite sa, že k vyhláseniam žiadateľa sa pristupuje citlivým spôsobom.
- Zdržte sa stereotypných a predpojatých predpokladov týkajúcich sa správania, fyzického vzhľadu alebo procesu sebaidentifikácie žiadateľov LGBTIQ. Neočakávajte, že mali rovnaké skúsenosti z minulosti alebo proces sebarealizácie.
- Uistite sa, že sa používa neutrálny jazyk, ktorý žiadateľovi umožňuje a podporuje ho v tom, aby rozprával svoj príbeh.
- Majte na pamäti, že SOGIESC môže byť relevantným faktorom, ak žiadateľ uvádza, že zastupuje menšinu a/alebo ak ho spoločnosť vníma ako zástupcu menšiny z dôvodu jeho nesúladu so stereotypnými normami o tom, ako by sa muži a ženy mali správať v spoločnosti ⁽¹³²⁾.

2.4. Určite, či sa vecná skutočnosť uznáva alebo zamieťa

2.4.1. Zváženie zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s vecnou skutočnosťou

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Po posúdení listinných alebo iných dôkazov a vyhlásení žiadateľa a zohľadnení možných faktorov skreslenia sa potom všetky dôkazy týkajúce sa vecnej skutočnosti posudzujú spoločne.

Preskúmajte v celom rozsahu všetky dôkazy súvisiace s vecnou skutočnosťou

Preskúmajte všetky pozitívne a negatívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s jednou vecnou skutočnosťou v rovnakom čase, z hľadiska príslušných ukazovateľov dôveryhodnosti, a zvážte každé zo zistení vo vzájomnej súvislosti.

Cieľom je dospieť k celkovému obrazu a prípadne k záveru o tom, či vecnú skutočnosť uznať, alebo nie.

⁽¹³²⁾ [Maďarský helsinský výbor, Credibility Assessment in Asylum Procedures, A Multidisciplinary Training Manual \(Posudzovanie dôveryhodnosti v azylovom konaní: multidisciplinárna príručka na odbornú prípravu\), zv. 2, 2015, s. 66.](#)

Jeden dôkaz môže mať dostatočnú dôkaznú silu na to, aby sám o sebe podporil dôveryhodnosť vecnej skutočnosti, ako aj na to, aby ju potvrdil. Napríklad pravý a platný cestovný pas je sám osebe dôkazom o občianstve s veľkou dôkaznou silou. Na druhej strane dôkaz, ktorý sám osebe nie je dôkazom o vecnej skutočnosti, môže v spojení s inými dôkazmi a vyhláseniami žiadateľa podporiť dôveryhodnosť vecnej skutočnosti ⁽¹³³⁾. Napríklad vodičský preukaz v kombinácii s rodným listom, ako aj inými dokladmi zo školy a pracoviska a vyhláseniami žiadateľa môžu byť spoločne dostatočným dôkazom o údajnom občianstve.

Ak sa pozitívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti zbierajú, podporujú prijatie vecnej skutočnosti. Ak sa negatívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti zbierajú, podporia odmietnutie vecnej skutočnosti. Za určitých okolností môžete dospieť k zisteniam, ktoré sa budú uberať rôznymi smermi. Vaše posúdenie niektorých ukazovateľov je v prospech dôveryhodnosti vecnej skutočnosti, zatiaľ čo iné môžu byť v rozpore. Následne budete musieť tieto ukazovatele zvážiť. Pri tomto zvažovaní majú väčšiu váhu zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti, ktoré súvisia s jadrom vecnej skutočnosti, než zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti, ktoré sa týkajú náležitostí, ktoré nesúvisia s jadrom vecnej skutočnosti, a sú teda okrajové. Uznatie vecnej skutočnosti by sa vo všeobecnosti malo opierať len o zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti týkajúce sa základných náležitostí ⁽¹³⁴⁾.

Zváženie všetkých zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti si vyžaduje jasné pochopenie kritérií dôveryhodnosti, faktorov skreslenia a pravidiel odôvodnenia.

Príklad, aké zásadné sú zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti pre vecnú skutočnosť

Žiadateľ napríklad poskytuje pomerne podrobnú výpoveď, ale s určitými protirečeniami, a predkladá niekoľko dokumentov, ktoré sú spoľahlivé, ale ich význam pre vecnú skutočnosť nie je veľmi veľký.

Okrem iných náležitostí budete musieť pochopiť, do akej miery vysoká úroveň podrobnosti odhaľuje skutočnú, osobnú skúsenosť, do akej miery sú protirečenia jasne preukázané a do akej miery úzko súvisia s podstatou vecnej skutočnosti a čo možno očakávať od žiadateľa v danej situácii. Vaše posúdenie bude vždy závisieť od špecifických vlastností dôkazov a od faktorov skreslenia, ktoré ste mohli identifikovať.

Pamätajte na toto.

- Vecnú skutočnosť možno uznať na základe jedného dokumentu alebo iného dôkazu, ak má dostatočnú dôkaznú hodnotu na uznanie vecnej skutočnosti, v súvislosti s ktorou sa zistí, že vyhlásenia nie sú dôveryhodné. Pochybnosť o dôveryhodnosti vyhlásení žiadateľa ako taká nestačí na to, aby sa vylúčila dôkazná hodnota dokumentov alebo iných dôkazov. Samotné hodnoverné vyhlásenia môžu byť tiež dostatočné na uznanie vecnej skutočnosti, aj keď sú ďalšie dôkazy veľmi nespoľahlivé alebo im chýba autenticita.

⁽¹³³⁾ ESĽP, rozsudok z 18. decembra 2012, [F.N. a i./Švédsko](#), 28774/09, ECLI:CE:ECHR:2012:1218JUD002877409, bod 72.

⁽¹³⁴⁾ Pozri oddiel [2.1.3. „Priznanie ‚váhy‘ zisteniam týkajúcim sa dôveryhodnosti súvisiacim s dôkazom“](#).

Príklad uznania vecnej skutočnosti na základe dôkazov, ktoré majú samy osebe dostatočnú dôkaznú hodnotu: [Prípad mladej ženy z krajiny C](#)

Vyhlásenia žiadateľky týkajúce sa jej štátnej príslušnosti krajiny C nie sú dostatočne podrobné a konkrétne a nie sú ani v súlade s príslušnými informáciami o krajine pôvodu. Keď je s tým žiadateľka konfrontovaná, nedokáže to vysvetliť. Na druhej strane, po pohovore žiadateľka predloží pas z krajiny C a tento pas je spoľahlivý. Štátna príslušnosť žiadateľky môže byť uznaná na základe tohto pasu, ak ďalšie vyšetrovanie okolností, za ktorých bol získaný, nie je potrebné.

V tomto konkrétnom prípade životné podmienky žien v krajine C spoločenskej triedy, do ktorej žiadateľka patrí, neumožňujú ženám spoznať veľa z „vonkajšieho sveta“, pretože život sa odohráva prevažne v domácnosti. Rozhodovač o tom nevedel a žiadateľka to neuviedla ani ako vysvetlenie, keďže pre ňu to bolo zrejmé a neuvedomila si, že rozhodovač to nemusí vedieť.

- Ako sa uvádza v kroku 1 (pozri oddiel [1.1.1 písm. a\) bod iii\) „Poskytol žiadateľ uspokojivé vysvetlenie nedostatku podporných dôkazov?“](#)), môže sa stať, že niektoré dôkazy chýbajú. V procese váženía sa zohľadní váha, ktorú ste prisúdili akémukoľvek dôkazu, ktorý chýba. Je dôležité mať na pamäti, že posudzovanie hodnotenej vecnej skutočnosti sa uskutočňuje na základe dôkazov, ktoré máte k dispozícii. Absencia dôkazov teda nemusí mať žiadny vplyv na posúdenie vecnej skutočnosti, ak sa dostupné dôkazy považujú za dostatočné na podporu vecnej skutočnosti. Na druhej strane, ak je chýbajúci dôkaz rozhodujúci a jeho absencia zostáva nevysvetlená, jeho neexistencia môže mať negatívny vplyv na posúdenie dôveryhodnosti skúmanej vecnej skutočnosti.

Príklad toho, ako existencia alebo neexistencia dôkazov, o ktorých možno predpokladať, že ich žiadateľ predloží, môže ovplyvniť posúdenie dôveryhodnosti: [Prípad mladej ženy z krajiny C](#)

Od žiadateľky možno odôvodnene očakávať, že vzhľadom na jej individuálne a kontextuálne okolnosti podnikne kroky na zhromaždenie a predloženie dôkazov o smrti oboch rodičov, keďže je stále v kontakte s niektorými rodinnými príslušníkmi, ktorí by ju mohli podporiť a poslať jej príslušné dokumenty.

- Scenár 1.** Vyhlásenia žiadateľky sú podrobné a konkrétne, pokiaľ ide o okolnosti úmrtia jej rodičov, spôsob, akým sa o ňom dozvedela, kroky podniknuté v súvislosti s pohrebom a ďalšie administratívne a právne kroky, ktoré bolo potrebné v tejto súvislosti podniknúť. Skutočnosť, že nepredložila ďalšie dôkazy, nebude mať v tomto prípade veľkú váhu, keďže samotné jej vyhlásenia možno považovať za dostatočné na uznanie vecnej skutočnosti.
- Scenár 2.** Vyhlásenia žiadateľky nie sú konzistentné a nebolo poskytnuté žiadne primerané vysvetlenie negatívnych zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti a žiadna konkrétna okolnosť ich nemohla vysvetliť. V tomto prípade vyhlásenia nie sú dostatočné na podporu vecnej skutočnosti. Skutočnosť, že nepodnikla žiadne kroky na podporu svojej výpovede inými dôkazmi, hoci v rozumnej miere mohla, a neposkytla o tom vysvetlenie, má ďalšiu negatívnu váhu.

- Je dôležité poznamenať, že nedostatočná spolupráca žiadateľa ako taká nie je dôvodom na zamietnutie vecnej skutočnosti. Môže to viesť k zamietnutiu vecnej skutočnosti, ak to má priamy negatívny vplyv na posúdenie posudzovanej vecnej skutočnosti, ktorý nie je kompenzovaný pozitívnymi zisteniami v súvislosti s touto vecnou skutočnosťou.

Praktický príklad je uvedený v [prílohe 2. Praktický príklad váženia ukazovateľov dôveryhodnosti](#) s cieľom ukázať, ako sa môže uskutočniť proces váženia.

2.4.2. Záver o vecných skutočnostiach

a) Záver založený na metodike posudzovania dôkazov

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Záver o vecnej skutočnosti je posledným krokom posudzovania dôkazov. Jeho štruktúrovaná metodika vám umožní dospieť k záveru o tom, či môžete odôvodnene uznať vecnú skutočnosť, pretože sa môžete opierať o predchádzajúce kroky.

- [1.1.2. „Zhromaždíte jednotlivé dôkazy týkajúce sa žiadosti“](#): keď ste spojili všetky dostupné dôkazy s touto vecnou skutočnosťou, vyhlásenia žiadateľa a všetky ostatné dôkazy, ktoré žiadateľ predložil alebo ktoré máte v súvislosti s ňou inak k dispozícii.
- [2.2. „Posúďte vyhlásenia žiadateľa na základe ukazovateľov dôveryhodnosti“](#) a [2.1. „Posúďte listinné a iné dôkazy“](#): keď ste posúdili dôveryhodnosť vyhlásení a dôkaznú hodnotu listinných alebo iných dôkazov.
- [2.3. „Zohľadnite individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam“](#): keď ste vzali do úvahy individuálne a kontextuálne okolnosti žiadateľa a všetky faktory skreslenia, ktoré sú relevantné na posúdenie.
- [1.1.1. „Uplatnite povinnosť spolupráce \(dôkazné bremeno\)“](#): keď ste riadne zvážili všetky náležitosti povinnosti žiadateľa poskytnúť zdôvodnenie a svoju vlastnú povinnosť vyšetriť.
- [2.4.1. „Zváženie zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s vecnou skutočnosťou“](#): keď ste všetky tieto zistenia zvážili holistickým spôsobom, aby ste dospeli k záveru.

Na základe všetkých týchto bodov by ste mali vedieť dospieť k záveru, či uznať alebo zamietnuť vecnú skutočnosť bez ďalšieho posudzovania.

Pri vyvodzovaní záverov o vecnej skutočnosti musíte mať na pamäti [výzvy pri posudzovaní dôkazov v konaniach o azyle](#) z dôvodu postavenia, v ktorom sa nachádzajú žiadatelia o medzinárodnú ochranu, odrezaní od ochrany svojich domovských krajín. Od žiadateľov sa neočakáva, že „preukážu“ svoje tvrdenie na úrovni „istoty“ alebo „bez dôvodných pochybností“. V súvislosti so skutočnosťami predloženými žiadateľom často pretrvávajú určitá miera pochybností, ktorú je potrebné uznať pri uzatváraní posúdenia dôveryhodnosti vecných skutočností s prihliadnutím na širšiu zásadu pochybnosti vykladanej v prospech osoby.

Pochybnosť vykladaná v prospech osoby je širšia zásada používaná v súvislosti so stupňom dôkaznej povinnosti pri skutkových tvrdeniach, ktoré nie sú potvrdené listinnými ani inými

dôkazmi. V súvislosti s konaním o azyle sa v rámci judikatúry uvádzajú vyhlásenia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sú v tejto súvislosti relevantné.

ESLP, *J.K. a iní/Švédsko*, body 92 – 93

92. Podľa judikatúry súdu je povinnosťou osôb, ktoré tvrdia, že ich vyhostenie by znamenalo porušenie článku 3, aby v čo najväčšej prakticky nožnej miere uviedli materiály a informácie umožňujúce orgánom dotknutého zmluvného štátu, ako aj súdu posúdiť riziko, ktoré z odsunu môže vyplývať (...). Súd však uznáva skutočnosť, že v prípade žiadostí o priznanie postavenia utečenca môže byť pre dotknutú osobu ťažké, ak nie nemožné, poskytnúť dôkazy v krátkom čase, najmä ak sa takéto dôkazy musia získať z krajiny, z ktorej podľa jej tvrdenia utiekla. Nedostatok priamych listinných dôkazov teda nemôže byť sám o sebe rozhodujúci (...).

93. Vzhľadom na osobitnú situáciu, v ktorej sa žiadatelia o azyl často nachádzajú, je pri posudzovaní dôveryhodnosti ich vyhlásení a dokumentov predložených na ich podporu často potrebné poskytnúť im pochybnosť vykladanú v prospech osoby. Ak sú však predložené informácie, ktoré poskytujú závažné dôvody na spochybnenie pravdivosti podaní žiadateľa o azyl, jednotlivec musí poskytnúť uspokojivé vysvetlenie údajných nepresností v týchto podaniach (...). Aj keď sa opis niektorých detailov žiadateľa môže zdať do istej miery neprijateľný, súd usúdil, že to nevyhnutne neznižuje celkovú všeobecnú dôveryhodnosť tvrdenia žiadateľa (...).⁽¹³⁵⁾

Výňatok z príručky UNHCR o dôkaznom bremene

196. Všeobecnou právnou zásadou je, že dôkazné bremeno nesie osoba, ktorá prekladá žiadosť. Žiadateľ však často nemusí byť schopný podporiť svoje vyhlásenia dokumentáciou alebo iným dôkazom a prípady, keď žiadateľ vie poskytnúť dôkazy všetkých svojich vyhlásení, budú skôr výnimkou ako pravidlom. Vo väčšine prípadov osoba, ktorá uteká pred prenasledovaním, pricestuje s najzákladnejšími potrebami a veľmi často dokonca bez osobných dokladov.

(...)

203. Aj keď žiadateľ vynaložil skutočnú snahu, aby zdôvodnil svoj príbeh, v prípade niektorých jeho vyhlásení ešte stále môže existovať nedostatok dôkazov. Ako bolo vysvetlené vyššie (bod 196), je sotva možné, aby utečenec „preukázal“ všetky časti svojho prípadu, a ak by to bolo požadované, väčšina utečencov by nebola uznaná. Preto je často potrebné v prípade žiadateľa uplatniť zásadu pochybnosti vykladanej v prospech osoby.⁽¹³⁶⁾

⁽¹³⁵⁾ ESLP, rozsudok z 23. augusta 2016, *J.K. a iní/Švédsko*, č. 59166/12,

ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

⁽¹³⁶⁾ UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Príručka o postupoch a kritériách na určovanie postavenia utečenca a usmernenia o medzinárodnej ochrane podľa Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a jeho Protokolu z roku 1967), opätovne vydané, Ženeva, február 2019, body 196, 197, 203 and 204.

Širšia zásada pochybnosti vykladanej v prospech osoby

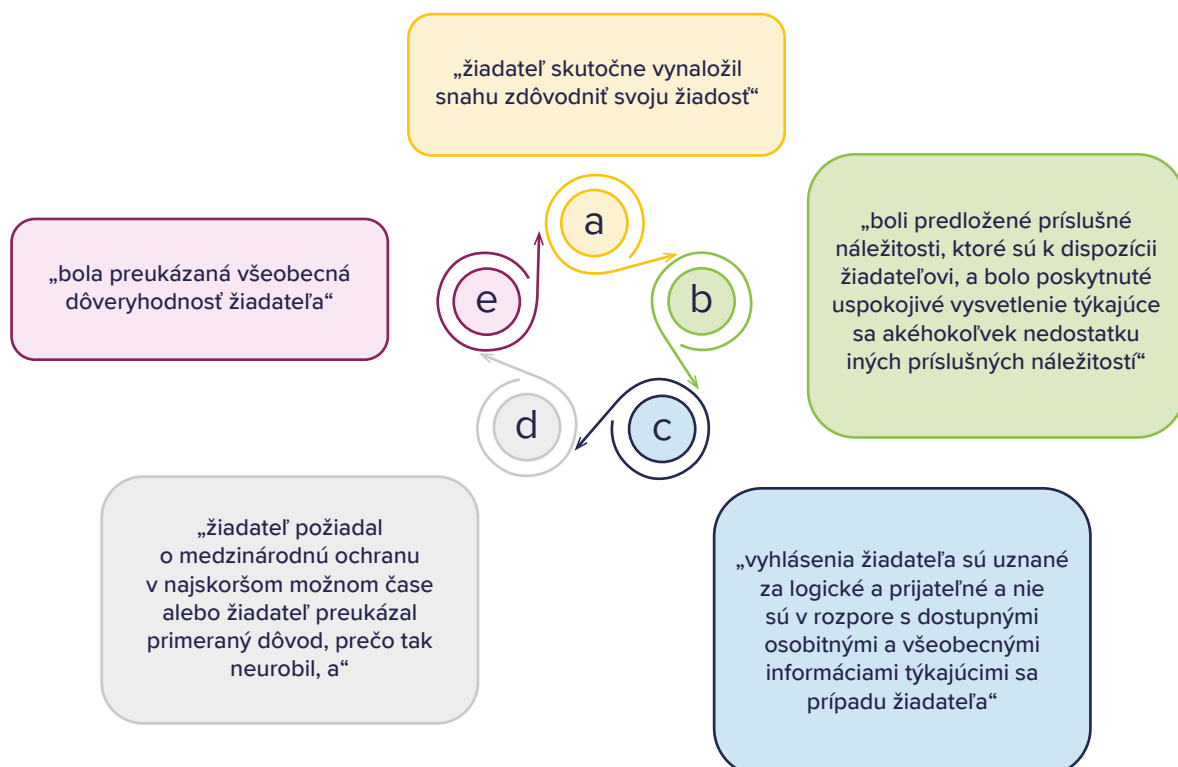
V jednotlivých krokoch získavania informácií aj posudzovania dôveryhodnosti, ako je uvedené vyššie, sa zohľadnila táto širšia zásada pochybnosti vykladanej v prospech osoby. V prípade skutočností, ktoré nie sú „preukázané“ prostredníctvom objektívne overiteľných dôkazov, sa uplatňuje širšia zásada pochybnosti vykladanej v prospech osoby, a to najmä prostredníctvom použitia ukazovateľov dôveryhodnosti a všeobecne prostredníctvom krokov metodiky posúdenia dôkazov, ako je opísaná vyššie.

b) Článok 4 ods. 5 QD (prepracované znenie)

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Hoci širšia zásada pochybnosti vykladanej v prospech osoby poskytuje usmernenie o tom, kedy možno vecnú skutočnosť uznať, v **článku 4 ods. 5 QD (prepracované znenie)** sú opísané konkrétne situácie, v ktorých by sa vecná skutočnosť v žiadnom prípade nemala zamietnuť. Toto ustanovenie bude relevantné najmä vtedy, keď napriek tomu, že ste použili ukazovatele dôveryhodnosti a splnili ste si povinnosť vyšetrovať, posúdenie pozitívnych a negatívnych zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti vám stále neumožňuje dospieť k jednoznačnému záveru o vecnej skutočnosti. Ak sú **kumulatívne** splnené všetky podmienky uvedené v článku 4 ods. 5 QD (prepracované znenie), ako sú znázornené na obrázku 12, budete vedieť, že vecná skutočnosť by sa nemala zamietnuť.

Obrázok 12. Kumulatívne podmienky, pri ktorých vecné skutočnosti nemôžu byť zamietnuté na základe článku 4 ods. 5 QD (prepracované znenie)

Je dôležité poznamenať, že na zdôvodnenie posudzovanej vecnej skutočnosti sa vzťahujú podmienky uvedené v písmenách a), b) a c).

V podmienke a) sa uvádza, že „žadateľ skutočne vynaložil snahu zdôvodniť svoju žiadosť“. Je to podmienka, ktorú ste posúdili pri zvažovaní, či žiadateľ podnikol príslušné kroky na získanie dôkazov na zdôvodnenie vecnej skutočnosti [pozri oddiel [1.1.1 písm. a\) bod i\) „Vynaložil žiadateľ skutočnú snahu, aby poskytol vyhlásenia a dokumentáciu, ktoré mal k dispozícii?“](#)]. Táto podmienka by sa mala posudzovať pri zohľadnení osobných okolností žiadateľa. Ak by ste mohli očakávať, že žiadateľ podnikol ďalšie primerané kroky na získanie dôkazov a že tento nedostatok skutočného úsilia viedol k chýbajúcim informáciám alebo chýbajúcim dôkazom, ktoré majú vplyv na vašu schopnosť dospieť k záveru o vecnej skutočnosti, žiadateľ túto podmienku nesplnil.

V podmienke b) sa uvádza, že „boli predložené príslušné náležitosti, ktoré sú k dispozícii žiadateľovi, a bolo poskytnuté uspokojivé vysvetlenie týkajúce sa akéhokoľvek nedostatku iných príslušných náležitostí“. Ide o podmienku, ktorú ste posúdili pri zvažovaní, či žiadateľ má k dispozícii dôkazy, ktoré mohol predložiť na zdôvodnenie vecnej skutočnosti, ale nepredložil ich [pozri oddiel [1.1.1 písm. a\) bod iii\) „Poskytol žiadateľ uspokojivé vysvetlenie pre nedostatočné podporné dôkazy?“](#)]. Ak nebolo predložené žiadne primerané vysvetlenie s prihliadnutím na osobné okolnosti žiadateľa a ak v dôsledku nepredloženia tejto náležitosti nedokážete dospieť k záveru o vecnej skutočnosti, potom by táto podmienka nebola splnená.

V podmienke c) sa uvádza, že „vyhlásenia žiadateľa sú uznané za logické a prijateľné a nie sú v rozpore s dostupnými osobitnými a všeobecnými informáciami týkajúcimi sa prípadu žiadateľa“. Túto podmienku ste posúdili, pretože sa vzťahuje na kritériá dôveryhodnosti vyhlásení v súvislosti so súladom, hodnovernosťou a konzistentnosťou s informáciami o krajine pôvodu [pozri oddiel [2.2. „Posúďte vyhlásenia žiadateľa na základe ukazovateľov dôveryhodnosti“](#)]. Ak tieto kritériá nie sú splnené, pričom sa zohľadňujú osobné okolnosti žiadateľa, táto podmienka by nebola splnená.

V podmienke d) sa uvádza, že „žadateľ požiadal o medzinárodnú ochranu v najskoršom možnom čase alebo žiadateľ preukázal primeraný dôvod, prečo tak neurobil“. Pri uplatňovaní tejto podmienky majte na pamäti, že skutočnosť, že samotná žiadosť nebola podaná v najskoršom možnom termíne, by sa v žiadnom prípade nemala použiť ako jediný dôvod na zamietnutie žiadosti o medzinárodnú ochranu. To sa stanovuje v APD (prepracované znenie) ⁽¹³⁷⁾. V závislosti od vnútroštátnych postupov a/alebo právnych predpisov sa oneskorené predloženie môže považovať za jeden z náznakov, ktoré treba zohľadniť pri posudzovaní dôveryhodnosti, najmä ak žiadosť nie je podložená listinnými dôkazmi ⁽¹³⁸⁾. Ak sa prihliada na tento faktor, žiadateľ musí mať možnosť vysvetliť dôvod (dôvody) akéhokoľvek predpokladaného oneskorenia jeho žiadosti. Ak žiadateľ môže poskytnúť primerané vysvetlenie, prečo nepožiadal o medzinárodnú ochranu v najskoršom možnom termíne, jeho „oneskorená“ žiadosť by sa nemala považovať za žiadosť, ktorá má negatívny vplyv na celkové posúdenie žiadosti.

V podmienke e) sa uvádza, že sa musí zohľadniť všeobecná dôveryhodnosť žiadateľa. Všeobecná dôveryhodnosť je „záznam o dôveryhodnosti“ žiadateľa ako žiadateľa o azyl. Týka sa všetkých dôležitých skutkových okolností súvisiacich s konaním žiadateľa, ktoré sa stanú známymi v konaní o azyle, a neobmedzuje sa len na posúdenie jednej vecnej skutočnosti.

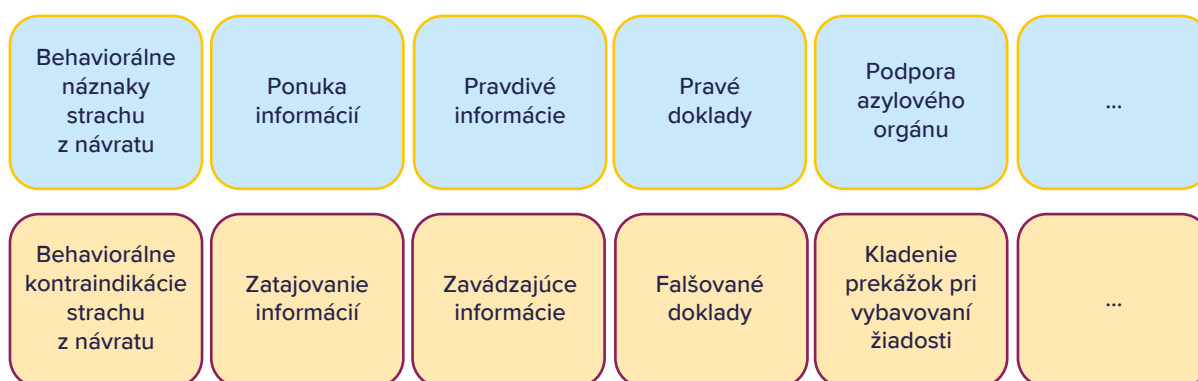
⁽¹³⁷⁾ Článok 10 ods. 1 APD (prepracované znenie): „Členské štáty zabezpečia, aby sa žiadosť o medzinárodnú ochranu nezamietla ani nevylúčila z posúdenia výlučne z toho dôvodu, že sa nepodala v najskoršom možnom termíne.“

⁽¹³⁸⁾ Článok 4 ods. 5 písm. d) QD (prepracované znenie).

Tieto náležitosti môžu okrem iného zahŕňať správanie alebo vyhlásenia, ktoré naznačujú, že žiadateľ sa neobáva návratu do svojej domovskej krajiny, alebo naopak správanie alebo vyhlásenia, ktoré zdôrazňujú jeho obavy; konanie alebo opomenutie žiadateľa v súvislosti s jeho povinnosťou poskytnúť zdôvodnenie žiadosti, napríklad zatajenie informácií alebo riadne poskytnutie všetkých informácií, poskytnutie zavádzajúcich informácií⁽¹³⁹⁾ alebo priamočiarosť, predloženie sfalšovaných dokumentov alebo podporenie svojho prípadu pravými dokumentmi; marenie vybavovania prípadu alebo splnenie povinnosti spolupracovať. Na nasledujúcom obrázku sú znázornené náležitosti, ktoré možno zvážiť.

Obrázok 13. Všeobecná dôveryhodnosť – príklady náležitostí, ktoré treba zvážiť

Zohľadnenie správania žiadateľa na účely určenia jeho všeobecnej dôveryhodnosti je zamerané na objektívne činy žiadateľa. Nemôže sa zakladať na pozorovaniach správania žiadateľa (ako vyzerá alebo ako sa správa). Všeobecná dôveryhodnosť nie je znakom osobnosti žiadateľa, ale skôr dôsledkom jeho konania. Ak činy žiadateľa vyvolávajú u azylového orgánu pochybnosti o tom, či naznačujú nedostatok potreby ochrany, môžete sa žiadateľa opýtať na tieto aspekty jeho činov, na podmienky, za ktorých sa udiali, a tak objasniť ich význam a dôsledky už počas osobného pohovoru.

Uvedené negatívne činy musia mať dostatočne vážnu povahu, a to buď samostatne, alebo opakovane, alebo v kombinácii s inými činmi predtým, než sa môže predpokladať, že ovplyvňujú všeobecnú dôveryhodnosť žiadateľa. Nie je to teda tak, že identifikácia jedného z nich v spise žiadateľa by *ipso facto* mala negatívny vplyv na jeho všeobecnú dôveryhodnosť. Informácie o žiadateľovi, ktoré nesúvisia s konaním o azyle, nie sú relevantné na určenie všeobecnej dôveryhodnosti žiadateľa.

Vo všetkých prípadoch by ste pred prijatím akéhokoľvek záveru o všeobecnej dôveryhodnosti žiadateľa mali zvážiť všetky individuálne a kontextuálne faktory, ktoré by mohli vysvetliť posudzované správanie žiadateľa, a dať žiadateľovi príležitosť poskytnúť vysvetlenie.

⁽¹³⁹⁾ Pozri SDEÚ, rozsudok z 29. júna 2023, [X/International Protection Appeals Tribunal, The Minister for Justice and Equality, Írsko](#), C-756/21, ECLI:EU:C:2023:523, bod 93. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#). V tomto prípade Súdny dvor okrem iného posúdil, že článok 4 ods. 5 písm. e) [smernice Rady 2004/83/ES](#) z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, 30.9.2004) sa má vykladať v tom zmysle, že nepravdivé vyhlásenie obsiahnuté v pôvodnej žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktoré žiadateľ o azyl pri prvej novej príležitosti vysvetlil a odvolal, nie je samo osebe spôsobilé zabrániť preukázaniu všeobecnej dôveryhodnosti žiadateľa.

3. Krok 3. Posúdenie rizík

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

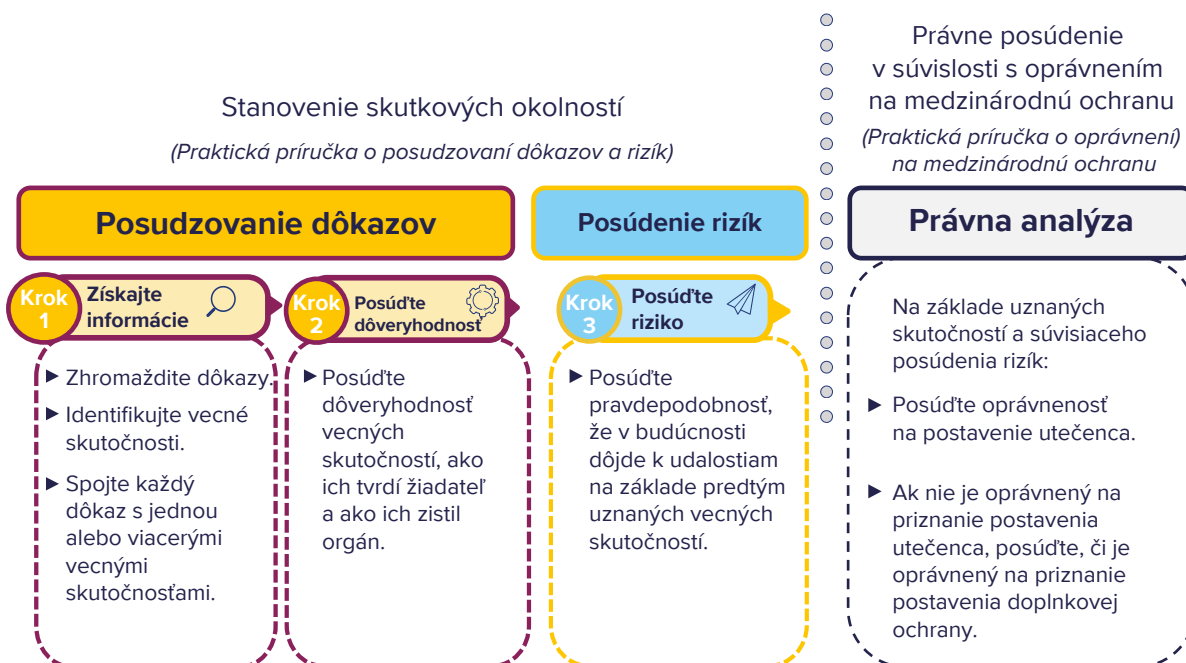
3.1. Úvod

Posúdenie rizík je tretím krokom v prístupe k posudzovaniu dôkazov a rizík v troch krokoch, ktorý sa navrhuje na začiatku príručky. Posúdenie rizík je skutkové a na budúcnosť (súčasnosť a budúcnosť) orientované posúdenie pravdepodobnosti, že žiadateľ bude po návrate čeliť udalosti, ktorá by mohla predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie; posúdenie, ktoré zohľadňuje všetky (a len) uznané vecné skutočnosti (súčasnosť a minulosť), osobnú situáciu žiadateľa a aktuálne dostupné informácie.

V tejto kapitole sa pojem „udalosť“ používa v širšom zmysle, aby zahŕňal všetko nepriaznivé, čo sa môže stať žiadateľovi po návrate do krajiny pôvodu. Udalosti môžu zahŕňať napríklad konanie alebo nečinnosť, zaobchádzanie, skúsenosti alebo situácie, v ktorých môže žiadateľ skončiť.

Na obrázku nižšie je znázornený prístup v troch krokoch, ktorý tiež objasňuje rozdiel medzi posúdením dôkazov a posúdením rizík a hranicu medzi skutkovým a právnym posúdením.

Obrázok 14. Skutkové a právne posúdenie počas postupu preskúmania

V tejto fáze identifikácia rizika ešte neznamená právnú kvalifikáciu udalostí ako „prenasledovania“ alebo „vážneho bezprávia“. Ide len o identifikáciu a opis udalostí, ktoré by sa mohli stať žiadateľovi po návrate do krajiny pôvodu alebo obvyklého pobytu a mohli by predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie, a posúdenie pravdepodobnosti, že by sa mohli stať. Presná identifikácia a opis udalostí, ktoré by sa mohli žiadateľovi stať a ktoré by

mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie vo fáze posudzovania rizík, je veľmi dôležitá. To vám pomôže posúdiť a rozhodnúť, či tieto udalosti predstavujú prenasledovanie alebo vážne bezprávie v rámci fázy právnej analýzy. Podobne posúdenie pravdepodobnosti výskytu udalosti v rámci posúdenia rizík bude základom na posúdenie „odôvodnenej obavy“ v rámci právnej analýzy.

Posúdenie rizík nie je založené na špekuláciách, ale na objektívnej metodike, ktorú je „potrebné vykonať obozretne a opatrne [a ktorá] spočíva výlučne na konkrétnom zhodnotení skutočností a okolností“⁽¹⁴⁰⁾ prípadu. Na druhej strane, právna analýza je právne posúdenie toho, či sú splnené kritériá oprávnenosti na priznanie medzinárodnej ochrany.

Posúdenie rizík pozostáva z dvoch hlavných krokov:

1. definovanie rizika (rizík);
2. posúdenie rizika (rizík).

3.2. Definovanie rizika (rizík)

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Riziko je budúca udalosť, ktorá sa môže stať a ktorá predstavuje hrozbu pre žiadateľa. Riziko je definované tým, čo sa môže stať, dôvodom (dôvodmi), prečo sa to môže stať, kto by to mohol urobiť alebo spôsobiť a okolnosťami, za ktorých sa to môže stať. Aby ste mohli presne vymedziť riziko (riziká), musíte sa opierať o výsledky posúdenia dôkazov, to znamená:

- obavy a riziká vyjadrené žiadateľom,
- riziká, ktoré ste identifikovali na základe aktuálne dostupných informácií.

Pamätajte na to, že na identifikáciu rizík sú potrebné informácie o krajine pôvodu

Aby ste mohli identifikovať akékoľvek riziká, ktoré žiadateľ nevyjadril, je nevyhnutné mať správne informácie o všeobecnej situácii v krajine pôvodu a tiež dobrý prehľad o konkrétnom profile a osobných okolnostiach žiadateľa. Hoci riziká, ktoré žiadateľ neuviedol, môžu byť častejšie identifikované vo fáze zhromažďovania dôkazov, v okamihu posúdenia rizík môžete v skutočnosti ešte stále identifikovať niektoré nové riziká po vašom prieskume COI o súčasnej situácii v krajine pôvodu. K tomu môže dôjsť napríklad vtedy, keď po uskutočnení pohovoru nastanú zmeny. V tomto prípade by ste sa mali vrátiť k predchádzajúcim krokom, identifikovať základné vecné skutočnosti, posúdiť ich a ak sú uznané, pokračovať v posudzovaní rizík.

⁽¹⁴⁰⁾ SDEÚ, rozsudok z 5. septembra 2012, [Bundesrepublik Deutschland/Y a Z](#), veci C-71/11 a C-99/11, EU:C:2012:518, pozn. č. 33 ods. 77, v ktorom sa ďalej uvádza, že toto hodnotenie sa musí uskutočniť v súlade s pravidlami stanovenými najmä v článku 4 [smernice Rady 2004/83/ES](#) z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, 30.9.2004). Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

Majte na pamäti, že po vašom prieskume informácií o krajine pôvodu môžete okrem nových rizík identifikovať aj niektoré riziká, ktoré sa líšia od rizík, ktoré pôvodne opísal žiadateľ a ktoré sa týkali konkrétnych vecných skutočností.

Príklad vymedzenia rizika na základe zohľadnenia informácií o krajine pôvodu: [Prípad aktivistky z krajiny B](#)

Žiadateľka uviedla, že sa obáva, že bude zabitá pre svoj profil právničky pre mimovládne organizácie, ktoré obhajujú ľudské práva a odsudzujú porušovanie práv. Uznali ste vecnú skutočnosť jej profilu ako právničky pre mimovládne organizácie, ktoré obhajujú ľudské práva a odsudzujú ich porušovanie.

Z prieskumu COI ste však zistili, že ľudia s týmto profilom neriskujú svoje životy, ale namiesto toho by im boli odobraté profesijné licencie alebo by boli zatvorené ich kancelárie.

Na základe toho určíte, že jej rizikom nie je, že bude zabitá, ale že jej pre jej politickú činnosť bude odobratá profesijná licencia alebo zatvorená kancelária. Samozrejme, môžu existovať ďalšie riziká v závislosti od iných vecných skutočností, ktoré boli uznané.

COI na posudzovanie rizík

Informácie o krajine pôvodu, ktoré ste použili v posúdení dôveryhodnosti (ukazovatele vonkajšej dôveryhodnosti), nemusia byť nevyhnutne rovnaké ako informácie o krajine pôvodu použité na posúdenie rizík. Zatiaľ čo COI, ktoré sú základom posúdenia dôveryhodnosti, sa zameriavajú na potvrdenie minulej udalosti alebo situácie, COI na posúdenie rizík sa zaoberajú aj akýmkoľvek inými dôkazmi, ktoré môžu naznačovať, že v budúcnosti môže dôjsť k určitému druhu ujmy. Napríklad informácie o krajine pôvodu na účely posúdenia rizík sa zameriavajú na objektívnu situáciu v oblasti bezpečnosti a ľudských práv v krajine pôvodu, vzorce správania aktéra prenasledovania alebo vážneho bezprávia a riziká, ktorým sú osoby v podobnej situácii, ako je žiadateľ, podľa známych informácií vystavené.

Príklad identifikácie rizík na základe uznaných vecných skutočností: [Prípad aktivistky z krajiny B](#)

Žiadateľka pôvodne vyjadrila obavu, že s ňou budú orgány jej krajiny zle zaobchádzať z dôvodu jej činnosti ako právničky mimovládnych organizácií, ktoré obhajujú ľudské práva a upozorňujú na ich porušovanie. Zlé zaobchádzanie by zahŕňalo (nespravodlivý) súdny proces založený na falošných obvineniach, možný trest a väzbu, fyzické a sexuálne zneužívanie a dokonca smrť.

Na základe vyjadrených obáv ste vykonali posúdenie dôveryhodnosti a uznali/zamietli niektoré vecné skutočnosti. Ďalej je uvedený zoznam vecných skutočností, ktoré ste uznali.

- **Vecná skutočnosť 1.** Žiadateľka pochádza z krajiny B.
- **Vecná skutočnosť 2.** Žiadateľka je právnička v oblasti ľudských práv, spoločenská vodkyňa a zasadzuje sa proti porušovaniu ľudských práv v krajine B.
- **Vecná skutočnosť 3.** Žiadateľka je členkou viacerých organizácií pre ľudské práva vrátane mimovládnej organizácie s názvom Y.
- **Vecná skutočnosť 4.** Žiadateľka sa zúčastnila na demonštrácii.
- **Vecná skutočnosť 5.** Žiadateľku zatkli, zadržali a zbili v dôsledku jej účasti na demonštrácii a filmovania demonštrácie.
- **Vecná skutočnosť 6.** Žiadateľka bola obvinená z „kladenia odporu pri zatýkaní“ a „verejného podnecovania k násiliu“ a dostala obžalobu, v ktorej bol uvedený dátum konania pred vojenským súdom.

V tomto prípade sú riziká pre žiadateľku založené na vyjadrených obavách vychádzajúcich z udalostí, ktorým bola vystavená v minulosti. Preto riziká po návrate, ktoré identifikujete, sú, že môže byť stíhaná na základe obžaloby, ktorú dostala; počas trvania súdneho procesu môže byť umiestnená do väzby; môže čeliť nespravodlivému súdnemu procesu; po tomto procese môže byť odsúdená a uväznená. Počas tohto procesu s ňou môžu orgány jej krajiny aj zle zaobchádzať, zneužívať ju alebo dokonca ju zabiť. Tieto možné udalosti sú dôsledkom jej aktivít ako právničky špecializujúcej sa na ľudské práva a jej účasti na demonštrácii.

Presný opis rizík, ako ich uviedla žiadateľka alebo ako ste ich identifikovali vy, bude užitočný počas celého posudzovania rizika. Táto fáza vám umožní určiť niekoľko aspektov, keď sa dostanete k právnej analýze. Patrí medzi ne to, či tieto faktické riziká možno považovať za opodstatnené obavy z prenasledovania alebo reálneho rizika vážneho bezprávia, kto sú aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia, dôvody prenasledovania, okolnosti, za ktorých by k nemu došlo, a či existuje možnosť ochrany. Inými slovami, či tieto skutkové náležitosti patria do právnych definícií a či ich spĺňajú.

Zásady, ktoré treba zohľadniť pri definovaní a opise rizík

- Vyhlásenia žiadateľa sú východiskovým bodom pre definovanie rizík.
- Tie sú doplnené o riziká, ktoré ste identifikovali na základe aktuálne dostupných informácií.
- Výsledok posúdenia dôveryhodnosti (uznané/zamietnuté vecné skutočnosti) určí presný rozsah rizík.
- V opise by mali byť zahrnuté všetky relevantné podrobnosti týkajúce sa rizík (t. j. čo, zo strany koho, prečo, za akých prispievajúcich okolností a či existuje možnosť ochrany)
- Riziká sa týkajú len udalostí, ku ktorým by mohlo dôjsť v budúcnosti.
- V tejto fáze je potrebné vyhnúť sa akejkolvek právnej kvalifikácii.

3.3. Posúdenie rizika

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Po tom, ako ste vymedzili riziká toho, čo sa môže stať žiadateľovi pri návrate, ďalším krokom je posúdiť pravdepodobnosť, že sa to v prípade návratu stane.

Cieľom posúdenia rizika je identifikovať druhy škôd, pri ktorých by mohla existovať „odôvodnená obava“ alebo „reálne riziko“.

Pri posudzovaní rizík je vždy potrebné chápať riziko v jeho celistvosti: obavy z udalostí v súvislosti s konkrétnymi aktérmi, dôvody a okolnosti, za ktorých môže k udalostiam dôjsť, ako je uvedené vyššie.

Po diskusii o tom, ktorý stupeň pravdepodobnosti je použiteľný a čo to znamená, vám tento oddiel pomôže preskúmať všetky aspekty rizík a obsahuje otázky, ktoré by ste mohli zvážiť s cieľom identifikovať všetky náležitosti (ukazovatele rizika), ktoré ovplyvnia pravdepodobnosť rizika, pred vyvodením záveru o všetkých týchto náležitostiach spoločne. V závere priradíte náležitú váhu každému zo svojich zistení týkajúcich sa ukazovateľov rizika, v prípade potreby uplatníte pravidlá o prenesenom dôkaznom bremene a dospejete k záveru, či je splnená primeraná miera pravdepodobnosti.

Majte na pamäti, že vo fáze posudzovania rizík sa nezaobráte právnou analýzou. Na základe výsledku tohto posúdenia však budete definovať, či v rámci tohto kroku existuje opodstatnená obava z prenasledovania alebo vážneho bezprávia.

3.3.1. Stupeň pravdepodobnosti pre odôvodnený strach a reálne riziko (stupeň dôkaznej povinnosti)

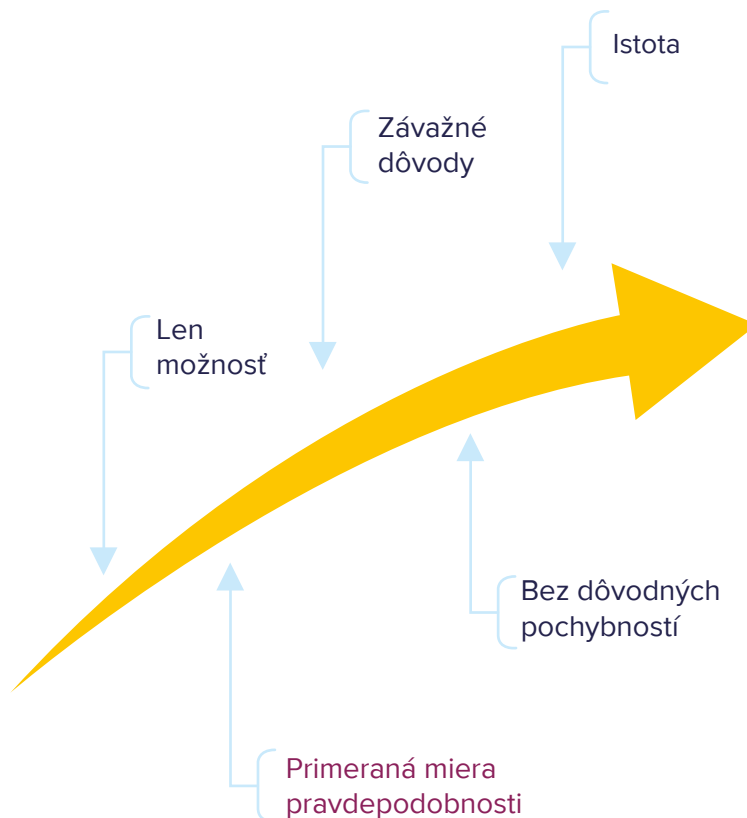
[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Na posúdenie pravdepodobnosti výskytu rizika musíte použiť správny stupeň. Stupeň pravdepodobnosti rizika sa vzťahuje na prahovú hodnotu, ktorá musí byť splnená, aby sa preukázalo, že určité riziko môže nastať v rozumne predvídateľnej budúcnosti v prípade návratu žiadateľa do krajiny jeho pôvodu alebo predchádzajúceho obvyklého pobytu. Po splnení prahovej hodnoty sa uzná, že riziko zodpovedá opodstatnenej obave alebo reálnemu riziku.

Hoci prahová hodnota pri posudzovaní rizík ako taká nie je v práve EÚ definovaná a ani SDEÚ o nej zatiaľ nerozhodol, najčastejšie používaným stupňom pravdepodobnosti pri posudzovaní

budúceho rizika pre žiadateľa je „primeraná miera pravdepodobnosti“⁽¹⁴¹⁾. To znamená, že očakávania týkajúce sa úrovne pravdepodobnosti, že sa riziko vyskytne, by nemali byť stanovené tak vysoko ako úroveň „istoty“ alebo „významnej pravdepodobnosti“, alebo že sa riziko vyskytne „bez akýchkoľvek pochybností“. Na druhej strane ani „obyčajná šanca“ alebo „obyčajná možnosť“ nestačí na stanovenie budúceho rizika. Na nasledujúcom obrázku sú uvedené rôzne stupne pravdepodobnosti.

Obrázok 15. Stupeň pravdepodobnosti pre odôvodnený strach a reálne riziko

⁽¹⁴¹⁾ SDEÚ, rozsudok z 5. septembra 2012, *Bundesrepublik Deutschland/Y a Z*, C-77/11 a C-99/11, ECLI:EU:C:2012:518, bod 76. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#). Súdny dvor EÚ v tomto rozsudku objasnil, že pri posudzovaní, či má žiadateľ oprávnenú obavu z prenasledovania, sú príslušné orgány povinné „zistiť, či zistené okolnosti predstavujú takú hrozbu, že dotknutá osoba sa môže vzhľadom na svoju individuálnu situáciu odôvodnene obávať, že bude skutočne vystavená činom prenasledovania“; SDEÚ (Veľká komora), rozsudok z 2. marca 2010, *Aydin Salahadin Abdulla a i./Spolková republika Nemecko*, spojené veci C-175/08, C-176/08, C-178/08 a C-179/08, EU:C:2010:105, bod 89. Zhrnutie dostupné v [databáze judikatúry EUAA](#); SDEÚ, rozsudok zo 7. novembra 2013, *Minister voor Immigratie en Asiel/X, Y a Z*, spojené veci C-199/12 až C-201/12, EU:C:2013:720, bod 72. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EUAA](#).

Ako sa uvádza aj vo veci BVerwG (neformálny preklad):

Stupeň pravdepodobnosti predpokladá, že pri súhrnnom posúdení existenčnej otázky predloženej na preskúmanie majú skutočnosti svedčiace v prospech existencie prenasledovania väčšiu váhu, a preto prevažujú nad skutočnosťami, ktoré hovoria proti jeho existencii. V tomto prípade sa musí uplatniť „kvalifikačný“ prístup v zmysle zváženia a posúdenia všetkých zistených okolností a ich významu.

Podstatnou otázkou je, či vzhľadom na tieto okolnosti možno u rozumnej a obozretnej osoby v situácii dotknutej osoby vyvolať obavy z prenasledovania.

Spolkový správny súd (Nemecko), BVerwG 10 C 23.12, bod 32, dostupné v nemčine na webovom sídle [Urteile und Beschlüsse I Bundesverwaltungsgericht](#); UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Príručka o postupoch a kritériách na určovanie postavenia utečenca a usmernenia o medzinárodnej ochrane podľa Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a jeho Protokolu z roku 1967), február 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, bod 42; UNHCR, [Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims](#) (Poznámka o dôkaznom bremene a stupni dôkaznej povinnosti v žiadostiach o azyl), 16. decembra 1998, body 16 a 21.

„Primeraná miera pravdepodobnosti“ si vyžaduje kvalitatívnu analýzu. Nevyžaduje sa, aby sa riziko kvantifikovalo na stupnici pravdepodobnosti alebo aby pravdepodobnosť, že sa riziko naplní, bola „viac pravdepodobná než nepravdepodobná“. Existenciu „primeraného stupňa“ nemožno nahradiť matematickým vzorcom. Na posúdenie „primeranosti“ miery pravdepodobnosti sa posúdenie rizík namiesto toho zameria na individuálnu situáciu žiadateľa v rámci existujúcich okolností v krajine pôvodu.

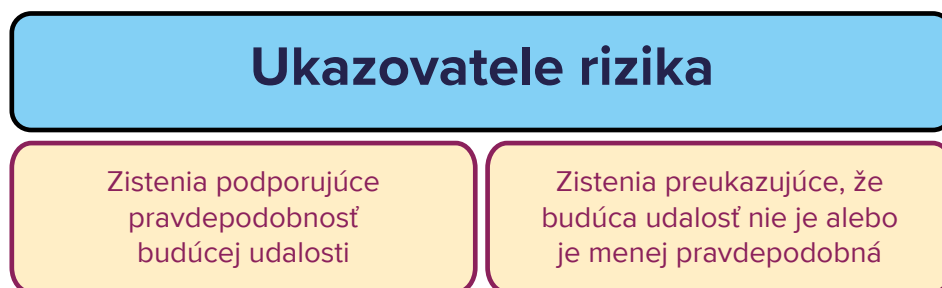
Posúdenie pravdepodobnosti sa vzťahuje na rozumne predvídateľnú budúcnosť. Rozumne predvídateľná budúcnosť je to, čo možno odôvodnene očakávať na základe informácií o minulých a súčasných udalostiach a okolnostiach. Rozumne predvídateľná budúcnosť presahuje bezprostrednú budúcnosť, ale nepresahuje čas, počas ktorého možno odôvodnene očakávať, že sa určité udalosti stanú.

3.3.2. Ukazovatele rizika

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Ukazovatele rizika vám umožnia preskúmať všetky náležitosti, ktoré môžu ovplyvniť pravdepodobnosť rizika. Ukazovatele rizika môžu poukázať na zistenia, ktoré podporujú pravdepodobnosť výskytu udalosti v budúcnosti, ako aj na zistenia, z ktorých vyplýva, že existujú dôvody domnievať sa, že riziko sa nenaplní.

Obrázok 16. Ukazovatele rizika

Ukazovatele rizík budú preskúmané s prihliadnutím na týchto päť oblastí.

- Udalosti, ktoré žiadateľ v minulosti zažil (vrátane udalostí, ktoré môžu predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie, ich hrozbu a situácie alebo činy, ktoré môžu viesť k takýmto udalostiam).
- Osoby blízke žiadateľovi alebo v podobnej situácii ako žiadateľ, ktoré sú prenasledované, zažívajú vážne bezprávie alebo sú takto ohrozené.
- Osobné okolnosti žiadateľa, ktoré môžu zvýšiť alebo znížiť riziko.
- Základné dôvody alebo motívy obávaných udalostí v čase možného návratu žiadateľa do krajiny pôvodu.
- Schopnosť aktérov prenasledovania alebo vážneho bezprávia vyhrážať sa alebo vykonávať hrozby v prípade návratu.

Pre každú z týchto oblastí budú v nasledujúcom oddiele uvedené otázky užitočné na preskúmanie všetkých aspektov rizika a dosiahnutie pozitívnych a/alebo negatívnych zistení. Majte na pamäti, že tu uvedené ukazovatele ako také nie sú vyčerpávajúce a že môžu existovať ďalšie ukazovatele rizika, ktoré je potrebné zohľadniť v jednotlivých žiadostiach.

Význam COI pri posudzovaní rizík

Na vykonanie posúdenia rizík budete musieť preskúmať a použiť najnovšie, relevantné a spoľahlivé informácie o krajine pôvodu zohľadnené v súvislosti s individuálnymi charakteristikami a okolnosťami prípadu. Ak žiadateľ nie je známa osoba, COI vám väčšinou poskytnú informácie o osobách, ktoré sú alebo môžu byť v podobnej situácii ako žiadateľ.

V niektorých prípadoch alebo v určitých krajinách je k dispozícii obrovské množstvo materiálov z mnohých zdrojov. Naopak, v iných prípadoch a krajinách môžete nájsť obmedzené množstvo informácií. Skutočnosť, že nenájdete informácie o súčasnej situácii súvisiacej s rizikom, ktoré sa snažíte posúdiť, nemusí nevyhnutne znamenať, že riziko neexistuje. Namiesto toho to môže znamenať, že sa o danej téme neinformuje alebo sa o nej informuje nedostatočne.

Ďalšie informácie o riešení rozporuplných, obmedzených alebo chýbajúcich informácií o krajine pôvodu počas posudzovania žiadosti nájdete v dokumente úradu EASO, [*Practical Guide on the Use of Country of Origin Information by Case Officers for the examination of asylum applications*](#) (Praktická príručka o využívaní informácií o krajine pôvodu rozhodovateľmi na preskúmanie žiadostí o azyl), december 2020, s. 38 – 40.

a) Udalosti, ktoré žiadateľ zažil v minulosti

[Obsah] [Kontrolný zoznam]

Všeobecne platí, že skutočnosť, že sa nejaká udalosť už v minulosti stala, je sama o sebe pravdepodobne najsilnejším ukazovateľom toho, že je pravdepodobné, že sa v budúcnosti zopakuje. Z tohto dôvodu sa v QD (prepracované znenie) stanovuje prenesené dôkazné bremeno v prípadoch, keď „žiadateľ už bol predmetom prenasledovania alebo vážneho bezprávia alebo priamych hrozieb takéhoto prenasledovania alebo takéhoto bezprávia“⁽¹⁴²⁾. Viac informácií o tomto prenesení dôkazného bremena nájdete v oddiele [3.4. „Záver o riziku“](#).

Prostredníctvom identifikácie vecných skutočností a posúdenia dôveryhodnosti ste už zistili všetky udalosti, ktoré sa stali v minulosti a ktoré môžu odôvodniť budúce riziko.

Keď už prijmete určité minulé udalosti za dôveryhodné, dôležitým rozmerom, ktorý je potrebné ďalej skúmať pri posúdení rizík, je ich rozloženie v čase.

⁽¹⁴²⁾ Článok 4 ods. 4 QD (prepracované znenie):

Skutočnosť, že žiadateľ už bol predmetom prenasledovania alebo vážneho bezprávia alebo priamych hrozieb takéhoto prenasledovania alebo takéhoto bezprávia, je vážnou známkou oprávnenej obavy žiadateľa z prenasledovania alebo reálneho rizika utrpenia vážneho bezprávia, pokiaľ neexistujú primerané dôvody domnievať sa, že takéto prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa nebudú opakovať.

Kedy sa (posledná) udalosť stala?

- Koľko času uplynulo medzi poslednou udalosťou a okamihom, keď žiadateľ opustil svoju krajinu pôvodu?
- Čo sa stalo v období medzi poslednou udalosťou a odchodom žiadateľa?
- Čo urobil aktér prenasledovania alebo vážneho bezprávia počas tohto obdobia?
- Ak v medziobdobí nedošlo k významným udalostiam, z akých dôvodov sa nič iné nestalo? Existujú náznaky, že napriek tomu, že ubehne nejaký čas, sa aktér znovu začne vyhrážať žiadateľovi alebo páchať udalosti, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie?

Ak sa udalosť odohrala dlho pred odchodom žiadateľa z krajiny pôvodu a žiadateľ žil dlhý čas bez toho, aby sa podobné udalosti opakovali, môže to naznačovať, že riziko jej opakovania v budúcnosti je obmedzené. To by sa dalo považovať za pravdivé, pokiaľ pre to neexistujú iné vysvetlenia, ktoré je potrebné podrobne preskúmať. Môže existovať mnoho dôvodov, prečo sa pred odchodom neodohrali žiadne udalosti. Aktér nemusel vedieť, kde sa žiadateľ nachádza, alebo mohol mať v tom čase iné priority bez toho, aby nevyhnutne zmenil svoju politiku alebo zámer voči žiadateľovi.

Je dôležité poznamenať, že zatiaľ čo zažitie udalostí v minulosti, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie, je vážnou známkou toho, že takéto udalosti sa môžu pravdepodobne stať v prípade návratu, neprítomnosť minulých udalostí, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie, na druhej strane nevyhnutne nevedie k neprítomnosti budúceho rizika, keďže nemôžete očakávať, že osoba bude čakať, kým bude vystavená takýmto udalostiam pred útekem z jej krajiny pôvodu.

b) Osoby blízke žiadateľovi alebo v podobnej situácii ako žiadateľ

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Sú ľudia v blízkosti žiadateľa ohrození alebo vystavení udalostiam a/alebo správaniu, ktoré by mohlo predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie?

To, čo sa stalo alebo sa stále deje rodinným príslušníkom alebo priateľom v súvislosti so situáciou žiadateľa, je takisto ukazovateľom existujúceho rizika. Môže to napríklad poukazovať na to, že aktér prenasledovania sa približuje k žiadateľovi alebo chce žiadateľovi ublížiť prostredníctvom blízkych príbuzných.

- Sú blízke osoby žiadateľa ohrozené z rovnakých dôvodov ako žiadateľ, ktorý sa obáva prenasledovania alebo vážneho bezprávia? Sú ohrozené, pretože sú v blízkom príbuzenskom vzťahu so žiadateľom? Sú ohrozené aj z iných dôvodov?

Ďalej je uvedený neúplný zoznam náležitostí, ktoré je potrebné zvážiť.

O udalostiach

- Akým udalostiam zvyčajne čelia osoby blízke žiadateľovi?
- Aké časté sú tieto udalosti?
- Do akej miery sú tieto udalosti rozšírené?

O podobnosti

- Existujú medzi žiadateľom a príbuznými významné rozdiely, ktoré môžu mať významný vplyv na riziko, že žiadateľ bude čeliť podobnému osudu?

Príklad zaobchádzania s príbuznými ako ukazovateľ rizika: [Prípad aktivistky z krajiny B](#)

Smrť jej bratranca, zlé zaobchádzanie s jej príbuznými a zadržanie jej synovcov boli jednoznačne priamymi hrozbami zo strany aktéra prenasledovania voči žiadateľke s cieľom prinútiť ju ukončiť svoju činnosť. Ak ste tieto skutočnosti uznali, predstavujú silné indikátory daného rizika.

Sú ľudia v podobnej osobnej situácii a/alebo s rovnakou charakteristikou (charakteristikami) prenasledovaní, vystavení vážnemu bezpráviu alebo sú týmto spôsobom ohrozovaní?

Ak sú osoby v podobnej situácii ako žiadateľ a/alebo s rovnakými vlastnosťami ako žiadateľ prenasledované alebo sú vystavené vážnemu bezpráviu, je to silný náznak toho, že aj samotný žiadateľ môže byť po návrate ohrozený. Podobnosti môžu byť skutočné alebo vnímané. V tomto prípade by bolo potrebné preskúmať nasledujúce otázky.

Ďalej je uvedený neúplný zoznam náležitostí, ktoré je potrebné zvážiť.

O udalostiach

- Akým udalostiam zvyčajne čelia osoby v podobnej situácii?
- Sú tieto udalosti stanovené zákonom?
- Aké časté sú tieto udalosti?
- Do akej miery sú tieto udalosti rozšírené?

O podobnosti

- Do akej miery zodpovedá situácia žiadateľa situácii osôb, ktoré zažili prenasledovanie alebo vážne bezprávie, a/alebo do akej miery majú podobné charakteristiky?
- Existujú významné rozdiely medzi žiadateľom a osobami, ktoré zažili prenasledovanie alebo vážne bezprávie, ktoré môžu mať významný vplyv na riziko prenasledovania žiadateľa alebo bezprávia voči žiadateľovi?

Podobnosti alebo rozdiely sa môžu týkať nižšie uvedených príkladov.

Oblasť pôvodu žiadateľa

- Je prenasledovanie alebo vážne bezprávie obmedzené na inú oblasť, než je oblasť, v ktorej žiadateľ býval alebo z ktorej pochádza?
- Existujú dôvody domnievať sa, že prenasledovanie alebo vážne bezprávie zostanú obmedzené na tieto oblasti?

- Má aktér prenasledovania alebo vážneho bezprávia rovnaké spôsobilosti v oblasti pôvodu žiadateľa?

Profil osoby

- Je prenasledovanie alebo vážne bezprávie zamerané najmä alebo výlučne na osoby s vyšším profilom?
- Je prenasledovanie alebo vážne bezprávie obmedzené na osoby, ktoré:
 - vykonávali činnosti na určitej úrovni?
 - prevzali špecifické úlohy a zodpovednosti vo svojej organizácii?
 - mali určité sociálne zviditeľnenie alebo určité väzby s inými významnými odporcami?

Príklad zaobchádzania s osobami v podobnej situácii ako ukazovateľ rizika: [Prípad mladého muža z krajiny A](#)

Neexistujú žiadne udalosti v minulosti, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie alebo dokonca hrozby. V tomto prípade, keďže ide o preskúmanie zamerané do budúcnosti, je dôležité preskúmať a zhromaždiť informácie o tom, čo sa deje s ľuďmi, ktorí sa odmietli pridať k teroristickej skupine. Aké dôsledky musia znášať?

Ak ste prijali vecnú skutočnosť, že žiadateľ bol oslovený, aby sa pripojil k teroristickej organizácii, dôsledky odmietnutia iných osôb, ktoré boli oslovené rovnakým spôsobom ako žiadateľ a s podobnými charakteristikami, budú tiež naznačovať riziko pre žiadateľa. Uskutočňujú sa tieto nábor napríklad v konkrétnych oblastiach? Patria cieľoví mladí muži do určitej etnickej alebo sociálnej skupiny?

Príklad scenára: Žiadateľ opustil krajinu bez toho, aby mu boli doručené výzvy na nábor. V tomto prípade ste predtým nesformulovali a neposúdili vecnú skutočnosť, že ho skupina oslovila, ale vecnú skutočnosť týkajúcu sa udalostí a správania tejto teroristickej skupiny a metód/postupov, ktoré používa na nábor ľudí.

Ak ste uznali, že v tejto oblasti je skutočne bežnou praxou, že teroristická skupina verbuje mladých mužov, potom je profil žiadateľa, a najmä jeho vek veľmi dôležitý na posúdenie toho, či je možné, aby podstúpil toto riziko, okrem informácií o tom, čo sa deje s osobami s rovnakým profilom alebo v rovnakej situácii.

c) Ukazovatele rizika súvisiace s okolnosťami, ktoré zvyšujú alebo znižujú riziko

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Existujú (osobné) okolnosti, ktoré zvyšujú alebo znižujú riziko?

V rámci identifikácie vecných skutočností ste identifikovali okolnosti, ktoré môžu prispievať k riziku. Tieto okolnosti je teraz potrebné doplniť o všetky okolnosti, ktoré môžu zvýšiť alebo znížiť riziko. Na základe nich posúdite, do akej miery zvýšia alebo znížia pravdepodobnosť naplnenia rizika.

Osobné okolnosti, ktoré môžu zvýšiť riziko, sa môžu týkať veku, pohlavia, gramotnosti, vzdelania, sociálneho postavenia, rodinných vzťahov, zdravotného postihnutia, etnického pôvodu, náboženstva alebo sociálnej skupiny, ak tieto okolnosti netvoria hlavný dôvod tohto rizika. Ďalšie okolnosti môžu súvisieť so skutočnosťami, ako je miesto bydliska alebo skutočnosť, že má viditeľné jazvy, pokiaľ sa žiadateľ nemôže jednoducho dištancovať od týchto skutočností. V niektorých krajinách napríklad zmena adresy nezmení skutočnosť, že ste považovaní za osobu pochádzajúcu z určitej časti krajiny alebo určitej časti mesta.

- Ako tieto okolnosti ovplyvňujú život žiadateľa alebo iných osôb, ktoré majú rovnaké okolnosti alebo vlastnosti?
- Do akej miery tieto okolnosti alebo charakteristiky spôsobujú, že žiadateľ je ľahký cieľ aktérov prenasledovania alebo vážneho bezprávia?
- Do akej miery tieto okolnosti spôsobujú, že žiadateľ je „vyhľadávanejším“ cieľom?

Riziko môžu zvýšiť alebo znížiť aj iné okolnosti. Môžu zahŕňať bohatstvo, spoločenské postavenie, rodinu, kmeň alebo sociálnu sieť, úroveň vzdelania alebo mechanizmy riešenia kmeňových konfliktov atď. Budete musieť posúdiť účinnosť týchto okolností na zabránenie naplnenia rizika a či by to žiadateľa uchránilo pred obávanými udalosťami predvídateľným a trvalým spôsobom.

- Do akej miery tieto okolnosti účinne znižujú riziko?

d) Ukazovatele rizika súvisiace s motiváciou aktérov vykonať udalosti, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Je dôležité posúdiť motív (motívy) údajných udalostí, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie v čase možného návratu žiadateľa. Mohlo dôjsť k zmenám v motíve alebo samotný motív mohol úplne zmiznúť.

Bude mať aktér v čase možného návratu (stále) motív na uskutočnenie hrozby?

Aktér prenasledovania alebo vážneho bezprávia mohol zmeniť svoju politiku vo vzťahu k údajným udalostiam, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie, alebo sa jeho postavenie alebo záujmy mohli zmeniť.

Existujú nejaké zmeny v právnych predpisoch, napríklad opatrenie amnestie, ktoré je v súčasnosti zavedené, alebo dekriminalizácia trestného činu?

- Došlo k zmene režimu? Ak áno, na ktorých úrovniach a v akom rozsahu?
- Došlo k zmene v zaobchádzaní, ktorého sa dopustil aktér prenasledovania alebo vážneho bezprávia voči žiadateľovi, jeho rodinným príslušníkom alebo iným osobám v podobnej situácii?
- Má žiadateľ stále charakteristiku (charakteristiky), na ktorej je založený motív údajných udalostí, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie, alebo sa usudzuje, že ju (ich) stále má?

- Dosiahol aktér prenasledovania to, čo sledoval, iným spôsobom (okrem toho, že sa zameral na žiadateľa)?
- Za akých okolností žiadateľ opustil krajinu (legálny alebo nelegálny odchod, cestovné prostriedky atď.)?

Je dôležité uistiť sa, že táto zmena je účinná. Ak sa napríklad zákon zmenil, ale praxou je pokračovať v trestnom stíhaní rovnakého správania použitím iných právnych dôvodov, riziko, ktoré s ním súvisí, by stále existovalo. Rovnako zmena politického kontextu nemusí viesť k zmene praxe, ak verejní činitelia zostávajú tí istí a správajú sa stále rovnako. Dokonca aj okolnosti, za ktorých žiadateľ opustil svoju krajinu, by mohli poskytnúť informáciu o zámeroch aktéra prenasledovania. Napríklad, ak žiadateľ zažil udalosti spáchané orgánmi, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie, a krajinu opustil legálne so všetkými náležitými dokladmi na svoje meno, môže to byť náznakom, že aktér nebol zameraný na žiadateľa. To by platilo prinajmenšom v okamihu odchodu.

Ak dostupné COI obsahujú náznaky, že motív (motívy) aktéra sa zmenil (zmenili) alebo zmizol (zmizli), mali by ste si u žiadateľa overiť, či sa tieto zmeny vzťahujú aj na jeho individuálnu situáciu. Musíte potvrdiť, že zmena by mala účinný vplyv na riziko, že bude vystavený udalostiam, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie.

Sú si aktéri vedomí konania alebo charakteristík žiadateľa, ktoré môžu byť motívom pre činy, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie?

Konanie aktérov prenasledovania alebo vážneho bezprávia je často vyvolané správaním alebo vystupovaním žiadateľa. Preto musíte mať predstavu o tom, ako bude žiadateľ vystupovať alebo sa správať pri prípadnom návrate. Majte však na pamäti, že od žiadateľa nemožno očakávať, že bude zatajovať alebo skrývať akékoľvek náležitosti, ktoré zásadne súvisia s charakteristikou (charakteristikami) chránenou (chránenými) definíciou utečenca, aby sa vyhol prenasledovaniu⁽¹⁴³⁾. Stručne povedané, od žiadateľa nemožno očakávať, že bude skrývať alebo zatajovať to, čo je pre neho podstatné alebo v čo verí.

Niekedy nie je jasné, či si je aktér vedomý konania alebo charakteristík žiadateľa, ktoré môžu byť základom pre činy, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie. To sa môže stať najmä vtedy, keď obava vznikla *sur place*. V takýchto situáciách budete musieť posúdiť, ako sa žiadateľ na základe jeho vyhlásení bude „podľa odôvodnených domnienok“ správať alebo vystupovať po návrate, pričom treba mať na pamäti, že od neho nemožno očakávať, že bude skrývať základné vlastnosti.

Ak sa žiadateľ napríklad zúčastnil na proteste v krajine azylu len z oportunistických dôvodov a orgány krajiny pôvodu o jeho účasti nevedia a nič nenasvedčuje tomu, že by sa o nej mohli v dohľadnej budúcnosti dozvedieť, nemusí to viesť k riziku udalostí, ktoré by mohli

⁽¹⁴³⁾ SDEÚ, rozsudok z 5. septembra 2012, [Bundesrepublik Deutschland/Y a Z](#), C-77/11 a C-99/11, ECLI:EU:C:2012:518, bod 78. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EÚAA](#). Súdny dvor Európskej únie sa v tomto rozsudku zaoberá náboženstvom ako dôvodom prenasledovania. Odôvodnenie v tomto rozsudku možno extrapolovať na všetky dôvody prenasledovania, najmä keď sa v rozsudku uvádza, že nie je potrebné „zohľadniť možnosť, ktorú má žiadateľ, vyhnúť sa riziku prenasledovania tým, že sa vzdá [...] ochrany, ktorú mu má smernica zaručiť priznaním postavenia utečenca“, zdržaním sa náboženskej praktiky, ktorú osoba považuje za potrebnú alebo ktorá je nariadená jej náboženstvom. Rovnaké odôvodnenie sa analogicky uplatnilo na vyjadrenie sexuálnej orientácie v rozsudku SDEÚ zo 7. novembra 2013 vo veci [Minister voor Immigratie en Asiel/X, Y a Z](#), spojené veci C-199/12 až C-201/12, EÚ:C:2013:720, body 70 – 76. Zhrnutie je k dispozícii v [databáze judikatúry EÚAA](#).

predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie. Dôvodom je, že žiadateľ sa môže odôvodnene považovať za osobu, ktorá sa nezúčastňuje na podobných protestoch vo svojej krajine pôvodu.

Ak však žiadateľ pred odchodom zo strachu nikdy nevyjadril svoje politické presvedčenie v krajine pôvodu a orgány preto nevedia o jeho politickom presvedčení, môže to napriek tomu viesť k riziku udalostí, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie. Dôvodom je, že od žiadateľa nemožno očakávať, že bude naďalej skrývať svoje politické presvedčenia, aby sa vyhol udalostiam, ktoré by po prípadnom návrate mohli predstavovať prenasledovanie.

Hlavné otázky, ktoré si treba v tejto súvislosti položiť, sú:

- Aké bude správanie a/alebo konanie žiadateľa po návrate vzhľadom na to, čo nemožno od žiadateľa očakávať, že bude skrývať alebo zatajovať?
- Zapojil sa žiadateľ do činností alebo sa správal určitým spôsobom len z oportunistických alebo náhodných dôvodov?
- Ak áno, sú si orgány v krajine pôvodu vedomé týchto činností alebo tohto správania?
- Ak áno, ako orgány vnímajú toto správanie alebo tieto činnosti?

Príspevky v sociálnych médiách ⁽¹⁴⁴⁾

- Žiadatelia sa môžu opierať o **publicitu** príspevku v sociálnych médiách ako na príklad budúceho rizika. Príspevky v sociálnych médiách môžu mať potenciálne veľký počet divákov/čitateľov. To, že existuje potenciál, neznamená, že každý príspevok na internete má veľké publikum a prípadne, že toto publikum zahŕňa aktéra prenasledovania alebo vážneho bezprávia ⁽¹⁴⁵⁾. Predtým ako dospejete k záveru o pravdepodobnosti, že sa pôvodca prenasledovania alebo vážneho bezprávia dozvie o príspevku, budete musieť zvážiť všetky relevantné všeobecné a individuálne okolnosti, ako aj vysvetlenia žiadateľa. Proces preskúmania je založený na kombinácii všetkých rôznych faktorov a musí sa posudzovať s prihliadnutím na kontext krajiny pôvodu.
- Ak má aktér prenasledovania alebo vážneho bezprávia **aktívne monitorovacie politiky** voči online príspevkom, aké uverejňuje žiadateľ, pravdepodobnosť, že sa o nich prenasledovateľ dozvie, bude vyššia. To platí aj v prípade, keď je publicita príspevkov žiadateľa primerane obmedzená. Ak aktér prenasledovania alebo vážneho bezprávia vykazuje pasívnejšie správanie, šanca, že sa o zverejnení dozvie, bude nižšia a bude závisieť skôr od propagácie samotného príspevku než od správania aktéra prenasledovania alebo vážneho bezprávia.

⁽¹⁴⁴⁾ Tento text je zostavený z dokumentu EUAA [Practical Guide on Political Opinion](#) (Praktická príručka o politickom presvedčení), 2022, oddiel 3.7. „Politické presvedčenie vyjadrené prostredníctvom sociálnych médií“, s. 80 – 86.

⁽¹⁴⁵⁾ Viac informácií o tejto otázke nájdete v dokumente agentúry EUAA [Qualification for international protection \(Directive 2011/95/EU\) – Judicial analysis](#) [Oprávnenie na medzinárodnú ochranu (smernica 2011/95/EÚ) – súdna analýza], druhé vydanie, 2023, oddiel 1.10.3.4; pozri tiež Upper Tribunal [Immigration and Asylum Chamber (IAC), Spojené kráľovstvo], rozsudok z 20. januára 2022, XX (PJAk – sur place activities – Facebook) [Iran CG \[2022\] UKUT 23 \(IAC\)](#) (posledná aktualizácia 30. 9. 2022).

- Samotná **publicita/viditeľnosť zverejnenia** môže závisieť od viacerých faktorov. Budete musieť hľadať indície, ktoré vám umožnia zistiť, nakoľko je pravdepodobné, že sa informácie dostali alebo môžu dostať k aktérovi prenasledovania alebo vážneho bezprávia. Otázky, ktoré treba zvážiť, sú: „Ide o dôverný príspevok s obmedzeným počtom zobrazení alebo s obmedzeným potenciálnym počtom zobrazení? Alebo je skôr určený na to, aby ho na základe použitého média a nástrojov na zabezpečenie jeho viditeľnosti videl veľký počet ľudí? Rozšíril sa príspevok na internete inak nad rámec zámeru autora?“
 - Niektoré internetové stránky vám môžu umožniť zobraziť **počet zobrazení**, lajkov atď. To môže poskytnúť predstavu o počte ľudí, ktorí si daný príspevok pozreli. Uvedomte si, že na niektorých webových stránkach počet „zobrazení“ neodráža počet rôznych ľudí, ktorí príspevok videli, ale skôr počet návštev stránky. To znamená, že viaceré návštevy tej istej osoby vrátane samotného autora sa budú považovať za rôzne „zobrazenia“. Počet zobrazení je jedným z faktorov, ktoré treba zohľadniť, ale „dôležitosť“ tohto počtu bude závisieť od vnútroštátneho kontextu a možno aj od iných faktorov, napríklad od toho, ako nedávno bol zobrazený (napr. veľký počet zobrazení pred mnohými rokmi sa môže považovať za menej relevantný ako menší počet nedávnych zobrazení).
 - **Počet „sledovateľov“** autora, ak je to vhodné, môže poskytnúť predstavu o počte možných divákov. Skutočnosť, že osobu „sleduje“ online veľký počet ľudí, zvyšuje pravdepodobnosť, že jej príspevky budú zobrazené a jej obsah bude známy a zdieľaný.
 - Význam **typu použitého média** a jeho vplyv. Na internete nemajú všetky médiá rovnaký vplyv a rozsah. Bol príspevok uverejnený na webovej stránke bežných novín alebo na súkromnom blogu? Ak poznáte fungovanie rôznych typov sociálnych médií (Facebook, YouTube, Instagram, TikTok atď.) a vplyv jednotlivých médií v krajine pôvodu, budete môcť posúdiť potenciálny dosah príspevku. Nie je to isté publikovať na osobnom alebo súkromnom blogu ako napríklad napísať článok na blog opozičnej strany. V druhom prípade to bude pravdepodobne sledovať viac ľudí (a najmä aktér prenasledovania alebo vážneho bezprávia), zatiaľ čo v prvom prípade to môže zostať dosť dôverné.
- **Prístupnosť.** Kto má k týmto informáciám prístup a ako ľahko sa k nim dá dostať? Internetové príspevky nie sú vždy určené na to, aby ich videl každý. Preto by ste mali skontrolovať, či je stránka verejná a v akom rozsahu, alebo či zostala súkromná alebo obmedzená na obmedzený počet návštevníkov. Skontrolujte napríklad „priateľov“ alebo odberateľov danej publikačnej platformy alebo platformy sociálnych médií a v akom rozsahu sa môžu informácie sprostredkovať ostatným, napríklad, či je možné stránku zdieľať elektronicky. Ďalšou otázkou, ktorú je potrebné zvážiť, je, či na informácie môže naraziť ktokoľvek, či už náhodou, alebo jednoduchým vyhľadávaním, alebo či sa dá príspevok ťažko nájsť, takže ho nájdú/vidia len tí, ktorí o ňom majú veľmi podrobné informácie.

- **Príklad scenára.** Ak ide o jediný príspevok žiadateľa a musíte zadať veľmi špecifické informácie, napríklad meno žiadateľa alebo konkrétne kľúčové slová, aby ste mohli príspevok nájsť, alebo ak potrebujete mať adresu URL, aby ste sa k príspevku dostali, je veľmi nepravdepodobné, že sa s ním stretne niekto, kto tieto informácie ešte nemá. Nejde teda o informáciu, ktorá by bola veľmi medializovaná.
- **Dostupnosť.** Je táto stránka stále dostupná na internete? Autor mohol stránku odstrániť alebo zmeniť jej obsah po jej uverejnení. Ak sa žiadateľ odvoláva na internetové príspevky, venujte pozornosť spôsobu, akým žiadateľ informácie poskytuje. Predložil žiadateľ len výťah internetovej stránky? Je táto stránka stále dostupná na internete, a ak nie, prečo? Ak už nie je k dispozícii na internete, možno by ste mali záujem overiť si dôvody, pre ktoré by tento príspevok stále naznačoval riziko pre žiadateľa po návrate.
- Nezabúdajte však, že elektronické príspevky zanechávajú kybernetickú stopu a môžu mať nekonečnú životnosť, čo vám umožňuje nájsť alebo obnoviť príspevky aj po tom, čo ich autor vymazal.

a) Ukazovatele rizika týkajúce sa schopnosti aktéra poškodiť žiadateľa

[[Obsah](#)] [[Kontrolný zoznam](#)]

Bude aktér prenasledovania alebo vážnej ujmy schopný ublížiť žiadateľovi?

Schopnosť aktéra prenasledovania alebo vážneho bezprávia ublížiť žiadateľovi bude závisieť od jeho postavenia a podpory. Jeho schopnosť sa môže výrazne líšiť v závislosti od toho, či je aktérom štátu alebo ide o neštátneho aktéra.

Ak je aktérom štátu, predpokladá sa, že bude môcť vykonať zamýšľané činy, ktoré by mohli predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie a nájsť žiadateľa kdekoľvek na území štátu. Stále je však potrebné položiť si nasledujúce otázky.

- Pochádza hrozba od štátu ako takého alebo od jednotlivcov či obmedzenej skupiny funkcionárov v rámci tohto štátu? Konajú títo jednotlivci z vlastného záujmu alebo vykonávajú politiku štátu?
- Ak áno, majú tieto osoby moc alebo vplyv nad rámec svojej miestnej alebo regionálnej úrovne?
- Majú právomoc vykonávať udalosti, ktoré by mohli znamenať prenasledovanie alebo vážne bezprávie?

Ak riziko pochádza od neštátnych aktérov, je potrebné starostlivo posúdiť ich schopnosť konať a ich vplyv.

- Aké je ich spoločenské postavenie?
- Do akej miery ich akceptuje alebo podporuje okolitá spoločnosť?
- Do akej miery majú vplyv na štát a do akej miery je štát náchylný na korupciu?
- Môžu konať beztrestne?

Zistenia týkajúce sa spôsobilosti aktéra zvyčajne samy o sebe nevedú k záveru, že neexistuje žiadne riziko alebo že neexistuje primeraná miera pravdepodobnosti rizika. Tieto zistenia je potrebné chápať v kombinácii s ostatnými náznakmi rizika. Zistenia však môžu byť podkladom pre právne posúdenie (ďalší krok v procese preskúmania), najmä pokiaľ ide o dostupnosť formálnej ochrany vo všeobecnosti a dostupnosť alternatívy vnútroštátnej ochrany, ako sa vymedzuje v QD (prepracované znenie) ⁽¹⁴⁶⁾.

Súvisiaca publikácia agentúry EUAA

Podrobnú diskusiu o pojme alternatíva vnútroštátnej ochrany a o spôsobe jej uplatňovania pozri v dokumente úradu EASO [Practical Guide on the Application of the Internal Protection Alternative](#) (Praktická príručka o uplatňovaní alternatívy vnútroštátnej ochrany), máj 2021.

3.4. Záver o riziku

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Na dokončenie posúdenia rizík musíte zvážiť všetky zistenia týkajúce sa ukazovateľov rizika každého rizika spoločne a posúdiť, či je splnený stupeň primeranej miery pravdepodobnosti.

Zvážte všetky ukazovatele rizika spoločne

Hoci niektoré náležitosti samy o sebe nemusia viesť k dostatočne pravdepodobnému riziku, kombinácia náležitostí na základe dostupných informácií môže viesť k záveru, že existuje primeraná miera pravdepodobnosti, že riziko v prípade návratu žiadateľa do krajiny pôvodu nastane.

Ak existujú odlišné ukazovatele, budete musieť zvážiť každý z nich. Ukazovatele priamo súvisiace s tým, čo sa stalo žiadateľovi v minulosti, môžu mať väčšiu váhu ako to, čo sa stalo osobám blízkym žiadateľovi, čo zasa môže mať väčšiu váhu ako to, čo sa stalo osobám v podobných situáciách. To je však potrebné posúdiť na základe konkrétnej situácie, dostupných informácií a s ohľadom na osobné okolnosti žiadateľa a/alebo udalosti a všeobecné okolnosti v krajine pôvodu alebo obvyklého pobytu.

Pritom budete musieť uplatniť prenesené dôkazné bremeno v prípade rizík, ktoré sa už v minulosti naplnili, alebo v prípade ktorých sa už v minulosti naplnili hrozby. Ak sa uzná vecná skutočnosť, ktorá sa môže kvalifikovať ako prenasledovanie alebo vážne bezprávie v minulosti (alebo ich priama hrozba), predpokladá sa, že táto skutočnosť sa môže v budúcnosti opakovať ⁽¹⁴⁷⁾ a že v dôsledku toho je splnený stupeň pravdepodobnosti rizika.

⁽¹⁴⁶⁾ Článok 8 QD (prepracované znenie).

⁽¹⁴⁷⁾ Článok 4 ods. 4 QD (prepracované znenie):

Skutočnosť, že žiadateľ už bol predmetom prenasledovania alebo vážneho bezprávia alebo priamych hrozieb takéhoto prenasledovania alebo takéhoto bezprávia, je vážnou známkou oprávnenej obavy žiadateľa z prenasledovania alebo reálneho rizika utrpenia vážneho bezprávia, pokiaľ neexistujú primerané dôvody domnievať sa, že takéto prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa nebudú opakovať.

Túto domnienku možno vyvrátiť, ak máte „dobré dôvody“ domnievať sa, že takéto udalosti sa v budúcnosti nebudú opakovať. Otázku, či tieto udalosti predstavujú prenasledovanie alebo vážne bezprávie, nie je potrebné posudzovať a rozhodovať v tejto fáze. V tejto fáze stačí, že existuje náznak, že tieto minulé udalosti „by mohli“ predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie ⁽¹⁴⁸⁾. Len ak zistíte, že existujú dobré dôvody domnievať sa, že tieto udalosti by sa v budúcnosti znova nestali v rámci posudzovania rizík, potom sa toto riziko nezachová na právne posúdenie.

Nie je potrebné preukázať, že sa prenasledovanie alebo vážne bezprávie s úplnou istotou nezopakujú. Namiesto toho musíte preukázať, že existujú dobré dôvody, t. j. objektívne okolnosti, aby ste sa domnievali, že tieto udalosti sa už nebudú opakovať.

Napríklad relatívne dlhý časový odstup medzi posledným incidentom alebo hrozbou nebude sám o sebe dostatočným dôvodom na presvedčenie, že sa udalosť nebude opakovať. Budete musieť preskúmať možné dôvody tohto dlhého časového odstupu, a to z pohľadu žiadateľa, ako aj z pohľadu aktéra prenasledovania alebo vážneho bezprávia. Iba ak zistíte, že neexistujú iné vysvetlenia absencie incidentov alebo hrozieb než to, že aktér prenasledovania alebo vážneho bezprávia prestal žiadateľa prenasledovať alebo sa mu pokúšať ublížiť, a ak inak neexistujú žiadne iné náznaky, že by v budúcnosti opäť pokračoval vo svojom správaní, môžete dospieť k záveru, že časový odstup môže byť súčasťou dobrých dôvodov domnievať sa, že prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa nebudú opakovať.

Právna analýza

Po vykonaní posúdenia rizík si ponecháte len riziká, v súvislosti s ktorými existuje primeraná miera pravdepodobnosti, že sa môžu stať žiadateľovi po návrate do krajiny pôvodu. Pri každom z rizík ste opísali, čo sa uznáva v súvislosti s tým, čoho sa žiadateľ obáva, zo strany koho a prečo alebo za akých okolností. Na základe týchto rizík môžete prejsť ku kroku právnej analýzy, počas ktorého budete posudzovať, či sú splnené vecné podmienky stanovené v QD (prepracované znenie) na priznanie medzinárodnej ochrany, a to najprv pre postavenie utečenca a v prípade potreby aj pre postavenie osoby s doplnkovou ochranou.

Posúdite, či by udalosti, ktoré by sa žiadateľovi mohli stať po návrate s primeranou mierou pravdepodobnosti (ako sa definuje v posúdení rizík), predstavovali prenasledovanie alebo vážne bezprávie. V takom prípade posúdite dostupnosť vnútroštátnej ochrany, uplatniteľnosť potenciálnej alternatívy vnútroštátnej ochrany a právne preskúmanie identifikovaných dôvodov na vylúčenie.

Súvisiaca publikácia agentúry EUAA

Ďalšiu analýzu nájdete v dokumente úradu EASO [Praktická príručka o oprávnení na medzinárodnú ochranu](#), apríl 2018.

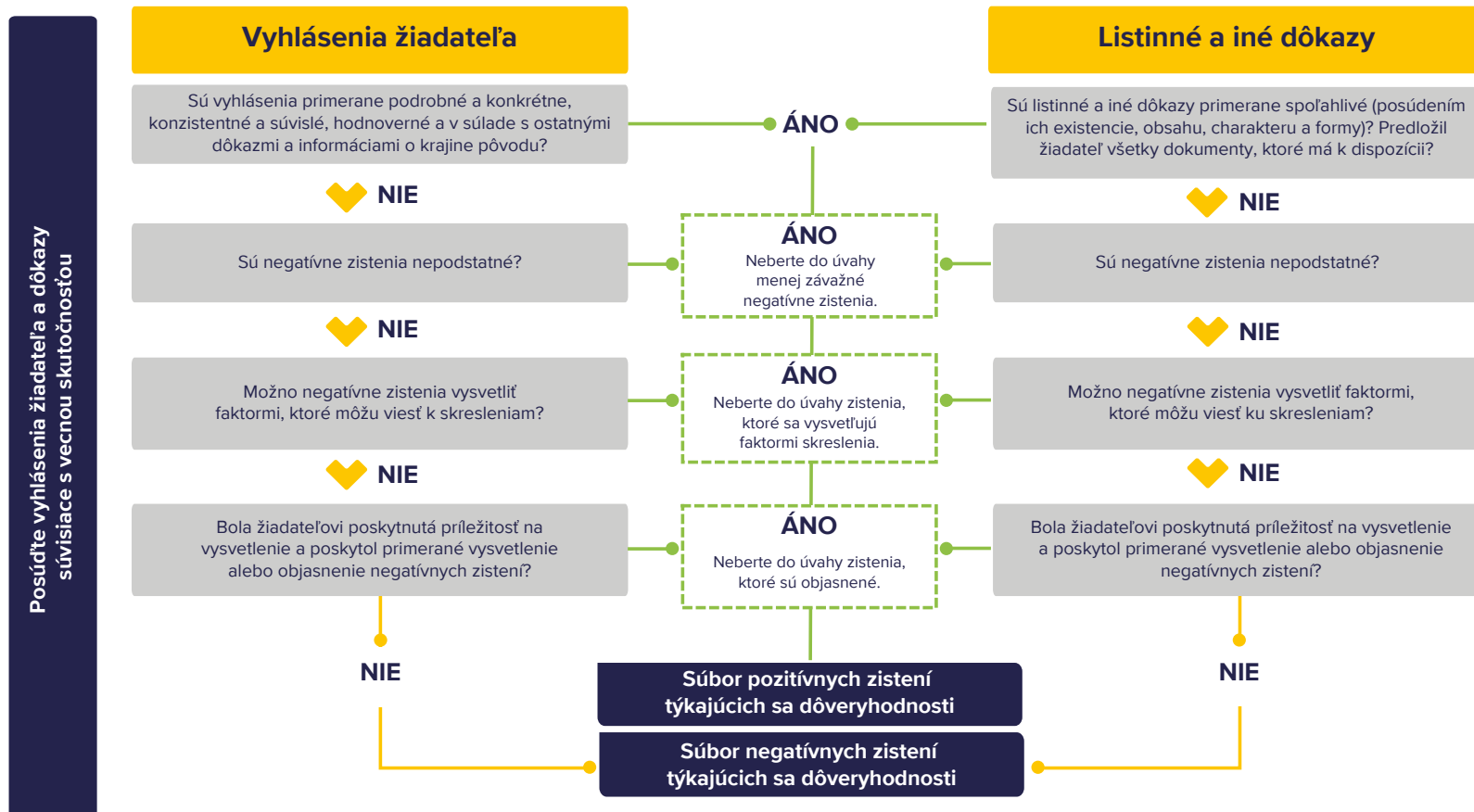
⁽¹⁴⁸⁾ Skutočnosť, že udalosť, ktorá sa stala v minulosti, je vážnou známkou toho, že existuje riziko, že sa stane znova, pokiaľ neexistujú dobré dôvody domnievať sa, že takéto činy alebo udalosť sa nebudú opakovať, sa vzťahuje na akýkoľvek čin alebo udalosť bez ohľadu na to, či by mohla predstavovať prenasledovanie alebo vážne bezprávie, alebo nie.

Príloha 1. Vývojový diagram posúdenia dôveryhodnosti

POSÚDENIE DÔVERYHODNOSTI

Každá otázka môže viesť k pozitívnym aj negatívnym zisteniam týkajúcim sa dôveryhodnosti.
*Napríklad vyhlásenia môžu byť podrobné a konkrétne (pozitívne zistenie),
 zatiaľ čo im chýba konzistentnosť a súlad (negatívne zistenie).*

Zhodnoťte všetky pozitívne a negatívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti v súvislosti s vyhláseniami a listinnými a inými dôkazmi a váhu, ktorá sa pripisuje každému z týchto zistení (s prihliadnutím na individuálne dôkazy a dôkazy súvisiace s okolnosťami), aby ste posúdili, v akom smere sa zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti zbiehajú alebo vyvažujú, a aby ste dospeli k záveru, či možno uznať vecnú skutočnosť.

Pozrite sa na dôkazy ako celok a uznajte alebo zamietnite skutočnosť

Ak vám váženie po splnení vašej povinnosti vyšetrovať neumožňuje dospieť k záveru, majte na pamäti, že by ste nemali zamietnuť vecnú skutočnosť v prípade, že sú splnené tieto kumulatívne podmienky:

- žiadateľ skutočne vynaložil snahu zdôvodniť svoju žiadosť,
- boli predložené všetky relevantné dôkazy, ktoré má žiadateľ k dispozícii,
- vyhlásenia žiadateľa sú považované za logické a hodnoverné a nie sú v rozpore s dostupnými konkrétnymi a všeobecnými informáciami týkajúcimi sa žiadosti,
- žiadateľ požiadal o medzinárodnú ochranu v najskoršom možnom čase alebo preukázal primeraný dôvod, prečo tak neurobil, a
- bola preukázaná všeobecná dôveryhodnosť žiadateľa.

Príloha 2. Praktický príklad váženia ukazovateľov dôveryhodnosti

[\[Obsah\]](#) [\[Kontrolný zoznam\]](#)

Cieľom tejto prílohy je poskytnúť čitateľovi praktický príklad na základe prípadu [aktivistky z krajiny B](#), aby sa ukázalo, ako sa vykonalo váženie ukazovateľov dôveryhodnosti a posúdenie dôveryhodnosti v prípade jednej vecnej skutočnosti tohto prípadu.

Tento príklad je uvedený len na vzdelávacie účely.

Po opisnom zhrnutí vykonaného posúdenia jednotlivých kritérií dôveryhodnosti vo vzťahu k vyhláseniam žiadateľky a poskytnutým dôkazom sa uvádza proces váženia negatívnych a pozitívnych zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti.

Na konci sa nachádza graf myšlienkového mapy, ktorý je jednou z možných ilustrácií úvah rozvíjaných v príbehu.

Vecná skutočnosť posúdená. Žiadateľka je **spoločenská vodkyňa** v rámci mimovládnej organizácie (MVO) s názvom Y, ktorá sa zasadzuje za ľudské práva a dokumentuje, vyšetroje a odsudzuje zneužívanie moci a porušovanie ľudských práv.

Vyhlásenia

Vnútoraná dôveryhodnosť

V uvedenom príklade mohla žiadateľka poskytnúť podrobné informácie o štruktúre, činnostiach a cieľoch mimovládnej organizácie Y. Keď sa jej však opýtali na jej osobnú účasť na konkrétnych činnostiach, ktoré podľa jej tvrdení vykonávala v rámci organizácie, ako sú dokumentácia a vyšetrovanie, alebo na spôsob, akým konkrétne odsúdila zneužívanie moci a porušovanie ľudských práv, jej vyjadrenia zostali veľmi všeobecné, a to napriek opakovaným príslušným usmerneniam, ktoré ste poskytli v súvislosti s očakávanou úrovňou podrobnosti a konkrétnosti. Takisto nedokázala poskytnúť vysvetlenie, keď ste jej poskytli príležitosť toto vysvetlenie poskytnúť. Žiadateľka po odchode z krajiny B už nebola v kontakte s mimovládnu organizáciou Y a uvádza, že ukončila akékoľvek aktivity aj vo vašej krajine, kde má táto organizácia pobočku.

Vo vyjadreniach chýbajú **podrobnosti a konkrétnosť** v súvislosti s profilom obhajkyne a spoločenskej vodkyne, o ktorom tvrdí, že ho má. Je to tak aj vzhľadom na to, že sa uznáva, že je právnička a členka mimovládnej organizácie Y, a že by sa dalo očakávať, že bude schopná hovoriť o nedávnych spisoch, na ktorých pracovala. To vedie k negatívne zisteniu týkajúcemu sa dôveryhodnosti v tomto ohľade.

Všetky ostatné zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti sú pozitívne, keďže jej vyhlásenia boli považované za vnútorne logické a konzistentné a sú v súlade s členským preukazom.

Neexistujú žiadne náznaky nedostatočnej konzistentnosti s informáciami o krajine pôvodu a nevyskytol sa problém týkajúci sa hodnovernosti.

V tomto konkrétnom prípade sa táto vecná skutočnosť týka jej vlastnej účasti na činnostiach, ktoré podľa jej tvrdení vykonávala opakovane, dobrovoľne a počas pomerne dlhého obdobia. Na základe úrovne jej vzdelania a odbornej praxe a vzhľadom na neexistenciu akýchkoľvek známych osobných okolností, ktoré by mohli vysvetliť nedostatky alebo ovplyvniť posúdenie jej vyhlásení, má nedostatok podrobností a konkrétnosti v tomto prípade významnú negatívnu váhu.

Členský preukaz mimovládnej organizácie

- Relevantnosť

Preukaz má obmedzený význam pre vecnú skutočnosť, keďže jeho účelom nie je odôvodniť činnosti, ktoré žiadateľka vykonávala v mimovládnej organizácii Y, keďže neobsahuje žiadne informácie o jej funkciách v organizácii. Preukaz je relevantnejší v súvislosti s jej členstvom v mimovládnej organizácii Y. To však nie je posudzovaná vecná skutočnosť. V tomto prípade ide o vecnú skutočnosť týkajúcu sa jej úlohy v organizácii a vo všeobecnosti ako spoločenskej vodkyne.

- Kritériá týkajúce sa spoľahlivosti členského preukazu vedú k pozitívnym zisteniam týkajúcim sa dôveryhodnosti. Preukaz je spoľahlivý.

Vzhľadom na to, že zistenia týkajúce sa relevantnosti nie sú splnené, tento dokument má nízku dôkaznú hodnotu posudzovanej vecnej skutočnosti, čo má významnú negatívnu váhu.

Proces váženia

Aké sú v prípade tejto vecnej skutočnosti pozitívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti?

- Ukazovatele dôveryhodnosti vo vzťahu k vyhláseniam sú splnené, až na nedostatok podrobností a konkrétnosti.
- Všetky ukazovatele spoľahlivosti v súvislosti s členským preukazom sú splnené.

Aké sú v prípade tejto vecnej skutočnosti negatívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti?

- Značný nedostatok podrobností a konkrétnosti v súvislosti s jej vyhláseniami.
- Členský preukaz Y nie je dostatočne relevantný na podporu jej profilu a činností, na ktorých sa zúčastnila, kým bola členkou mimovládnej organizácie.

Mohla by váha pozitívnych zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti kompenzovať váhu negatívnych zistení týkajúcich sa dôveryhodnosti?

Pozitívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti nemusia kompenzovať nedostatočnú relevantnosť dokumentu a nedostatok podrobností a konkrétnosti vyhlásení v tomto prípade. Negatívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti sú tie, ktoré sa týkajú základných aspektov dôveryhodnosti vecnej skutočnosti, a preto majú väčšiu váhu než pozitívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti.

Očakávali by ste, že budú predložené ďalšie dôkazy na podporu dôveryhodnosti vecnej skutočnosti?

Scenár 1. Za predpokladu, že na základe relevantných a aktuálnych informácií o krajine pôvodu mimovládna organizácia Y často vydáva osvedčenia v súvislosti s činnosťami, na ktorých sa jej členovia zúčastňujú. Tieto osvedčenia sú vo všeobecnosti spoľahlivé a možno o ne požiadať prostredníctvom pobočky organizácie, ktorá má sídlo vo vašej krajine. Žiadateľka však takýto dokument nepredložila. Takisto neposkytla uspokojivé vysvetlenie, prečo v tejto súvislosti nepodnikla ďalšie kroky na preukázanie svojho tvrdenia. To sa dalo očakávať vzhľadom na jej osobné a kontextové okolnosti a skutočnosť, že jej bol poskytnutý dodatočný čas na podniknutie takýchto krokov.

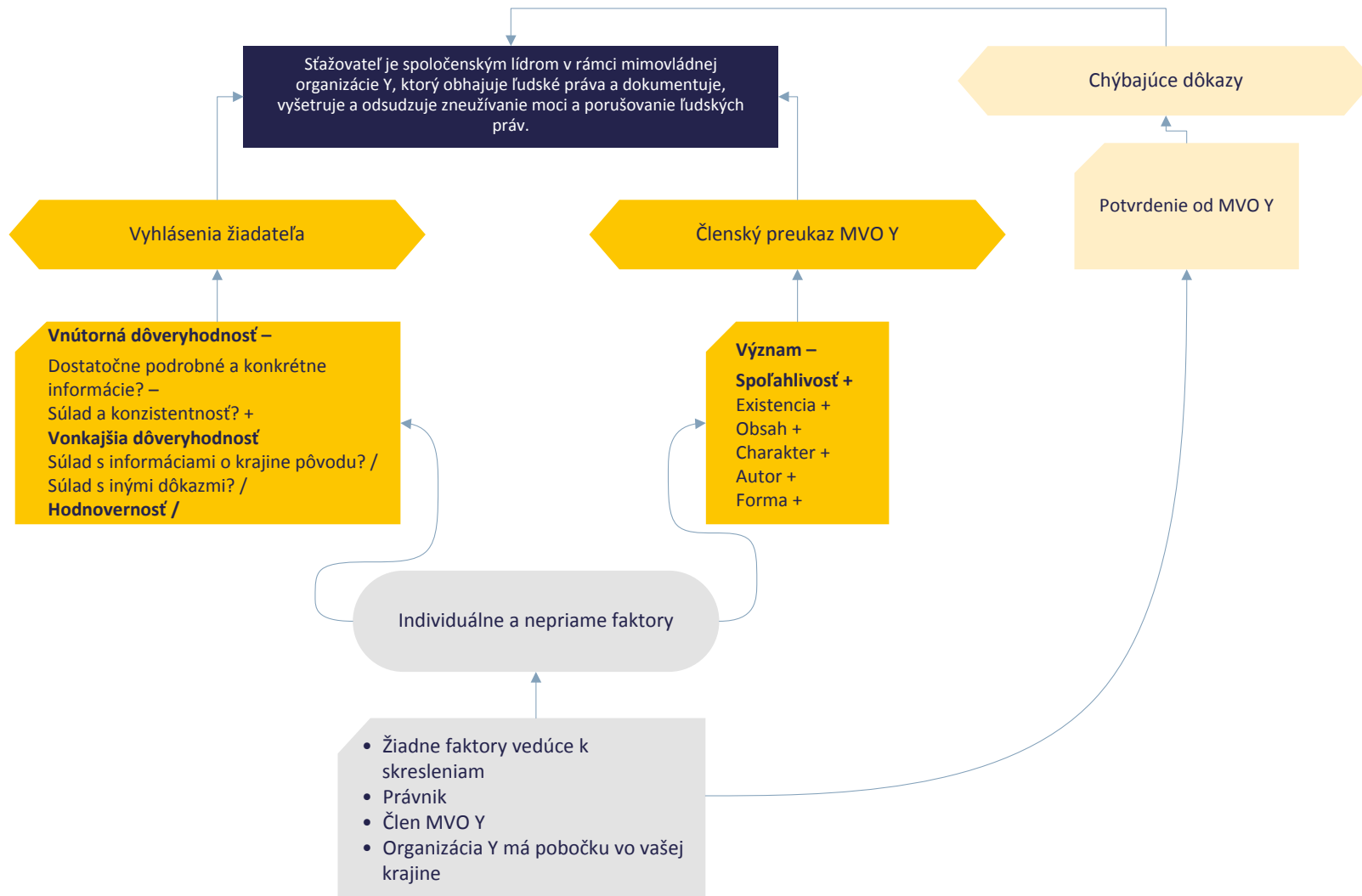
V tomto prípade by vás celkové posúdenie všetkých dostupných dôkazov a možných chýbajúcich dôkazov a zohľadnenie individuálnych a kontextuálnych okolností žiadateľky viedlo k záveru o zamietnutí vecnej skutočnosti.

Scenár 2. Predpokladajme, že žiadateľka predložila osvedčenie vydané mimovládnu organizáciou Y. Budete musieť znovu skontrolovať všetky kritériá na posúdenie jeho dôkaznej hodnoty. Osvedčenie vypracoval vysokopostavený člen mimovládnej organizácie Y, ktorý podrobne opisuje činnosti vykonávané žiadateľkou, ktoré sú v súlade s jej vyhláseniami, a bolo predložené vo forme originálu. Z informácií o krajine pôvodu, ktoré máte k dispozícii, vyplýva, že táto osoba podpisuje takéto osvedčenia len po riadnom overení a že formálne prvky tohto osvedčenia sú v súlade s prvkami dostupného vzoru. Toto osvedčenie má preto v podstate vysokú dôkaznú hodnotu z dôvodu jeho relevantnosti a spoľahlivosti. Preto by vo vašom procese zvažovania pozitívne zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti týkajúce sa dokumentu prevážili nad negatívnymi zisteniami týkajúcimi sa dôveryhodnosti vyhlásení žiadateľky. Vecná skutočnosť by bola uznaná.

Úplné zdôvodnenie scenára 1 možno zhrnúť do myšlienkového mapy, ako napríklad v nasledujúcom príklade.

Príklad myšlienkovkej mapy na základe scenára 1

Kontrolný zoznam

[\[Obsah\]](#)

Kontrolný zoznam. Všeobecné povinnosti rozhodovачa a žiadateľa

Uplatnite povinnosť spolupráce (dôkazné bremeno) počas celého posudzovania dôkazov

- ☐ [Skontrolujte, či žiadateľ plní svoju povinnosť poskytnúť zdôvodnenie žiadosti.](#)
 - ☐ Posúďte, či [žiadateľ skutočne vynaložil skutočnú snahu, aby poskytol všetky vyhlásenia a dokumentáciu, ktoré mal k dispozícii.](#)
 - ☐ Posúďte, [či boli všetky dôkazy poskytnuté v najskoršom možnom termíne.](#)
 - ☐ Overte, či [žiadateľ poskytol uspokojivé vysvetlenie pre nedostatočné podporné dôkazy.](#)
- ☐ [Plňte si svoju povinnosť vyšetrovania.](#)
 - ☐ Identifikujte osoby s [osobitnými procesnými potrebami](#) a primerane ich podporujte.
 - ☐ [Informujte žiadateľa o jeho povinnostiach.](#)
 - ☐ [Umožnite žiadateľovi predložiť všetky relevantné skutočnosti a dôkazy prostredníctvom osobného pohovoru.](#)
 - ☐ [Požiadajte žiadateľa, aby objasnil to, čo je nejasné.](#)
 - ☐ [Zamerajte sa na zjavné nezrovnalosti, nedostatočné informácie, otázky týkajúce sa hodnovernosti.](#)
 - ☐ [Získajte príslušné informácie o krajine pôvodu a iné dôkazy.](#)
- ☐ [V prípade potreby zvážte osobitné pravidlá týkajúce sa zdôvodňovania](#), keď
 - ☐ môže byť v krajine pôvodu dostupná [ochrana](#),
 - ☐ sa môže použiť [alternatíva vnútroštátnej ochrany](#),
 - ☐ možno uplatniť [vylúčenie](#) z medzinárodnej ochrany,
 - ☐ žiadateľ už v minulosti bol predmetom [prenasledovania alebo vážneho bezprávia \(alebo priamych hrozieb takéhoto prenasledovania alebo takéhoto bezprávia\)](#),
 - ☐ žiadateľ prichádza z [bezpečnej krajiny pôvodu](#).

Kontrolný zoznam. Krok 1 – Získavanie informácií

- ☐ **Zhromažďte jednotlivé dôkazy týkajúce sa žiadosti.**
 - ☐ Zhromažďte [ústne vyhlásenia](#) a/alebo [písomné vyhlásenia](#) žiadateľa.
 - ☐ Zhromažďte všetky dostupné [doklady totožnosti a iné listinné dôkazy](#).
 - ☐ Zhromažďte [informácie o krajine pôvodu](#).
 - ☐ Zhromažďte akékoľvek ďalšie dôkazy, ak sú relevantné a dostupné (napríklad [lekárske, psychiatrické a psychologické posudky](#); [azylové spisy rodinných príslušníkov](#); [informácie dostupné v zdrojoch sociálnych médií](#) atď.).
 - ☐ Nezhromažďujte [dôkazy, ktoré porušujú základné práva žiadateľa](#) (napríklad dôkazy o sexuálnych aktivitách žiadateľa).
- ☐ **Identifikujte vecné skutočnosti na základe kritérií oprávnenosti.**
 - ☐ Identifikujte skutočnosti súvisiace s/so:
 - ☐ [štátnou príslušnosťou \(štátnymi príslušnosťami\) žiadateľa alebo jej \(ich\) neexistenciou](#),
 - ☐ [budúcimi obavami alebo rizikami po návrate](#),
 - ☐ [dôvodmi zistených obáv alebo rizík](#),
 - ☐ [dostupnosťou ochrany pred obavou alebo rizikom, alebo jej nedostatkom](#),
 - ☐ [skutočnosťami týkajúcimi sa možného vylúčenia](#), ak je to relevantné.
 - ☐ [Zvážte osobné okolnosti žiadateľa týkajúce sa vecných skutočností](#).
 - ☐ [Vylúčte skutočnosti, ktoré nie sú vecné](#).
- ☐ **Formulujte jasné, komplexné a skutkové vecné skutočnosti.**
 - ☐ [Zachyťte len minulosť a prítomnosť](#).
 - ☐ [Držte sa vyhlásení žiadateľa](#).
 - ☐ [Zahrňte všetky relevantné údaje](#).
 - ☐ [Vyhýbajte sa osobným interpretáciám alebo záverom](#).
 - ☐ [Vyhýbajte sa právnym otázkam](#).
 - ☐ [Formulujte každú vecnú skutočnosť na základe presne vymedzených skutočností, udalostí alebo situácií](#).
- ☐ **Spojte relevantné dôkazy s vecnými skutočnosťami.**

Kontrolný zoznam. Krok 2 – Posúdenie dôveryhodnosti

- ☐ **Posúďte listinné a iné dôkazy** prostredníctvom **kritérií posudzovania**.
 - ☐ relevantnosť,
 - ☐ spoľahlivosť: existencia/výskyt, obsah, charakter, autor, forma.
- ☐ **Priznajte „váhu“ zisteniam týkajúcim sa dôveryhodnosti súvisiacim s dôkazom**.
- ☐ **Posúďte vyhlásenia žiadateľa na základe ukazovateľov dôveryhodnosti**.
 - ☐ Použite ukazovatele vnútornej dôveryhodnosti.
 - ☐ dostatočne podrobné a konkrétne informácie,
 - ☐ súlady a konzistentnosť.
 - ☐ Použite ukazovatele vonkajšej dôveryhodnosti.
 - ☐ súlady s informáciami o krajine pôvodu (COI),
 - ☐ súlady s listinnými a inými dôkazmi.
 - ☐ Použite ukazovateľ hodnovernosti.
- ☐ **Zohľadnili ste individuálne faktory a faktory súvisiace s okolnosťami, ktoré môžu viesť ku skresleniam?**
 - ☐ Zvážili ste faktory súvisiace so žiadateľom?
 - ☐ fungovanie pamäte,
 - ☐ trauma,
 - ☐ iné psychické a zdravotné problémy,
 - ☐ vek,
 - ☐ vzdelanie,
 - ☐ kultúra, náboženstvo a viera,
 - ☐ strach a nedostatok dôvery,
 - ☐ stigma a pocit hanby,
 - ☐ rodové úlohy.
 - ☐ Zvážili ste faktory, ktoré súvisia s vami ako rozhodovačom?
 - ☐ príznaky únavy z dôveryhodnosti (stres, vyčerpanie, dlhodobé vystavenie opisom negatívnych životných udalostí, nedôvera, nadmerná sebadôvera atď.),
 - ☐ kultúrne zázemie.

- ☐ Zvážíli ste [faktory súvisiace so situáciou pri pohovore](#)?
 - ☐ [viacjazyčná komunikácia prostredníctvom tlmočníka](#),
 - ☐ [prostredie pohovoru](#).
- ☐ **Určite pre každú vecnú skutočnosť, či sa uznáva alebo zamieta.**
 - ☐ [Zvážte zistenia týkajúce sa dôveryhodnosti všetkých dôkazov spojených s vecnou skutočnosťou](#).
 - ☐ [Dospejte k záveru o uznaných a zamietnutých vecných skutočnostiach](#).

Kontrolný zoznam. Krok 3 – Posúdenie rizík

- ☐ **Definujte riziká na základe uznaných vecných skutočností.**
 - ☐ Zvážte riziká vyjadrené žiadateľom.
 - ☐ Zvážte riziká, ktoré ste identifikovali na základe aktuálne dostupných informácií.
 - ☐ V prípade každého rizika opíšte:
 - ☐ budúce udalosti, s ktorými sa žiadateľ môže stretnúť,
 - ☐ aktérov,
 - ☐ dôvody, ktoré sa môžu vyskytnúť,
 - ☐ okolnosti, za ktorých sa môžu vyskytnúť,
 - ☐ možnosť ochrany pred nimi.
- ☐ **Zvážte všetky ukazovatele rizika, ktoré môžu ovplyvniť pravdepodobnosť rizika.**
 - ☐ Zvážte [udalosti, ktoré žiadateľ zažil v minulosti](#).
 - ☐ Zvážte [osoby blízke žiadateľovi alebo v podobnej situácii ako žiadateľ](#).
 - ☐ Zvážte [osobné okolnosti žiadateľa, ktoré môžu zvýšiť alebo znížiť riziko](#).
 - ☐ Zvážte [základné dôvody alebo motívy obávaných udalostí](#).
 - ☐ Zvážte [schopnosť aktérov prenasledovania alebo vážneho bezprávia vyhrážať sa alebo vykonávať hrozby v prípade návratu](#).
- ☐ **Vyvod'te záver o riziku.**
 - ☐ [Zvážte všetky ukazovatele rizika spoločne](#).
 - ☐ Posúďte, či je splnený [stupeň primeranej miery pravdepodobnosti](#).

Úrad pre vydávanie publiká
Európskej únie

